

ЧАРЛС КЪМИНГ ШЕСТОРКАТА ОТ КЕЙМБРИДЖ

Превод от английски: Боян Дамянов, 2011

chitanka.info

КРАТКИ БЕЛЕЖКИ ЗА „ПЕТОРКАТА ОТ КЕЙМБРИДЖ“

Като студенти през 30-те години на миналия век в Тринити Колидж, Кеймбридж, Ким Филби, Антъни Блънт, Гай Бърджес, Доналд Маклейн и Джон Кеърнкрос са вербувани от Москва за агенти на НКВД и оттогава са известни като „Петорката от Кеймбридж“.

Впоследствие Бърджес постъпва на работа последователно в Би Би Си и Форин Офис. Маклейн, който е син на виден депутат от Либералната партия, също става дипломат и е изпратен като първи секретар в английското посолство във Вашингтон, където служи от 1944 до 1948 г. Филби постъпва в Тайната разузнавателна служба, позната като МИ6. Блънт, световен капацитет по творчеството на Никола Пусен, работи за МИ5 до 1945 г., след което е назначен за официален оценител на Кралската картинна колекция. През Втората световна война Джон Кеърнкрос работи като анализатор към Националния център по криптология в Блечли Парк. И петимата успяват да предадат огромни количества секретни документи на водещите си офицери от НКВД.

През май 1951 г. Бърджес и Маклейн се качват на един ферибот в английското пристанище Саутхамптън и се прехвърлят в Съветския съюз. Бягството им се превръща в международна сензация. Двата са получили тайно известие от Блънт и Филби, че МИ5 се готви да разобличи Маклейн като предател. Четири години по-късно Филби свиква пресконференция, на която отрича да е бил т.нар. „трети“, и бива официално оправдан в парламента от външния министър на Обединеното кралство Харолд Макмилан, след което продължава да предоставя информация на МИ6. След още седем години, вече като журналист в Ливан, той се качва на борда на съветски товарен кораб в Бейрут и тихомълком е откаран в Москва. До ден-днешен британското разузнаване не може да се отърси от травмата от неговото предателство.

Кеърнкрос е идентифициран като съветски агент през 1952 г., но участието му в Петорката от Кеймбридж е прикрито по указания от най-високо място. През 1964 г. Блънт също прави пълни самопризнания, в замяна на което получава имунитет срещу съдебно преследване. През 1979 г. Маргарет Тачър признава пред парламента, че сър Антъни Блънт, един от стълбовете на британския елит, е бил съветски шпионин в продължение на повече от трийсет години. Внезапно МИ5 и МИ6 се виждат изправени пред поредното кръвопускане.

Гай Бърджес умира от алкохолизъм през 1963 г. в Москва. Маклейн, който получава дипломатически пост в съветското Външно министерство, живее до 1983 г. През същата година Блънт, лишен от рицарското си звание, умира в дома си в Лондон. Пет години по-късно Ким Филби е погребан с пълни държавни почести от съветските власти. Кеърнкрос, който междувременно живее в Италия, Тайланд и Франция, умира чак през 1995-а, пет години след като Олег Гордиевски потвърждава самоличността му като „петия от Кеймбридж“.

Вербуването на кеймбриджките шпиони се смята и до днес за най-успешното „проникване“ от страна на чуждо разузнаване в историята на шпионажа. В Русия петимата от Тринити Колидж са известни просто като „Великолепната петорка“.

ЧК, Лондон, 2010 г.

1

Знаете ли какво — никога не хващайте шпионина. Открийте го и го контролирайте, но не го залавяйте. Един шпионин причинява много повече неприятности, ако бъде заловен.

Харолд Макмилан

— Умрелият всъщност не беше напълно умрял. Хем жив, хем не съвсем. Това е положението.

Калвин Съмърс, който работеше като медицинска сестра, застана неподвижно до ръба на тясната пътека за теглене на лодки по протежение на канала и хвърли поглед зад гърба си. Беше дребен човечец, вечно нацупен като дете. Гадис се спря до него.

— Разправяй нататък — подкани го той.

— Беше през зимата на 1992 година, обикновена понеделнишка февруарска вечер. — Съмърс извади от джоба си ябълка и я ухапа, предвквайки спомените си. — Името на пациента беше Едуард Крейн. В картоната му пишеше, че е на седемдесет и шест, но никой от нас не знаеше кое при него е истина и кое измислица. На мен ми изглеждаше поне с десет години по-млад. — Двамата отново крачеха напред, ботушите им потъваха в разкаляната земя. — Ония очевидно бяха решили, че е най-добре да бъде приет през нощта, когато болницата работи с намален персонал.

— Кой са „ония“? — попита Гадис.

— Ченгетата. — Една зеленоглава патица литна над канала; от крилете ѝ се ръсеха златисти капки вода, докато завиваше срещу слънцето. — Крейн бе докаран на носилка в безсъзнание малко след десет вечерта на трети февруари. Бях подготвен за пристигането му. Аз винаги съм подготвен. Той не мина през приемно отделение, а бе откаран направо в единична стая. В картоната му пишеше, че няма роднини и че не бива да бъде съживяван в случай на спиране на

сърдечната дейност. В което няма нищо необичайно. Доколкото ни беше нужно да знаем, той беше най-обикновен старец в напреднал стадий на рак на панкреаса. При острата чернодробна недостатъчност и общата интоксикация на организма му оставаха часове живот. Поне това беше историята, която ни пробутаха от МИБ.

Съмърс хвърли нахапаната ябълка по една пластмасова бутилка, която бавно се носеше надолу по канала, но не я уцели с близо метър.

— Още щом сложиха Крейн в стаята, аз му включих системи. Глюкоза, физиологичен разтвор, всякакви безвредни течности, от които нямаше полза. Сложих му дори катетър. Всичко трябваше да изглежда правдоподобно, в случай че на някого от персонала му хрумне да надникне, където не му е работа.

— А видя ли го някой?

— Ами! Около два след полунощ Майснер повика свещеник. Това също беше част от плана. Отец Брук. Той нищо не подозираше. Влезе, даде му последно причастие и изчезна. Малко по-късно дойде Хендерсън и произнесе кратка реч.

— Какво каза?

Съмърс отново се спря. Той рядко поглеждаше събеседника си в очите, но сега впери поглед в Гадис и произнесе със старателна артикулация, вероятно имитирайки аристократичната надменност на въпросния Хендерсън:

— „От сега нататък Едуард Крейн се смята за мъртъв. Бих желал да благодаря на всички ви за усилията до този момент, но ни остава още доста работа.“

Към тях по пътеката се приближаваше мъж, който буташе ръждясал велосипед. Ритмичното цъкане заглъхна в сгъстяващия се здрач.

— Бяхме се събрали всички — продължи Съмърс. — Валдемар, Майснер, Форман. Майснер имаше вид, сякаш всеки момент ще повърне от притеснение. Валдемар не говореше добре английски и май не разбираше напълно в какво се е набутал. Може би в този момент си мислеше за парите. Аз поне затова си мислех. Двайсет хиляди през 1992 година си бяха много пари за един двайсет и осем годишен мъж, нает като медицинска сестра. Давате ли си сметка какви заплати получавахме при торите?

Гадис не отговори. Явно нямаше никакво намерение да се впуска в дискусии за експлоатацията на средния медицински персонал. Искаше да чуе края на историята.

— Както и да е. В един момент Хендерсън извади от джоба си списък със задачите. Най-напред се обърна към Майснер и го попита дали е попълнил смъртния акт. „Да“, отвърна Майснер и извади химикалка иззад ухото си сякаш в потвърждение на казаното. Аз получих указания да се върна в стаята на Крейн и да увия трупа за изнасяне. „Няма нужда да го почистваш“ — рече ми той. По някаква причина това се стори ужасно забавно на Валдемар — викахме му „Вали“ — и известно време всички стояхме и го гледахме как се превива от смях. Накрая Хендерсън му нареди да се вземе в ръце и да приготви количка, с която да свали стареца в линейката. Спомням си, че Хендерсън нито веднъж не заговори Форман в наше присъствие. Не ме питайте какво се бяха разбрали двамата. Вероятно да изпрати в моргата труп на някой скитник, умрял на улицата, без документи, без отличителни белези, без самоличност. Как иначе биха могли да извъртят такъв номер? Трябвал им е втори труп.

— Това е полезно да се знае — рече Гадис колкото да каже нещо. — И наистина е важно.

— Ами... получаваш това, за което си платил, нали така, професоре? — ухили се самодоволно Съмърс. — Трудността идваше оттам, че имахме и други пациенти на главата си. Обичайно нощно дежурство, понеделник срещу вторник. Работата не може да спре само защото някакви типове от МИБ са ти се натресли на главата. Майснер беше старшият лекар, затова непрекъснато обикаляше из отделенията на болницата. В един момент се изгуби някъде и час и половина не го видяхме. Вали трябваше да тича насам-натам, аз също. На всичко отгоре ми беше забранено да пускам други сестри в стаята на Крейн. Сестрите са любопитна пасмина.

Докато преминаваха покрай някаква баржа, закотвена до брега, пътеката се стесни и двамата продължиха в индийска нишка.

— Накрая всичко мина като по вода. Майснер издаде смъртния акт, Крейн бе увит в чаршафи, с дупка на устата, за да диша, Вали го свали в линейката и към шест сутринта старецът бе започнал своя нов живот.

— Нов живот ли? — промърмори Гадис сякаш на себе си. Той вдигна поглед към смрачаващото се небе, като се питаше не за пръв път дали някога ще види си Едуард Антъни Крейн. — И това е всичко?

— Почти. — Съмърс избърса носа си; застудяваше. — Осем дни по-късно във вестник „Таймс“ открих некролога на Едуард Крейн. Не беше много дълъг. Сбутан в долния десен ъгъл на страницата под рубриката „Хора, които ще помним“ заедно с някакъв френски политик, който бил напълнил гащите по време на Суецката криза. Крейн беше описан като „напорист дипломат от кариерата“. Роден през 1916 година, следвал в Марлбъро Колидж, после в „Тринити“, Кеймбридж. Изкарал мандати в Москва, Буенос Айрес, Берлин. Никога не се бил женил, нямал деца. Умрял в болницата „Сейнт Мери“ в Падингтън, „след дълга борба с рака“.

Ръмеше. Гадис мина покрай някакъв шлюз и сви към близката кръчма. Съмърс прекара пръсти през косата си.

— Това е всичко, професоре — каза той. — Едуард Крейн умря, без да умира. Беше жив, без да е жив. Това е положението.

Кръчмата беше претъпкана.

Гадис отиде до бара и поръча две големи наливни „Стела“, пакетче солени фъстъци и двойно уиски „Феймъс Граус“. Заради Съмърс му бяха останали само няколко монети в джоба на сакото и той се принуди да плати на бармана с дебитна карта. В друг джоб намери смачканата хартийка с пин кодовете на картите си и набра цифрите в машината; докато го наблюдаваше, барманът издаде странен звук през стиснатите си зъби. Преди Съмърс да се върне от тоалетната, Гадис лисна уискито в гърлото си, после намери отдалечена маса в дъното на кръчмата, откъдето можеше да наблюдава групичките зъзнеци пушачи отвън и да се поздравява, че бе взел правилното решение да откаже цигарите.

— Донесох ти една „Стела“ — каза той, когато Съмърс се появи до масата. За момент имаше вид, сякаш няма намерение да сяде, но Гадис бутна пълната чаша към него и добави: — Има и фъстъци.

Минаваше шест. Вторник вечер. Мъже в делови костюми, секретарки, жители на предградията. От джубокса се носеше прелъстителният глас на Анди Уилямс. До мишената за дартс в най-отдалечения ъгъл на салона беше залепен оранжев надпис: Сряда

вечер — къри. Гадис свали кадифеното си сако и го преметна на съседния стол.

— И какво стана по-нататък?

Той знаеше, че това се харесва на Съмърс — да играе главната роля, да се изживява като Дълбокото гърло. Сестрата — *старшата* сестра, както без съмнение държеше да се представя той — разтегна устни в самодоволна усмивка и отпи жадно от бирата. Нещо в топлината на кръчмата му бе помогнало да възстанови характерното си самодоволство, сякаш сам се бе смъррил заради прекалената си откритост край канала. В края на краищата той притежаваше информация, която Гадис желаше да получи. Професорът му бе платил за нея три хиляди. Сякаш манна небесна се бе изляла върху Калвин Съмърс.

— Какво стана *по*-нататък ли?

— Именно, Калвин. *По*-нататък.

Съмърс се облегна назад на стола си.

— Нищо особено. — Той веднага съжали за отговора си и се зае да го парафразира, за да звучи по-въздействащо. — Видях как линейката зави зад пощата, изпуших набързо една цигара и си влязох обратно. Качих се с асансьора до стаята на Крейн, изхвърлих торбите от системите и катетъра и изпратих картоната му на регистратурата. Можете да ги проверите, ако желаете. За болницата бе достатъчно да знае, че един седемдесет и шест годишен пациент, страдащ от рак, предишната вечер е починал от остра чернодробна недостатъчност. Такива неща се случваха едва ли не всеки ден. Междувременно беше съмнало. Животът продължаваше.

— Ами Крейн?

— Какво Крейн?

— Никога повече ли не чу за него?

Съмърс го изгледа, сякаш въпросът беше повече от идиотски. Това е проблемът с интелектуалците. Адски тъпи са.

— Че защо да чувам за него?

Той отпи от чашата си и завъртя очи нагоре. На Гадис му идваше да го просне с един удар.

— Положително е с нова самоличност. Може да си е поживял щастливо още десетина години и да е починал някоя нощ в съня си. Кой знае?

Двама пушачи — един излизащ да запали, друг влизащ отвън — се разминаваха в този момент тъкмо до масата им и Гадис прибра крака си, за да им направи път.

— И ти пред никого не си обелвал дума за тази история, така ли? Никой нищо не те е питал? От десет години и повече никой, освен Шарлот не е повдигал тези въпроси?

— Да, може и така да се каже.

Гадис усещаше, че го пързаят, но нямаше никакъв смисъл да спори. Съмърс беше от хората, които, хванати в противоречие, млъкват и се затварят в себе си.

— А самият Крейн дали е проговорил? Що за човек беше той? Как изглеждаше?

Съмърс се засмя.

— Не ви се случва често да правите това, нали, професоре?

Кое то си беше истина. На Сам Гадис не му се случваше често да се среща с мъже медицински сестри в покрайнините на Лондон и да изтръгва от тях информация за възрастни дипломати, чиято смърт е била инсценирана от хора, готови да раздават по двайсет хиляди срещу мълчанието на свидетели. Сам беше на четирийсет и три години, разведен, старши преподавател по руска история в Юнивърсити Колидж, Лондон. Обичайните му занимания бяха Пушкин, Сталин, Горбачов. Въпреки това забележката на Съмърс го извади от търпение.

— А на *теб* колко често ти се случва, Калвин? — каза той, колкото да напомни на Съмърс за положението, в което се намираше.

Това свърши работа. В очите на Съмърс за миг се появи паника, която той успя да потисне с усилие на волята. Потърси успокоение в пакетчето с фъстъци и омаза ръцете си със сол.

— Вижте какво — промърмори той — Крейн няма как да е проговорил. Преди да бъде приет в болницата, му бяха дали лек анестетик, от който бе изпаднал в безсъзнание. Беше с прошарена коса, обръсната, за да изглежда, сякаш е на химиотерапия, но кожата му имаше твърде здрав вид за състоянието, което му се приписваше. Тежеше около седемдесет килограма, някъде между метър и седемдесет и метър и осемдесет. Така и не видях очите му, бяха затворени през цялото време. Това стига ли?

Гадис не отговори веднага. Нямаше нужда от отговор. Мълчанието му говореше вместо него.

— А Хендерсън?

— Какво Хендерсън?

— Що за човек беше той? Как изглеждаше? Досега от теб научих само, че е носел дълго черно палто и е говорел като имитатор на Дейвид Нивън.

Съмърс извърна глава и се загледа в отсрещния ъгъл на салона.

— Шарлот не ви ли е казала?

— Какво да ми каже?

Съмърс примигна бързо няколко пъти.

— Я ми подайте вестника.

На съседната маса в локвичка бира лежеше захвърлен брой на „Таймс“. Чернокожо момиче със слушалки в ушите кимна приветливо, когато Гадис я попита със знаци дали може да го вземе. Той изглади вестника и го подаде на Съмърс през масата.

— Чували сте за комисията „Лейтън“, нали?

Комисията „Лейтън“ разследваше правните аспекти на правителствената политика по отношение на войната в Афганистан. Гадис беше чувал за това разследване. Беше чел статии във вестниците, беше гледал нещо по Четвърти канал.

— Е, и? — попита той.

Съмърс разгърна вестника на пета страница.

— Виждате ли този човек?

Той разстла вестника на масата, после го завъртя на 180 градуса. Тънкият пръст с изгризан нокът се заби в снимката на мъж над средна възраст, който тъкмо се качваше в държавен роувър, заобиколен от глутница репортери. Гадис прочете текста под снимката.

Сър Джон Бренан на излизане от Уайтхол, където даде показания пред следствената комисия.

В малко каре в основната снимка беше поместен официален портрет на Бренан. Гадис вдигна поглед. Съмърс забеляза, че е направил връзката.

— Хендерсън е Джон Бренан?! Сигурен ли си?

— Толкова, колкото съм сигурен, че ви виждам сега. — Съмърс пресуши чашата си. — Мъжът, който ми плати двайсет хиляди преди шестнайсет години, за да скрия истината, не беше обикновено ченге. Човекът, който се представи тогава за Дъглас Хендерсън, днес е шеф на МИ6.

2

Сякаш континенти и океани делеха книжарницата „Донт Букс“ на Холанд Парк Авеню от тази безименна кръчма в Уест Хайд в дъждовната септемврийска вечер. Само месец по-рано Гадис бе представил във въпросната книжарница в Централен Лондон новата си книга „Царе“ — сравнителен биографичен очерк за Петър Велики и сегашния руски президент Сергей Платов. Редакторът му — съсобственик на бутиково издателство, което му бе заплатило царския хонорар от 4750 лири за книгата — не бе сметнал за нужно да уважи събитието с присъствието си. Някаква заблудена хроникьорка от „Ивнинг Стандард“ бе надникнала през вратата в 6:25 ч., но още не бе допила чашата си със совиньон блан (стайна температура), и безупречният ѝ нюх вече ѝ подсказа, че има далеч по-голям шанс да намери интересен сюжет на втория етаж на автобус №16, затова бързо-бързо изчезна. Нито някой мастит историк, нито редактор от голямо издателство или репортер на Би Би Си си бе дал труда да отговори на поканите, които момичето от пиар агенцията твърдеше, че лично било занесло в пощата още през първата седмица на юли. Някаква вяла обява в неделния „Индипендънт“ бе привлякла вниманието на възрастна матрона с пепеляво лице, която беше дошла „чак от Хампстед, понеже толкова ми хареса вашата книга за Булгаков“, както и на един бивш студент на Сам на име Колин, който твърдеше, че бил прекарал цяла година „в обикаляне пеша из Казахстан и в четене на Херман Хесе“. Останалите присъстващи бяха от персонала на книжарницата — управителят и касиерката, колеги и студенти на Сам от Ю Си Ел, неговата съседка Кати, която беше голяма любовчийка и винаги му отваряше вратата си по дискретно разтворен пеньоар, и най-близката му приятелка, журналистката Шарлот Бърг.

Дали Гадис се опасяваше, че новата му книга ще потъне в небитието, без да остави следа? И да, и не. Макар и политически ангажиран, той не хранеше никакви илюзии, че една книга е в състояние да промени обществените нагласи по адрес на Сергей

Платов. „Царе“ вероятно щеше да получи учтиви рецензии в няколко солидни лондонски вестника и да бъде отмината с ледено презрение от Москва като западна пропаганда. Написването ѝ бе отнело на Гадис три години, а едва ли щеше да се продаде в повече от хиляда бройки в твърди корици. Много отдавна Сам бе решил за себе си да пише единствено за удоволствие; всяка надежда за нещо повече означаваше сигурно разочарование. Ако публиката харесваше книгите му, той беше доволен; ако не ги харесваше, какво толкова? Хората имаха за какво друго да си харчат парите. Той не гореше от жажда за слава, не ламтеше за пари; това, което го интересуваше, бе да пише качествено. А „Царе“ бе наистина труд, с който Сам можеше да се гордее. Беше силна и последователна атака срещу режима на Платов, атака, която самият той се бе опитал да резюмира, доколкото бе възможно, в статия от 750 думи на страницата за анализи и коментари в „Гардиън“, която се бе появила три дни преди премиерата.

До момента с това се изчерпваше цялата рекламна кампания на книгата. Гадис не се интересуваше особено от култивирането на имидж за пред публика. Преди четири години например той бе издал биография на Троцки, която впоследствие бе получила възторжени отзиви от Радио 4. Един предприемчив млад телевизионен продуцент го бе поканил на пробни снимки за документална телевизионна поредица на тема „Великите революционери“. Гадис му отказа. Защо ли? Защото му се бе сторило, че това ще му попречи да прекарва достатъчно време с дъщеря си Мин, тогава още бебе, и ще го откъсне от студентите му. Според приятелите и колегите му тогава се бе разминал с голям шанс в живота си. „Какъв беше смисълът, увещаваха го те, да си университетски професор в Англия през XXI век, ако не се появиш по Четвърти канал на Би Би Си? Помисли си само за връзките, които можеш да си създадеш. Помисли за парите.“ С мъжествения си, небрежно нахакан външен вид Гадис би бил идеален телевизионен водещ, но твърде много ценеше личното си пространство и не желаше да изоставя академичната си кариера, на която толкова държеше, заради „съмнителното удоволствие да видя физиономията си по телевизията“. Решението му се дължеше отчасти и на инат, но д-р Сам Гадис виждаше себе си преди всичко като преподавател. Той вярваше в неоспоримата теза, че ако един млад човек е достатъчно късметлия, за

да прочете подходящите книги в подходящото време, напътстван от подходящ учител, това би променило живота му веднъж завинаги.

— Та с какво е интересен за нас Сергей Платов? — попита той. Управителят на „Донт“ бе преценил, че едва ли някой заблуден минувач ще влезе в книжарницата, за да заеме още един от трийсетината празни стола, и го бе помолил да започва. — Грешник ли е той или светец? Носи ли Платов лична вина за войната в Чечня, за убийствата на журналисти, критикуващи режима му? Или е държавник, възстановил мощта на Майка Русия, спасил родината си от упадък и корупция?

От негова гледна точка въпросът беше чисто риторичен. Платов беше петно върху националния характер на Русия, граничен социопат, който за по-малко от десет години бе заличил всякаква възможност за демократизация на страната си. Бивш шпионин от КГБ, той лично бе одобрявал убийства на руски граждани на чужда територия, бе държал цели държави от Източна Европа заложници на руските газови доставки, бе давал указания за физическото премахване на журналисти и защитници на човешките права, дръзнали да критикуват режима му. Една такава журналистка — Катерина Тихонова — беше добра приятелка на Гадис. Двамата си бяха писали повече от петнайсет години и се срещаха при всяко негово пътуване до Москва. Катерина бе застреляна в асансьора на жилищния си блок преди три години. Впоследствие никой не бе арестуван за убийството ѝ — аномалия, която Сам изобличаваше в книгата си.

Той хвърли поглед на бележките пред себе си.

— Историята ни казва, че Сергей Платов е майстор на *оцеляването*, издънка на такива майстори.

— Какво имате предвид?

Матроната от Хампстед беше заела позиция на първия ред и вече задаваше въпроси. Гадис я възнагради с търпелива усмивка, която постигна допълнителната цел да я накара да се засрами, че го е прекъснала.

— Имам предвид, че семейството му е оцеляло през най-страшните ексцесии, които Русия на двайсети век е могла да измисли. Дядото на Платов е работил като готвач при Йосиф Сталин и е оцелял, за да разказва спомени. Това само по себе си е чудо. Баща му е бил един от четиримата останали живи от взвод, съставен от 28 бойци,

чиито позиции били издадени на немците при Кингисеп през 1941-ва. Сергей Спиридонович Платов е трябвало да бяга из пущинаците и е оцелял, дишайки през тръстиково стъбло, легнал на дъното на плитко езеро. Шон Конъри изпълнява същия номер в „Доктор Но“.

Някой се засмя. Откъм улицата се носеше глухото боботене на забързани коли. Сам Гадис гледаше вторачено във вгълбените кимащи лица.

— Чували ли сте за ленинградската обсада? — попита той. Не беше възнамерявал да се отклонява натам, не и тази вечер, но в колежа многократно бе изнасял лекции по темата, а и публиката в „Донт“ имаше твърде заинтригуван вид. Управителят на книжарницата, застанал до вратата, кимаше ентусиазирано. — Това се случва през зимата на 1942 година. Минус двайсет през нощта. Три милиона души живеят в този град, обсаден от германските войски; от тях един милион са жени и деца. — Матроната зяпна от вълнение. — Храната е толкова малко, че всеки ден по пет хиляди души умират от глад. Целите запаси от брашно на Ленинград са унищожени от немските запалителни бомби. Разтопена от пожарите захар попива в пръстта около складовете „Бадаев“. Хората са толкова изгладнели, че са готови да копаят замръзналата земя, за да извличат захарта и да я продават на черния пазар. Пръстта от горния еднометров слой се продава за сто рубли чашата, тази от един метър по-надолу — за петдесет.

Чу се звънец, боботенето на колите внезапно се усили. Вратата на книжарницата се отвори и вътре влезе млада жена. Черна коса до раменете, кожени ботуши до коляното с натъпкани в тях сини джинси; фигура, каквато един разведен университетски преподавател, изпил три чаши совиньон блан, нямаше как да не забележи и фотографира с очи, дори ако в момента представяше собствената си нова книга. Жената прошепна нещо на управителя, улови за миг погледа на Сам и после седна на един от задните столове.

Гадис съжали, че не си бе донесъл реквизита. В колежа ежегодната му лекция за обсадата на Ленинград преминаваше пред претъпкана аудитория и беше същински спектакъл, който всеки студент с интерес към руската история бе длъжен да види поне веднъж. Гадис неизменно започваше лекцията си, застанал зад маса, върху която бяха наредени няколко филии бял хляб, половин килограм говежда кайма, купичка мюсли, малка чашка олио и три бисквити.

— Ето — казваше той пред затаилата дъх аудитория — какво ви се полага за следващия месец. Това е всичко, което един пълнолетен жител на Ленинград е имал право да получи срещу купоните си в началните години на Втората световна война. Спомнете си го следващия път, когато сте на разтоварваща диета след новогодишното преяждане. — Лекцията се падаше през първите седмици на януари и шегата на Сам обикновено предизвикваше вълни от гузен смях. — Но порадвайте му се, докато го имате. — Объркани погледи от първия ред. Чинийка след чинийка, купичка след купичка, Сам изсипваше храната на пода, докато на масата оставаха само десет филийки изсъхнал бял хляб. — В разгара на обсадата хлябът е бил, кажи-речи, единствената храна, която хората са можели да получат, а хранителната му стойност е била практически равна на нула. Не, жителите на Ленинград не са се глезили с топли франзели или с пълнозърнест италиански хляб. Този хляб — ръцете му вдигаха една филия и я разкъсваха на дребни залчета, сякаш щеше да храни патиците в езерото — е направен основно от дървени стърготини или от преметеното по пода в мелницата. Ако сте късметлии и работите в завод, ви се полагат 250 грама седмично. Колко са 250 грама? — Сам вдигаше шест филийки от хляба и ги подаваше на един от студентите на първия ред. — Горедолу толкова. Ала ако не работите в завода — три от филийките се връщаха на масата, — получавате само 125 грама. Освен това бих ви посъветвал да не сте млади — продължаваше той, този път с алюзия за Нийл Кинок, онзи британски политик от минали десетилетия, когото повечето от студентите му едва ли помнеха. — Съветвам ви да не се разболявате. Съветвам ви и да не остарявате, не и в Ленинград през 1942 година. В противен случай — сега той вдигаше последните три филии хляб от масата и ги хвърляше на пода — в противен случай най-вероятно ще умрете от глад. — Той изчакваше думите му да стигнат до съзнанието на публиката, преди да нанесе своя *coup de grace*. — Не е желателно също така да сте и университетски преподаватели и интелектуалци. — Нова вълна от гузен смях. — Защото другарят Сталин не долюбва такива като нас. Според него университетските преподаватели, интелектуалците могат да изпукат от глад.

Красивата жена с високите ботуши го гледеше съсредоточено. На този етап от лекцията си в колежа обикновено Сам молеше някой доброволец от публиката да свали обувките си, които поставяше на

масата до останалия реквизит, докато в същото време вадеше от джобовете на самото си стръкчета трева и парченца дървесна кора. Ако не бяха санитарните власти, като нищо би донесъл и някой умрял плъх или дори прегазено улично куче. Защото с това се бяха изхранвали жителите на Ленинград, след като германците бяха затегнали примката около града им: треви и кора от дървета, варени кожени обувки, мърша от плъхове и улични кучета. Канибализмът процъфтявал. Тук-там изчезвали малки деца. Замръзналите човешки трупове по улиците мистериозно оставали без ръце и крака. По пазарищата на изнемощелия град се продавали пелмени, които обикновено съдържали конско месо, но нередко и човешко.

Тази вечер обаче Сам бе решил да не усложнява нещата. Той разказа за лелята и първия братовчед на Платов, оцелели след тригодишен престой в германски концлагер на брега на Балтийско море. Описа как веднъж лелята, изпаднала в безсъзнание от глад, дошла на себе си едва на гробищата, малко преди някакви хора да я погребат, понеже я мислели за умряла. Към осем часа прочете кратък откъс от новата си книга за ранните години на Платов като офицер в КГБ и към осем и петнайсет публиката вече му ръкопляскаше, а той даде думата за въпроси. Поантата на лекцията му бе да докаже, че при сегашното си ръководство Русия бе на път да се върне към някогашния тоталитаризъм, но е част от мозъка си обмисляше как да покани момичето с високите ботуши на ресторант по-късно същата вечер.

В крайна сметка не се наложи да чертае сложни стратегии. След като публиката започна да се разотива, тя сама се приближи до него на импровизирания мокър бюфет и му подаде ръка.

— Холи Левет.

— Сам — отвърна той. Ръката ѝ беше топла и изящна, цялата покрита с пръстени. Беше на около двайсет и осем години, с огромни сини очи. — Вие сте младата дама, която закъсна.

Тя се усмихна засрамено. Върху лявата страна на лицето ѝ, по протежение на челюстта, имаше малък белег и това му харесваше.

— Съжалявам, изпуснах влака. Надявам се да не съм ви попречила.

Двамата се отдалечиха от бара.

— Ни най-малко. — Сам се опитваше да отгатне какво работи тя. Нещо, свързано с изкуството, нещо творческо. — Познаваме ли се

отнякъде?

— Не, не. Току-що бях прочела статията ви в „Гардиън“ и научих, че тази вечер ще представяте книга. Притежавам нещо, което може би ще ви заинтересува.

Те си намериха малко свободно пространство в раздела за география и пътеписи. С периферното си зрение Гадис усети, че някой се опитва да привлече вниманието му.

— И какво е то?

— Майка ми почина неотдавна.

— Моите съболезнования.

Холи Левет нямаше вид на жена, нуждаеща се от кой знае каква утеха.

— Казваше се Катя Левет. Преди смъртта си работеше върху книга за историята на КГБ. Голяма част от информацията си черпеше от източници в руското и британското разузнаване. Не искам трудът ѝ да отиде на вятъра. Толкова много усилия, толкова взети интервюта. Та се питам, дали вие не бихте могли да хвърлите един поглед на записките ѝ, дали биха могли да ви бъдат от полза?

Можеше, разбира се, да е и капан. Можеше някой шегаджия от МИБ или руското ФСС да си бе нарочил един средно авторитетен британски историк, за да го използва за своите пропагандни цели. Иначе за какво тази млада жена би си правила труда да идва на крака в книжарницата, след като можеше да му се обади по телефона в колежа или просто да му прати имейл? Но Сам размисли и реши, че е малко вероятно Холи Левет да е нечия примамка. Ако шпионите искаха скандал, ако държаха на тлъсти вестникарски заглавия, щяха да се насочат към някой по-мастит историк, към Антъни Бийвър или Саймън Сибаг Монтефиори, или Кристофър Андрю. Освен това на Гадис му бяха нужни пет минути, за да установи дали дадени документи са автентични. Той бе прекарал половината от живота си в музеите на Лондон, Москва и Санкт Петербург. Архивите бяха негов втори дом.

— Да, разбира се, бих могъл да им хвърля един поглед. Много мило, че сте се сетили за мен. Къде са книгата?

— В апартамента ми в Челси.

Изведнъж тонът на разговора се смени. Холи Левет хвърли на Сам Гадис същия преценяващ поглед, който по-закачливите студентки използваша понякога спрямо някой привлекателен, семейно необвързан

мъжки представител на академичния състав под петдесет. „Апартаментът в Челси“ обещавахе нещо повече от прашасали тетрадки със записки за КГБ.

— В апартамента ви в Челси — повтори замислено Сам. Ароматът на парфюма ѝ погъделичка ноздрите му; той отпи глътка вино. — Може би сега е моментът да ви поискам телефона.

Тя се усмихваше, играта видимо ѝ доставяше удоволствие, големите ѝ сини очи бяха пълни с неизречени обещания. Холи Левет посегна към задния джоб на джинсите си, извади визитка и я пхна в дланта му.

— Защо не ми звъннете, когато не сте чак толкова зает? — предложи тя. — Бихме могли да се уговорим кога да минете да ги вземете.

— Идеята ми допада — отвърна Сам, като оглеждаше визитката. На нея, освен името беше отпечатан само телефонен номер. — Правилно ли разбрах, че майка ви е проучвала историята на съветското разузнаване?

— На КГБ, точно така.

Пауза. В съзнанието на Сам напираха толкова въпроси, че не знаеше откъде да започне. Един негов колега преподавател се беше присламчил тихомълком към тях и нахално надничаше в деколтето на Холи. Сам не счете за нужно да ги запознае.

— Е, трябва да тръгвам — каза тя, като докосна ръката му и направи крачка назад. — Беше ми изключително приятно да се запознаем. Лекцията ви беше фантастична.

Гадис отново стисна ръката ѝ с многото пръстени.

— Ще ви се обадя — каза той. — И сигурно ще се възползвам от предложението ви.

— Какво предложение? — обади се колегата.

— О, от най-добрите — отвърна Холи Левет. — От най-добрите.

3

Два дни по-късно, в една дъждовна съботна утрин през август, Гадис позвъни на номера, отпечатан на картичката, и двамата се уговориха да отиде до Челси, за да вземе кутиите с документи. Пет минути след като прекрачи прага на апартамента ѝ на Тайт стрийт, той вече беше в леглото с Холи Левет. Тръгна си в осем вечерта на следващия ден; задницата на колата му бе приклепнала под тежестта на кутиите; тялото и главата го боляха от плътското съприкосновение с тази жена — загадка за него въпреки всичко, което бяха правили заедно.

В апартамента ѝ сякаш беше паднала бомба — навсякъде се въргаляха вестници, книги, цели течения на „Ню Йоркър“; по пода не можеше да се стъпи от недопити чаши вино, пепелници, преливащи от стари угарки марихуана и смачкани цигарени кутии. Кухненската мивка беше пълна с мръсни чинии, в спалнята по леглото и столовете бяха натрупани повече дрехи, завивки, постелки и килимчета, отколкото бе виждал през целия си живот. Нещо в обстановката му напомняше на собственото му жилище, което след раздялата с Наташа се бе превърнало в лабиринт от купчини книги с меки корици, менюта от ресторанти, които предлагаха храна за вкъщи, и кутии с дискове. При Гадис идваше чистачка от Беларус, но тя имаше наченки на артрит и прекарваше времето си при него в разкази за живота в Минск след падането на комунизма.

Докато събираха материалите за КГБ, двамата с Холи се бяха озовали в мазето на сградата, където Катя Левет бе изпълнила до краен предел цял огромен шкаф с безброй ненадписани кутии. Нужен им бе повече от час, за да открият съответните папки и да ги пренесат до колата на Гадис. Но и сега Холи не беше сигурна, че са открили всички материали.

— Все пак е нещо като за начало, нали? — каза тя. — Нещо, за което да се захванеш.

— Откъде е всичко това? — попита той.

Самият обем на материалите в мазето подсказваше, че или Катя Левет бе имала здрави връзки в шпионските среди, или цял живот бе събирала безполезна информация от втора ръка. Гадис я бе проверил в „Гугъл“, но повечето от статиите под нейно име бяха рецензии за книги или хвалебствени профили на средноешелонни бизнес фигури в Англия и Америка. В нито един момент от живота си тя не бе работила като щатен сътрудник към авторитетно издание.

— Мама беше в приятелски отношения с много руски имигранти в Лондон — обясни Холи. — Олигарси, бивши шпиони от КГБ. Вероятно познаваш повечето от тях.

— Не лично.

— Навремето беше имала и гадже. Някакъв тип от МИБ. Може би голяма част от тези неща е по негова линия.

— Искаш да кажеш, че чрез него е изтичала информация от службите?

Холи кимна и извърна поглед. Явно криеше нещо, но Гадис още не я познаваше достатъчно, за да я притисне за повече подробности. Той вече бе доловил по някои нейни недомлъвки, че отношенията между майка и дъщеря са били обтегнати, но реши да изчака истината да се разкрие постепенно.

Той закара кутиите вкъщи — цели петнайсет — и ги струпа на пода в стаята на Мин, като мислено си обеща до няколко дни да прегледа какво съдържат. И вероятно щеше още на другия ден да се обади на Холи, ако не беше неприятната изненада, която пристигна с пощата в понеделник.

Писмата бяха две. Първото беше в издайнически кафяв плик с надпис *Данъчни и митнически служби* и съдържаше предупреждение за просрочено данъчно задължение. По-конкретно, Сам дължеше на държавата 21 248 лири, което надвишаваше точно с 21 248 лири баланса по банковата му сметка. При неплащане на пълната сума до средата на октомври, се казваше още в писмото, държавата си запазва правото да я изиска по съдебен ред. Междувременно върху дълга се трупаше наказателна лихва от 6,5% годишно.

Вторият плик, адресиран с почерка на бившата му съпруга, беше с испанска марка и в горния ляв ъгъл имаше кафеникаво петно, което Сам отдаде на невнимателно боравене с пълна чаша *café con leche*.

Самото писмо беше написано на машина.

Драги Сам,

Съжалявам, че се налага да ти пиша, вместо просто да ти звънна по телефона, но Серхио и Ник ме посъветваха такива неща да се вършат официално.

Серхио беше адвокатът. Ник — новият ѝ приятел, с който живееше в Барселона.

Положението е такова, че двамата с Н. се нуждаем отчаяно от пари заради ресторанта и ми трябва повече помощ за учебните такси. Отчитам, че досега си бил повече от щедър към мен, но не съм в състояние да осигуря моята половина от вноските нито за този срок, нито за следващия. Има ли някаква възможност да ми помогнеш? Мин обожава училището си и вече е страхотно добра по каталунски и испански. Последното нещо, което ти и аз бихме желали, е да я отпишем и лишим от компанията на приятелчетата ѝ. Другото училище е на километри от нас и при това е ужасно по причини, които не ми се иска да излагам пред теб, толкова са потискащи. (Чувам всякакви истории: за тормоз на по-големите ученици над по-малките, за расизъм по отношение на индийчета, дори за някакъв инцидент на детската площадка, който бил покрит от училищната управа.) Разбираш за какво става въпрос.

Ще ми пишеш ли какво мислиш по въпроса? Съжалявам, че се налага да те моля за помощ, понеже досега винаги сме се разбирали да участваме поравно. За съжаление нямам избор. Имам предвид сума от порядъка на 5000 евро. Когато ресторантът излезе на печалба, обещавам да ти я върна.

Надявам се, че всичко е наред в Лондон/колежа и пр. Много поздрави на всички познати.

Nasta luego.

Целувки

Наташа

Сам Гадис не беше човек, който лесно изпада в паника, но, от друга страна, не беше и от онези, за които 25 000 лири за данъци и училищни такси са дребна сума, която могат ей така да извадят от джоба си. Той вече бе теглил два заема по 20 000 лири, за да покрие дълговете си, натрупани от развода, като само лихвите по тях възлизаха на 800 лири месечно; освен това имаше и ипотека върху къщата си в размер на 190 000 лири.

Гадис взе метрото за колежа, след като покани литературния си агент на обяд в някой от близките дни. Това беше единственото решение. Сам Гадис трябваше със собствени сили да се измъкне от кризата. Щеше да му се наложи отново да *пише*.

Двамата се срещнаха два дни по-късно в неголям, но безобразно скъп ресторант на Хай стрийт Кенсингтън, където единствените други клиенти бяха няколко отегчени домакини от викторианските резиденции около Холанд Парк с техните наполовина по-млади любовници, както и някакъв възрастен гръцки бизнесмен, който вече цял час се бореше с купичка ризото.

Робърт Патърсън, директор за Обединеното кралство на литературната агенция „Дипъл, Гордън и Кала“, имаше далеч по-важни клиенти от д-р Самюъл Гадис — звезди от сапунени сериали например, които му плащаха 15% комисиона върху шестцифрените договори за автобиографиите си — но между тях едва ли имаше друг, с когото би приел да прекара три часа в лондонски ресторант с безбожно раздути цени.

— Спомена за някакви парични затруднения — подхвърли Патърсън, след като поръчаха втора бутилка вино. Оставаха му три години до пенсия и беше, кажи-речи, единственият оцелял представител на едно поколение, което вярваше в достойнствата на обяда с три мартинита за аперитив. — Данъци ли?

— Как позна?

— Че какво друго да е по това време на годината! — Патърсън кимна разбиращо и си кльцна едно ъгълче от телешкия котлет. — Повечето ми клиенти могат да управляват личните си финанси колкото едно шимпанзе. Някои от тях ми се обаждат по три пъти седмично. „Какво става с договора ми за чуждестранните права? Къде са ми парите от меките корици?“ Сякаш вече не съм литературен агент, а личен финансов съветник.

Гадис се усмихна криво.

— А какъв финансов съвет би дал на мен?

— Зависи колко пари ти трябва.

— Двайсет и една хиляди за данъчните, върху които вече текат лихви, и още четири за училищни такси на Мин. Последната сума вероятно ще набъбне до десет, дори дваайсет хиляди през следващите година-две, освен ако възлюбеният на Наташа внезапно не проумее, че за да си преуспяващ ресторантьор в Барселона, не е достатъчно три пъти в седмицата да ходиш на ски в Пиренеите. Тези хора все едно си хвърлят парите в Средиземно море.

— А не може ли колежът да ти помогне?

Гадис благодари на келнера, който му бе долял чашата с вино.

— Аз съм на четирийсет и три. Заплатата ми няма да се повиши кой знае колко, освен ако не стана ръководител на катедра. Една трета от онова, което изкарвам, отива за ипотека. Освен ако не започна да крада първи издания на „Гордост и предразсъдъци“ от Националната библиотека, не виждам как ще събере толкова пари.

— Значи ти трябва нов договор? — Робърт Патърсън попи ъглите на устата си със салфетка.

— Именно, Боб. Трябва ми нов договор.

— Колко ти докарах последния път?

— Няма и пет хиляди.

На Патърсън сякаш му стана неудобно, че е преговарял за такава нищожна сума. Едрият възпълен мъж се нуждаеше от поне шейсет сантиметра разстояние между стола и масата, за да се намести удобно. С ръце, кръстосани върху билото на корема си, приличаше на Буда в костюм от Савил Роу.

— Та сега за какво става дума? Нещо като трийсет хиляди аванс при подписване, а?

На маншета на ризата му потрепваше малка капчица сос от филето. Гадис кимна и от гърдите на агента му се изтръгна театрална въздишка.

— Виж, ако ти трябва такива суми, и то скоро, вземи да напишеш някоя чисто комерсиална книга, която да претупаш за дванайсет месеца, и то под псевдоним, за да има ефекта на литературен дебют. Това е единственият начин да ти осигурия тлъст чек на днешния книжен пазар. Моите уважения, но тези исторически

паралели между Сергей Платов и Петър Велики не ти вършат работа. И при най-добра воля, Сам, не можеш да накараш някого да се трогне, че някакви си журналисти били пречукани в Русия. Ами то средният *политически коментатор* по телевизията днес няма представа кой е Петър Велики. Да не би да играе за „Ливърпул“? Или може би ще се снима в следващия „Биг Брадър“? Нали схващаш къде е проблемът?

Гадис кимаше. Той прекрасно виждаше къде е проблемът. За съжаление не му идваше отвътре да бълва бестселъри за дванайсет месеца на парче. Понякога толкова време му бе нужно, за да подготви една-единствена лекция за студентите в колежа. В пристъп на безумие, докато Патърсън си бе надянал очилата, за да прегледа менюто с десертите, той си представи как кара такси нощем, за да събере нужните му пари.

И тогава се сети за Холи Левет.

— А какво ще кажеш за КГБ?

— Какво за КГБ? — Патърсън вдигна глава от менюто и се огледа с престорена уплаха. — Да не са *тук*!

Гадис се усмихна на шегата му. Някакво момченце премина покрай масата им и изчезна към тоалетните на долния етаж.

— Нещо като история на съветското и руското разузнаване — каза той. — Нещо за шпиони и тъй нататък?

— Роман с продължение, така ли?

— Ако държиш...

Патърсън погледна над половинките очила като баща, обзет от основателни съмнения в зрелостта на любимия си син.

— Аз лично не те виждам като романист, Сам — каза той. — Белетристиката не е за теб. Ще ти отнеме прекалено дълго време, за да завършиш ръкописа. По-добре мисли в посока на историческо есе, което да се поддава на екранизация като телевизионен сериал, документален филм с елемент на повествование и ти да си повествователят. Ако ти се правят сериозни пари, трябва да подходиш сериозно към имиджа си. В днешно време няма място за учени сухари. Вземи пример от Саймън Шама. Търси начини да разшириш амплото си. Винаги съм смятал, че си роден за водещ на телевизионно предаване.

Гадис се опита да скрие мислите си зад чашата с вино. Може би беше дошло време. Мин беше в Барселона. Той беше напълно разорен.

Какво толкова имаше да губи, ако приемеше да се покаже по телевизията?

— Е, добре. Като човек вътре в нещата, какво ще ме посъветваш? Патърсън незабавно изпълни желанието му.

— Ами ако ще пишеш за Русия, в никакъв случай не зачеквай чеченската тема. Хората пет пари не дават за Чечня. — Той прекъсна за миг, колкото да си поръча „едно тъбъничко резенче тирамису, ама *ей толкоз* тънко“, после продължи: — Същото важи и за Горбачов, и за Елцин, и за негово себичие, блаженопочившия Солженицин. Това е дъвкано, дъвкано, та не е останало нищо. Вече си писал за Платов, Чернобил е интересен колкото ланския сняг, така че... абе дръж се за шпионите. Но гледай да има повече отровни чадъри, тайни заговори на КГБ за премахването на Рейгън или Тачър, неопровержими доказателства, че Лий Харви Осуалд е незаконно дете на Рудолф Нуреев и Светлана Алилуева. Нещо, което да накара „Дейли Мейл“ да плесне физиономията ти на първа страница. С една дума: *сензация*.

Гръцкият бизнесмен току-що се бе признал за окончателно победен от купичката с ризото. Гадис се чувстваше едновременно поласкан и озадачен, че Патърсън го смята способен на подобни епохални разкрития. Но се боеше, че кутиите на Холи Левет можеха да се окажат пълни с постни клюки, измислици и фантасмагории от руския подземен свят. А за момента, освен с тези кутии той не разполагаше с нищо друго.

— Наемам се да го направя — каза накрая той.

— Много добре. — Патърсън подсвирна радостно, наблюдавайки пристигането на тирамисуто. — Така. А сега какво ще кажеш за по едно кафе?

4

Осем часа по-късно Гадис отиде на вечеря в дома на Шарлот Бърг в Хампстед. Двамата с Шарлот бяха състуденти от Кеймбридж, навремето бяха живели на квартира в един и същ апартамент и за кратко време бяха станали гаджета, преди той да се ожени. Бивш военен кореспондент, тя още носеше белезите от Босна, Руанда и Западния бряг под измамното лустро на светска дама с леко повехнал чар. Докато вечеряха печено пиле, приготвено от съпруга ѝ Пол, Шарлот сподели подробности за новия си проект — журналистическо разследване, което се бе договорила да продаде на „Сънди Таймс“ и което според нея щеше да предизвика най-големия политически скандал на десетилетието.

— Ще бъде сензация — заяви тя.

Гадис си отбеляза наум, че в рамките на един ден за втори път чуваше тази дума.

— Каква по-точно?

— Е, ако ти кажа сега, няма да е никаква сензация, нали така?

Това беше част от играта. Както често се случва между добри приятели, Шарлот и Сам бяха и съперници, които ревниво се дебнеха. Тяхното съперничество беше на професионална основа, чисто интелектуално и двамата никога не го вземаха много на сериозно.

— Какво си спомняш за Мелита Норуд? — попита го тя.

Сам погледна през масата към Пол, който съсредоточено обираше остатъците от соса в чинията си с парченце франзела. Норуд беше известна като „бабата шпионка“, разконспирирана през 1999 г., която през 40-те и 50-те години на миналия век бе издавала на Съветите ядрените тайни на Великобритания.

— Спомням си, че работата някак се потули. Шпионирала била за Сталин, като по този начин ускорила с пет години съветската ядрена програма, но властите я оставиха да си умре мирно и тихо в леглото, понеже не искаха да ги обвинят, че съдят една осемдесетгодишна баба за държавна измяна. Защо питаш?

Шарлот бутна чинията си настрана. Тя беше темпераментна жена, свикнала да подсилва мислите си с жестове и отличаваща се с ненаситен апетит за цигари, алкохол и информация. Пол беше единственият мъж в живота ѝ, успял да я изгърпи с всичките ѝ противоречия.

— Майната ѝ на Мелита Норуд — каза внезапно тя, грабна по погрешка чашата на Сам и я пресуши на един дъх.

— Щом казваш...

— А какво мислиш за Роджър Холис?

— Какво да мисля?

— Вярваш ли например че е бил изменник?

Сър Роджър Холис беше сива зона в историята на британското разузнаване. През 1981 г. журналистът Чапман Пинчър бе издал книга, превърнала се в бестселър — „Измяната е техен занаят“ — в която се твърдеше, че Холис, бивш директор на МИ5, бил шпионин на КГБ. Гадис беше чел книгата още като юноша. Той си спомняше и днес яркочервената корица със сянката на сърпа и чука напъряно през нея; дори баща му го бе помолил да му я заеме по време на една семейна ваканция в Съсекс.

— Честно казано, отдавна не се бях сещал за Холис — отвърна той. — Твърденията на Пинчър така и не бяха доказани. Това ли е темата, по която работиш? Това ли е сензацията? Да не би да има връзка между Холис и Норуд? Тя е работила съвместно с някакъв шпионин на КГБ с кодово име Хънт, който така и не бил идентифициран. Или може би Хънте Холис?

Шарлот се засмя. Тя обичаше да сондира обширните исторически познания на Гадис.

— Майната му на Холис! — каза тя със същото заядливо злорадство, с което преди малко бе сменила темата за Норуд.

Гадис я погледна озадачено.

— Защо все повтаряш това?

— Защото и Норуд, и Холис са дребни риби. Второстепенни актьори. Направо *джуджета* в сравнение с онова, което съвсем случайно открих.

— И то е? — попита Пол.

Шарлот надигна със замах осмата чаша вино за вечерта. Или може би десетата.

— Какво ще кажете, ако ви съобщя, че има шести шпионин от Кеймбридж, който така и не е бил демаскиран? Съвременник на Бърджес и Маклейн, на Блънт, Филби и Кеърнкрос, и то още жив!

Гадис не схвана от пръв път какво му говореше Шарлот. Той също бе изпил бутилка и нещо бордо и мисълта му течеше забавено. Холис — шпионин?! Норуд — шестата от Кеймбридж?! Нима Шарлот бе способна да се хване за подобна дивотия? Но той беше гост в дома ѝ, ползваше се от нейното гостоприемство, затова реши да запази съмненията за себе си.

— Аз бих ти казал, че си попаднала на златна мина.

— Не го правя за *пари*, Сам. — В гласа ѝ нямаше упрек, но Шарлот беше известна с прямотата си. — Правя го заради *историята*. Става дума за легендарен шпионин на КГБ, известен под кодовото наименование Атила, който е завършил „Тринити“ в Кеймбридж през 30-те години. Човек, поне толкова опасен и влиятелен, колкото Филби или Маклейн. Една къртица в сърцето на английската политическа и разузнавателна инфраструктура, която старателно е била прикривана от британските правителства в течение на повече от петдесет години.

— Боже мой!

Гадис с мъка скриваше скептицизма си. Съществуването на шести член на групата от „Тринити“, останал неразкрит през всичките тези десетилетия, беше повече от неправдоподобно. Всеки уважаващ себе си шпионин, учен или журналист с интереси към света на разузнаването би го открил все някак за толкова години. Всеки от съветските шпиони, избягали на Запад след 1945 година, би разкрил самоличността на Атила. Ако не друг, поне Кеърнкрос или Блънт щяха да са го издали при залавянето си.

— Откъде черпиш тази информация? — попита той. — Защо Митрохин нито веднъж не споменава този Атила?

Митрохин беше бивш майор от КГБ, който след рухването на Съветския съюз бе издал на МИ6 подробности за множество шпионски операции на Москва. Предоставените от него документи бяха публикувани във Великобритания през 1992 г.

— Всички си мислят, че архивът на Митрохин съдържа едва ли не цялата история на съветското разузнаване. — Шарлот запали цигара с доволно изражение на лицето. — Но има и купища материали, за които дори той не подозира. Включително това тук.

Пол постави ножа и вилицата си един до друг в чинията. Съпругът на Шарлот беше висок, търпелив и невъзмутим до флегматичност. Преуспяващ финансист в Ситито — което обясняваше струващия седемцифрена сума фамилен дом с пет спални в Хампстед, — той обичаше Шарлот не на последно място и заради това, че тя го оставяше да се слее с фона, да пази личното си пространство, на което толкова държеше. Беше до такава степен непроницаем, че Сам така и не можеше да реши дали Пол вижда в него заплаха за брака си или добър приятел. Ето защо той се изненада, когато внезапно Пол се намеси в разговора им.

— Казвай де, кой е източникът ти?

Шарлот се наведе заговорнически напред, обгърната в облак цигарен дим, и ги изгледа напрегнато. Съпругът ѝ беше единственият човек на света, на когото можеше да се довери изцяло с подобна информация. Гадис ѝ беше верен приятел, разбира се, беше тактичен и дискретен, но в него имаше и нещо несериозно, някаква закачлива жилка, която правеше опасно споделянето на тайни от подобно естество.

— Това, което ще кажа, си остава между тези четири стени, нали? — уточни тя, за да разбере и Гадис колко е важно за нея. Той изпита внезапен пристъп на завист, толкова уверена изглеждаше Шарлот в своя голям удар.

— Разбира се. Тук си остава. Никому нито дума.

— Мога ли да пошушна на Поли? — промърмори Пол, като положи за миг длан на рамото ѝ, докато ставаше от стола си, за да раздигне чиниите. Поли беше кучето им, болен от артрит женски черен лабрадор, което при липса на деца беше най-скъпото им другарче.

— Говоря сериозно — сопна се Шарлот. — Дала съм клетва да пазя тайна. Но това е толкова главозамайващо невероятно, че ме сърби езикът да го споделя с някого.

Като историк Гадис усети вълна на професионална възбуда от онова, което му предстоеше да чуе. Шарлот бе открила шестия от Кеймбридж. Ала възможно ли беше това? Все едно да срещнеш хималайския снежен човек.

— Хайде де, казвай! — подкани я той.

— Ще започна отначало. — Шарлот си наля нова чаша вино. Пол срещна погледа на Сам и едва забележимо смръщи вежди. Шарлот

беше алкохоличка: бутилка вино на обяд, две на вечеря, по някой и друг джин с тоник в шест привечер, по някоя и друга чаша малцово уиски преди лягане. И всичко това по никакъв начин не ѝ се отразяваше, ако не се броеше известно увеличение в децибелите на говорене. Но рано или късно алкохолът щеше да я повали — вече изглеждаше по-възрастна за годините си, понапълняла, с торбички под очите. — Преди около месец получих писмо от някакъв мъж на име Томас Нийм. Твърди, че бил доверен приятел, нещо като изповедник на британски дипломат, който през цялата си кариера, от Втората световна война до средата на 80-те, бил шпионин на КГБ. Направих някои елементарни справки, установих, че въпросният Томас наистина съществува, и отидох да се видя с него.

— Къде отиде? — Пол беше в блажено неведение относно служебните пътувания на съпругата си. Често пъти тя се губеше по цели седмици, гонейки поредната журналистическа сензация в Ирак, Калифорния или Москва.

— Това е тайна номер едно — отвърна Шарлот. — Дори и на теб не мога да кажа къде живее Томас Нийм.

— Какви мили съпружески отношения — промърмори Гадис. — На колко е години?

— На деветдесет и една. — Шарлот вдигна чашата си и отпи солидна глътка. Под ниската лампа над кухненската маса кожата ѝ изглеждаше посърнала, устните ѝ бяха рубинени от виното, примесено с червило. — Но не бих му дала повече от седемдесет и пет. Дори ти едва ли би се осмелил да го предизвикаш на канадска борба. Як, жилав, държелив старец, от онези шотландци ветерани от войната, които пушат по две кутии на ден, но могат да се изкачат до върха на Бен Невис преди закуска.

— За разлика от някои други, които познавам — каза многозначително Пол, като гледаше цигарата в ръката ѝ. Безкрайните митарства на Шарлот по света я бяха отслабили, вместо да я направят по-силна. Пол и Гадис се тревожеха за нея, но по-скоро биха стигнали с плуване до Луната, отколкото да променят начина ѝ на живот.

— А откъде знае Нийм, че приятелят му е бил шпионин? — попита Гадис. — Как досега тази информация не е изтекла отнякъде?

Преди още Шарлот да си отвори устата, телефонът на Сам дзънна кратко. Той го извади от джоба си и погледна дисплея. Беше

есемес от Холи Левет.

ПО ЕДНО ЗА ЛЕКА НОЩ?

Сам Гадис беше обхванат от две взаимно противоречиви желаниа: да пресуши чашата си колкото се може по-бързо и да хване такси за Тайт стрийт или да изповяда пред Шарлот собствените си амбиции за сензационни разкрития.

— Познаваш ли тази жена? — попита той, като вдигна телефона нагоре, сякаш на екранчето имаше нейна снимка. — Холи Левет.

— Името ми звучи познато.

— Майка ѝ се казвала Катя. Работила върху книга за историята на КГБ, когато...

— Катя Левет! — извика в престорен ужас Шарлот, после поклати мрачно глава и добави: — Най-голямата мошеничка на света.

— В какъв смисъл?

Тя махна с ръка пред лицето си.

— Не си струва да навлизам в тази тема. Пътищата ни се кръстосаха един-два пъти. Все ми повтаряше колко съм велика, но явно гледаше да изкопчи нещо в замяна. Мисля, че след смъртта ѝ нейната дъщеря ми беше пратила имейл, за да ме увери колко много майка ѝ била харесала нещо, написано от мен за Чечня. После се опита да ми пробута купища нейни записки, които се оказаха пълен боклук.

— Пълен боклук — повтори Гадис. В гърлото му бе заседнала буца на отчаяние.

— Е, не чак боклук — поправи се смутено Шарлот. — Аз тогава я препратих към теб. Препоръчах ѝ да даде материалите на професионален историк.

— Е, много ти благодаря!

— И тя ти се обади, така ли?

Гадис кимна.

— Тя не ми спомена, че ги е предлагала другиму. Каза ми колко много ѝ била допаднала статията ми в „Гардиън“ за Сергей Платов.

Пол с мъка се сдържаше да не прихне.

— С ласкателства далеч се стига.

Гадис си наля чаша вино. Заобикаляйки недотам дискретната тема за уикенда в Челси, той описа как Холи бе дошла в „Донт Букс“ и му бе донесла материалите за КГБ едва ли не на крака.

— Когато изневиделица се появи хубаво момиче и ти предложи няколкостотин документа за съветското разузнаване, не можеш просто да си затвориш очите. Пък и откъде съм могъл да знам, че въпросната Катя е била пълна откачалка?

— Аха, значи е и хубава, така ли? — подкачи го лукаво Шарлот, внезапно оживена от възможността да го подразни. — Това първоначално пропусна да го кажеш.

— Холи е *много* красива.

— И дойде на премиерата ти, а? Че как така не си ни запознал?

— Вероятно от страх да не я наругаеш — предположи Пол.

Шарлот се изсмя и изчовърка с нокът парченце восък от покривката на масата.

— И сега въпросното хубаво момиче ти праща есемеси в десет и половина вечерта! Има ли нещо, което укривате от групата, доктор Гадис? Може би мис Левет чака приказка за лека нощ?

Гадис извади цигара от отворената кутия пред нея.

— Извадила си късмет — смени темата той. — Готов съм да продам внуците си за твоята история за шестия от Кеймбридж. — Той запали цигарата си от свещта.

Пол направи гримаса и размаха ръка пред лицето си.

— Господи, Сам, и ти ли?!

— Шестият от Кеймбридж значи. И защо толкова държиш на него?

— Имам финансови проблеми. — Гадис вдигна театрално ръце с дланите нагоре. — Нищо ново за мен.

Той изпитваше някакъв особен вид неудобство, че на четирийсет и три е напълно разорен. Как се бе стигнало дотам? Той смукна дълбоко от цигарата и издуха дима към тавана.

Шарлот се намръщи.

— С издръжката ли? Да не би божествената Наташа изведнъж да се окажа не чак дотам божествена?

Пол дискретно се обърна, за да налее вода в кафе машината.

— Неплатени данъци. Училищни такси. Дългове — отвърна Гадис. — Трябва да събера отнякъде около дваисет и пет хиляди. Днес

обядвах с моя агент. Според него единствената надежда да изляза от ситуацията е да напиша касова книга за съветското разузнаване. Не било необходимо дори да я подписвам с името си. И така, шестият от Кеймбридж е тъкмо сюжетът, който ми трябва. Отсега ти казвам, че ще ти го открадна. Ще те убия и ще те заровя в градината, за да ти го отмъкна.

Шарлот го погледна искрено загрижена.

— Не е нужно да го крадеш — каза тя. — Защо не напишем тази книга двамата заедно, в съавторство? Можем дори да ползваме някои от тайнствените папки на Катя. — Пол се хилеше отстрани. — Не бе, сериозно! Аз ще пусна материала за Кеймбридж от свое име, но после някой ще поиска и книга. И ти си *перфектният* човек, който да я напише. Аз лично нямам търпение да се захвана с труд от двеста хиляди думи на тема, която веднъж вече съм развила. Ще искам да се насоча към нещо ново. Но ти би могъл да поставиш Атила в контекст. Да му добавиш вкус и аромат. Никой днес не познава Русия по-добре от теб.

Гадис отказа начаса. Достойнството не му позволяваше да се възползва наготово от триумфа на Шарлот. Освен това на пияна глава тя бе склонна да дава обещания, които на другата сутрин едва ли щеше да има желание да изпълни. Но тя настояваше.

— Преспи и размисли — подкани го тя. — Сам или с Холи, но мисли по въпроса. Бих се радвала да работим заедно. За мен би било чест. Пък и на теб би ти помогнало да излезеш от тази скапана ситуация.

Гадис плъзна телефона обратно в джоба на самото си и хвана Шарлот за ръката.

— Това е идея! — каза той. — Но нищо повече. Ти си невероятно мила. Ала нека да говорим утре сутрин.

— Не. Да говорим тук и сега. — Шарлот не би допуснала гордостта и британското възпитание да попречат на идеята ѝ. Поли доуцука в кухнята на изкривените си от артритата лапи и легна в краката ѝ. Шарлот се наведе и пъкна залък хляб в устата ѝ, като ѝ говореше с гласец, сякаш приказваше на дете: — Ама не е ли прекрасна идеята ми, Поли? Аз поне си мисля, че е страхотна!

— Добре де, добре. — Гадис отново вдигна ръце, този път сякаш се предаваше на шега. — Ще си помисля.

Шарлот изглеждаше облекчена.

— Е, слава богу. Нали знаеш, на харизан кон зъбите не се гледат.
— Тя се надигна от мястото си и намери три чаши за кафето.

— Казваш, че Атила се смята за умрял? — Това бе първият знак, че Гадис имаше интерес да научи нещо повече.

— Да. Но Нийм е доста хлъзгав. Разправя, че не бил виждал Крейн повече от десет години. Не съм сигурна, че му вярвам.

— Крейн? Така ли се казва?

— Едуард Антъни Крейн. Бил записал всичко в документ, който Нийм твърди, че отчасти е унищожил. В документа се съдържаха разкрития, които щели да „разтърсят Лондон и Москва до основи“.

— Искаш да кажеш, повече от самия факт, че нашето собствено правителство е скривало досега съществуването на шести шпионин от Кеймбридж?

— Значително повече, точно така.

Гадис поглеждаше ту към нея, ту към Пол, като се питаше дали Шарлот не е била подведена от някой ловък мошеник. Всичко беше прекалено хубаво, за да е вярно, а същевременно не можеше и да се прави, че нищо не е станало.

— И твоят човек не ти е казал какво точно е скандалното в случая?

Шарлот поклати глава.

— Не. Засега не. Но Томас е бил едва ли не изповедник на Крейн. Най-добрият му приятел. Знае всичко. И е готов да пропее като канарче, преди да е ритнал камбаната.

— Не ползвай повече от една метафора в изречение — промърмори Пол.

— Двамата трябва да са горе-долу на една възраст — продължи Шарлот. — Деветдесет, деветдесет и една. Били са състуденти в Кеймбридж. Какви според теб са шансовете и двамата да са още живи?

— Нищожни — отвърна Гадис.

Вече пет часа Александър Грек наблюдаваше дома на семейство Бърг. Видя Пол да се връща от работа точно в 18:45 ч. с две издути торби от деликатесния магазин. Пушейки цигара, в 19:12 ч. зърна Шарлот през прозореца на първия етаж — току-що излязла от банята, загърната с голяма хавлиена кърпа, тя пристъпи напред, за да дръпне завесите. Малко след осем непознат мъж — малко над четирийсет, разрошен, с две бутилки вино под мишница — влезе в къщата. Грек допусна, че е поканен на вечеря.

Непознатият си тръгна в 23:21 ч. Беше висок приблизително метър и осемдесет, около осемдесет килограма, със сако от рипсено кадифе и кожена чанта, провесена през рамо. На излизане от къщата мъжът се обърна, ръкува се с Пол, после прегърна и целуна съпругата му Шарлот. На седалката до себе си Грек имаше фотоапарат с телеобектив, но не успя да заснеме лицето на мъжа, който отстъпваше заднешком, докато се сбогуваше с домакините. След като стигна тротоара, обектът се обърна и тръгна към Хампстед Хай стрийт, отдалечавайки се от мястото, където Грек беше паркирал колата си.

Александър Грек реши да се поразкърши. Той слезе от колата, проследи обекта по цялата дължина на Пилгримс Лейн и го видя да спира такси пред една книжарница. Таксито пое на юг. Грек запали цигара и тръгна обратно към колата си. По средата на пътя, стиснал цигарата между устните си, той спря и се облекчи в сянката на един кестен, скрит от погледите на случайните минувачи.

Според теорията на Грек убийствата се делеяха на три ясно разграничени една от друга категории: политически, военновременни и такива с елемент на морално възмездие. Александър Грек нямаше никакво отношение към морала в общоприетия смисъл на думата. Неговият труд беше военно или политически мотивиран, и то винаги в контекста на самозащита. Планът му за тази вечер например бе подчинен на похвалната цел да предотврати сериозни политически последици за правителството на неговата държава. Още като млад той

бе обучен от службата за вътрешно разузнаване на страната си, известна с инициалите ФСС, а след пенсионирането си през 1996 г. бе застанал начело на малка, но процъфтяваща охранителна фирма с офиси в Лондон и Санкт Петербург. Човек с неговата кариера знаеше много за смъртта като поминък. Но при все това Грек виждаше себе си най-вече като политическо животно. Разследването около Атила беше заплаха за неговата родина. Заплаха, която трябваше да бъде елиминирана. Той просто изпълняваше патриотичния си дълг.

Грек остави пластмасовата бутилка с вода на пода, нахлузи вълнената скиорска шапка ниско над очите си и повторно слезе от колата. Пилгримс Лейн беше пуста. Грек тръгна към източната страна на къщата и отключи с шперц простата ключалка на портата, която водеше към градината. Предишната вечер предвидливо бе смазал пантите и сега портата се отвори, без да издаде звук. Грек се озова на тясна пътека; от едната страна имаше подпрян велосипед, а от другата — градински инструменти и ръждясали кутии с боя. Той вдигна поглед към къщата, за да се убеди, че на горния етаж няма запалени лампи. После пристъпи напред.

През деня Шарлот Бърг работеше в бараката в южния край на двора, която си бе пригодила за кабинет. Използваше лаптоп, който нощно време прибираше в къщата. В бараката имаше още евтин цветен принтер, стар телефон с факс, няколко шкафа, разнебитен дървен стол и две-три снимки със сантиментална стойност. Пред Пол тя настояваше, че е по-добре да държат бараката отключена, отколкото да слагат катинар; така евентуалният крадец би си казал, че вътре няма нищо ценно за отмъкване. Грек отвори вратата, влезе вътре и затвори след себе си.

Натриевият флуороацетат представлява фин бял прах, използван като съставка в пестициди. Евтин, без вкус и мирис, той се прилага широко като отрова за плъхове в канализацията. Грек носеше със себе си 10 милиграма, разтворени в малко флаконче, което извади от джоба на якето си. От миниатюрната камера, поставена в лампата над бюрото на Бърг, той знаеше, че до принтера има недоизпита бутилка с минерална вода. Вдигна я, изля безцветната течност в гърлото ѝ и зави отново капачката. През прозореца влизаше достатъчно лунна светлина, за да демонтира камерата, без да ползва електрическото фенерче. Свали и подслушвателното устройство, което бе закрепил под бюрото,

и прибра двата уреда заедно с висящите от тях жици в джоба на якето си. Когато приключи, Грек огледа документите върху бюрото. Телефонна сметка. Фактура за бояджийски услуги. Екземпляр от втори том на „Архивът на Митрохин“. Абсолютно нищо, имащо пряко отношение към Атила.

Отвън се чу шум. Някъде на три-четири метра от бараката. Грек коленичи на пода. Шумът се повтори — беше животно, вероятно лисица. Поли, кучето на семейство Бърг, през нощта нямаше достъп до градината и вероятно спеше в някоя от стаите на къщата.

Грек бавно се изправи. Отвори вратата на бараката и бавно запристъпва по обратния път през градината. Огледа улицата, излезе от сенките около къщата и прекоси Пилгримс Лейн едва след като се убеди, че никой не го наблюдава. Отключи колата, изпразни джобовете си на седалката отстрани и потегли към Хампстед Хай стрийт.

6

Гадис беше в кабинета си в колежа, когато телефонът му звънна. На екранчето се появи надпис „Скрит номер“.

— Сам? Пол се обажда.

— Звучиш ужасно. Какво се е случило?

— Шарлот — започна той с някак извинителен тон. Дори в ужасен миг като този Пол Бърг успяваше да прояви сдържаност и възпитание. — Съжалявам, че се налага тъкмо аз да ти съобщя. Тази сутрин получи инфаркт. Шарлот си отиде.

През досегашния си живот Гадис бе провел три подобни разговора. Когато беше на шестнайсет, по-големият му брат бе загинал при автомобилна катастрофа в Южна Америка. В Кеймбридж най-добрият му приятел се бе обесил в навечерието на защитата си. И току преди четирийсетия си рожден ден бе научил, че Катерина Тихонова е била застреляна в Москва — жертва на наемен убиец, вероятно изпратен по поръчка на Сергей Платов. Той си спомняше всеки отделен случай, всяка дума и много, много ясно си спомняше реакциите си на чутото. И сега се усети как казва:

— Какво?! Инфаркт?

Пол отговори простиичко:

— Да. — После, почти веднага, защото имаше да провежда още дузина разговори, добави: — Нямам какво повече да кажа.

— Разбира се. Толкова съжалявам, Пол...

— И аз.

Гадис бавно приклепна на пода; имаше странното усещане, че костите му сякаш се уголемяват, че кожата му се изопва, сякаш собственото му тяло иска да избяга от него. Колкото и невероятна да му се струваше новината, тя не бе лишена от мрачна логика. Шарлот пиеше твърде много. Шарлот пушеше твърде много. Сърцето ѝ не бе издържало. Той се изправи и се подпря с длани на бюрото. Боеше се, че някой колега или студент може всеки момент да почука на вратата и да влезе. Заклучи и отиде до прозореца, имаше нужда от глътка свеж

въздух. Резето заяждаше, после изведнъж се отвори; в тясната, претъпкана с вещи стаичка нахлуха шумове от близкия строеж. Обзе го внезапно чувство на срам — бяха минали едва минути, откакто Пол му съобщи новината, и той вече мислеше за Едуард Крейн. Шарлот си бе отишла, нямаше как да ѝ стане съавтор. Налагаше се да си търси друг източник на доходи, друг начин да изплати дълговете си. Сам се почувства напълно, докрай ограбен.

Доколкото можеше да се предположи, сутринта Шарлот бе отишла в работния си кабинет, изпратила бе няколко имейла, прочела бе „Гардиън“ онлайн. Някъде между десет и единайсет се бе върнала в къщата, за да препече филийки, като бе донесла със себе си кошчето за отпадъци от кабинета. Пол я бе открил на пода в кухнята, Поли скимтяла до нея, филийките били изскочили от тостера. Аутопсия не бе извършена. Съдебните лекари бяха заключили, че Шарлот е получила масиран инфаркт на миокарда в резултат от вродени аномалии на коронарните съдове плюс нездравословен начин на живот.

През следващите няколко дни Гадис се залови да помага на Пол в подготовката за погребението. По молба на семейството написа надгробна реч и състави плана за траурната церемония, който даде за отпечатване в малка печатница в Белсайз Парк. Имаше нужда да върши нещо, за да разтовари съзнанието си от обзелото го чувство на трайно отчаяние. Така поне усещаше, че е опора на Пол, който се бе затворил в себе си и не допускаше никого в личното си пространство. Денем и нощем в мозъка на Сам се нижеха сцени от последните две десетилетия: приятелството му с Шарлот през ранните им години в Кеймбридж; кратката им любовна връзка; после осемгодишния му брак с Наташа, съпроводен с вечно напрежение между двете жени. Сам си каза, че в живота му вече няма никого, във всеки случай не и жена, с която би могъл да поддържа такова близко приятелство. През последните десетина години кръгът на приятелите му беше оредял; хората имаха малки деца или пък съжителстваха с партньори, към които той не изпитваше особени симпатии. Това си беше част от навлизането в средната възраст. Шарлот беше едно от малкото дългогодишни приятелства, оцелели през този период от неговия живот, живата връзка с миналото му.

Погребението бе насрочено за осмия ден след смъртта ѝ, като бдението беше в къщата в Хампстед. През това време скръбта на Сам донякъде се бе притъпила и той, поне външно, си бе възвърнал характерния светски чар, издаващ сила и устойчивост на характера; посрещаше и изпращаше опечалени, докато Пол почти през целия следобед се бе затворил в стаята си на горния етаж.

— Просто не мога да понасям хора, разбираш ли? — каза на няколко пъти той, а Сам съзнаваше, че с нищо не бе в състояние да му помогне: понякога е най-добре човек да бъде оставен сам със скръбта си. Компания му правеше Поли, а също и дузината снимки на Шарлот, разпръснати върху леглото. — Ти как си? — попита той Гадис. — Ще оживееш ли долу?

— Не ме мисли — отвърна Сам, като го погледна успокоително. — Всичко е наред.

Към шест часа в къщата имаше само половин дузина хора. Колегите на Шарлот от годините ѝ в „Таймс“ отдавна се бяха върнали в редакцията, подгонени от сроковете на утрешния брой, който не можеше да чака. Познати от всякакви моменти и случки в живота ѝ се нижеха един след друг, изказваха съболезнования и си отиваха. Когато Пол най-послед слезе долу, бяха останали само неколцина най-близки роднини.

През първите месеци на годината Сам за кратко време бе оставил цигарите, но от смъртта ѝ пушеше по кутия дневно. Животът беше твърде кратък, както и Шарлот бе доказала. При тази мисъл той се усмихна и запали един „Кемъл“. Беше се отдалечил към дъното на градината и изведнъж си даде сметка, че за пръв път през последните дванайсет часа е останал сам. Двама служители от фирмата за кетъринг — момче и момиче в черни костюми, които едва ли имаха и осемнайсет години — събираха чаши от первазите на прозорците. Поли ги наблюдаваше, просната на тревата, и лениво се почесваше зад ухото с изкривената си от артрит лапа.

В здрача на ранната привечер Гадис отвори вратата на кабинета на Шарлот и се озова в стаята, където неговата приятелка бе работила през последната утрин на живота си. Отвътре бараката изглеждаше така, както я бе оставила. Лаптопът ѝ си беше на бюрото, от принтера се бяха отпечатали няколко нови документа, на пода се въргалаше разтворена книгата „Архивът на Митрохин“. Сам седна зад бюрото.

Той се опитваше да излъже и себе си, и всеки, който случайно би надникнал в този момент, че иска просто да остане насаме с духа на Шарлот, но истината беше друга и не особено лицеприятна: търсеше Едуард Крейн.

Той вдигна най-горния документ от принтера. Беше статия за Джон Ъпдайк от „Ню Йорк Ривю ъф Букс“. Огледа пода в краката си. Какво ли бе очаквал да открие? Снимки? Записани дискове? Прелисти телефонния ѝ бележник, дори си помисли да включи мобилния ѝ телефон. Дишаше учестено и току поглеждаше навън през прозореца на бараката, за да не го изненада някой, после разгърна календар-бележника ѝ; интересуваха го дните непосредствено преди смъртта. „Вечеря със С.“ беше написано за онази вечер, когато я бе видял за последно.

— Какво правиш тук?

Пол беше застанал до вратата и го гледаше изумено.

Гадис затвори рязко бележника и го върна на бюрото.

— Опитвах се да вникна в случилото се — промълви той. — Търсех някаква логика.

— В бележника ѝ?!

Сам се изправи.

— И аз не знам защо го направих. — Нещо му казваше, че Пол се досеща. — Просто влязох тук. И аз не знам какво търся.

— Аз също.

Двамата стояха известно време и се гледаха. Пол беше толкова уморен, толкова останал без сили, че само поклати глава и пристъпи напред, сякаш ако сложеше в ред бюрото на жена си, щеше да си я върне.

— Хайде да се прибираме — каза той. — Да идем в къщата.

Инцидентът сякаш бе забравен, но нещо глождеше Сам, някакво чувство на срам, каквото изпитва почитеният човек, когато внезапно извърши някоя глупост. Как си го бе позволил?

За негово учудване Пол беше този, който пръв наруши тягостното мълчание два дни по-късно, като му се обади по телефона, за да го покани на вечеря. Още с влизането си Сам започна да се извинява, но Пол махна с ръка и го поведе към кухнята, където във фурната се печеше домашна лазаня, приготвена от грижовна съседка. Пол наля две чаши червено вино и седна на масата.

— Мислех си много за надгробната ти реч — каза той. — Особено за един пасаж от нея.

Гадис се размърда неспокойно на стола. В речта си той откровено бе споменал и недостатъците на Шарлот, нейната безскрупулност в началните години на кариерата ѝ, склонността ѝ да изоставя приятели, които не съумяваха да отговорят на високите ѝ очаквания. Пол го бе помолил да му разпечата един екземпляр и може би се бе обидил от нещо.

— Кой по-точно? — попита Сам.

Едва сега той забеляза, че Пол държи речта в ръката си. Той зачете:

— *В нашия живот, ако имаме късмет, от време на време срещаме изключителни хора. Ако ли пък сме още по-големи късметлии, понякога такива хора стават наши приятели.* — Пол спря, прочисти гърлото си и продължи: — *Шарлот беше не просто една от най-изключителните личности, които съм срещал през живота си, но и мой най-скъп приятел. Аз едновременно ѝ завиждах и се възхищавах от нея. Смятах я за безразсъдна, но знаех, че е смела. Достоевски пише: „Ако искате да ви уважават другите, важното е сами себе си да уважавате. Само чрез самоуважение можете да заслужите уважението на околните“. Не се сецам за друг човек, за когото това да се отнася в по-голяма степен, отколкото за Шарлот Бърг. Смъртта продължава да ни отнема първо най-добрите.*

Гадис сложи ръка на рамото на Пол.

— Ти си абсолютно прав — рече Пол. — Исках само да ти кажа, че думите ти са голяма подкрепа за мен.

— Радвам се.

— Мислех си какво ли правеше онази вечер в кабинета ѝ. Опитах се да си представя как би го изтълкувала Шарлот. — Гадис отвори уста, но Пол го прекъсна. — И си казах, че на твое място тя би постъпила по същия начин. Или най-малкото би разбрала постъпката ти. Ти беше в кабинета ѝ, за да видиш какво е вършила през онази сутрин, за да вникнеш в нея, както сам ми каза. Това пък ти е припомнило Едуард Крейн, бил си подмамен от възможността да огледаш бележките ѝ. Беше дълъг ден. Ти беше уморен.

— Ровех в нещата ѝ — отвърна простиичко Гадис. Бе трогнат, че Пол се опитва да му прости, но самият той не търсеше прошка. —

Исках да се сбогувам с книгата за шпионина от Кеймбридж. Знаех, че това е краят, и бях обхванат от самосъжаление.

— Как така краят? Край на какво?

Отговорът на този въпрос беше толкова очевиден, че Гадис дори не си даде труд да го изрече. Пол отиде до фурната и хвърли един поглед на лазанята. Изглеждаше по-уверен, отколкото преди два дни; личното му пространство бе изцяло възстановено. Можеше да си позволи лукса да остане насаме със скръбта си. Той се обърна към Сам.

— Защо не продължиш ти? Защо не огледаш записките на Шарлот и не се опиташ да ги събереш в книга?

Гадис не знаеше какво да каже. Пол видя объркването му и се опита да го убеди.

— Не искам усилията ѝ да отидат нахалост. Шарлот беше приела да напишете заедно книгата. Самата тя би настоявала да продължиш от нейно име.

— Пол, аз не съм разследващ журналист, на мен ми дай да се ровя в архиви.

— Каква е разликата? И ти интервюираш хора, нали така? Можеш да проследиш една линия от А до Б. Знаеш как се ползва телефон, интернет, обществена библиотека. Че какво му е толкова трудното?

Гадис машинално извади пакет цигари от джоба си, но осъзна къде е и бързо ги прибра.

— Няма страшно, пуши си.

— Карай, и бездруго щях да ги отказвам.

— Слушай сега. — Пол изключи фурната и извади горещата тава. — Не приемам отказ. Следващия път, когато имаш свободен следобед, ела. Прегледай всичките материали на Шарлот и виж каква работа ти вършат. Ако ти се струва, че е била на вярна следа, ако смяташ, че можеш да откриеш този шпионин от Кеймбридж, напиши книга и сложи името на Шарлот наред със своето. — Пол вдигна ръка; изглеждаше необичайно тържествен. — Имаш благословията ми, докторе. Захващай се за работа.

Както се оказа, Гадис нямаше нужда от много убеждаване. Междувременно се бе получило писмо от счетоводителя му с предупреждение за неплатените данъци. През уикенда пък изтърпя дълъг телефонен разговор с Наташа, която се вайкаше, че Мин щяла да бъде изключена от училището, ако таксите не се платят до Коледа. За да получи аванс колкото е възможно по-скоро, той нямаше избор, освен да се залови за книгата и да напише оферта до Патърсън.

Пол му беше оставил връзка ключове при продавача на вестници. В понеделник сутринта Гадис си отключи и влезе в къщата. В кухнята си направи кафе, намери лаптопа на Шарлот и излезе в градината. Отиде в бараката и затвори вратата. От гредите под покрива висеше паяжина; струваше му се, че във въздуха още витае ароматът на парфюма ѝ, и това го накара да се чувства още по-виновен. На една от стените беше надраскано нещо с химикалка, измачкани изрезки от вестници и пощенски картички бяха забодени с кабарчета върху коркова дъска, по която имаше толкова много дупки, сякаш я беше изгризал дървояд.

Подпрян с длани на бюрото, Гадис бавно се отпусна на стола ѝ. Чувстваше се като натрапник в неприкосновеното ѝ лично пространство и на няколко пъти се запита дали просто да не си тръгне, да се откаже от всичко това. Дали по този начин отдаваше почит на паметта ѝ, или гледаше да изкара лесни пари за нейна сметка?

По малко и от двете, призна си той. По малко и от двете.

Отвори лаптопа, включи кабела му в контакта и натисна копчето. Включи и мобилния ѝ телефон, понеже се сети, че може да има получени есемеси и гласови съобщения от приятели и колеги на Шарлот, които още не са научили за смъртта ѝ. И наистина, докато се зареждаше, телефонът бипна неколkokратно. Имаше три получени есемеса от хора, чиито имена му бяха непознати. Той си записа номерата на листче и реши, че няма избор: още същия ден трябваше да им се обади и да им съобщи, че Шарлот Бърг е починала.

На екрана на лаптопа имаше толкова много папки с документи, толкова много снимки, че отначало Сам се обърка; не знаеше откъде да започне. Сети се за собствения си компютър в колежа, за хилядите имейли и статии, наброски от научни изследвания и снимков материал, които, ако някой си дадеше труда да прегледа всичките, щяха да съставят почти пълна картина на личния и професионалния му живот. Как може човек да се ориентира в цялата тази планина от информация?

Той отвори един по един всички документи, качени на десктопа, като кликуваше с мишката на иконите с папки; нищо от видяното не се отнасяше до разследването за Кеймбридж. За да опрости нещата, той използва търсачката на харддиска и зададе като ключови думи „Едуард Крейн“ и „Томас Нийм“, но не получи никакъв смислен резултат. Опита с „Филби“, „Блънт“, „Маклейн“, „Бърджес“ и „Кеърнкрос“, но и този път не излезе нищо. Очевидно беше, че никъде в машината няма чернова за статията на Шарлот, нито свалени интервюта и помощни бележки. Или пък, ако някога ги бе имало, бяха старателно изтрети.

Към обяд, раздразнен от безплодните усилия, написа есемес до Пол: „Ш. ползваше ли втори компютър?“, на което Пол отговори: „Доколкото знам, не“. Нито един от имейлите ѝ нямаше каквото и да било отношение към темата. Дори на ключова дума „Кеймбридж“ търсачката не даде никакъв резултат. Гадис реши, че най-вероятно Шарлот е носила цялата информация в главата си.

Към два следобед в един ъгъл на кабинета той откри малко шкафче с азбучно подредени папки, направено като куфар. Отвори го и започна да преглежда личните ѝ книжа: разпечатки от банката, документи по пенсионния ѝ план, писма от счетоводителите ѝ. Всичко това сега принадлежеше по право на Пол като неин законен наследник. В друго подобно шкафче имаше изрезки от вестници и списания с нейни статии, някои датиращи от началото на 90-те, от времето на Клинтън и Люински, на Руанда и Тимъти Маквей.

Накрая откри нещо, за което инстинктът му подсказа, че рано или късно ще го отведе до Томас Нийм — цифров диктофон „Сони“, пъхнат във вътрешния джоб на сако, окачено зад вратата на кабинета. Гадис го включи, но в него имаше само някакво старо интервю за Афганистан. Сякаш Шарлот никога не се бе захващала с шпионите от Кеймбридж. Дали пък нарочно бе решила да няма нищо черно на бяло?

Как иначе можеше да се обясни пълното отсъствие на материали по темата?

Към три часа, гладен и обезумял от безсилие, Гадис извади едно цяло чекмедже от бюрото ѝ и го занесе в кухнята. Сложи в микровълновата фурна порция готова храна от супермаркета и я изяде, докато ровеше из чекмеджето. Вътре се търкаляха сметки за газ, блистери парацетамол, чекови книжки и гумени ластичета. Пълен хаос. Това му напомни за дома на Холи и той ѝ изпрати есемес, на който тя не отговори.

Накрая, докато обираше със залък стар хляб соса от обяда си, той откри плик с разписки за платени суми, с дати от последните два месеца преди смъртта на Шарлот. Бутна чинията на една страна и изсипа листчетата на масата. Бяха трийсетина, може би четирийсет. Той се загледа вторачено в тях. Със същия успех можеше да са и шепя боб. По какъв начин касова бележка от голяма верига книжарници щеше да го отведе при Едуард Крейн? „Ти си идиот“ — каза си шепнешком Гадис и пхна разписките обратно в плика. После си намери една бира в хладилника на Пол и я почна направо от бутилката. Хрумна му да излезе в градината и да си запали цигара. Но нали само преди двайсет и четири часа отново ги бе отказал! Дали от един последен пакет щеше да получи рак? И дали с пет лири щеше да се разори окончателно?

Той пресуши бирата, взе ключовете на Пол от кухненската маса и тръгна към вратата. От павилиона на Хампстед Хай стрийт щеше да си купи пакет „Кемъл“ и когато го изпуши, пак да ги откаже, този път завинаги. Нямахше смисъл да прекара един усилен ден в дома на Шарлот без подкрепата на никотина. Това по-скоро щеше да му пречи.

Докато излизаше навън, подрънквайки със запалката и дребните монети в джоба си, внезапен порив на вятъра разпиля струпаните зад входната врата рекламни брошури, ресторантски менюта и всякакви други боклуци, които пристигаха всеки ден с пощата. В този момент Гадис забеляза една от чантите на Шарлот. Той затвори вратата, свали чантата от куката и отвори месинговата закопчалка. Вътре беше портфейлът ѝ, издут от пари и кредитни карти. Той го извади и го положи на дланта си. От всички вещи на Шарлот, които бяха преминали през ръцете му, тъкмо тази го разтърси. Прониза го такава остра болка, че едва дойде на себе си. В портфейла имаше 120 лири,

журналистическа карта и още разписки и касови бележки. Той се запита дали кредитните й карти са анулирани. Дали не беше разумно той да се обади в банката и да спести на Пол тази грижа? Сред останалите неща намери и електронна карта за метрото, поставена в тясно найлоново калъфче, което позволяваше да се таксува на скенера, без да се вади. От вайканията на един колега преподавател, обзет от мания за преследване, граничеща с параноя, Гадис знаеше, че с такава карта във всяка станция на метрото може да се извади компютърна разпечатка за последните десет пътувания, извършени с нея. Това му даде идея. Ако можеше да обозначи къде бе ходила Шарлот през последните дни от живота си, чрез съпоставяне на тази информация с телефонните й разпечатки и разписките за дребни разходи може би щеше да открие следа към Томас Нийм.

На станция „Хампстед“ той изчака реда си зад един германски турист с раница на гърба и постави картата в скенера. Резултатът го заинтригува. Четири идентични пътувания в разстояние на петнайсет дни — от станция „Финчли Роуд“, на петнайсетина минути пеша от дома на Шарлот, до Рикмансуърт, в предградията на Северозападен Лондон. Гадис намери карта на лондонското метро и проследи маршрута на север по линията „Метрополитън“. Пресметна, че едно пътуване би отнело около четирийсет минути. По някаква необяснима логика този скромнен триумф като любител детектив го убеди да не купува цигари и той се върна в къщата с нова целеустременост.

Извади още веднъж разписките от плика и ги изсипа на кухненската маса. Бяха главно от книжарници: „Дъбълю Ейч Смит“, „Донт Букс“, имаше и няколко от лондонската транспортна компания. На някои от тях бяха написани на ръка някакви драскулки. На гърба на две касови бележки от една и съща кръчма в Чорлиуд, с почерка на Шарлот пишеше: *Обяд К. Съмърс*. Датите от бележките съответстваха на дните, в които бе хващала влака от Финчли на север. Гадис знаеше, че Чорлиуд и Рикмансуърт бяха едва на три-четири километра един от друг. Той излезе от къщата и се върна при компютъра, като този път зададе в търсачката ключова дума „Съмърс“. Отново никакъв резултат. Същата черна дупка от фалшиви следи и задънени улици, с които бе пропилял половината от деня си.

Може би Шарлот бе звъняла на фиксиран телефон в района на Рикмансуърт? Гадис написа в „Гугъл“ „код за набиране на

Рикмансуърт“ и си записа номера: 01923. Същият беше и кодът за Чорлиуд. След това сравни цифрите с телефонните разпечатки, които бе открил, докато пиеше кафе на бюрото ѝ преди близо пет часа. Както и можеше да се очаква, през трите седмици на пътуванията си от станция „Финчли“ Шарлот бе провела половин дузина разговори с един и същ телефонен номер, започващ с 01923. Гадис извади телефона от джоба на сакото си и го набра.

Отговори му женски глас, отегчен до безсъзнание:

— Болница „Маунт Върнън“.

— Ало? — каза Гадис, сякаш искаше да се убеди, че е чул правилно.

— Да! — отвърна тя, този път сопнато. — Болница „Маунт Върнън“.

Той си записа името.

— Вижте, търся един ваш пациент, Томас Нийм. Може ли да говоря с него?

Линията заглъхна. Гадис предположи, че са го прехвърлили към друго отделение на болницата. Ако Нийм вдигнеше слушалката, какво ли щеше да му каже? Не бе имал време да мисли по въпроса. Не беше сигурен дори, че старецът изобщо е чул за смъртта на Шарлот. Щеше да се наложи да му разкаже за инфаркта ѝ и после да обяснява интереса си към Едуард Крейн.

— Господине? — чу той отново гласа на рецепционистката. Звучеше с една степен по-малко враждебно. — Нямаме тук пациент с такава име.

Гадис реши, че няма смисъл да ѝ произнася името на Нийм буква по буква. Нито пък да я пита за Съмърс. Жената можеше да се усъмни. Той ѝ благодари, затвори и позвъни на Пол в работата.

— Имаш ли случайно роднина или близък, който да работи в болницата „Маунт Върнън“?

— Я повтори?

— В Рикмансуърт. Или в Чорлиуд. Някъде в предградията откъм Хартфордшър.

— През живота си не съм ходил там.

— А Шарлот? Дали е могла да има там жив роднина или пък приятел, при когото да е ходила на гости?

— Не, доколкото ми е известно.

Очевидно Съмърс беше ключът към загадката. Но дали беше пациент в тази болница, или пък работеше там? Гадис набра повторно номера на „Маунт Върнън“, този път от домашния телефон, и се свърза с друга рецепционистка.

— Мога ли да говоря с доктор Съмърс, моля?

— С доктор Съмърс?!

Грешка. Съмърс вероятно беше пациент или сестра, или може би портиерът.

— Извинявам се...

— Да не търсите случайно Калвин?

Малкото име му дойде като подарък от небето.

— Същият.

— Калвин не е доктор.

— Разбира се. Аз доктор ли казах? Сигурно съм се разсеял...

— Калвин е старша сестра в „Майкъл Соубъл“. — Гадис надраска *Майкъл Соубъл* на едно листче. — Застъпва на дежурство едва утре сутринта. Да му предам ли нещо?

— Не, няма нужда.

Гадис затвори. От лаптопа на Шарлот влезе в „Гугъл“ и извика „Майкъл Соубъл“. Беше ново терапевтично отделение. Реши на сутринта да отиде до там. Ако засечеше Калвин Съмърс, щеше да се опита да изкопчи защо Шарлот го е водила на обяд в дните преди смъртта си. Тази информация щеше да го приближи поне с една крачка към Едуард Крейн.

8

Болницата „Маунт Върнън“ беше само на половин час с кола от дома на Гадис в Западен Лондон, но той взе метрото, за да си възстанови — главно по сантиментални причини — пътуването на Шарлот по линията „Метрополитън“ от станция „Финчли Роуд“ до Рикмансуърт през последната седмица от живота ѝ.

Това бяха предградията на неговото детство — еднакви следвоенни къщи от червени тухли с градинки, в които имаше място най-много за един баскетболен кош или за игра на тенис сам срещу стената. Гадис си спомняше как в един горещ летен следобед баща му бе замахнал с ракетата и бе запратил топката право нагоре; малката жълта точка изчезна към слънцето. Влакът минаваше през Хароу, Пинър, Нортуд Хилс, през безлични улици и паркове в далечните лондонски предградия, зажаждали за слънчева светлина. Самата болница по нищо не приличаше на блестящото футуристично творение, което бе рисувал във въображението си; беше леко зловещо неоготическо палацо с множество капандури, от които вероятно се виждаха полята на Хартфордшър. Приличаше на санаториум за ранени от Втората световна война; той си представи намръщени сестри с колосани престилки, които се грижеха за мъже в инвалидни колички, ветерани и техните роднини, дошли на свиждане, пръснати по поляната като гости на градинско парти.

От станцията на Рикмансуърт взе такси, което го откара пред приемното отделение на болницата, разположено в нова модернистична сграда на няколко метра от готическото палацо. Тръгна по табелките към Майкъл Соубъл Сентър и се полута из партерния етаж, докато някаква лекарка, на възраст колкото студентите му, го попита, приветливо усмихната, с какво може да му бъде полезна.

— Търся един от персонала. Казва се Калвин. — Реши, че ако го назове по малко име, ще прозвучи така, сякаш са близки познати.

С провесената на врата си слушалка, младата жена приличаше на актриса, която играе лекарка в популярен сериал. Тя се загледа в

обувките му. Гладис се носеше доста небрежно и все се учудваше, че има хора, които си въобразяват, че много могат да научат за един мъж по обувките. Днес той беше с охлузени полувоенни боти. Как ли изглеждаше това в очите на една хубавичка двайсет и пет годишна лекарка — добре или не дотам?

— Калвин? Да, разбира се — отвърна тя; лицето ѝ изведнъж се проясни. Сякаш Гадис бе издържал някакъв тест, за който самият той не подозираше. — Тази сутрин на няколко пъти го мярнах. Кабинетът му е на втория етаж, точно зад патологията. Ще се ориентирате ли?

— За пръв път съм тук — призна си Гадис. Не умееше да лъже, пък и не виждаше смисъл да я подвежда. Лекарката го упъти, като машинално попипваше с пръсти слушалката на врата си. След две минути Гадис беше пред вратата на Съмърс, протегна ръка и почука по олющената блажна боя.

— Влез!

Гласът беше висок и писклив, сякаш някой стискаше собственика му за гърлото. Преди да натисне бравата, Гадис се опита да си представи как изглежда Съмърс и, общо взето, отгатна: беше на около четирийсет и пет години, с крехко телосложение и леко злобно, инатливо изражение на човек, който цял живот се е борил с разяждащото го отвътре чувство на несигурност. Облечен беше с бледозелена сестринска униформа, а оредяващата му косица беше зализана назад с гел. Гадис имаше добър усет за хората и Калвин Съмърс му стана антипатичен от пръв поглед.

— Мистър Съмърс?

— Кой пита?

Тази изтъркана реплика от треторазреден полицейски трилър беше толкова не на място в устата на Съмърс, че Гадис за малко не се изсмя.

— Аз бях приятел на Шарлот Бърг. Казвам се Сам Гадис и съм университетски преподавател. Дали ще ми отделите време да си поговорим?

Докато задаваше въпроса, Сам затвори вратата зад гърба си; Съмърс изглеждаше благодарен за тази му съобразителност. Споменаването на Шарлот Бърг го бе сварило неподготвен; сякаш във взаимоотношенията им имаше някакъв срамен или користен елемент, който той държеше непременно да скрие.

— *Бяхте* неин приятел? — Миналото глаголно време не бе убягнало от вниманието му. Той се поизправи на стола си, но не протегна ръка да се здрависа с Гадис, сякаш по този начин би подложил на съмнение собствения си авторитет. Гадис си отбеляза наум, че с дясната си ръка Съмърс търкаляше нервно евтина химикалка по повърхността на бюрото.

— Боя се, че имам лоша новина — отвърна той.

— И каква е тя?

Съмърс явно полагаше усилия да се държи самоуверено, едва ли не нахакано. Гадис наблюдаваше внимателно лицето му.

— Шарлот получи инфаркт. Съвсем внезапно. Миналата седмица. Мисля, че вие сте един от последните, които са я видели жива.

— Шарлот *какво*?!

Реакцията му бе по-скоро на гняв, отколкото на шок от чутото. Съмърс гледаше Гадис като човек, който току-що е научил от шефа си, че е уволнен.

— Шарлот е мъртва — намери за нужно да повтори Гадис, макар да беше раздразнен от коравосърдечната реакция. — *Бяхме* приятели.

Съмърс се изправи в тесния си кабинет, заобиколи Гадис и провери още веднъж дали вратата е плътно затворена. Човекът си имаше тайни. След него се носеше смесена миризма на евтин одеколон и болнични дезинфектанти.

— И вие сте дошли, за да ми дадете трите хиляди, така ли?

Гадис бе очаквал да чуе всичко друго, но не и това. За какво ли би могла Шарлот да дължи 3000 лири на този нафукан мухльо?

— Какво казахте? — успя да попита само той, като отстъпи смаяно крачка назад.

— Питам ви, носите ли ми трите хиляди? — Съмърс приседна на ръба на бюрото си. — Кажете, че сте й приятел. Следователно тя ви е казала за уговорката ни, иначе нямаше да сте сега тук. Заедно ли работите по тази история?

— Каква история? — отвърна Гадис инстинктивно, за да не разкрива картите си, но вече съзнаваше, че това е погрешен ход. Отначало Съмърс му хвърли изпепеляващ поглед, но постепенно устните му се разтегнаха в самодоволна усмивка; зъбите му бяха изненадващо добре поддържани.

— Може би е по-добре за вас да не ми се правите на невинен — изхили се той. Два листа хартия се плъзнаха по бюрото му и паднаха на пода. Съмърс се наведе да ги вдигне и това смекчи донякъде драматичното въздействие на думите му.

— Не се правя на невинен, Калвин. Просто се опитвам да установя кой си и какви са били отношенията ти с моята покойна приятелка. Ако това ще помогне, бих ти казал, че съм старши преподавател по руска история в Юнивърсити Колидж. С други думи, не съм журналист. Просто се интересувам от темата, но по никакъв начин не те заплашвам.

— Да съм показвал с нещо, че ме е страх?

Съмърс беше седнал отново на стола и се поклащаше на него, опитвайки се да си възвърне контрола върху ситуацията. Гадис си каза, че има насреща си злобен, огорчен човек, който през целия си живот се бе чувствал застрашен от нещо. Хора като Калвин Съмърс не можеха и за миг да си позволят да излъчват неувереност. В стаята беше горещо, радиаторът под затворения прозорец бълваше жегга. Гадис свали якето си и го закачи на вратата.

— Да започнем отначало — предложи той.

Беше свикнал да води неудобни разговори в душни помещения. Студенти му се жалваха. Плачеха. Всяка седмица в колежа носеше по някоя нова криза: болести, печал, бедност. Всички — и студенти, и преподаватели — идваха при Сам Гадис с проблемите си.

— Защо Шарлот ти е дължала пари? — попита той с най-равния си плътен глас, без излишна интонация, сякаш не влагаше нищо във въпроса си. — И защо не ти е платила?

Съмърс се засмя. Смехът му идваше от гърлото, не от корема. Той поклати глава.

— Знаеш ли какво, професоре? Дай парите и ще разговарям с теб. Събери ми три хиляди през следващите шест часа и ще ти кажа за какво ми плащаше твоята приятелка Шарлот. Става ли? Ако не става, мога ли най-учтиво да те помоля да вдигаш гълъбите от кабинета ми? Не съм убеден, че ми е особено приятно непознати да ме посещават на работното ми място и да...

— Е, добре! — Гадис парира атаката, като вдигна помирително ръце с дланите напред. Моментът изискваше немалко самообладание от негова страна; ако следваше естествените си пориви, по-скоро би

сграбчил Съмърс за яката на евтината униформа и би го тръснал върху радиатора. С това може би щеше да изтръгне някакви трохи на уважение към Шарлот от този мазен плъх, но пък със сигурност щеше да го загуби като източник на информация. А Съмърс му бе нужен. Той беше единствената му връзка с Нийм. Без него никога нямаше да открие Едуард Крейн. — Ще ти донеса парите — обеща той, без да има и най-малка представа откъде ще събере 3000 лири до залез-слънце.

— Наистина ли? — При тази перспектива на Съмърс видимо му потекоха лиги.

— Ами да. Днес от картите си едва ли ще мога да изтегля повече от хиляда, но ако приемеш чек като гаранция за моята добронамереност, сигурен съм, че ще успеем да се споразумеем.

Съмърс изглеждаше в шок, но Гадис прекрасно разбираше, че обещаните пари бяха свършили работа. Мазният плъх беше готов да пропее.

— Приключвам работа късно следобед — каза той. От първоначалната му враждебност нямаше и следа. — Знаеш ли езерото Бачуърт?

Гадис отговори отрицателно.

— Намира се в парка успоредно на канала „Гранд Юниън“. Следвай знаците за Трий Дистрикт и ще стигнеш до там. — Гадис беше изумен от бързината, с която се развиваха нещата. — Чакай ме на паркинга в пет. Ако носиш парите, ще говорим. Става ли?

— Става — отвърна Гадис.

За момент се запита дали не му се готви някакъв номер. Защо ли Шарлот не му бе платила? Дали информацията му изобщо си струваше парите? Съмърс можеше да има и съучастници, с които да бяха намислили просто да я измамят. Много беше възможно, след като Гадис се върнеше в Рикмансуърт, изтеглеше от банката въпросната сума и я дадеше на Съмърс, последният да му съобщи, че Земята е кръгла или че седмицата има седем дни.

— А какви гаранции имам аз, че наистина разполагаш с информацията, която ми е нужна?

Съмърс се замисли. Той вдигна химикалката и започна да почуква с нея по бюрото. Някой мина отвън покрай вратата, като си подсвиркуваше мелодията от „Ийст Ендърс“.

— О, не се тревожи за информацията — отвърна накрая той. —
Знам какво е станало в болницата „Сейнт Мери“. Знам и какво са
направили онези симпатяги от МИБ с Едуард Крейн.

9

Сряда вечер — къри.

Гадис гледаше втренчено надписа, закачен с кабарчета на стената на кръчмата в Уест Хайд. От джубокса звучеше нова песен — по-скоро някакво натрапчиво думкане, съчинено от компютър и изпълнено на електронни тъпани и бас. Съмърс отново беше в тоалетната — за втори път през последния час. Притеснен ли беше, или просто солените фъстъци не му бяха понесли? На Гадис му бе все тая.

Седем часа по-рано, обзет от неистово желание да открие какво всъщност знаеше Съмърс, той бе повикал такси от болницата „Маунт Върнън“ и с него бе отишъл до един супермаркет на пет километра от там. От банкомата бе изтеглил общо 1000 лири от три карти, с което бе изгребал докрай текущата си сметка, бе хлътнал с още 400 лири по виза картата и за свой срам бе допълнил разликата с още 100 лири от специалната попечителска сметка на името на Мин, която ѝ бяха открили двамата ѝ кръстници. Толкова ниско не бе паднал през целия си живот и сега тържествено се закле да внесе при първа възможност — още с подписването на договора за аванс към книгата си — 500 лири по сметката.

Както се бяха разбрали, Съмърс го чакаше отпред на паркинга. Гадис му даде парите, заедно с чек за още 2000 с дата напред във времето. После двамата тръгнаха на дъждовна, но твърде информативна вечерна разходка по брега на канала „Гранд Юниън“.

И ето какво научи той от Съмърс: през февруари 1992 г. сър Джон Бренан, сегашният директор на МИ6, бе подкупил четирима души да инсценират смъртта на Едуард Антъни Крейн, бивш дипломат от Форин Офис, достатъчно високопоставен, за да получи специален — макар и изфабрикуван — некролог в „Таймс“. Крейн почти сигурно беше още жив, скрит някъде под фалшива самоличност като защитен

свидетел, а единствено Бренан и може би още неколцина проверени служители по върховете на МИБ знаеха местонахождението му.

— Е, добре, кой мислиш, че е бил той? — попита Гадис. — И защо им е било нужно да го представят за умрял?

— Знам ли — вдигна рамене Съмърс.

Смисълът на въпроса беше Гадис да научи дали впоследствие Съмърс бе успял да открие нещо повече относно самоличността на Крейн, и ако да, какво.

— Не си се интересувал повече, така ли? Никога повече не си виждал Бренан?

— Това не го ли минахме вече? — Съмърс вдигна чашата си и я пресуши. В тоалетната той бе зализал косата си назад с вода, в резултат, от което яката на ризата му се бе измокрила и размекнала. — Както вече ти казах, знам само, че МИБ са били готови да инсценират смъртта на определен човек. От което заключавам, че въпросният човек им е бил важен, нали така? Виж, професоре, аз съм медицински работник от петнайсет години. Познавам много сестри. Събираме се често било на коледни партита, било на рождени дни или изпращания, когато някой напуска, но никога не съм чувал колега да каже, че е бил накаран да фалшифицира нечия смърт. Такова нещо не се случва всеки ден. В колежа не ни учат на такива работи. Може да се каже, че нагласеното отпътуване на Едуард Крейн от планетата Земя е първият и единствен случай в историята, когато сме представяли жив човек за умрял.

— Още по едно? — предложи Гадис. Вместо да го раздразни, с речта си Съмърс го бе успокоил, че не знае нищичко за връзката между Крейн и шпионите от Кеймбридж.

— Какво?

— Питам искаш ли още по едно, Калвин. Аз черпя.

Съмърс погледна часовника си. Каишката беше износена, а луничавата му китка отдолу — бледа и мършава.

— Не. Трябва да тръгвам. — Гадис го изгледа строго и продължително, с немигащи очи. Той често прилагаше този поглед върху по-нахалните си студенти и винаги постигаше желания ефект. Съмърс веднага отстъпи. — Освен, разбира се, ако не смяташ, че заслужаваш още нещо срещу парите си.

Гадис едва забележимо наклони глава встрани.

— Един последен въпрос.

— И какъв е той?

Покрай масата им минаха още двама пушачи и изчезнаха навън.

През отворената врата нахлу леден вятър.

— Как се запозна с Шарлот? По какъв начин я откри?

— Е, това поне е лесно!

— Какво искаш да кажеш? В какъв смисъл „лесно“?

— Някакъв човек на име Нийм я насочил към мен.

— А имаш ли представа как бих могъл да откроя този човек?

Самият Томас Нийм явно нямаше желание да бъде открит. Името му не фигурираше в телефонния указател. Никакви интернет търсачки не го разпознаваха. Шарлот не бе споделила пред Гадис нищо за живота му, а още по-малко за сегашния му адрес. Той знаеше единствено, че Нийм е бил най-старият приятел на Крейн — по думите на Шарлот неговият „изповедник“ — и че желаел да разкрие всичко за дейността му в полза на КГБ. Шарлот го бе описала като мъж на деветдесет и една, „каращ седемдесет и петата“ — жилав, енергичен и в добро здраве. Как точно се бе изразила тя? „Държелив старец, от онези шотландци ветерани от войната, дето пушат по две кутии на ден, но могат да се изкачат до върха на Бен Невис преди закуска.“

Защо именно Бен Невис? Дали в името на тази планина се криеше ключът към загадката? Може би Нийм живееше в Шотландия? Тази мисъл хрумна на Гадис една вечер, както си лежеше в леглото, но отмина като кола, профучала по улицата. В края на краищата какво можеше да направи той по въпроса? Да вземе спален вагон за Форт Уилям и да започне да блъска по вратите?

В течение на няколко дни той прегледа папките, които му бе дала Холи Левет, но никъде не видя да се споменава името Нийм. Докато отгръщаше папка след папка, имаше усещането, че чака на безкрайна опашка, която от часове не помръдва и крачка напред. Гадис нямаше връзки нито в полицията, нито в данъчните власти; още по-малко разполагаше с излишни пари, с които да наеме частен детектив, за да се рови в миналото на Нийм. Не знаеше дори къде е учил Нийм. Дълбоко в съзнанието му се беше загнездила досадната мисъл, че е дал 3000 лири на Калвин Съмърс срещу клюки, каквито хората си разправят на чашка.

Добре, че не беше меланхолик по природа и трудно се поддаваше на пораженчески настроения. Четири дни след срещата му със Съмърс в кръчмата Гадис реши да се откаже от издирването на Нийм и да насочи усилията си пряко към Едуард Крейн. Това означаваше да

търси човек, който на практика отдавна не съществуваше, но дори тази перспектива не бе в състояние да го разколебае. Историците са специалисти в изучаването на умрели хора. През цялата си кариера Сам Гадис бе възкресявал мъртъвци — лица, които никога не бе виждал на живо, имена, за които бе чел само в книгите. Знаеше как да подреди мозайката от живота на един непознат, умееше да ползва архиви, да пресява като златотърсач ручея на историята за зрънца безценна информация.

За начало той отиде в архива за печатни издания към Британската библиотека, който се намирал в Колиндейл, намери микрофилма с фалшивия некролог на Крейн в „Таймс“ от 1992 г. и направи фотокопие. Към материала нямаше снимка, но текстът отговаряше в общи линии на фактите, които Съмърс му бе предал при разходката им покрай канала: че Крейн е получил образованието си в Марлбъро Колидж и Тринити Хол, Кеймбридж; че в течение на двацет години е бил изпращан от Форин Офис на дипломатически мандати в Русия, Аржентина и Германия; и че никога не се е женил и няма деца. Друга биографична информация за него практически не се намирал, но за Гадис нямаше съмнение, че всяка най-малка подробност би могла да се окаже от полза. В некролога пишеше например че Крейн е бил изпратен в Гърция през 1938 г. и че след войната е прекарал няколко години в Италия. Оказа се също, че майка му е била известна светска красавица, омъжвала се два пъти, а първият ѝ съпруг, бащата на Крейн, служител на британската администрация в Индия, е излежал присъда за длъжносно присвояване. През 60-те Крейн бил изпратен в Аржентина на мястото на високопоставен британски дипломат, за когото авторът на некролога — вероятно не без доза поетично въображение — намекваше, че бил любовник на Евита Перон. След пенсионирането си от Форин Офис той участвал в управителните съвети на няколко водещи корпорации, сред които известна британска петролна компания, както и една немска инвестиционна банка с офиси в Берлин.

След два дни Гадис отново измина с колата си краткото разстояние между дома си в Шепърдс Буш през Чизуик до Националния архив — комплекс от сгради в квартала Кю, където се съхраняваха официални правителствени документи. На гишето за справки той подаде официална молба за достъп до военновременното

досие на Крейн и пусна името му в търсачката на компютризираната база данни. Излязоха повече от петстотин резултата, повечето отнасящи се до мъже на име Едуард Крейн, живели през осемнайсети и деветнайсети век. После Гадис пробва с „Томас“, „Том“ и „Томи“ Нийм, но откри единствено грамота за награждаване с медал на някой си Томас Нийм, редник в Уелския полк към Инженерните войски през периода 1914–1920 г.

Накрая му провървя. Служител от Националния архив го насочи към списъците на Форин Офис — няколко рафта с подвързани с червена кожа, протрити от разлистване томове, в които се съдържаха основни биографични данни за всички служители на британското Външно министерство. Той взе тома, обозначен „1947“, и затърси името „Крейн“. Онова, което откри, едва не го накара да подскочи от радост. Най-после разполагаше с доказателство за съществуването на Атила.

КРЕЙН, ЕДУАРД АНТЪНИ

Роден на 10 декември 1916 г. Получил образованието си в Марлбъро Колидж и Тринити Хол, Кеймбридж. Произведен в ранг трети секретар към Форин Офис на 11 октомври 1937 г.; назначен на служба във Форин Офис на 17 октомври 1937 г. На 21 август 1938 г. изпратен в посолството в Атина. Завърнал се във Форин Офис след приключване на мандата на 5 юни 1940 г. Повишен в ранг втори секретар на 15 ноември 1942 г. Изпратен към посолството в Париж на 2 ноември 1944 г. Повишен в изпълняващ длъжността първи секретар на 7 януари 1945 г.

Гадис се върна при рафта и издърпа тома за 1965 г. — последния на хартиен носител, преди архивите на Форин Офис да бъдат компютризирани. По това време Крейн вече беше служил по целия свят, но — както се казваше и в некролога — така и не бе стигнал до посланик. Защо ли? Дали имаше връзка с факта, че Едуард Крейн така и не се бе оженил? Може да е бил хомосексуалист, а в онези времена

на хомосексуалистите се е гледало с лошо око. Или пък след скандалите с Бърджес и Маклейн властите бяха станали подозрителни относно връзките на Крейн със Съветска Русия?

Шарлот бе казала на Гадис, че Крейн е бил известен на петимата; ето защо той взе и тома за 1953 г. Когато откри онова, което търсеше, Гадис усети за пореден път онази особена тръпка, към която беше пристрастен вече от 20 години: усещането, че историята оживява под пръстите му.

БЪРДЖЕС, ГАЙ ФРАНСИС ДЕ МОНСИ

Роден на 16 април 1911 г. Получил образованието си в Итън Колидж и в Тринити Хол, Кеймбридж. На 1 октомври 1947 г. удостоен с диплом за направление „Б“ на дипломатическата служба и е назначен, смятано от 1 януари 1947 г., за служител 4-ти ранг. Поема поста втори секретар в посолството във Вашингтон на 7 август.

1950 г. Отзован и с прекратени правомощия от 1 юни

1951 г. Освободен от дипломатическа служба на 1 юни

1952 г. със задна дата, смятано от 1 юни 1951 г.

В същия том беше и справка за Доналд Маклейн.

МАКЛЕЙН, ДОНАЛД ДЮАРТ

Роден на 25 май 1913 г. Получил образованието си в Грешъм Скул, Холт, и в Тринити Хол, Кеймбридж. Женен 1940 г. за Мелинда Марлинг. Произведен в ранг трети секретар към Форин Офис или към дипломатическата служба на 11 октомври 1935 г.; назначен във Форин Офис на 15 октомври 1935 г. Изпратен в посолството в Париж на 24 септември 1938 г. Върнат във Форин Офис след приключване на мандата на 18 юни 1940 г.

Последната подробност привлече погледа на Гадис. Подобно на Маклейн, и Крейн се бе завърнал в Лондон през юни 1940 г. Дали двамата бяха работили заедно? Дали нямаше да се окажат приятели?

Справката продължаваше.

Повишен в ранг втори секретар на 15 октомври 1940 г. Изпратен в посолството във Вашингтон на 2 май 1944 г. Повишен в изпълняващ длъжността първи секретар на 27 декември 1944 г. Повишен в служител 6-и ранг на 25 октомври 1948 г. и назначен като съветник в посолството в Кайро на 7 ноември 1948 г. Завърнал се във Форин Офис и назначен за директор на Отдел САЩ на 6 ноември 1950 г. С прекратени правомощия от 1 юни 1951 г. Освободен от дипломатическа служба на 1 юни 1952 г. със задна дата, смятано от 1 юни 1951 г.

Същите изрази: „с прекратени правомощия“, „освободен от дипломатическа служба“. През 1951 г. Бърджес и Маклейн бяха избягали от Англия. Една студена пролетна сутрин две от най-ярките звезди на британския дипломатически небосклон бяха духнали към Москва с ферибот през Ламанша, след като бяха получили сигнал от други двама изменници — Ким Филби и Антъни Блънт, — че са разкрити от МИ5 като агенти на КГБ.

После Гадис потърси на „Ф“ справката за Филби. Нищо. Извади списъка на Форин Офис за 1942 г. Отново нищо. Провери тома за 1960 г. И там нито дума. Защо ли Ким Филби не фигурираше в списъка на Форин Офис? Дали служителите на МИ6 се ползваха с анонимност? Гадис прерови всички томове от 1940 до 1959 г., но никъде, в никаква връзка, не откри да се споменава името Ким Филби. Вместо това се натъкна на нещо твърде странно: Едуард Крейн също изпаднаше от дипломатическите списъци между 1946 и 1952 г. — времето, през което според некролога в „Таймс“ беше служил в Италия. Дали през този период бе постъпил в МИ6? Или пък бе излязъл в дълъг отпуск, за да си почине от войната? Това пораждаше много въпроси, твърде много, ако Гадис трябваше да бъде честен със себе си. Щяха да са му нужни не месеци, а години, за да разчопли докрай една история с

такива мащаби, за да оправдае доверието на Шарлот. Познаваше историци, които бяха прекарвали целия си живот в издирване на шестия от Кеймбридж и нито един не бе успял. Да можеше само да се добере до жив служител на Форин Офис от онова време, който познаваше Крейн! Със сигурност все някъде бе останал негов колега, с когото са били включени в една и съща делегация или са седели един до друг на дипломатическа конференция...

Към обяд Гадис слезе на партера, изяде някакъв безвкусен сандвич в кафето на Националния архив и седна пред един от компютрите за обществено ползване, за да порови в интернет. Имаше и друга следа: негов колега му бе подшушнал, че висшите дипломати много често оставяли документите и личната си кореспонденция на съхранение в архива на Чърчил Колидж, Кеймбридж. Там можеше да направи връзка между Крейн и, да кажем, някой пенсиониран британски посланик в Аржентина или първи секретар към посолството в Берлин. Отвън крякаха чайки, когато Гадис влезе в „Гугъл“ и написа „Чърчил Колидж, Кеймбридж“. Оттам попадна в „Янус“ на Кеймбриджкия университет и зададе в прозорчето за търсене „Едуард Крейн“. Излязоха три архивни единици, в нито една от които не се съдържаше каквато и да било конкретна информация за Крейн. На ключови думи „Томас Нийм“ сървърът не даде никакъв резултат.

Отчаян, Гадис отиде до паркинга и в жабката на колата си намери посмачкана кутия „Кемъл“. Край на поредния опит да откаже пушенето. Цигарата не оправя особено много настроението му и той унило подкара към Шепърдс Буш под есенния дъжд. Имаше чувството, че всякакви споменавания на Крейн и Нийм са били старателно премахнати от историческия архив. Как иначе можеше да си обясни задънената улица, в която се бе озовал? В никой свой проект досега не се бе натъквал на такива пречки още от самото начало. Докато пълзеше в задръстванията по магистрала М-4, той си каза, че е по-добре да отиде в Москва и да подхване историята с Крейн от руска гледна точка. Ако Атила беше толкова важен за КГБ, както твърдеше Шарлот, някъде в подземията на руските тайни служби положително щеше да се пази досие на Едуард Крейн. Дали след излизането на „Царе“ Сам Гадис щеше да получи от руските власти достъп до тези архиви — това беше съвсем отделен въпрос.

11

Обикновено действията на един анонимен университетски преподавател, търсещ информация в Националния архив в Кю, не биха привлекли вниманието на директора на Тайната разузнавателна служба, но Едуард Крейн не беше обикновен шпионин. Още когато Гадис направи официална заявка за достъп до военновременното му досие, системата в Кю автоматично изпрати сигнал до личния кабинет на сър Джон Бренан в централата на МИ6. А когато Гадис написа първо „Едуард Крейн“ и минути по-късно „Томас Нийм“ в прозорчето на търсачката, друг автоматичен сигнал пристигна със скоростта на мълния в сградата на Воксхол Крос. След по-малко от час секретарката на Бренан постави на бюрото му следния доклад:

относно к. (СПЕШНА ДОКЛАДНА)

11-1545-09

Самюъл Гадис, доктор по руска история във Факултета по славистика и източноевропейски изследвания (ФСИЕИ) към Юнивърсити Колидж, Лондон, е направил тази сутрин официална заявка за достъп до военновременното досие на Едуард Антъни Крейн в НА/Кю.

Има подаден сигнал и относно това, че частно лице, за което се предполага, че също е Гадис, е направило отделни, но сходни справки в „Гугъл“ от обществен компютър в НА/Кю, задавайки ключови думи „Едуард Крейн“ и „Томас Нийм“.

Към края на деня сър Джон Бренан получи трети автоматично подаден сигнал, че Гадис е правил справки за Крейн и Нийм и в

„Янус“ на Чърчил Колидж, Кеймбридж. Кой ли му бе пуснал мухата? За прикриването на Атила знаеха по-малко от половин дузина души на планетата. Какво ли бе накарало един от тях да проговори?

Той откри в бюрото си номера на Нийм в личната му стая в старческия дом край Уинчестър. Бяха минали поне шест месеца, откакто за последно се бе сещал за Едуард Крейн, и сигурно години, през които не му се бе налагало да се представя за Хендерсън. Нищо чудно, помисли си той, Томас Нийм да се окаже покойник.

Телефонът иззвъня девет пъти. Бренан се готвеше да затвори, когато старецът отсреща вдигна слушалката и каза с дрезгав глас:

— Две-едно-едно-седем.

— Мистър Нийм? Дъглас Хендерсън.

— Божичко, Дъглас! Как си, моето момче?

Дикцията му беше твърда и отчетлива, като на едновременните говорители по Би Би Си.

— Аз съм добре, Том. А ти как я караш?

— Ами... не се оплаквам на моята възраст. Карам криво-ляво. И тъй, на какво дължа честта?

— Боя се, че поводът е служебен.

— Че кога не е бил?

Бренан долови промяна в гласа на Нийм — беше станал припрян и делови.

— Говорил ли си с някого напоследък, Том? — попита той. — Имал ли си гости в стаята си? Или си ровил из интернет?

Нийм се направи, че не разбира въпроса.

— Интер какво?

На деветдесет и една, той лесно можеше да мине за изостанал от времето си технофоб, но Бренан прекрасно знаеше, че старата лисица обича да се прави на по-глупав, отколкото е всъщност.

— Интернет, Том. Убеден съм, че си чувал. Тим Бърнърс-Лий. Световната мрежа. Онова, което ни свързва. Онова, което ни разделя.

— Аха! *Интернет!* Да. И какво?

— Ще бъда прям. — Бренан гледеше през прозореца към сивите води на Темза, по които лениво се носеха увеселителни корабчета, нехаещи за приближаващата зима. — Чувал ли си се в последно време с някого във връзка с нашия общ приятел мистър Крейн?

Продължителна тишина. Бренан трудно можеше да каже дали Нийм е обиден от въпроса му, или се напъва, за да измисли отговор. Или просто беше заспал.

Накрая старецът отново се обади:

— Еди? Божичко, не, разбира се. Не съм се сещал за него от двайсет години.

— Е, не са минали чак толкова — поправи го бързо Бренан. — Някой си Самюъл Гадис, университетски преподавател, задавал въпроси. За теб, за него. Пъхал си носа в Кю, ровел из военновременните архиви, такива ми ти работи.

— Време беше!

Бренан се сепна.

— Какво искаш да кажеш?

— Същото, което си мислиш, че искам да кажа. Беше въпрос на време някой да надуши нещо и да започне да рови. Такава тайна не можете да пазите вечно.

— Доста добре я пазим вече петдесет години...

След като Нийм не отговори, Бренан реши да рискува.

— И какво, и ти ли му помагаш в ровенето? Някаква причина ли имаш да хвърляш светлина върху миналото на Еди? Съжалявам, но съм длъжен да те попитам. — Той сам се изненада от директността на обвинението си.

— Не ставай смешен, по дяволите! Цялото ми тяло ме боли. Без чужда помощ не мога да се изпикая. Когато ходя по коридора, трябва сестра да ме води за ръчичка. Едва помня как се казвам. — Думите му звучаха искрено, но Бренан никога не знаеше кое при Томас Нийм е истина и кое лъжа. — Знаеш, че съм дал клетва да си мълча за Еди. Ако някой почука на вратата ми, знам как да постъпя. А пък ако онзи тип Гадис по някакъв начин направи връзка между Еди и мен, разполагам с достатъчно възможности да го пратя по грешна следа.

В последното Бренан не се съмняваше ни най-малко.

— Е, радвам се да го чуя.

— Това ли беше всичко, Дъглас?

— Да. Това е всичко.

— В такъв случай ще ти бъда благодарен, ако ме оставиш на мира.

По природа, а също и поради естеството на избраното си поприще Бренан беше интелигентен и съобразителен, с ясен, безпогрешен усет за хората. Той не позволи на резките смени в настроението на Нийм да го разколебаят. Три етажа под него имаше едно голямо помещение, пълно с шпиони, които в момента си въртяха палците от скука и бездействие — амбициозни вундеркинди, очакващи с нетърпение първия задграничен пост, както и опитни ветерани, чийто някогашен идеализъм отдавна бе отстъпил пред недотам лицеприятната реалност в служба на една вече несъществуваща империя. Още докато затваряше телефона, Бренан реши, че му е нужна привлекателна жена. Нямаше как да мине без това, както не можеше да се отрече естественият факт, че между половете възниква привличане или че един необвързан университетски професор кълве на хубава жена поне толкова сигурно, колкото и на увеличение на заплатата. Бренан вече знаеше, че Гадис е разведен. Знаеше също — от един бегъл поглед върху телефонните и имейловите му разпечатки, — че в последно време се среща с жена на име Холи Левет, почти наполовина на годините му. Изправен пред избора да прекара една вечер с чаровен, интелигентен мъж или с чаровна, интелигентна жена, д-р Самюъл Гадис с почти стопроцентова сигурност би предпочел второто.

Моментално в ума на Бренан изникна и конкретно име. Таня Акосела, която преди постъпването си в службата бе следвала две години в Лъндън Скул ъф Икономикс, не само беше способна да поддържа разговор на академично ниво и владееше перфектно руски, но и съвсем неотдавна се бе отличила със своята находчивост в бюрото на МИБ в Техеран, с което в решителна степен бе допринесла за бягството на Запад на един висш офицер от иранската армия. След завръщането си в Лондон Таня се беше сгодила за дългогодишния си приятел за голямо разочарование на неколцина от по-амбициозните мъжкарци в отдела ѝ и бе получила разрешение за четиримесечен платен отпуск след сватбата си, насрочена за следващото лято. Да премери сили с интелектуалец като Гадис — това беше предизвикателство, на което едва ли би отказала.

Бренан ѝ позвъни по вътрешния телефон. След три минути Акосела вече беше в асансьора на път за петия етаж, а обстоятелството, че дори не си даде труда да се погледне в някое от

огледалата, с които беше облицована кабината, даваше представа за женската ѝ самоувереност.

— Влизай, Таня. Влизай и сядай.

Двамата си размениха любезности, но това продължи броени секунди; офицер с качествата на Таня Акосела не се нуждаеше от предразполагане.

— Искам за няколко седмици да оставиш „Чесапийк“ настрана. — „Чесапийк“ беше кодовото име на операция срещу руски дипломат във Вашингтон, когото от МИБ бяха преценили като потенциално податлив на вербуване. Таня направляваше процеса от Лондон заедно с един по-младши колега. — Намерил съм ти нещо, което ще ти даде възможност да развихриш способностите ти.

Тя кимна.

— Разбира се.

Бренан стана от бюрото и пристъпи към шкафа с книгите. Той си даваше сметка, че когато биваха извикани в кабинета му, неговите служители се стараеха да му направят благоприятно впечатление. Това беше един от недостатъците на високия държавен пост: налагаше изкуствена скованост в отношенията с подчинените. След кратък размисъл той все пак реши да не ѝ предлага питие. Хубаво беше всеки да си знае мястото.

— Доста отдавна — започна Бренан — научих, че шпионажът не се движи от силата на човешкия характер: от идеологически убеждения, чувство за дълг и лоялност към родината. Шпионажът се подхранва от човешки слабости: алчност, суета, похот. Това е гузната тайна на нашия занаят.

Таня усещаше, че от нея се очаква съгласие.

— Да, така е — промърмори тя, като не отделяше поглед от вратовръзката му. Джон Бренан беше известен със слабостта си към дългите натруфени речи.

— Искам да откриеш всичко, което си струва да се знае, за един човек на име Самюъл Гадис. Доктор на науките, преподава руска история във Факултета по славистика и източноевропейски изследвания към Юнивърсити Колидж, Лондон. Сближи се с него, станете приятели, спечели доверието му. Гадис се опитва да рови из тайните на Студената война, които ние бихме предпочели да си останат такива.

— За какви тайни става въпрос?

Имаше и други въпроси, които би желала да му зададе. Доколко да се сближи с д-р Гадис? Той женен ли е? Но тя познаваше естеството на подобни операции. Бренан нямаше да очаква от нея, нито пък можеше да я принуди да направи нещо, което би поставило под съмнение верността ѝ към нейния годеник.

— Преди много години в службата постъпил мъж на име Едуард Крейн, който впоследствие работил под много и различни прикрития. — Застанал до шкафа с книгите, Бренан прокара пръст по гърба на един подвързан том с избрани съчинения на сър Уинстън Чърчил и продължи, без да се опитва да смекчи ефекта на онова, което се готвеше да каже: — Крейн завършил Тринити Колидж в Кеймбридж през 30-те години. — Той погледна Таня в очите, очаквайки да направи връзката. — Познавал се е с господата Блънт и Филби, а също и с Бърджес и Маклейн. Бил във връзка и с Джон Кеърнкрос. Следиш ли мисълта ми?

Таня усети как по гръбнака ѝ полазиха ледени тръпки, които бързо преминаха във вълна от възторг. Колко души знаеха това, което току-що бе чула? Самоличността на шестия от Кеймбридж беше най-ревниво пазената тайна на Студената война.

— Крейн е действал под кодовото име Атила. Запазил е анонимността си най-вече защото досега успяваме да заблудим всички, които се опитват да я установят. И особено защото за него не се споменава нищо в архива на Митрохин. — Докато Бренан говореше, Таня изпита смътното усещане, че укрива от нея важно парче от мозайката. — Подозренията падаха ту върху Виктор Ротшилд, ту върху Том Драйбърг. По дяволите, по едно време бяха набедили дори Роджър Холис, можеш ли да повярваш?! Но никой никога не е успял да идентифицира Крейн. Поне до скоро. — Бренан се завъртя на пети и застана с лице към големия прозорец в северния ъгъл на кабинета си, през който никога не проникваше слънце. — Доктор Гадис е тръгнал по следите на човек на име Томас Нийм, на деветдесет и една години, понастоящем живеещ в старчески дом край Уинчестър. По причини, които засега нямам право да разкривам, Нийм знае, кажи-речи, всичко, което се отнася до работата на Крейн за руснаците. Тук, в тази папка, съм събрал основните факти. — Той подаде на Акосела тънък кафяв плик, който тя положи внимателно в скута си. — Излишно е да ти

казвам, че операцията е абсолютно секретна. Вътре е името на един служител към Главно управление за контрол на съобщенията в Челтнам, който ще ти съдейства с всякаква информация, каквато ти е нужна. — Той замълча за момент; и двамата имаха нужда да преглътнат този евфемизъм. — Не разполагам с хора, които да заделя за следене на обекта, затова ще действаш сама, освен в изключителни случаи. Въпроси?

Таня беше достатъчно опитна, за да му върне тази топка. Но тя се въздържа.

— Мисля, че е редно най-напред да се запозная със съдържанието на папката, сър — каза само тя, с което за пореден път убеди Бренан във високия си професионализъм.

— Добре. — Той изглеждаше удовлетворен от отговора. — Прегледай я и предложи план за действие.

Тя се изправи с папката под мишница.

— Има само още едно нещо, сър.

Бренан тъкмо се готвеше да ѝ отвори вратата, но спря по средата на килима.

— Да?

— Какво имахте предвид, когато споменахте за алчност, суета и похот? Това ли са присъщите слабости на въпросния Гадис?

Бренан посегна към бравата.

— Кой знае? — каза той. — Оставям на теб да откриеш.

12

Има неща, които са толкова очевидни, че човек едва ли не го досрамява, когато не ги забележи от пръв поглед.

През целия уикенд Гадис бе работил у дома: подготвил бе една лекция за новия семестър в колежа, оправил бе капещия кран в подгизналата си от течове баня и сега му се налагаше да стартира един стар лаптоп в работния си кабинет, за да открие имейл, който колега му бе изпратил преди няколко дни. Докато преглеждаше препълнената си папка „Входящи“, той се натъкна на няколко имейла от Шарлот, изпратени му от адрес, за който Пол не подозираше нищо: bergotte965@hotmail.com. Шарлот си го бе създала през един труден период от брака им, за да си пише с неколцина близки приятели, сред които и Гадис. Той се плесна мислено по челото: ето го решението, то му се набиваше само в очи. Минала бе повече от седмица от онзи безплоден ден в кабинета на Шарлот в Хампстед, когато той бе претърсил всичките ѝ вещи, без да му хрумне, че тя може би бе ползвала хотмейл адреса си, за да комуникира с Томас Нийм.

Нужна му бе парола, разбира се, но това беше лесно. Гадис написа в прозореца моминското име на майката на Шарлот, рождената ѝ дата и след броени минути четеше съобщенията ѝ.

Сякаш низ от ярки лампи внезапно осветиха притъмнелия път, по който се бе лутал. Пред очите му се появи списък на всички ключови участници в конспирацията от болницата „Сейнт Мери“. В кутията имаше имейли от Бенедикт Майснер, съобщение с посочена в полето тема „Луси Форман“, както и множество бележки, разменени с Калвин Съмърс. Гадис със сигурност бе намерил ключа към цялото разследване на Шарлот. Всичко, което му бе нужно, за да се добере до Нийм, беше в ръцете му.

Той започна да чете кореспонденцията с Майснер, но бързо установи, че и от правна, и от фактологична гледна точка тя водеше в задънена улица. Майснер, който практикуваше хомеопатична медицина в Берлин, отричаше всякакво познанство с Калвин Съмърс и

каквото и да било свое участие в инсценирането на смъртта на Едуард Крейн.

Както неколкократно вече Ви посочих, всякакви намеци, че съм бил замесен в скандални нарушения на професионалната етика, подобни на описаните, са колкото абсурдни, толкова и клеветнически. Ако продължите с въпросите си към мен, без колебание ще дам указания на адвокатите си да предприемат съдебни действия срещу Вас, както и срещу който и да било вестник или друг вид печатно издание, в което публикувате Вашите фантазмагории.

Гадис насочи вниманието си към електронното съобщение, за което в полето „Относно“ бе написано: „Луси Форман“. Имейлът беше от нейната сестра. Оказа се, че Луси Форман бе загинала при автомобилна катастрофа през декември 2001 г. В друг имейл сестрата потвърждаваше, че тя действително била работила в Лондон през февруари 1992 г., когато Крейн уж бил починал.

Докато дочиташе кореспонденцията на Шарлот със Съмърс, чрез която основно си уреждаха срещи в Уест Хайд и Чорлиуд, Гадис забеляза в пощенската кутия ново съобщение, адресирано до bergotte965@hotmail.com, с подател Том Гандолф и посочена тема „Сряда“. Можеше да е и спам, но Гадис кликна върху него.

tomgandalf@hushmail.com Ви е изпратил защитено съобщение през Hushmail. За да го прочетете, моля, отворете следната уеб страница...

Отдолу имаше линк. В първия момент Гадис си помисли, че може най-много да свали някой вирус от мрежата. Но съвпадението на собственото име — Том, — прибавено към загадъчното звучене на съобщението, не остави у него почти никакво съмнение, че подателят е

Томас Нийм. Той кликна върху линка и бе препратен към услугата за декриптиране.

Вашето съобщение е защитено с въпрос и таен отговор, зададени от подателя. За да го получите, трябва да отговорите правилно на въпроса дума по дума. Имате право на пет грешни отговора.

Въпрос: Кой е на снимката, която ти показах при предишната ни среща?

В полето за отговор Гадис написа „Крейн“, после „Едуард Крейн“, но и двата му опита бяха отхвърлени като грешни. Какво ли бе показал Нийм на Шарлот? Снимка на сър Джон Бренан? На Маклейн или Филби? По дяволите, този смахнат старец можеше да ѝ е показал и снимка на лохнеското чудовище, докато плува към Форт Уилям, преди да се отърси от водата и да изкачи Бен Невис преди закуска! Без отговор на въпроса той бе също толкова далеч от Крейн и Нийм, колкото и преди. От първоначалния му възторг около тайната пощенска кутия на Шарлот след по-малко от час не бе останала и следа. Форман беше мъртва, Съмърс бе изпял всичко, което знаеше, а Майснер без съмнение щеше да му затръшне вратата в лицето, ако вземеше самолета за Берлин.

Беше се върнал отново в изходната точка. Гадис неудачникът. Шарлот наистина бе носила цялата информация в главата си. Той погледна към бюрото си, където на лист хартия бе надраскал цената на един евтин билет за „Шереметиево“. Единствената му надежда сега бе в Москва да стане чудо.

13

Чудесата приемат най-различни форми. Това конкретно чудо се случи късно в неделя вечер, докато Холи Левет готвеше вечеря в апартамента си на Тайт стрийт. Гадис се беше излегнал на канапето, зачетен във вестника, с чаша вино подръка. Лаптопът на Холи беше отворен на ниската масичка пред него и той се провикна към кухнята:

— Имаш ли нещо против да си проверя имейлите?

— Не, разбира се, заповядай.

Гадис влезе в служебната си поща и прецрака едно след друго получените съобщения. Имаше едно от Наташа в Испания, друго от колега във Вашингтон, както и циркулярна петиция от негов далечен роднина в щата Вирджиния, който молеше близки и роднини да си купят изданието с меки корици на последната му книга. Гадис надникна и в папката за спам — най-отгоре се мъдреше оферта „Стани господар на вселената, размахай могъщия меч в панталона си“, а по-надолу, под всевъзможни реклами за вечерни курсове, самоучители по какво ли не и „Виагра“, той забеляза едно съобщение, което го накара да разтърка недоверчиво очи.

tomgandalf@hushmail.com Ви е изпратил защитено съобщение през Hushmail. За да го прочетете, моля, отворете следната уеб страница...

Отдолу беше даден същият линк, както в съобщението до хотмейл адреса на Шарлот. Гадис хвърли поглед към кухненската врата, през която всеки момент щеше да влезе Холи с две димящи купи спагети. Той кликна върху линка и отново се озова в сайта на хъшмейл.

Вашето съобщение е защитено с въпрос и таен отговор, зададени от подателя. За да го получите, трябва да

отговорите правилно на въпроса дума по дума. Имате право на пет грешни отговора.

Въпрос: Кой беше лекарят в „Сейнт Мери“, Падингтън, през 1992-ра?

Гадис припряно написа отговора:

Бенедикт Майснер.

Отговорът беше грешен. Оставаха му още само четири опита.

Сам написа „Бен Майснер“ и изруга на глас, когато системата отново отхвърли отговора му. Той отпи глътка вино и си каза, че третия път няма как да не му провърви. Написа „Д-р Бенедикт Майснер“ и като шепнеше задъхано „Хайде, хайде!“, натисна клавиша Return.

Сякаш изщракаха ключалки и врата на сейф се отвори пред очите му. На екрана се появи лично съобщение, адресирано до него.

Драги д-р Гадис,

Познавах много добре Еди Крейн. Всъщност мога да кажа, че той беше най-добрият ми приятел в продължение на повече от петдесет години. По причини, които се надявам да Ви се изяснят, това не е информация, която смятам да пускам в публичното пространство.

Ако искате да се свържете с мен, предлагам да се явите в клона на книжарницата „Уотърстоун“ на Уинчестър Хай стрийт в понеделник, 11 ч. преди обяд. Ако този ден и час не са Ви удобни, не отговаряйте пряко на имейла ми. Вместо това изпратете празен имейл, като в полето „Относно“ напишете „Книга“, на следния адрес: ragrotl684@mac.com

Ако сте в състояние да се разходите до Уинчестър, моля, носете със себе си брой на „Интърнешънъл Хералд Трибюн“ и още щом влезете в книжарницата, тръгнете

направо към горния етаж. Така ще мога лесно да ви позная.
Все нещичко съм научил от Еди за шпионския занаят.

Искрено Ваш

Томас Нийм

Гадис загуби ума и дума. По какъв начин Нийм бе научил, че разследва смъртта на Крейн? В този момент Холи извика от кухнята: „Вечерята е готова!“. Като чу гласа ѝ, той за малко не падна от канапето. Очите му пробягаха още веднъж върху текста. Даваше си сметка, че трябва да премахне от компютъра ѝ всякакви следи от кореспонденцията с Нийм, но не знаеше как най-бързо да изчисти паметта на брауъра.

Чу как в кухнята се драсна клечка кибрит. Холи палеше свещи. Не знаейки какво да прави, той просто излезе от пощата си и загаси компютъра. Когато затваряше капака, Холи подаде глава през вратата.

— Мислех спагетите да ги ядем *тази* вечер!

— Разбира се. — Гадис се надигна от канапето. В главата му гъмжеше от въпроси, а чашата в ръката му беше празна. — Какво знаеш за Уинчестър?

Уинчестър се оказа точно това, което Холи му бе описала: подреден, богат град на час път южно от Лондон, с гъста мрежа от оживени еднопосочни улици и паметници на Алфред Велики на всеки ъгъл.

Гадис пристигна с цял час по-рано. През нощта спа неспокойно и тръгна от дома на Холи още в осем, от страх да не закъснее за срещата или — още по-лошо — грохналият му фолксваген голф да го остави насред пътя. От Фулам Роуд си купи „Трибюн“, понеже не очакваше в малък град като Уинчестър да намери вестника, после подкара голфа с картонена чашка капучино, стисната между краката, в съпровод на седмия албум на Боб Дилън. В Уинчестър закуси бъркани яйца в някакво псевдофренско бистро близо до центъра, след като най-напред се разходи до „Уотърстоун“, колкото да установи, че книжарницата още не е отворена. За четене си носеше най-новия брой на „Прайвит Ай“ и ксерокопие на статия от „Проспект“ за Москва, но твърде скоро разбра, че не може да се концентрира. Броят на „Трибюн“ лежеше неотварян в кожена чанта до краката му. Келнерката — сламеноруса унгарка, симпатична и явно отегчена, от време на време се спираше при него да му разказва за себе си: следвала дизайн и високи технологии. Гадис ѝ беше благодарен, че го разсейва.

В десет и половина, докато сутринта се влачеше със скоростта на ледник, той отново измина пеша разстоянието до входа на книжарницата, влезе и обиколи приземния етаж без видима цел, освен да наблюдава посетителите, които влизаха откъм улицата, с надеждата между тях да се появи и един деветдесетгодишен старец. По навик огледа рафтовете с книги за следи от собственото си творчество и откри един-единствен екземпляр на „Царе“, подреден по азбучен ред в секцията за историческа литература. Обикновено в такива случаи Гадис би се представил на някой от продавачите като автор на книгата и би предложил да я подпише, но този ден му се струваше по-важно да запази анонимността си.

В единайсет без пет се качи по стълбите на горния етаж. За негова изненада помещението не беше обширно и без преградни стени като партерния салон, а се оказа тясна, ярко осветена стая, не по-голяма от кухнята на жилището му, заобиколена от три страни с рафтове, натъпкани с пътеводители и ръководства за самопомощ. Освен него имаше само още един клиент — момиче на видима възраст под двайсет години, с буйни къдрици като на Боб Марли и ръчно боядисана рокличка, съсредоточено прелистваше „Югоизточна Азия за под десет долара на ден“. Седнала по турски на пода, тя вдигна очи, когато главата на Гадис се подаде над горното стъпало на стълбите, и приветливо му се усмихна. В отговор Гадис ѝ кимна и измъкна броя на „Трибюн“ от чантата си, готов да даде уговорения сигнал. Стисна вестника под мишница така, че да се вижда главата; за да прикрие смущението си, свали наслуки някаква книга от рафта и се направи, че чете.

Оказа се „Мъжете са от Марс, жените — от Венера“. Гадис чувстваше върху себе си погледа на момичето с къдриците, докато се опитваше да премести вестника под лявата си мишница, като в същото време прелистваше книгата. Мина една минута. После втора. Ръката го заболя, усети как се изчервява от неудобство. Какво ли щеше да си каже за него Нийм, като го видеше с такова четиво в ръка? Той върна книгата на рафта и отново премести вестника под дясната си мишница; имаше усещането, че е застанал на някаква огромна сцена пред многохилядна публика. Дали Нийм щеше да го заговори в присъствието на това момиче? Или просто щеше да му кимне, за да го последва? Беше като актьор в пиеса, забравил репликите си.

Точно в единайсет на горното стъпало на стълбите се появи нов клиент — мъж на двайсет и няколко години, с бръсната глава. Вълнението, което Гадис бе изпитал при шума на стъпките му, бързо отстъпи място на разочарованието. Младежът беше облечен с износени джинси, бели маратонки „Адидас“ и синя фланелка с емблемата на „Зелен“, с отпечатано на гърба име: „ЛАМПАРД“. Нямаше вид на сътрудник на Нийм. Без да среща погледа на Гадис, мъжът се провря покрай него и се насочи към коша с обезценени книги в дъното на помещението. Гадис си каза, че е по-добре да се направи, че чете, и измъкна нова книга от раздела за самопомощ, като през цялото време стискаше вестника под мишницата си. Този път книгата

се казваше „Кой ми взе сиренцето — един изумителен начин да се справим с промяната на работното място и в живота“ и Гадис бързо я смени с друго издание в ярки цветове с меки корици: „Последният наръчник по самопомощ, който някога ще ви трябва“ — заглавие, което поне го накара да се усмихне.

Но какво, по дяволите, ставаше с Нийм? Той погледна към стълбището, но видя само рекламните плакати по стените, полюляващия се от течението абажур и протрития бежов мокет. След пет безкрайни минути момичето с къдриците най-после се надигна от пода, върна пътеводителя за Азия на място и се запъти надолу. Гадис остана сам с единствения друг посетител.

От този момент нататък нещата се развиха светкавично. Още щом девойката си тръгна, мъжът на име Лампард се обърна и се насочи право към Гадис. Гадис се приготви да отстъпи встрани, за да му направи път, но за свое смайване забеляза как мъжът извади листче от джоба си и се опита да му го подаде.

— Падна ти нещо, приятел — измърмори той с груб кокни акцент.

Гадис пое листчето, задъхан от вълнение. Преди да успее да отговори, Лампард беше вече по средата на стълбите за долния етаж; след още миг от него остана единствено възкисела телесна миризма и запечатаният в съзнанието на Гадис образ на бледото му слабовато лице.

Гадис разгъна листчето. На него с разкривен почерк беше написано кратко съобщение.

ИДИ ПРИ КАТЕДРАЛАТА. НА ИЗЛИЗАНЕ ОТ
„УОТЪРСТОУН“ СВИЙ ВДЯСНО, ТРЪГНИ ПО
САУТГЕЙТ СТРИЙТ.

ПРИ КРЪЧМАТА „ЕКСЧЕЙНДЖ“ ХВАНИ ВЛЯВО
ПО СЕЙНТ КЛЕМЪНТ СТРИЙТ. ПОСЛЕ ПАК ВЛЯВО
ПРИ МИГАЩИТЕ СВЕТЛИНИ. НА ГЛАВНАТА УЛИЦА
ЗАВИЙ ВДЯСНО И КАТО СТИГНЕШ ПАМЕТНИКА,
ОТНОВО ВДЯСНО.

СРЕЩУ ПЕКАРНАТА СЕДНИ В КАФЕ „МОНД“ И
ИЗПИЙ ЕДНО ЕСПРЕСО. НЕ СЯДАЙ ДО ПРОЗОРЕЦА,

НИТО НА ВЪНШНИТЕ МАСИ. КАТО ПРИКЛЮЧИШ,
ХВАНИ АЛЕЯТА ЗА КАТЕДРАЛАТА. ВЛЕЗ И СЕДНИ
НА НЯКОЯ ПЕЙКА ОТ ДЯСНАТА СТРАНА НА
ПЪТЕКАТА, ГОРЕ-ДОЛУ ПО СРЕДАТА НА КОРАБА.

Гадис прочете още веднъж указанията. Гледал бе достатъчно шпионски филми, за да му е ясно какво целеше Нийм: да се убеди, че по пътя си от книжарницата до катедралата неговият кандидат-събеседник няма да повлече опашка. Очевидно Лампард беше нает за посредник. Старец на деветдесет и една години не би бил в състояние да проследи когото и да било, нито пък би рискувал да се появи на публично място, докато не се убеди, че Гадис е този, за когото се представя. Всичко това изглеждаше логично и естествено, но Гадис не можеше да се освободи от смътното безпокойство, донякъде напомнящо страх от закона, когато излезе от книжарницата и пое по пешеходната главна улица. На ъгъла със Саутгейт стрийт се спря и погледна листчето в ръката си, като си мислеше, че е това свое действие няма как да не е привлякъл вниманието на околните. Опита се да наизусти съдържанието му, но се принуди за пореден път да го разгъне и прочете при „Мигащите светлини“, което се оказа бутиков козметичен салон на тясна уличка, където врабци подскачаха по тротоара, а млада майка буташе количка пред себе си. Когато стигна края на Сейнт Клемънт стрийт, Гадис видя на няколко метра пред себе си познатия вход на „Уотърстоун“ и за свой срам разбра, че според плана на Лампард се бе движил в кръг.

Продължи надолу по хълма, следвайки указанията, като се питаше колко ли очи го наблюдават в този момент, докато от дясната страна на улицата видя тесен каменен монумент, висок около четири метра. До него имаше пекарна с изложени на витрината тестени изделия и Гадис заключи, че това е паметникът, за който ставаше дума в бележката. След пекарната, от която се разнасяше апетитна миризма на питки с кайма и къри, той се озова в тесен прихлупен пасаж, излизащ на друга пешеходна улица. На метри вляво от него ясно се виждаше стъклената витрина на кафене „Монд“. Нямахше нужда от кафе — изпил бе четири чаши за четири часа, но въпреки това си поръча едно еспreso и седна в дъното на салона, като се питаше бързо

или бавно трябва да го пие. Беше неспокоен, имаше усещането, че го разиграват, но бе твърдо решен да следва докрай усуканите указания на Лампард, защото само по този начин можеше да се добере до Нийм.

След около минута изчакване той изпи еспресото, плати и излезе навън. На път за кафенето бе зърнал катедралата някъде вдясно и сега се насочи към портала на неголям парк, през който преминаваше широка алея с два реда дървета и стигаше точно до южната ѝ фасада. Групи тийнейджъри — студенти от Франция, американци с якета — се мотаеха отвън; внезапните пориви на вятъра рошеха косите и развяваха дрехите им. Гадис се нареди на късата опашка и плати пет лири за вход. Под високия свод отекваше човешки шепот; той извървя разстоянието до средната пейка от дясната страна и седна. Постави кожената си чанта на земята, спря звука на телефона си и се огледа за Нийм. Отстрани до пейката му имаше стар, монтиран направо в пода радиатор; докато чакаше, пръстите му нервно барабаняха по очуканите чугунени ребра. Наближаваше единайсет и половина.

Не бе седял и минута, когато зад гърба си чу шум — върхът на нечий бастун почукваше отривисто по плочите на пода. Гадис се обърна и видя възрастен мъж в костюм от туид, който се приближаваше към него по пътеката между пейките. Когато вдигна глава, за да го поздрави, за момент очите му проблеснаха на светлината от витражните прозорци. Мъжът дотолкова съответстваше на описанието, което му бе дала Шарлот за Томас Нийм, че нямаше никакво съмнение кой е. Гадис се опита да стане в знак на уважение, но с рязко движение на бастуна си старецът го бутна обратно на мястото му.

Нийм се провря между пейките и седна до него. Придвижваше се без видимо усилие, но Гадис усети, че беше леко задъхан. Не посегна да се здрависа, дори не се обърна към Гадис. Седеше, вперил поглед право пред себе си, сякаш се молеше.

— Ти, като си университетски преподавател, да не си от ония шантави марксисти?

Макар да го виждаше само в профил, Гадис не пропусна тънката усмивка, която пробяга по патрицианските му черти.

— По рождение съм си такъв — отвърна той.

— Колко жалко. — Старецът прокара длан пред лицето си, явно нещо в зрителното му поле го дразнеше. Беше прегърбен, кожата на

бузите и врата му беше потъмняла и отпусната, но за човек на деветдесет и една изглеждаше забележително жилав. — Извинявай, че се наложи да те поразиграя — каза той. Гласът му беше леко надменен, като на аристократ. — Както вероятно схващаш, трябва много да внимавам с кого може да бъда видян, че общувам.

— Разбира се, мистър Нийм.

— Викай ми Том.

Нийм беше сложил бастуна си така, че заемаше трите съседни места на пейката. Гадис погледна ръцете му. Той непрестанно ги движеше, сякаш стискаше гумена топка, за да упражнява мускулите си. Кожата на кокалчетата му беше бледа и изпъната като пергамент.

— Не мисля, че някой ме е проследил до тук — каза Гадис. — Указанията на твоя колега бяха много ясни.

Нийм се намръщи.

— На моя какво? — Той още не си бе дал труда да го погледне в лицето.

— На твоя приятел от книжарницата. Колегата ти Лампард. Онзи с фланелката на „Челси“.

Преди да отговори, Нийм го обля с няколко секунди снизходително мълчание.

— Аха — каза само той. После се извърна бавно към него със схванатите си шийни прешлени и сред бръчките и гънките на лицето му Гадис видя тревога. Сякаш Нийм се питаше дали не бе надценил интелигентността му. — Моят приятел се казва Питър.

— Роднина ли ти е? Може би внук?

Гадис сам не разбра защо зададе този въпрос; отговорът не го интересуваше особено.

— Не, не е. — Някой влачеше метална количка по каменния под на катедралата; стържещият звук се разпростря, усилен от каменните сводове. — Но ти изпълни указанията му, както се искаше от теб.

Гадис не знаеше дали това е въпрос или констатация и реши да смени темата.

— Както можеш да си представиш, имам да те питам много неща.

— Както и аз теб — отвърна Нийм.

Погледът му отново беше обърнат напред, към олтара. Между тях вече се усещаше някакво напрежение, някаква смътна

враждебност, каквато Гадис не бе очаквал. Сякаш разликата във възрастта им се превръщаше в пропаст, която едва ли би могъл да преодолее; сякаш отново беше малко момче в присъствието на дядо си. Нийм свиваше и разпускаше пръстите си, борейки се с артритата.

— Откъде научи за Еди? — попита накрая той.

— От Шарлот. Беше от най-близките ми приятели.

Нийм прочисти гърлото си от нещо, заседнало там.

— Да. Бих желал да изкажа голямото си съжаление по повод смъртта ѝ. — Думите му звучаха искрено. — Прекрасно момиче. Беше много интелигентна.

— Благодаря. Да, така е. — Гадис се възползва от внезапното омекване на Нийм, за да научи нещо повече за отношенията му с Шарлот. — Тя ми каза, че сте се виждали няколко пъти.

Това бе потвърдено единствено с рязко кимване. Нийм погледна към кожената чанта на пода и попита Гадис дали разговорът им се записва.

— Не, освен ако не желаеш да бъде записан.

— Не желая.

Отново отговорът беше бърз и някак сприхав. Явно Нийм държеше да не остане никакво съмнение кой определя правилата. Внезапно лицето му се присви от остра болка, пронизала прегърбените му рамене, но той се овладя и едва доловимо поклати глава, сякаш се сърдеше на себе си, че се е издал. Гадис безпогрешно разпозна безропотния стоицизъм на военновременното поколение. Собственият му дядо го бе притежавал, баба му също. Никакви оплаквания, никакво хленчене. Хора, родени да оцеляват.

— Шарлот на три пъти дойде да ме посети — продължи Нийм. — Аз живея в старчески дом недалеч оттук. Казва се „Мередит“. Два пъти се срещахме в местни кръчми, за да си бърбим за Еди, веднъж дойде и в стаята ми. Беше много забавно, преструваше се, че ми е внучка. — Гадис живо си представи сценката и усети, че се усмихва. Шарлот си падаше по такива хитрини. — Признавам си, когато чух за смъртта ѝ, бях шокиран.

— Всички бяхме.

— Подозираш ли зъл умисъл?

Няколко мига Гадис се питаше кое бе по-смайващо: скритият смисъл на въпроса или спокойният, делови тон, с който бе зададен.

— Ни най-малко — отвърна той. — А ти?

Нийм въздъхна дълбоко; Гадис си помисли, че преиграва.

— Е, че аз откъде мога да знам? Ти движиш нещата. Ти си човекът, който се е захванал да разрови тази история. И предполагам, че си дошъл, за да чуеш всичко за Еди.

— Всъщност *ти* потърси *мен* — отвърна Гадис, който започваше да се дразни от отношението на Нийм. — Ти беше този, който ми написа имейлите. Ти ми изпрати Питър. Нямам никаква представа откъде си научил, че поемам проекта на Шарлот. Мога само да предполагам, че тя е споделила с теб намеренията ни да напишем книгата заедно.

— Точно така. — Гадис нямаше как да знае, че Нийм го лъже. Металната количка отново застърга по каменния под някъде далеч; пронизителното квичене на колелата се наслагваше върху и бездруго обтегнатата атмосфера между тях. — Допускам, че знаеш и за „Сейнт Мери“?

— Знам за „Сейнт Мери“.

Най-после навлязоха в тема, която му беше позната. Старецът отново се извърна към него; във въздуха се носеше лек мирис на лавандула. Зъбите му бяха жълтеникави, но синьото на очите му беше ярко и наситено като витражите на катедралата.

— В такъв случай сигурно знаеш, че смъртта на Еди беше от начало до край измислена от службите, за да бъде гарантирана неговата безопасност.

— Гарантирана срещу какво?

— Или срещу кого? — Нийм протегна ръка и докосна дръжката на бастуна си. Отговорът на този въпрос, изглежда, го измъчваше не по-малко, отколкото Гадис. — Знам само, че Еди държеше да се сбогуваме. Той ми каза какво ще стане. Аз знаех, че това ще бъде последното ни виждане.

— И така ли беше?

Нийм отново разигра дълбока въздишка на съжаление.

— О, той сигурно отдавна не е между живите. Малцина са онези, които доживяват до моята възраст.

Гадис се поусмихна на тази забележка, но отвътре го жегна познатото чувство на разочарование. Мъртъв, шпионинът от Кеймбридж му вършеше далеч по-малко работа. По-скоро от безсилие,

отколкото от здрав разум той реши да изпробва докъде всъщност се простираха познанията на Нийм.

— С други думи, не знаеш със сигурност дали Едуард Крейн е жив, или не?

Нийм се облегна едва забележимо назад, вдигна глава и се загледа във високия свод. След секунди на Гадис му стана ясно, че няма намерение да отговаря на въпроса. Той реши да смени тактиката.

— От деца ли се познавате?

— От „Тринити“. Тогава едва ли сме можели да минем за деца. Ще ти кажа обаче нещо. Около година след операцията в „Сейнт Мери“ Еди ми изпрати един документ, нещо като кратка автобиография. Моменти от живота на един велик шпионин.

Гадис се оживи. Най-после нещо конкретно. Усети мощен прилив на надежда, че парчетата от мозайката започват да се подреждат. Шарлот му бе споменала за този документ, но той не искаше да издава пред Нийм колко знае.

— По дяволите — възкликна той, забравил за миг, че се намира в средновековна катедрала.

Нийм се ухили.

— Намирате се в християнски храм, доктор Гадис. Внимавайте какво говорите.

— Вземам си бележка. — Това беше първата им разменена шега и Гадис отново се опита да се възползва от временното благоразположение на Нийм. — И така, какво стана с този документ? У теб ли е още? Опитвал ли си се да го дадеш за публикуване?

— *За публикуване?! —* Нийм отново се закашля; силният пристъп му причиняваше видима болка в гърдите. — Не ставай смешен! Еди ще се преобърне в гроба.

— Защо?

— Защото той беше човек с характер, който особено много държеше на личната си неприкосновеност. Повери ми мемоарите си при мълчаливо споразумение между нас да не ги разпространявам.

— Това наистина ли го вярваш?

Нийм го изгледа като човек, който не е свикнал преценките му да се подлагат на съмнение. Гадис отново смени тактиката.

— Щом е написал собствената си биография и ти я е поверил, дали все пак Крейн подсъзнателно не се е надявал историята на

неговия живот да види бял свят?

— *Подсъзнателно?* — Нийм изговори думата по начин, който изразяваше цялото му презрение към това понятие.

— От реакцията ти разбирам, че не си привърженик на Фройд.

От долната устна на стареца като тънка нишка се беше проточила слюнка; той я попи с бяла носна кърпа, която извади от джоба си, без да я разгъва. От усилието изглеждаше едновременно раздражен и засрамен — такива бяха дребните унижения на преклонната възраст. Той пхна кърпата обратно в джоба на панталона си и отново се загледа в олтара.

— Виж, приех да се срещна с теб, защото съм решил да поправа една несправедливост, допусната по отношение на Едуард Крейн, който според мен е герой на тази страна.

— Герой — повтори Гадис без каквато и да било интонация.

— Именно. И не в модерния смисъл на думата. В днешно време всеки младок може да се разходи до Афганистан и срещу това да получи Кръста за храброст. Пълни глупости. Имам предвид героизъм в истинския смисъл на думата, при обстоятелства, в които човек рискува не само живота и здравето си, а и своята *репутация*. — Нийм се закашля от усилието да го произнесе колкото се може по-ясно. — Но аз държа да разкажа тази история, когато и както аз сметна за добре. Не мога да злоупотребя с доверието на Еди, като просто продам ръкописа на онзи, който плати най-много. Искам да контролирам потока на информация. Искам да си имам работа с човек, на когото да вярвам.

Гадис отвори уста да каже: „На мен можеш да вярваш“, но замълча. Той усещаше, че макар и бавно, малко по малко печели уважението на Нийм, и не искаше да провали всичко с някоя непредпазлива забележка.

— Ръкописът дойде при мен заедно с информация за някои нови обстоятелства около Еди. Имаше и указания. — Точно както и при онази разходка покрай канала, на Гадис му се прииска да си води бележки, но нямаше избор, освен да запамятава всичко. — Еди ми писа, че си живеел мирно и тихо в Шотландия, с нова самоличност, под закрилата от някогашните си господари от Форин Офис. Писа ми също, че здравето му било разклатено и не се надявал да се видим повече. *Това са някои лични спомени за един необикновен живот* — гласеше писмото. — *Записани за мое лично удовлетворение*. Такива

работи. Дали си е направил копия от документа, нямам представа. Много се съмнявам обаче. Както ти казах, Еди държеше на личната си неприкосновеност. Но аз вярвам в *историята*, доктор Гадис. Мисля, че и Еди знаеше това. И смятам, че светът има право да знае какво е направил този човек за страната си.

— За Русия?

Нийм потисна многозначителна усмивка; за миг очите му отново проблеснаха в полумрака. Гадис си каза, че е изумително да открие толкова много жизненост, толкова мисли и идеи у човек, навлязъл в десетото десетилетие на живота си.

— Не за Русия, доктор Гадис. *За Англия.*

— Не разбирам.

— Не се тревожи, всичко ще ти се изясни — каза Нийм, като постави безплътната си длан върху коляното му. В този внезапен жест на интимност имаше нещо стряскащо. — Защо не пробваме да разходим котката?

15

— Да разходим котката? — повтори Гадис.

— Стар шпионски израз. — Нийм забеляза объркването му и поясни: — Означава: да проследим нечии стъпки от начало до край. Да разрушим пъзела, за да го сглобим отново.

Той пак извади сгънатата носна кърпа и попи носа си.

— Може би е редно да се върнем назад до зимата на 1933-та.

— Както ти е най-удобно.

Нийм се облегна назад и си пое дъх, готов да започне, но залитна на една страна и Гадис вдигна ръка, за да го подкрепи. Грубият туид на костюма му беше изпънат върху гърбицата между плешките. Когато най-после се настани удобно, той склучи ръце на гърдите си и погледна крадешком към пътеката между пейките.

— Колко знаеш за следването на Еди в Кеймбридж? Какво си успял да откриеш досега?

— Много малко.

Нийм издаде устни напред. Може би се чудеше откъде да започне.

— Двамата с Еди се бяхме записали да следваме едновременно. Запознахме се още първия ден. И двамата бяхме на осемнайсет, произхождахме от много сродна среда.

— От каква по-точно?

Отговорът на Нийм не закъсня.

— Не много различна от твоята, доколкото мога да преценя, докторе. От амбициозната средна класа. Какво значение има?

Гадис за малко не му напомни, че тъкмо той, Нийм, бе повдигнал въпроса за произхода им, но реши и този път да се въздържа. По-добре, каза си той, да не обръща внимание на капризите и закачките му, плод на безсилното озлобление на един старец с разклатено здраве, а не критика към самия него.

— Би ли ми казал нещо повече за семейството на Крейн? — попита той. Зад него, до главния вход на катедралата, се бяха скупчили

двайсетина туристи и слушаха внимателно екскурзвода. — Как се запознахте?

— О, много просто — отвърна Нийм, сякаш Гадис бе единственият човек на света, който не знаеше историята на запознанството им. — И двамата бяхме страшно запалени по кръстословиците. Една вечер в студентския клуб се натъкнах на Еди, който решаваше кръстословицата в „Лъндън Илъстрейтед Нюз“. Беше се запънал на елементарна дума, но с доста завоалирано определение. Аз му я подсказах. Би ли желал да чуеш коя беше тя?

Гадис знаеше, че, така или иначе, ще я чуе, и кимна.

— „И наопаки, си е все отгоре.“

— С колко букви?

— Пет.

Гадис също си падаше по кръстословиците и отгатна думата за по-малко от секунда — толкова, колкото бе нужно на Нийм да си погледне часовника.

— Капак.

— Много добре, докторе, много добре! — Нийм беше видимо впечатлен, но и леко раздразнен; ръцете му отново замачкаха невидимата топка. Сякаш с бързината на мисълта си Гадис застрашаваше интелектуалното му превъзходство. — Е, след това наше запознанство станахме близки приятели. Бащите и на двама ни бяха загинали във войната. Носеха се слухове, непотвърдени, разбира се, че Крейн-старши сам бил посегнал на живота си. Може би си струва да го провериш, поприказвай си с някой и друг военен историк. Виж какво може да излезе по тази линия.

— Непременно — каза Гадис.

— Сюзан, майката на Еди, се омъжила повторно за човек, когото той презирал. — Нийм стисна гневно устни; кожните гънки под брадичката му провиснаха още повече. — Не си спомням името му. Никога не съм го срещал. Но по всичко личеше, че е мерзавец.

— Нещо като бащата на Филби.

Гадис не бе имал намерение да намесва толкова скоро останалите от Петорката от Кеймбридж, но ефектът от забележката му го зарадва. Нийм закива в знак на съгласие.

— Точно така. И двамата били пълни чудовища. Бащата на Ким бил патологичен мошеник. Приел исляма, можеш ли да си

представиш?! Преименувал се на Абдула и се оженил за саудитска робиня. Говореше се, че работел като шпионин за саудитското кралско семейство.

— Чувал съм — отвърна Гадис. — *Cherchez le père.*

Нийм разбра скрития смисъл на тази забележка и отново кимна.

— Именно. Отношенията между всеки от петорката и баща му са били повече или по-малко сложни, а в някои случаи и несъществуващи. Бащата на Гай го оставил сирак съвсем млад, също и този на Антъни. Подобна била и историята с Маклейн. Как биха нарекли в днешно време сър Доналд? „Отсъстващ баща“? — В устата на Нийм изразът прозвуча със същия изпепеляващо презрителен тон, както и думата „подсъзнателно“. — На всичко отгоре бил и стриктен презвитерианец. Политическата му кариера била по-важна за него от доброто на сина му. Според мен повечето мъже в една или друга степен воюват с бащите си. Не си ли съгласен, докторе?

Гадис не обичаше да споделя семейните си тайни и предпочете да отвърне с шега:

— Ти все пак си фройдист, Том.

Нийм не реагира. Гадис си каза, че е капризен и непредвидим с настроенията си като малко дете.

— Разкажи ми за Кеймбридж по онова време — помоли той, колкото да излезе от неловката ситуация.

Молбата сякаш подеждава ободрително на стареца, който се обърна към него и му се усмихна с ясносините си очи.

— Разбира се, за ония времена се говорят доста врели-некипели. Ако може да се вярва на някои „експерти“, следването в Кеймбридж се свеждало до ядене на сандвичи с краставица, гребане с лодки по реката и пеене на псалми в параклиса. Повярвай ми, въобще не беше толкова лесно. Разбира се, имаше и мамини синчета от богати семейства, но като цяло животът не беше само „Завръщане в Брайдсхед“ и пикници по ливадите.

— Разбира се. — Гадис се запита защо ли старецът толкова държеше да коригира със задна дата тези погрешни представи за студентския живот.

— Едно е сигурно: през годините между двете войни и в Оксфорд, и в Кеймбридж гъмжеше от комунисти. Всеки уважаващ себе си млад човек, мъж или жена, дори с най-смътно чувство за социална

справедливост беше изпълнен с дълбоки съмнения относно посоката, в която се развиваше западният капитализъм. Не забравяй, че Голямата депресия току-що бе отминала. Безработицата надхвърляше три милиона. Прибави към цялата тази каша и готиния Адолф, и ще получиш един обществен климат на песимизъм и страх, какъвто оттогава не е имало.

— Продължавай — подкани го Гадис. „Готиният Адолф“ беше остроумен лаф, можеше да го открадне за някоя своя лекция.

— Всичко е много просто. — Нийм попипа перфектния възел на вълнената си вратовръзка. По средата на дължината ѝ имаше неголямо леке. — Всички ние бяхме силно увлечени по руския експеримент. Някои повече от останалите.

— Еди ли имаш предвид?

— Еди с положителност. Но и всички останали мои познати се интересуваха от Маркс. Да бъдеш комунист преди 1933 година беше едва ли не в реда на нещата. Навсякъде гъмжеше от хора, решени да преобърнат системата.

— Такива като Бърджес и Маклейн? Като Филби и Блънт?

Нийм го стрелна косо с поглед и Гадис си помисли, че отново ще подхване дребнавите си играчки за надмощие. В края на тяхната редица пейки се бяха появили двама туристи по долнища на анцузи, препасани през корема с брезентови чантички, издути от банкноти, и виреха обективите на неприлично скъпите си японски фотоапарати към тавана, като невъзмутимо си крещяха на немски. Нийм ги изчака да отминат, преди да продължи:

— Разбира се. Гай и Антъни бяха особено активни в партията. Доналд беше ненадминат в протестните акции. Винаги на барикадите, винаги най-отпред, когато се громеше врагът.

— Но не и Крейн?

Нийм замълча вероятно за да подреди мислите си. Едва ли беше лесна работа да опишеш непредубедено поведението на най-добрия си приятел от дистанцията на повече от седем десетилетия.

— Еди беше по-дискретен — каза накрая той. — Гледаше да не надига глава.

— Какво имаш предвид?

— Блънт го познаваше, естествено, понеже учеха френски в един и същ курс, но Еди не беше от активистите. Не успя да привлече

вниманието на Морис Доб например, нашия преподавател, който тласна Гай към членство в партията. Еди така и не стана комунист.

Гадис бе изумен от чутото; доколкото знаеше, членството в компартията е било задължително условие за вербовка от НКВД.

— Изглеждаш изненадан, а, докторе?

Нов пристъп на остра болка прониза гръдния кош на Нийм. Старецът се наведе бавно напред с изкривено лице. Въпросът му остана недоизречен.

— Добре ли си? — Гадис бе длъжен да се погрижи за удобството на стареца, но в никакъв случай не искаше да му дава повод за прекъсване на разговора. Сам си знаеше с какви мъки бе стигнал дотук. Първата им среща можеше да се окаже и последна. Длъжен бе да изкопчи от него колкото се може повече информация.

— Нищо ми няма — успокои го Нийм, като махна с ръка. Гадис забеляза, че дланта му отново се свиваше в юмрук, борейки се с артритата. — Виж, опитвал съм се неведнъж да предумам Еди да влезе в партията като повечето от нас.

— Но безуспешно, така ли?

— Безуспешно. — Гласът на Нийм бе станал тих, сякаш се разкайваше за нещо, но внезапно отново се оживи, твърдо решен да защити Крейн, и то по най-убедителния начин. — Поглеждайки назад, към миналото, аз заключих, че има повече от един начин да одереш котка. Не е нужно човек да е член на Лейбъристката партия, за да гласува за лейбъристски кандидат. И обратното: можеш да изповядваш десни възгледи в Англия, без да четеш „Дейли Мейл“. Следиш ли мисълта ми?

— Да.

— Еди беше мисловен тип, самовгълбен и деликатен. Не обичаше да се натрапва на вниманието на околните. Неговата игра, тъй да се каже, преследваше по-дългосрочна цел. Дали е постъпвал така, защото е искал да се предпази от петна в досието си, които впоследствие биха попречили на кариерата му на държавен служител, или просто защото беше свенлив младеж, който на тази възраст не притежаваше самонадеяността на своите по-изявени колеги?

— Ти как мислиш?

Без да бърза, Нийм внимателно претегли отговора си. Мина почти половин минута, преди да отговори:

— Мисля, че по-скоро второто. Според мен Еди нямаше особени амбиции за Форин Офис, държавната служба не му беше по сърце. Не забравяй, че той беше едва на осемнайсет, току-що завършил училище. Не беше като Ким, който лесно се палеше по какво ли не. Божичко, та Ким още не бе пристигнал в Кеймбридж, дето има една дума, а вече се беше записал в СДКУ!

— В СДКУ?

— Социалистическото дружество на Кеймбриджкия университет. Толкова беше запален, че отначало руснаците се питаха да не е подставено лице.

— А Бърджес?

При споменаването на това име Нийм сякаш се натъжи. Той положи ръце в скута си и полека сплете пръсти. Някъде встрани се чу женски смях.

— Гай със сигурност е централната фигура в тази история — каза тихо той. — Той имаше огромно влияние върху всички ни, не само върху Еди. Всъщност в мемоарите си Еди пише за него надълго и нашироко. Аз самият много често си спомням приятните разговори, които сме водили с Гай.

Мемоарите. Какъв ли бе начинът Гадис да се сдобие с тях? Фактът, че Нийм притежаваше документ, който можеше не само да потвърди съществуването на Атила, но и коренно да повиши качеството и историческата значимост на собствената му книга, бе сам по себе си жесток обрат на съдбата. Нийм беше в известен смисъл нарцисист — държеше да получи роля в тази история, като за целта размахваше под носа му автобиографията на Крейн. На Гадис все повече му се струваше, че старецът ще му подава информацията капка по капка, вероятно в течение на месеци, а той не бе в състояние да направи нищо, за да контролира процеса.

— Ти самият беше ли политически активен? — попита той. — И ти ли учеше френски? Общуваше ли с Еди?

Нийм прекъсна потока от въпроси с измъчена въздишка и Гадис си напомни да не избързва. Трябваше да остави повествованието да се развива със собствена скорост, но за това бяха нужни умения, които тепърва му се налагаше да усвои. Нийм със сигурност щеше и занапред да го манипулира, а като награда за търпението си Гадис

щеше малко по малко да получи пълна картина от студентските години на Крейн в Кеймбридж.

— Със сигурност, поне в „Тринити“, се бях сблизил най-много с Еди и Гай — каза Нийм. — През войната пътищата ни с Гай полека-лека се разделиха, макар че неговите подвизи не преставаха. Интересното е, че двамата с Еди бяха в много отношения пълни противоположности. Докато Еди беше затворен, дисциплиниран, стъпил здраво на земята, Гай беше вечно пиян, мръсен, опърпан, хранеше се само с идеи. Но беше великолепен оратор. Владееше думите като никой друг!

— Да, чувал съм — подхвърли Гадис. В тона на Нийм се прокрадваше сянка на съжаление и тъга, което го караше да се чуди дали двамата с Бърджес не са били любовници. Със следващата си забележка старецът само засили подозренията му.

— Разбира се, освен всичко друго Гай беше и знаменит любовчия. Онова, което бе Ким за жените, Гай бе за мъжете. И то не само сред разните там студентчета в Кеймбридж. Обичаше грубия живот: шофьори на камиони, бачкатори. Беше ненаситен.

— Смяташ ли, че в даден момент може да е имал връзка с Еди?

Все едно попита Нийм дали самият той е гей.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Питам дали Еди не е бил хомосексуалист. Той не е имал деца. Никога не се е женил. Та се чудя дали случайно не е имал романтична връзка с Блънт или пък с Гай Бърджес. — Сърбеше го езикът да добави: „или с теб, Том“, но не посмя.

— Откъде бих могъл пък аз да знам? — Нийм изглеждаше повече смутен, отколкото ядосан, сякаш Гадис бе прекрочил някаква граница на приличието.

— В една от биографиите на Блънт се развива теорията, че сексуалната му ориентация може да е изиграла роля за готовността му да измени на родината. През 30-те години хомосексуализмът е незаконен във Великобритания. Така че по дефиниция всеки хомосексуалист е бил смятан за престъпник от държавата.

Нийм подръпна плата на панталоните си и известно време остана неподвижен, свел поглед надолу.

— Тази теория ми се струва изсмукана от пръстите. — Той се опита да отклони вниманието на Гадис с една случка от живота. —

Когато с Еди постъпихме в Кеймбридж, Гай вече беше в трети курс. И двамата веднага бяхме покорени от чара му. Гай бе онзи например, който организира стачката на келнерите. Знаеше ли за това?

— Не — излъга Гадис, понеже държеше да чуе версията на Нийм за тези събития.

— По онова време голяма част от помощния персонал в „Тринити“ не получаваше заплата по време на празници. Гай смяташе, и не без основание, че това е истинско безобразие, и с помощта на Еди убеди хората да излязат на стачка.

— И как успяха да ги организират?

Нийм изглеждаше раздразнен от прекъсването.

— И Гай, и Еди, всеки по своя си начин, бяха извънредно убедителни. Гай например можеше да ти каже, че утре слънцето няма да изгрее, и ти щеше да му повярваш. Еди беше същият. Сред келнерите и готвачите имаше и някои нерешителни елементи, но Еди успя да ги убеди, че не само е в техен интерес да стачкуват, но и че ако не се включат, има опасност да загубят местата си. Разбира се, нямаше никакви основания да го твърди, но те му повярваха.

Беше човек от такъв калибър, че кажеше ли нещо, връщане назад нямаше. Цялата сага беше един от редките примери, когато Еди афишира участие в нещо такова. Малцина бяха онези, които знаеха за решаващата му роля в организирането на стачката.

— И кой знаеше цялата истина? Бърджес? Блънт?

— Блънт със сигурност. Двамата с Гай бяха неразделни и доколкото ми е известно, през цялото време се оглеждаха за нови кандидати за вербовка. Неслучайно бяха намекнали на водещия си офицер от НКВД, че Еди е от същото тесто като тях.

— И това беше достатъчно? Нали все пак за руснаците членството в партията е било задължително условие?

— Щом казваш...

Гадис продължаваше да настъпва.

— В документа на Еди пише ли за вербовката? Хвърля ли се светлина по темата?

За себе си той бе решил да нарича мемоарите просто „документ“; нямаше нужда да показва на Нийм, че притежава материал с неимоверна стойност за разследването му.

— Ами как да ти кажа? Тук нещата се заплитат. Съветите постъпиха много мъдро в случая и благодарение на това Еди успя толкова дълго да си върши работата, без да бъде засечен. — Нова група туристи, този път японци, се заточиха покрай тях. — С Еди и Гай се заел един господин на име Арнолд Дойч. Чувал ли си за Дойч?

Гадис, разбира се, бе чувал за него. Известен с кодовото име Ото, Дойч беше еднолично отговорен за вербуването на Петорката от Кеймбридж.

— Да, разбира се.

— И така, Дойч беше вербувал Еди, но без да казва на Бърджес и Блънт.

— Не разбирам.

— Москва се притеснявала, че мрежата прекалено много се разраства. Вече били привлекли Ким, Антъни, Гай, Доналд и Джон. Достатъчно било един от тях да се огъне, и англичаните щели да я разбият изцяло. Ето защо Еди бил определен да действа самостоятелно. След време Кеърнкрос бил, както викаха те, „посветен“, че Крейн също е в играта, но никой от останалите, дори Гай, не подозирал какво става. Еди получил кодовото име Атила. А на Бърджес Дойч просто обяснил, че Еди нямал интерес да работи за партията, и толкова по въпроса.

Гадис протегна ръка и прекара пръсти по ребрата на чугунения радиатор. Опитваше се да осмисли току-що чутото, да „разходи котката“.

— Звучи логично — промърмори той, но Нийм го прекъсна.

— Както се оказа впоследствие, с това Съветите бяха направили услуга на МИ5.

— Как така?

Старецът сякаш се забавляваше с някаква мисъл, която не бързаше да сподели. Очевидно му доставяше удоволствие да гъделичка ненаситния апетит на Гадис за информация.

— Това, тъй да се каже, е друга част от историята. Да ти я разправа сега, значи да скачам от тема на тема.

— Ами скачай, де!

Нийм се усмихна.

— Първо да ти кажа за Оксфорд.

— Оксфорд?

— Ти не знаеше ли, докторе? — Нийм се извърна на пейката, първо наляво, после надясно, докато се убеди, че никой не ги наблюдава. Гадис усети, че му предстои да научи поредната тайна. — Руснаците изпратиха Еди в Оксфорд.

Калвин Съмърс си тръгна от Майкъл Соубъл Сентър през служебния вход малко след шест привечер и под бледата слънчева светлина се отпрати към Бачуърт Хийт. В тези топли есенни вечери предпочиташе да хване някоя от тесните, обрасли с храсти пътеки през гората и после да пресече нивята към Хеърфийлд, където живееше в едностаен апартамент в центъра. Беше средата на септември и му оставаха още няколко седмици да ходи пеша на работа, преди да върнат часовниците, когато денят щеше съвсем да се скъси и щеше да му се наложи да взема колата. Под дебелилото си ватирано яке той беше още по зелена престилка, защото предпочиташе да се изкъпе у дома, вместо да ползва душовеите в безличната обстановка на „Маунт Върнън“.

Само преди три часа един трийсет и четири годишен мъж бе починал от рак в отделението, но Съмърс не мислеше за него, нито за скърбящите му роднини, още по-малко за стажант лекарката, която се бе разплакала, виждайки майката на покойника да рухва, обляна в сълзи, на паркинга пред болницата малко след обедната почивка. Вместо това мислите му го носеха към трилитровата картонена кутия австралийско шардоне, която щеше да довърши тази вечер, и към асортимента от готови храни във фризера, които само чакаха да бъдат метнати в микровълновата фурна. Какво му се ядеше? Къри? Рибен пай? В последно време — и Съмърс бе готов да признае това пред всеки, който си дадеше труда да го попита, дори пред колеги, които бяха на обратното мнение — смъртните случаи в отделението практически не се различаваха един от друг. Той отдавна не се интересуваше кой, кой е, от какво е починал, кои близки кого са дошли да приберат. Може би работата му беше дотегнала. Може би на Калвин Съмърс му бе дошло до гуша от болести и смърт.

Той тъкмо се готвеше да пресече шосето по посока към Бачуърт Хийт, когато чу шум зад гърба си, откъм северозападния паркинг на болницата; Съмърс се обърна и видя един мъж да слиза от син

мерцедес С-класа с тъмни стъкла. За миг усети как го обзема паника и му се прииска да побегне. Но веднага си каза, че това е глупаво. Не можеше току-така да избяга от Александър Грек. Той щеше все някога да го открие. Грек знаеше къде живее. Съмърс реши, че е най-добре да постъпи така, както винаги постъпваше в моменти на несигурност: да премине директно в атака.

— Следиш ли ме?

— Мистър Съмърс?

— Много добре знаеш кой съм. Какво правиш тук? Защо си дошъл на работното ми място? Всякакви взаимоотношения между нас са приключили. Ти сам каза...

Грек го прекъсна.

— Мистър Съмърс, моля ви, спрете за момент. — Гласът му беше плътен, с почти баритонов тембър, в известен смисъл музикален глас, с някакъв странен, плашещ чар. Облечен беше с тъмносив костюм, току-що изгладена бяла риза е копченца на яката и с тъмносиня вратовръзка. — Ще възразите ли, ако се поразходя с вас? — попита той. Както Съмърс отлично знаеше, зад перфектния му английски и заучената куртоазия се криеше безскрупулен садист. — Вие си отивате у дома, нали? И всеки ден минавате от тук?

Съмърс трепереше като лист, сякаш нечия ръка го стискаше за сърцето. В този момент той вече знаеше, че е разкрит — защо иначе Александър Грек би си дал труда да дойде лично? Сигурно бяха научили за онзи университетски преподавател и за Шарлот Бърг. Защо трябваше да е толкова алчен? От ФСС му бяха платили двайсет хиляди за историята на Крейн и Дъглас Хендерсън, за онова, което се беше случило навремето в болницата „Сейнт Мери“. Сделката бе сключена при едно условие: повече никога никому да не споменава за Едуард Антъни Крейн. Ала оттогава той още два пъти бе продал същата информация за пари; изкушението беше по-силно от него. И сега Александър Грек бе дошъл да му поиска сметка.

— Вие сте ме следили — със заекване изрече той. Собственият му глас не го слушаше.

— Не, не! — отвърна Грек, широко усмихнат като стар приятел. — Имаме още само два въпроса към теб. Два — повтори той, вдигнал нагоре два пръста, разтворени като римско V.

Съмърс разкопча ватираното си яке — беше започнал да се поти.

— Защо не поговорим, докато вървим? — предложи руснакът.

Съмърс прие ако не за друго, поне за да не бъде видян с Грек от някой колега. Двата пресякоха шосето и поеха по тясна пътечка през гъсталака. Принудени бяха да вървят в индийска нишка и Съмърс крачеше забързано, с надеждата час по-скоро да стигне до откритото поле. Грек беше на три метра зад него, но го следваше мълчаливо; петстотиндоларовите му кожени обувки не издаваха звук по влажната земя.

— И какво искаш от мен? — попита Съмърс, който, плувнал в пот, носеше якето си под мишница.

Грек спря. Бяха още на пътеката; ниските превити дървета и гъстите треви ги закриваха от всички страни. Съмърс също се спря и се обърна назад; през клоните косо се процеждаше слънчева светлина.

— Искан да те питам за Валдемар.

Отначало Съмърс не разбра какво му казва Грек, понеже руснакът бе изрекъл името на поляка портиер със славянското му произношение. После изведнъж се усети и реши да протака.

— Валдемар? *Портиерът*? Какво за него?

— Не можем да го открием. — Грек каза това с такъв равен тон, сякаш не помнеше къде си е оставил часовника. — Имаме затруднения при издирването му.

Съмърс се засмя.

— Аз пък си мислех, че сте от руското разузнаване! Това не говори никак добре за способностите ви, не мислиш ли? Разузнаването предполага интелигентност. — Не беше разумно да дразни човек като Александър Грек, но Съмърс не успя да се сдържи. Поставен натясно, той ставаше заядлив и саркастичен, склонен да си играе с огъня.

— Може би — съгласи се Грек.

Съмърс не разбра смисъла на отговора му. Може би какво? Отново му се прииска да се махне от тази пътека, понеже всеки момент Грек можеше да го удари. Калвин Съмърс изпитваше органически ужас от физическо насилие, а освен това знаеше, че срещу руснака няма никакви шансове да се защити. Той се обърна. На около петдесетина метра започваха нивите. Само да можеше някак да стигне до там.

— Значи не знаеш къде бихме могли да открием Валдемар? — продължи Грек. — Не си бил във връзка с него през изтеклия период.

— През изтеклия период — повтори подигравателно Съмърс.

— Чу какво те попитах, Калвин.

От споменаването на собственото му име в момент като този му се зави свят. За да овладее страха си, Съмърс се извърна и закрачи към гората, надявайки се Грек да го последва. Но Грек остана на място.

— Ами Бенедикт Майснер? — подвикна руснакът след него и Съмърс трябваше да спре, да се обърне и да се върне по пътеката. Чувстваше се като муха, която лети към паяжина.

— Какво за Майснер? — Думите рукнаха като порой от устата му. — Може ли поне да се движим, докато говорим? Държа да се прибера по-скоро у дома. Може ли да побързаме, моля?

— Докато говориш с мен, ще стоиш тук. — Грек посочи паркинга. — Не желая да се отдалечавам от колата си. И така, къде е Майснер?

Съмърс се засмя притеснено, като се чудеше защо ли Грек го разпитва за колеги, с които не се бе виждал повече от десет години. Какво очакваше да му отговори? Нито с Майснер, нито с Валдемар беше близък, нито сега, нито преди. Единственото, което ги свързваше, беше измамата с Крейн.

— Виж, представа нямам. Как да ти го кажа по-ясно, мамка му! — Той веднага се разкая, че е изругал, понеже Грек го изгледа ледено.

— Разбирам. — Очите на Грек бяха присвити, в светлокафявите им ириси Съмърс видя като в огледало собственото си предателство. — Това е интересно. Не по-голям успех имахме в издирването на самия мистър Крейн.

Съмърс имаше чувството, че руснакът просто го разиграва, че не го интересуват отговорите на въпросите му, а бе дошъл само за да го изпоти. Дали това беше обичаен шпионски похват? И кое караше Грек да си мисли, че Крейн изобщо е жив?

— Защо непрекъснато ми напомняш колко не ви бива за нищо? — сопна се той. — Това не го разбирам. Когато оплескам нещо в болницата, аз не тръгвам по етажите да го разтръбявам! А от десет минути насам ти това правиш: занимаваш ме с провалите ви.

Грек направи нещо обичайно, но то накара Съмърс да се смръзне от страх: изплю се на земята. После руснакът бръкна във вътрешния джоб на сакото си и извади цигара. Не от пакет, а от лъскава сребърна табакера. Пъхна я в устата си, завъртя колелцето на бензиновата си

запалка „Зипо“ и поднесе пламъка към цигарата, докато фиксираше Съмърс с поглед. В този момент той не беше офицер от руското ФСС с карана от шофьор служебна кола и кожени обувки за петстотин долара; в плавните му като на котка движения, в неподвижно присвитите очи оживя някогашният петербургски гангстер.

— Табакера, а? — каза Съмърс; гърлото му беше свито и засъхнало. — Рядкост в днешно време.

Грек затвори капачето на запалката. Щрак.

— Така е, не ги правят вече. — После спокойно, сякаш забиваше нож между ребрата на Съмърс, попита: — Говорил ли си с някого за Едуард Крейн, Калвин? Ако не смятаме Шарлот Бърг.

Когато Съмърс чу въпроса, дъхът му секна. Руснаците знаеха за Шарлот. А ако знаеха за нея — Боже всемилостиви! — вероятно бяха надушили и за онзи преподавател. За втори път през последните няколко минути усети как краката му се подгъват. Той се наруга мислено за глупостта и малодушието си.

— Какво? — попита учудено той, опитвайки се да печели време. — Коя е Шарлот Бърг?

Грек изпусна гъст стълб тютюнев дим, който остана няколко мига неподвижно във въздуха, после вятърът го отнесе встрани.

— Моля ви се, мистър Съмърс. И двамата сме светски хора, не ми губете времето.

— Телефона ми ли подслушвате? Да не сте ми хакнали компютъра? Откъде знаеш за Шарлот?

Това си беше самопризнание, разбира се, и ако до момента Грек бе имал и най-малки съмнения за измяната на Съмърс, те бяха окончателно разпръснати.

— Тук сме в Англия — отвърна той, като посочи с широк жест наоколо. — Нямаме право да подслушваме телефони. — На ръкава му бе кацнала муха, но той не я забеляза. — Моите колеги обаче са виждали разпечатки от кореспонденцията ти с мис Бърг. Това е в очевидно нарушение на нашата уговорка.

— А пък ти — изригна Съмърс — си в очевидно нарушение на човешките ми права. Как смееш да искаш от „колегите“ си да ми прехващат имейлите! Как смееш?!

Самият Съмърс бе изумен от яростната си реакция; той дори направи крачка към Грек, сякаш го заплашваше със саморазправа. Но

нито с думите, нито с действията си постигна желаня ефект.

— Моля те да се успокоиш — бе отговорът, примесен с нова струя тютюнев дим — и да ни кажеш с кого още си разговарял.

Да *ни* кажеш? Кой ли още беше в играта? През целия си живот Съмърс не се бе чувствал по-изолиран, а от думите на Грек оставаше с впечатление, че ги наблюдават едва ли не дузина служители на ФСС.

— Какво има да *ви* казвам? Виж, с никого не съм говорил. Шарлот беше надушила за тази история от нейни си източници и дойде при мен, понеже някой ѝ бил казал, че въпросната нощ съм бил на дежурство в „Сейнт Мери“. Може и *ти* да си бил този някой.

— Това е малко вероятно — каза спокойно Грек, като въртеше цигарата в ръцете си и я оглеждаше от всички страни.

Съмърс съзнаваше, че тактиката му куца, предпочиташе Грек да му се разкреци, да го нарече лъжец в лицето. Престорената му учтивост го вбесяваше и плашеше; позата му на джентълмен беше обидна и непоносима. Някъде в далечината се чу кучешки лай; Съмърс вече се молеше наум да мине някой и да сложи край на тази ужасна сцена.

— Кое е малко вероятно? — попита той, докато отстъпваше заднешком от Грек, после се обърна и отново тръгна към нивите. И този път руснакът не го последва, и този път Съмърс подви опашка и се върна при него.

— Престани с тази игра — каза му Грек. — Прави те да изглеждаш жалък в очите ми. Днес съм дошъл да те предупредя, че ако разговаряш отново за Едуард Крейн с медиите или с когото и да било, за каквото и да ти се представя, това ще има нежелани последици за нашата уговорка. — Съмърс отвори уста, но Грек вдигна ръка и го спря. — Стига толкова! — каза той, като смачка фасата с обувката си. — Следващия път ще те посети някой, който няма да бъде учтив като мен. Следващия път например може да се наложи да връщаш двайсетте хиляди лири, които платихме за мълчанието ти. За *мълчанието* ти, Калвин! Ясен ли съм?

— Да! — отвърна Съмърс. Цялата му позърска смелост се изпари при новината, че му е простено, че и този път му се е разминало и може да се прибере у дома. — Напълно ясен.

— Добре.

— И мога само да ти кажа, че не съм искал да ви създам неприятности...

Но Александър Грек вече се бе обърнал с гръб и вървеше към мерцедеса и на Съмърс не му оставаше нищо друго, освен да довърши монолога си пред празното пространство, където допреди секунди бе стоял и където сега сред есенна мъгла и полени, огрени от слънцето, бръмчаха рояци мухи. Съмърс усети как мощна вълна на облекчение се надига като стомашен сок нагоре към гърлото му; задъхан и изпотен, той измина почти тичешком разстоянието до края на гората и когато го лъхна вечерният хлад, бързешком навлече якето си, за да се стопли.

Първата нива представляваше широко пространство от прашна, готова за жътва царевица. Настроението на Съмърс рязко се подобряваше, а мислите му се проясняваха. Беше свободен. Бяха го хванали натясно, но руснаците бяха решили да му дадат втори шанс. Той тръгна покрай нивата, окуражен от мисълта за случилото се, и скоро пред очите му отново затанцува ледената чаша австралийско шардоне, а също цигарите — малък пакет, с десет къса, не двайсет, — които щеше да купи от бензиностанцията близо до жилището си. Ах, как му се пушеше! Щеше да му подейства толкова успокояващо, да отпусне изпънатите му докрай нерви.

Десетина минути по-рано двамата офицери от ФСС, които бяха придружили шефа си Александър Грек до болницата „Маунт Върнън“, изчакаха той и Съмърс да се скрият от погледа, преди да заключат мерцедеса и да пресекат шосето по следите им. Единият, който се казваше Карл Щилке, тръгна в западна посока и след триста метра направи широк завой през гората обратно към пътеката, където Грек и Съмърс бяха спрели да разговарят. В това време Николай Доронин пое право на изток от паркинга, докато се озова при един прашен коларски път, заобикалящ гъсталаците. Докато траеше разпитът, Щилке изчака под един стар кестен наблизо и чу всичко. Сега, в сгъстяващия се вечерен здрач, той тръгна покрай царевичната нива, докато Съмърс забързано крачеше към дома си в Хеърфийлд.

Съмърс забеляза, че някой го следи, когато стигна следващата гориста местност, на около километър от болницата. За да си отиде у дома, трябваше да мине през гората; нямаше по-пряк път, нито пък начин да я заобиколи. Обърна се и видя мъж на двайсет и седем-осем

години, по джинси и памучна риза, отворена на врата. Не водеше куче, нито пък имаше вид на човек, излязъл да се разходи в тази есенна вечер. И много приличаше на руснак.

Калвин Съмърс изпадна в паника. Той знаеше, че някъде в гората има портичка, през която минава пътека, но дотам имаше поне стотина метра; той реши да прескочи оградата, но якето му се закачи на бодливата тел. Съмърс го дръпна, якето се скъса и той тихо изруга, после се обърна, за да види дали онзи е по петите му. Руснакът бе изчезнал. Съмърс стоеше неподвижен насред гъсталака; не можеше нито да се скрие, нито да хване някоя от пътеките през гората, без да се издере до кръв в къпините и ниските храсти. Бе попаднал в клопка. Ето защо, обзет от странно чувство на срам, реши да прескочи обратно оградата към нивите; каза си, че на открито поне ще бъде в безопасност. Все някой щеше да мине и да го забележи.

Въпросният някой беше Николай Доронин. Насочван по мобилния телефон от Щилке, той бе изтичал напред по северната граница на царевичната нива и с широк завой се бе върнал, за да пресрещне Съмърс. Набелязаният обект попадна в клещите на Доронин и останалия леко назад Щилке тъкмо когато прескачаше отново оградата, придържайки с ръка подгъва на якето си. Като видя новодошлия, Съмърс едва не му махна с ръка от облекчение; с бръснатата глава, лъскавия анцуг и скъпите маратонки Доронин имаше вид на местен човек; сигурно бе извел добермана си — или може би мастиф? — да гони зайци из полето.

И изведнъж вдясно от себе си Съмърс видя руснака, който се метна като котка върху него. Повален на земята, той си даде сметка, че и другият мъж, онзи с анцуга, също е в играта, и с ужасно, разяждащо чувство на срам от безсилието си се остави на милостта им. В известен смисъл бе очаквал това да се случи, но все още се надяваше, че ще му се размине с един як бой за урок от ФСС — няколко ритника в корема, някой и друг юмрук в лицето, може би насинено око, което да избледнее след седмица и повече.

Не бе минала и минута, а Калвин Съмърс вече усещаше, че побоят няма скоро да приключи. Почувства по тялото си някаква странна топлина, която не беше просто пот, а и нещо с вътрешностите му не беше съвсем наред. Единият от мъжете май го бе наръгал с нож. Той започна да ги моли да спрат, като се гърчеше от унижение, но да се

моли бе единственото, което умееше. През целия си живот само се бе молил за милост. Джобовите му ли пребъркваха? Или ровеха в чантата му? Май само един го биеше; нима той сам го бе подредил така? Съмърс не можеше да се концентрира. Кръвта по корема му студенееше; той си каза, че ако би могъл да се добере до гората, да намери пътеката за дома, ако по някакъв начин успееше да им се изплъзне, всичко това щеше да престане.

Но не преставаше. Съмърс вече усещаше, че никога повече няма да може да се изправи на крака. Това ли бяха намислили? Да го убият?

Не трябваше да си отваря устата пред Шарлот Бърг. Проумя го, както проумя и другото: че никога няма да се прибере вкъщи. В един кратък миг на прояснение, преди отново да го обгърне мракът, той си каза, че сигурно тези мъже бяха убили и Шарлот. Как не бе разбрал от самото начало, че Шарлот Бърг не беше умряла от инфаркт?!

Запита се дали нейният приятел, преподавателят, също се е досетил. Как се казваше той? По някаква причина Съмърс не можеше да си спомни името му. Замисли се дали да не му прати съобщение, по някакъв начин да го предупреди, че приятелката му е била убита. Съмърс посегна към телефона си, но той бе изчезнал.

Сам Гадис. Да, така се казваше! Трябваше непременно да му се обади. Да се свърже с него, каквото и да става. Длъжен беше да го предупреди, че това, в което се бе набъркал, щеше да му струва живота.

По магистрала М3 на връщане от Уинчестър Гадис попадна в десеткилометрово задръстване и използва времето, за да осмисли всичко, което Нийм му бе разказал за едната година на Еди Крейн в Оксфорд. Ако всичко се окажеше истина, значи бе напипал нещо изумително.

През лятото след дипломирането си в Кеймбридж Крейн получил указания от водещия си офицер в НКВД Арнолд Дойч да кандидатства за аспирантура в Оксфорд. От него се искало да прекара една година след местните студенти комунисти, за да набележи кои имат потенциала да работят като агенти на Съветския съюз. С други думи, трябвало да изпълнява същите задачи, с каквито вече Бърджес се бил справил, и то твърде успешно, през първата половина на десетилетието в Кеймбридж.

Водещ офицер на Крейн в Оксфорд бил Теодор Мали, агент от съветското разузнаване, работещ под прикритие. Мали вече бил успял да вербува за съветската кауза Артър Уин, бивш студент в „Тринити“. Според Нийм Атила и Уин успели да проникнат в левичарската общност на Оксфордския университет и на практика да посочат за вербуване седем шпиони, които били поне толкова надеждни, колкото и, техните колеги от Кеймбридж. Гадис обаче смяташе, че това беше не просто важен елемент от биографията на Крейн, но и сензационно разкритие само по себе си. Съществуването на оксфордска шпионска мрежа се нареждаше сред най-великите конспиративни теории на Студената война, а той вече разполагаше и с доказателства, че тя действително е съществувала.

Но това далеч не беше краят на историята. Казаното от Нийм за самоличността на един от членовете на оксфордската мрежа можеше да се опише единствено като смайващо. Според него в мемоарите на Крейн се съдържало завоалирано споменаване на някакъв абсолвент по съвременна история от Йоркшър, наречен условно „Джеймс“, който бил забелязан най-напред от Атила и впоследствие вербуван като

съветски агент през 1938 г. Руското разузнаване дало на Джеймс агентурното име Ажанкур. В мемоарите си Крейн посочвал, че с времето Ажанкур се издигнал до „един от най-високите постове в държавата“. Гадис не се съмняваше, че именно за това бе намекнала Шарлот на вечерята в Хампстед преди три седмици: тайната, която щяла да „разтърси Лондон и Москва до основи“. Нийм бе подчертал, че не знае самоличността на Ажанкур, но Гадис бе убеден, че с времето самият той ще съумее да подреди парчетата от мозайката и ако не друго, да състави списък на възможните лица.

Разполагаше с три дни до следващата среща с Нийм. Гадис реши да използва времето, за да издири всичко налично в публичното пространство за Артър Уин, както и да насочи вниманието си към Оксфорд от предвоенните години. В своите мемоари „Ловецът на шпиони“ Питър Райт, бивш офицер от МИ5, споменаваше възможността за съществуване на т.нар. оксфордска мрежа и дори идентифицираше поименно университетската преподавателка Дженифър Харт, парламентариста от Лейбъристка партия Бърнард Флъд и неговия брат Питър като възможни нейни членове. Според Нийм и трите имена фигурирали в мемоарите на Едуард Крейн като действащи съветски агенти.

Гадис бе особено заинтригуван от подозрителните обстоятелства около смъртта на няколко от заподозрените участници в оксфордската мрежа; една от тях се самоубила наскоро, след като била разпитана от МИ5. Това било накарало службите за сигурност да преустановят разследването и да прикрият съществуването на мрежата, за да не избухне обществен скандал. Но дали версията на Райт за събитията беше достоверна, или представляваше хитър опит за спускане на димна завеса не само около Атила и Уин, а и около Ажанкур?

Същата вечер Гадис и Холи отидоха на театър; любителска трупа представяше нова пиеса, написана от състудент на Холи от университета.

— Скучно ли ти е? — попита го тя през антракта. — Изглеждаш така, сякаш умът ти е другаде.

И беше права. Той не можеше да се съсредоточи в представлението на сцената. Искаше да си излезе, да отведе Холи на вечеря и да ѝ разкаже за Нийм и Лампард, за Джеймс и оксфордската шпионска мрежа. Но това бе невъзможно; нямаше право да намесва и

нея. Ако беше докрай честен със себе си, той още не знаеше защо Холи се бе насочила към Шарлот с материалите от разследването на майка си. Дали беше съвпадение, или и Катя Левет по някакъв начин бе въввлечена в конспирацията около Крейн? В съзнанието му се бореха най-различни теории.

Барманът във фойето на театъра беше познат на Холи — безработен актьор на име Пиърс, чиято приятелка играеше в пиесата. След представлението четиримата отидоха на вечеря в Ковънт Гардън и Гадис установи, че компанията му е приятна, особено Пиърс, който се оказва забавен и симпатичен младеж. Но през цялото време умът му блуждаеше другаде; нямаше търпение да се прибере у дома и отново да се зарови в книгите. Гадис убеди Холи да прекара нощта при него, но я остави да спи в леглото му, а самият той отиде в кабинета си, за да търси в интернет информация за Ажанкур. Единственото, на което попадна, бе някаква стара конспиративна теория, според която някогашният британски министър-председател Харолд Уилсън бил съветски агент. Дали все пак Нийм не го бе пратил за зелен хайвер?

В четвъртък сутрин той тръгна за Уинчестър, спазвайки указанията, които Нийм му бе дал на излизане от катедралата. Трябваше да отиде отново в „Уотърстоун“ и да изчака Питър на горния етаж. Този път, пошегува се Нийм, няма нужда от „Трибюн“ под мишницата.

Питър се яви на срещата точно в 11 ч.; беше с червена фланелка на „Манчестър Юнайтед“, на гърба с надпис „РУНИ“. Освен тях двамата в помещението нямаше никой; при вида на фланелката му Гадис избухна в смях. Доволно ухилен, Питър му подаде малка кутийка и лист хартия, на който бяха написани указания.

— Джипиес — каза той. — Включен е и работи. Ти само натискаш зеленото копче и правиш каквото ти каже. Нашият приятел те чака в кръчмата.

Гадис отвори кутийката; вътре имаше сателитно навигационно устройство марка „Том-Том“, завито във фолио с мехурчета. На листчето пишеше, че трябва да следва маршрута, програмиран в устройството, който щеше да го отведе до някакво село в околностите на Уинчестър. Питър щеше да кара на известно разстояние зад него, за да се убеди, че никой не го следи. Ако в който и да било момент

заподозреше, че имат опашка, щеше да му изпрати есемес от една дума: „Лондон“ — знак, че срещата се отменя.

Планът изглеждаше прост, а Гадис вече бе достатъчно свикнал с ексцентричните прищевки на Нийм, че нито се учуди, нито се уплаши. Той се върна в колата си, сложи устройството на предната седалка и натисна зеленото копче.

„В края на улицата завий вляво.“

Гадис се стресна; устройството беше програмирано да говори с гласа на Шон Конъри. Питър си правеше шегички с него, но той не се ядоса, дори се развесели. Вля се в едва пълзящата колона от коли и скоро пое по виештите се междуселски пътища и асфалтови алеи на Южен Хампшър, насочван от Джеймс Бонд. Питър бе задал маршрута с безкрайна поредица от завои, които караха Гадис да минава на няколко пъти през едно и също кръгово кръстовище. Целта беше ясна: ако някой го следваше, Питър веднага щеше да го засече. Гадис поглеждаше често в огледалото за обратно виждане и беше почти готов да се закълне, че колата на Питър беше червена тойота. Тя ту се появяваше, ту отново изчезваше през няколко автомобила назад и Гадис се улови, че нарочно забавя ход, за да позволи на Питър да го настигне.

След близо час шофиране на телефона си получи есемес. Той посегна към апарата и с уплаха видя, че номерът на подателя е скрит. Натисна копчето; за голямо негово облекчение Питър просто му казваше да изключи телефона си — без съмнение, за да не бъде засечен по сигнала. След още пет минути джипиесът го отведе на паркинга на една псевдостаринна кръчма в селцето Истън, на няколко километра северно от Уинчестър.

Завари Нийм, седнал в ъгъла на салона, достатъчно далеч от останалите маси, за да изключи възможността някой да подслушва разговора им. Беше със същия сив костюм от туид, същата вълнена вратовръзка и същите кафяви обувки с връзки, с които Гадис го бе запомнил от първата им среща. Сякаш от катедралата бе дошъл направо тук и го бе чакал през цялото време. На масата пред него имаше половинлитрова чаша тъмна бира и Нийм изглеждаше в повишено настроение.

— Аха, ето го и добрия доктор!

Той стана от масата, за да го посрещне.

— Това ли е местната ти кръчма, Том?

Когато се здрависаха, ръката на стареца беше мека и сякаш влажна. Бастунът му беше подпрян в една чупка на стената зад облегалката на стола, а от него се носеше познатият дъх на лавандула, който Гадис бе усетил между пейките в катедралата.

— От старческият дом има тунел до тук. Някои питомци на дома го наричат „Нашето бягство към свободата“. Как е Питър?

Гадис понечи да опише фланелката с надпис „Руни“, но само каза:

— Не подозирах, че е такъв шегаджия. Зачислил ми Шон Конъри за водач.

— Не съм сигурен, че разбирам какво ми говориш.

Гадис се наруга наум за неуместния начин, по който бе започнал разговора и който му струва три минути обяснения как гласове на актьори могат да бъдат свалени от интернет, за да се ползват в портативните джипиес устройства. През цялото време Нийм го гледаше, сякаш му говори на суахили.

— Нищо не разбирам от тези нови измишльотини — каза той. — Питър е този, който гледа да бъде в час. Голям късмет извадих с него.

— А откъде го намери? — попита Гадис, защото не се случваше всеки ден един деветдесетгодишен обитател на старчески дом да разполага с личен експерт по проследяване.

— Държавна тайна — отвърна Нийм, като се почука с показалец отстрани по носа. Беше весел и благоразположен. Изглеждаше и отпочинал; в този момент едва ли някой можеше да му даде повече от седемдесет и пет. — Да кажем само, че Еди ни запозна малко преди да мине в нелегалност.

Доста удобно като отговор, помисли си Гадис, но той не желаше тъкмо сега да обвинява стареца в лъжа. Беше напълно възможно двамата с Крейн все още да поддържаха редовни контакти, а Крейн да ползваше Нийм като свой говорител, по когото да подава малки дози информация, каквато и когато му изнасяше. Може пък и самият Крейн да бе наел Питър от частния сектор, за да предостави на приятеля си допълнителна защита.

— Като говорим за модни измишльотини — каза Гадис, — би ли имал нещо против да ти направя една снимка?

Нийм се поколеба за момент.

— По принцип не, но само ако е за книгата. Не бива да я показваш на когото и да било, преди да излезе книгата. Това е жизненоважно за моята безопасност.

— Разбирам — отвърна Гадис с усмивка.

Имаше нещо цинично в този ход, не на последно място, защото Гадис смяташе да ползва за целта нещо толкова елементарно като камерата на мобилния си телефон. Никакво осветление, никакъв грим и специални ефекти — просто една импровизирана снимка на най-добрия приятел на Крейн пред чаша бира в английска кръчма. Той едва ли не се трогна, когато старецът оправи сакото си, приглади косата си и зае поза, докато Гадис нагласяваше кадъра.

— Не казвай „зеле“!

Снимката излезе сполучлива още от първия път, но за всеки случай Гадис щракна още две-три. Всяка негова среща с Нийм можеше да се окаже последна; длъжен бе да се възползва от възможността, докато му се предлагаше.

— А сега може ли да поговорим за Оксфорд? — попита той, след като прибра телефона. Беше си поръчал чаша светла бира и имаше в главата си куп въпроси, които бързаше да зададе, преди Нийм да се е уморил.

— Разбира се.

— Все още бих желал да узная самоличността на Ажанкур.

— Че кой не би желал?

— В „Ловецът на шпиони“ Питър Райт изказва предположение... Нийм не го остави да довърши.

— За бога, Сам! Не приемай сериозно нищо от онова, което казва този шарлатанин. Еди не можеше да го понася. Ужасен интригант, способен единствено да насъсква хората един срещу друг. Обсебен от алчност за пари и от дребнава отмъстителност. Ако правителството бе проявило дори капка здрав разум, Питър щеше отдавна да е изчезнал от сцената.

— Значи си познавал и Райт?

Нийм го погледна объркано.

— Да съм го познавал? Защо мислиш така?

— Ами току-що го нарече Питър. Сякаш сте си говорили на малко име.

Нийм се намръщи, после поклати глава.

— Грешеш.

Дали? Гадис не можеше да се отърси от усещането, че Нийм крие нещо, че извърта и изопачава фактите, за да предпази Крейн от разкриване. Запита се дали двамата не бяха работили заедно в разузнаването.

— Е, и какво да правим ние в такъв случай?

— *Ние?*

— Мисълта ми е как мога да науча повече за оксфордската шпионска мрежа.

— Какво да ти кажа? Мемоарите на Еди съдържат много малко информация по въпроса. Казах ти всичко, което съм запомнил.

Гадис се стегна. С отговора си Нийм подлагаше на изпитание добрата му воля.

— Имаш ли нещо против да се убедя лично?

Нийм се усмихна.

— Търпение — каза той, но Гадис усети как раздразнението му се засилва. Макар и принуден да се съобразява с напредналата възраст на събеседника си, той с удоволствие би се освободил от оковите на задължителния в такива случаи респект към старостта.

— И за какво да бъда търпелив?

— Наистина нямам никаква представа кой е Ажанкур. Еди ми е казал, че се бил издигнал много високо в йерархията на Лейбъристката партия през шейсетте и седемдесетте. Но това е било отдавна.

— На Лейбъристката партия?

Нийм вдигна поглед. Под очите си имаше торбички от бледа кожа, по лицето му с възрастта бяха избили черни петна.

— Да, на Лейбъристката.

— Не ми го спомена в катедралата.

— Е, и?

— Ами може да се окаже важно.

— Едва ли си предполагал, че е консерватор! Все пак става дума за човек с работнически произход, комунист от Йоркшър.

Изведнъж силите сякаш напуснаха Нийм, изглеждаше уморен и някак задъхан, като достолепна стара къща, която спешно се нуждаеше от ремонт. Сякаш за да оспори това наблюдение, той се наведе и не без

усилие повдигна от пода шумоляща найлонова торбичка от супермаркет.

— Исках да ти дам това — каза той, като с мъка потисна кашлицата си.

— Добре ли си, Том?

— Нищо ми няма. — Устните на Нийм се разтегнаха в бащинска усмивка. Гадис надникна в торбичката и като видя какво съдържа, усети вълнение, граничещо с еуфория.

— Какво има вътре? Онова, което си мисля ли?

Нямаше съмнение, че това бяха мемоарите: нещо в раздърпаната шумоляща безтегловност на торбичката му го подсказа. Когато отново погледна вътре, забеляза защипания с кламер ъгъл на няколко изписани на ръка листовце хартия. Не бяха много — не повече от три-четири, но със сигурност съдържаха поне част от съкровището, за което копнееше.

— Наречи го жест на доверие — каза Нийм, като му даде знак да бръкне в торбата. — А също и доказателство за отслабващата ми памет. Боя се, че се оказах неспособен да запомня наизуст всички подробности от действията на Атила по време на войната.

— Действията му по време на войната — повтори Гадис без всякаква интонация, изцяло погълнат от съдържанието на торбичката. За негово разочарование от нея той измъкна само три стандартни по размер листа с припряно нахвърляни бележки. Почеркът бе идентичен с този върху бележките, които Питър му бе пхнал в ръката в „Уотърстоун“. С други думи, самият Едуард Крейн не се бе докосвал до тези „мемоари“. — Какво е това? — попита раздранено той.

— Кратко резюме на материалите, които Еди, по негови собствени признания, е предал на Съветите. — Нийм гледаше зад гърба му към бара. — Истинският мащаб на неговата измяна.

Гадис не разбираше. Крейн бе продължил да работи за МИБ до 80-те. Бе изменял на родината си в продължение на близо петдесет години. По какъв начин три нищо и никакви ръкописни страници биха могли да съберат „истинския мащаб на неговата измяна“? На него започваше да му писва от въпроси без отговор и задънени улици, от хора, които се опитваха да го изпързалят. Не го интересуваше дали Нийм е уморен, или не се чувства добре. Искаше отговори на въпросите си.

— Том, аз си помислих, че...

— Знам какво си мислеше. — Нийм отново попипа възела на вълнената си вратовръзка, сякаш по този начин щеше да запази достойнството на техния разговор. — Но това още не съм готов да ти дам. Виж обаче какво пише тук, не се съмнявам, че ще ти бъде интересно.

Гадис се чувстваше като дете, изпратено от строгия си баща да изпълни някаква особено досадна задача. Погледът му се спря на думата „Блечли“ и той прочете какво бе написал Нийм отдолу:

Е работи за кратко време в Блечли през 42.
Достъп до Ултра (в тандем с Карелеца).
Бронебойни снаряди+танкове „Тигър“ (Курската дъга).

— Нищо не разбирам — каза той и обърна на следващата страница, където Нийм сякаш бе преписал дума по дума един пасаж от мемоарите.

С помощта на Кеърнкрос тази зима успяхме да спасим живота на хиляди съветски войници на Източния фронт. Беше в периода на операция „Цитадела“. Благодарение на нашите специалисти по дешифриране успях да предам на Ман подробна информация за движенията на нацистките войски, давайки възможност на съветските командири своевременно да оттеглят частите си на безопасни позиции.

Това му звучеше познато. Ман беше кодовото название, дадено от НКВД на Теодор Мали.

Разбира се, с Джон нямаше как да знаем дали усилията ни дават резултат, но това не намаляваше

чувството ни колко важна е нашата дейност за каузата.

— Чия кауза? — промърмори сякаш на себе си Гадис, опитвайки се да осмисли прочетеното. И това ли беше откъс от мемоарите? Защо ли Нийм си бе правил труда да го преписва? Какъв беше смисълът от цялата тази игра?

Нийм видя объркването му, но му направи знак да чете нататък.

По същото време Карелеца бе успял да се сдобие със списък на ескадрилите на Луфтвафе, действащи в района на Курск. Той се беше разболял, та ме помоли да предам информацията на неговия водещ офицер. Имам основания да вярвам, че в резултат от това са били бомбардирани петнайсет летища и унищожени 500 самолета на нацистите. Великолепен удар, за който двамата с Джон получихме орден „Червено знаме“.

— Господи, истина ли е? Кеърнкрос и Крейн са били наградени? Нийм кимна.

— Щом го пише...

Гадис се върна на първата страница. Посочи с пръст бележката *Бронебойни снаряди + танкове „Тигър“* и помоли Нийм за повече подробности.

— Подробности? — Старецът вдигна ръка и почука с пръст по сухата като пергамент кожа на челото си до линията на косата. — Мисля, че Карелеца е едно от имената, под които Джон Кеърнкрос е бил известен на руснаците, или греша?

Гадис кимна.

— Е, добре. Еди си спомняше, че Съветите успели да разработят бронебойни снаряди, способни да изваждат от строя нацистките танкове в битката при... — Той явно не знаеше как да произнесе „Курската дъга“ и Гадис му подсказа. — Именно. И тук той посочва, че това е станало възможно благодарение на разузнавателните данни, които са му били подавани от Ултра.

— Разбирам.

Гадис обърна на последната страница, където Нийм бе нахвърлял още бележки.

1939. Назначен в МИ5, контрашпионаж срещу СССР. Дава на Ман имената на потенциални съветски изменници. Съответните дипломати впоследствие са изтеглени в Москва.

Пълна информация за дейността на МИ5 в Лондон и по-нататък. Също и за степента на проникване на МИ5 в средите на Комунистическата партия.

Да кажа на д-р СГ за дипломатическата поща.

1943. Гай и Е присъстват на тайни разговори в Казабланка между Чърчил и Рузвелт.

Предават на Ман планове за десанта на съюзниците в Сицилия и за инвазията на Апенинския полуостров.

— Тук пише, че трябва да ми кажеш нещо за някаква дипломатическа поща.

Нийм отпи от чашата си с бира. В кръчмата бяха влезли двама мъже. Единият от тях изглеждаше близък със съдържателката. Докато те оживено разговаряха край бара, Нийм попита:

— Кое имаш предвид?

Гадис се наведе напред и посочи последната страница.

— Тук пише нещо за дипломатическа поща, Том.

— Убий ме, не си спомням.

Защо ли силите отново го бяха напуснали, и то в момент, когато на Гадис му бе нужен с максимално бистър ум? Дали се преструваше, или възрастта му наистина си казваше думата?

— Мога ли да ти поръчам нещо за ядене?

— Би било много любезно от твоя страна.

Може би тъкмо това му трябваше: малко хляб и супа, колкото да повдигне духа му. За да приготвят храната, на готвачите им бяха нужни десетина минути, през които Нийм му разказваше за персонала в старческия дом. Бил отегчен — „отегчен до пълно затъпяване“. Това обяснява рязката смяна на настроенятията ти, помисли си Гадис. Поръча

си втора чаша бира. Когато супата пристигна, Нийм гребна две лъжици, после отмести купичката встрани.

— Казах ли ти какво стана с Еди след войната?

Ефектът бе мигновен: Нийм бе получил прилив на сили. За броени секунди бе успял да се възстанови умствено и физически, сякаш възрастен актьор си бе припомнил репликите и след кратко колебание отново се бе въплътил изцяло в ролята. Беше чак страшно за гледане. Нийм бе забравил за ръкописа, не си спомняше нищо за дипломатическата поща, а вместо това предпочиташе да говори за преживелиците на Крейн след войната, но Гадис нямаше нищо против стареца да му разказа историята по неговия си начин и в последователността, която му е най-удобна. Стига изобщо да я разкаже.

— Не си ми споменава, не.

— Знаеш ли какво, Сам?

— Не. Какво?

Нийм се наведе напред, едва не се подхлъзна върху закърпените лакти на сакото от туид.

— Струва ми се, че Еди сякаш преживя нещо, което в днешно време би могло да се нарече нервен срив.

— Сериозно?! — Беше ред на Гадис да се наведе силно напред. Имаше чувството, че е участник в някаква драма. Досега на два-три пъти, все късно през нощта, му бе хрумвало, че Томас Нийм е един обикновен шарлатанин — злобно самотно старче, което се развлича, съчинявайки басни за някой си Еди Крейн, който всъщност никога не е съществувал. И в момента не беше много далеч от тази мисъл.

— Истината е, че двамата с него бяхме загубили връзка. — Нийм изглеждаше потиснат. — През 47-а Еди замина за Италия и следващите години за мен са бяло поле. Не сме се виждали, не сме си писали. Дори по едно време си мислех, че може да е убит.

Гадис кимна. Накъде ли биеше Нийм? Каква ли част от историята се опитваше да скрие или изопачи? На съседната маса бяха седнали две възрастни жени и разгъваха салфетките, за да ги постелят върху коленете си.

— Мисля, че се беше появил интимен приятел — добави Нийм; тази му забележка свари Гадис напълно неподготвен. — Всъщност съм убеден, че Еди си имаше приятел. — Нима сексуалната ориентация на

Крейн вече не беше деликатна тема? В катедралата Нийм бе подскочил при споменаването на любовник, а ето че сега сам споменаваше интимния живот на Крейн, без да му мигне окото. Вероятно бе решил, че може да се довери на Гадис. Това беше най-доброто, което би могло да се случи. — Известно ни е, че Гай и Доналд избягаха, нали така? Взеха ферибота за Франция през 51-ва и кеймбриджката шпионска мрежа постепенно бе разкрита.

Гадис отново кимна. Нервите му бяха обтегнати до краен предел в присъствието на такъв професионален манипулатор. Нийм инстинктивно посегна към бастуна си, но ръката му трепереше.

— Всичко това си има предистория — каза той. — Нервния срив имам предвид. Еди така и не се примири с пакта.

— Пакта между Хитлер и Сталин ли имаш предвид? — Гадис погледна към купичката със супа, от която се носеше миризма на къри. Надяваше се келнерката да мине и да я изнесе. — Струва ми се странно, че мислиш така. Все пак пактът е сключен през 39-а, междуременно са минали повече от десет години.

— Да, да. — Нийм явно си даваше сметка за това противоречие. Все пак Крейн бе продължил да работи за Съветите дълго след като Сталин се бе съюзил с хитлеристка Германия. — Разбираш ли, останалите: Гай, Антъни, Ким, Доналд, Джон, всички се бяха примирили с този договор. Но за Еди той си оставаше абсолютно неприемлив. Пактът с нацистите изцяло разклати вярата му в съветската система. Все пак той не беше интелектуалец като, да речем, Гай или Антъни и не гледаше на съюза с Хитлер като на необходимо зло. За него то беше чист опортюнизъм, тотален отказ от учението на Маркс.

— Не е бил единственият, който е мислил така.

— Именно. — Нийм се зарадва на забележката му и го погледна с благодарност в очите, като самотен пътник, който внезапно е намерил сродна душа. — В крайна сметка Еди се разкаля дълбоко за обвързаността си със Съветите. Гордееше се с постигнатото, с някои от нещата, които споменахме бегло днес. — Той посочи листата на масата пред тях; изведнъж Гадис разбра логиката на тяхното написване. — Но виждаше накъде е тръгнал Сталин и си даваше сметка, че е заложил на грешния кон.

— А защо е продължил? — попита Гадис. — Кое го е накарало да пропилее остатъка от кариерата си в служба на руснаците?

— Нищо подобно.

— Моля?

— Еди беше двоен агент, Сам. Това е, което чаках удобен момент да ти съобщя. Атила беше най-големият удар в следвоенната история на британското разузнаване и само няколко души на света знаят този факт. В продължение на трийсет години Еди Крейн лъжеше Москва, че работи за КГБ, но през цялото време тайно работеше за нас. Не е ли прекрасно? Това беше триумф на дезинформацията. Ето защо аз искам светът да узнае неговата история.

Таня Акосела никога не бе виждала Сам Гадис на живо, но имаше усещането, че го познава отблизо.

Знаеше например че дължи повече от 20 000 лири на данъчните, а също и общо 33 459 лири към две различни банки по два заема от по 20 000 лири, и двата обезпечени със собствения му дом. Междувременно Гадис бе подал молба за трети заем от 20 000 лири, който неотдавна бе одобрен от „Нат Уест“.

Беше се сдобила с екземпляр от бракоразводното решение и знаеше също, че бракът му се бе провалил, защото съпругата му Наташа бе завъртяла любовна афера с някакъв неуспял ресторантьор на име Ник Милър; това бе станало три седмици преди самият Гадис да бе започнал да се среща с една своя докторантка в Ю Си Ел. Издръжката, която изплащаше на бившата си съпруга, възлизаше на 2000 евро месечно; плащанията се извършваха с постоянен ордер през Банко де Андалусия; дължеше и месечна ипотечна вноска в размер на 900 лири.

Таня знаеше също, че Сам обича да сваля от мрежата албуми на Хърби Хенкок; че купува повечето си дрехи от „Зара“ и „Масимо Дути“; че поне два пъти в седмицата си взема храна за вкъщи от ливански ресторант и че взема стари филми на Хауард Хокс от една видеотека в Брук Грийн. Чела бе книгата му за Сергей Платов и вече бе прехвърлила три четвърти от неговата биография на Булгаков. Знаеше, че в сряда сутрин играе скуош, а всяка събота вечер в шест — футбол на изкуствено осветление. Студентите му го обичаха, колегите в колежа му се възхищаваха. Имаше шест отнети точки за два случая на превишена скорост и не бе плащал таксата си за слушане на Би Би Си от шест години. Веднъж беше постъпил в спешното отделение на болницата „Чаринг Крос“ в Хамърсмит, на 5 октомври 1997 г., за разместена долна челюст и счупен нос — резултат от сбиване. За кратко време около развода си бе вземал с рецепта „Темазепам“ против безсъние. Иначе беше в цветущо здраве и никога не бе ходил на

психотерапевт. Тая бе разпоредила на съответните служби да прихващат пощата на Гадис и беше виждала картичките, които изпращаше на петгодишната си дъщеря Мин. По всичко личеше, че Сам Гадис е добър и любещ баща.

Какво друго знаеше за него? Новата му приятелка Холи Левет беше безработна актриса, която прекарваше твърде много време сама и често изпадале в пристъпи на меланхолия, които старателно криеше от него, защото имаше сериозни намерения по отношение на връзката им (както сама бе споделила в имейл до своя близка). А също и (това бе узнала от един бегъл поглед върху разпечатката на кредитната му карта) че Сам пиеше средно по каса вино и бутилка уиски на месец. Но онова, което всъщност интересуваше МИБ, беше интернет кореспонденцията му, и то тази от последните няколко седмици. А тя, както бе установила една проверка при доставчика му на интернет услуги — Америка Онлайн, — беше стряскаща със своя обхват и интензивност. И тъкмо тази информация се съдържаше в папчицата, с която Тая се качваше при сър Джон Бренан. Всичко останало поне на този етап беше просто фонен шум.

— Проявява голям интерес към Едуард Крейн — каза тя, като се настани в същия стол в кабинета на Бренан на Воксхол Крос, който бе заемала и при първата им среща. — Към Крейн и към Томас Нийм.

Бренан погледна през прозореца към сивите води на Темза.

— Мисля, че това вече го установихме.

Ако грубостта му я подразни, Тая с нищо не го показва.

— Изглежда, че Гадис е бил посветен в тази история от журналистка на име Шарлот Бърг. Която наскоро е починала.

Бренан не отделяше очи от реката.

— Починала?

— Преди около две седмици, съвсем внезапно.

— Колко внезапно? — Той се извърна и я изгледа внимателно; явно усещаше нещо.

— От сърдечен удар. На четирийсет и пет години.

— Нещо наследствено по линия на семейството?

— Не знам, сър. Мога да проверя.

— На всяка цена.

Тая отново се зачете в бележките си.

— От имейлите му изглежда, че Гадис подготвя проект за книга, която неговият литературен агент смята да продаде на онзи, който предложи най-добра цена. Няма съмнение, че ще се опитат да я пробутат и като роман с продължение в пресата. Има и доста търсене около един стар псевдоним на КГБ, Ажанкур.

При тази новина Бренан изглеждаше облекчен, дори изпръхтя доволно.

— Ажанкур? Пратен е за зелен хайвер, струва ми се. Е, да е жив и здрав нашият доктор Гадис, да продължава в тази посока. Ако разполага само с това, с нищо не ни заплашва. — Той въздъхна дълбоко. — Божичко, за миг си бях помислил, че руснаците са замесени. Някакви следи от порнографски наклонности с жените?

Таня подръпна надолу полата си. Тя не разбираше какво има предвид Бренан под руско участие.

— Нищо, сър. От няколко седмици се вижда с млада жена на име Холи Левет. По всичко личи, че връзката им се задълбочава. — Тя би могла да добави, че Сам и Холи си разменяха по петнайсетина есемеса дневно, някои от които твърде забавни, но всички в гамата от лек флирт до откровена еротика. Понякога, докато ги четеше, се чувстваше като родител, шпиониращ пиан от любов тийнейджър. — Гадис има значителни дългове, но повечето са натрупани след развода. Закъснява и с данъците. Пийва си доста, но не употребява наркотици, в това отношение е изряден.

— Засега — многозначително отбеляза Бренан.

Таня махна косъм от ръкава на сакото си. Тя имаше вярна преценка за хората и почти не се съмняваше, че Сам Гадис е почтен човек. Бренан нямаше да успее да го хване натясно с нещо толкова долнопробно.

— Вие ми споменахте, че Нийм живеел в старчески дом край Уинчестър — каза тя, докато Бренан почукваше по клавиатурата на компютъра си.

— Да?

— Ами... Гадис е ходил до там с колата си преди седмица.

Бренан вдигна глава.

— Ти си го следила?

— Боя се, че нямах тази възможност, сър.

— Но смяташ, че е ходил да се види с Нийм?

Таня бутна папката настрани.

— Допускам го, да. Засега не съм засякла кореспонденция между двамата по телефона или електронната поща.

— Ах, мамка му! — От устата на Бренан пръсна слюнка върху клавиатурата. — Какво, по дяволите, е намислил Том?

Таня разбираше, че въпросът му е риторичен, и не понечи да отговори. Тя вече беше направила справка за Нийм от базата данни на МИБ, но не бе открила нищо, което ѝ се бе сторило доста странно, но усещаше, че ако повдигне въпроса пред Бренан, само ще го раздразни още повече.

— Казваш, че Гадис ровел около Ажанкур?

— Да, сър.

Шефът се усмихна, напълно възвърнал самообладанието си. Познаваше Томас Нийм и знаеше как работи мозъкът му.

— В такъв случай няма от какво да се боим. — Той се извърна към прозореца и се подпря с длани на стъклото. — Ти продължавай да наблюдаваш Гадис. Бъди настойчива. Мисля, че старият Том се опитва да го прати в глуха линия.

19

— Значи Крейн не е шестият от Кеймбридж?

Гадис усети как въздушните му кули, изграждани в течение на седмици от лъжеследи и доказателства, се сринаха върху главата му в тази псевдостаринна кръчма в Хампшър.

— Я повтори?

— На миналата ни среща през цялото време разправяше, че Крейн бил вербуван в „Тринити“ от Арнолд Дойч, че бил близък приятел на Гай Бърджес, че самият той бил вербувал шпионска мрежа в Оксфорд към края на 30-те. А сега ми казваш, че бил двоен агент на МИ6. Кое от двете е вярно?

— И двете.

Гадис подпря лакти на масата и зарови лице в дланите си. Беше на границата да изпусне нервите си. Откъде щеше сега да вземе пари за училищните такси на Мин, как щеше да си плати данъците? Може би наистина трябваше да напише книга за руските олигарси, да пробута на Би Би Си документален филм за мизерника Абрамович. Сведенията на Нийм бяха също толкова достоверни като на оня мошеник Питър Райт.

— Какво искаш да кажеш, Том? Как така „и двете“?

Гадис се улови, че за пръв път повишава тон на стареца. Нийм подпря бастуна си на стената и с една неуверена глътка допи бирата си. Келнерката най-после бе прибрала купичката му с неизядената супа.

— След войната Еди изпита тежки угризения на съвестта. — Нийм говореше бавно и отчетливо, но без обида в гласа; сякаш разбираше недоумението на Гадис и искаше да го успокои. — Той горчиво се разкайваше за отношенията си със Съветите. Ако не се смятат някои от данните на Ултра, Еди осъзнаваше, че не е трябвало да издава на Москва информация на съюзниците. Виждаше какъв курс бе поел Сталин и това никак не му харесваше. Ето защо, още щом Тай и Доналд изчезнаха през 51 — ва, той се предаде.

Гадис усети лек проблясък на надежда, като задрямало въгленче сред пепелта.

— Еди имаше близък приятел в МИ5 на име Дик Уайт. Сигурен съм, че си чувал за него. Шеф на дирекция „Б“, контрашпионаж. Издигна се до генерален директор на службата за сигурност, впоследствие шеф на МИ6. Дик беше златното момче на следвоенното британско разузнаване, ето защо Еди се обърна към него с плана си.

В далечния ъгъл на салона се бе появил мияч на прозорци, който тихомълком си вършеше работата. Беше младеж на двацет и няколко години, със затъкнати в ушите слушалчици на айпод. Нийм го видя и направи знак на келнерката, която се приближи с почителността на придворна дама към престарял монарх.

— Да, гълъбче. Какво мога да направя за теб?

Жената положи майчински ръка на рамото му и в този момент Гадис живо си представи на какво е подложен Нийм в старческия дом — на непрестанното унижение да бъде третиран като дете от гледачи, които му желяеха само доброто.

— Този мияч на прозорци — попита тихо той — местен човек ли е?

Жената погледна през салона към младежа, който в този момент търкаше с гюдерия френския прозорец.

— Кой, Дани ли?

— Същият. Дани. Работил ли е преди тук?

Гадис разбираше какво цели Нийм: да се убеди, че миячът на прозорци е този, за когото се представя. А не, да кажем, опашка, изпратена от МИ5.

— Да, душко. Живее на нашата улица. От години се грижи за нас. Защо, трябва ти човек за прозорците ли?

Нийм ѝ се усмихна с благодарност.

— Е, ако ти го препоръчаш, би било извънредно любезно от твоя страна. — Беше представление, разбира се, но звучеше извънредно убедително. — Ще бъдеш ли така добра да вземеш номера му?

— Разбира се, миличък.

Жената се отдалечи; спокоен, че не ги подслушват, Нийм подхвана отново разговора.

— Та докъде бях стигнал? — обърна се той към Гадис, без да погледне повече към младежа, без дори да се усмихне

многозначително. Нищо в държането му не напомняше за току-що приключилия епизод. — И така, Уайт беше стар приятел на Еди от войната и тъкмо затова Еди отиде при него и му разказа всичко. Макар и на частен разговор в клуба, той направи пълни самопризнания.

— Колко пълни?

— Разказа му всичко, което е извършил. Назова всяко име, всеки агент, всеки съветски водещ офицер, с когото бе работил. Разкри Уин, Мали, Кеърнкрос.

— Самият Кеърнкрос не беше ли направил самопризнания през 51-ва?

— Така пише в учебниците по история. Всичко призна, наистина, но едва след като Еди го изобличи.

— Ами Блънт? Филби?

— Тях не, за съжаление. Ако си спомняш, Атила бе изпратен в Оксфорд тъкмо за да бъде изолиран от петорката в „Тринити“. Няма как да е знаел, че през цялото време Ким е работил за Москва. А пък за Антъни смяташе, че е изкуствовед, моля ти се! Впрочем всички така си мислехме. Знаеше със сигурност само за Гай, а беше късно да алармира Лондон за Бърджес и Маклейн. Двамата вече се наливаха с водка на площад „Дзержински“. Не, познанията на Еди бяха за Оксфорд.

— И така, той издава на Уайт имената от оксфордската мрежа? Братята Флъд, Дженифър Харт? Затова ли са били арестувани?

— Това са предположения — промърмори Нийм, който отново се беше загледал в мияча на прозорци. — Но идентифицира като съмнителни елементи Лио Лонг, Виктор Ротшилд, Джеймс Клъгман и Майкъл Стрейт. Някои успяха да изчистят имената си, други не. По онова време Стрейт се беше върнал в Америка, където живееше като почтен гражданин, но след десет години сам се предаде на американските власти, с което пък доведе до разкриването на Блънт.

— И Уайт се е съгласил? Защо просто не му е сложил бележниците?

— Тук играеха различни фактори, Сам. Уайт много ценеше Еди и разбираше защо се е поддал на комунистическото влияние. И други го разбирахме. Бяха бурни времена. В известен смисъл решението да помага на Майка Русия беше благородно и искрено. Дик също беше в състояние да прави разлика между отделните персонажи и техните

мотиви. Доналд например изпитваше дълбока, неистова омраза към Америка. Впоследствие Уайт щеше да разбере, че Ким е един социопат. Както се оказа, Антъни се беше ръководил изцяло от користи подбуди. Което обаче не може да се каже за Гай или Кеърнкрос. Те бяха единствените освен Еди, чиито мотиви бяха чисто идеологически, единствените, които бяха станали шпиони по вътрешно убеждение, а не от някакво измамно чувство за собствена значимост. Уайт знаеше и друго: Едуард Крейн беше блестящ разузнавач. А страната не можеше да понесе пореден шпионски скандал. Ако след бягството на Бърджес и Маклейн се стигнеше и до изобличаване на Еди, можеше да падне правителството. Следователно беше в интерес на всички Атила да бъде запазен в тайна, а предоставяше и златна възможност за контраудар срещу Москва. Никога не забравяй патологичната омраза, граничеща с кръвна вендата, между британското разузнаване и КГБ.

— Нещо пропускаш.

— Така ли? Какво?

Гадис свали сакото си и го провеси на облегалката на стола.

— Защо Крейн не е казал на Уайт за Ажанкур?

— Кой твърди, че не му е казал?

Отговорът на Нийм беше уклончив; логиката му куцаше.

— Ако му беше казал, самоличността на Ажанкур щяла да бъде разкрита и сега щяхме да знаем всичко за него. Но ти сам спомена, че Крейн бил набелязал за вербуване човек, който впоследствие, през 60-те и 70-те, се издигнал до висшия ешелон на Лейбъристка партия. Кой е бил той? Харолд Уилсън?

— Това би било нечуван скандал — отвърна Нийм, сякаш тази мисъл му хрумваше за пръв път.

Гадис се изсмя на наглостта му.

— Един съветски шпионин, работил за нас, Анатолий Голицин е посочил Уилсън като агент на КГБ още през 1963 г. Това известно ли ти е?

Нийм кимна. За пръв път на Гадис му се стори, че изглежда не толкова уверен в себе си.

— Малкото име на Уилсън е Джеймс — продължи Гадис. — Роден е в Йоркшър. Според „Ловецът на шпиони“ в МИ5 са били убедени, че е агент на Русия.

— Ами тогава защо не го напишеш в книгата си? — Нийм вдигна театрално ръце с дланите нагоре, очите му се изцъклиха в престорен ужас.

— Хайде, стига, Том. Знаеш какво искам от теб. Еди изобличил ли е Уилсън като шпионин, или не?

— Казах ти, нямам представа. Всичко, което ти разправам, се основава на един-единствен разговор, проведен преди повече от десет години, и на документ, който Еди ме бе помолил да унищожа. Моите познания са свързани с Атила. Знам единствено, че Едуард Крейн е бил използван от МИ5 и МИ6 по най-различни начини между 1951-ва и края на 80-те главно за да подава дезинформация на Москва. Той просто е набелязвал какво държат да знаят Съветите и е оставял на Лондон да реши дали да запълва празнотите в информацията им. Оттам произтича всичко останало.

— Оттам произтича всичко? — повтори Гадис с леден тон. Започваше да му писва от извъртания, от полуистини и фалшиви следи. Беше сигурен, че Ажанкур е именно такава фалшива следа и че старецът го разиграва за собствено развлечение. Тази история беше остаряла и изтъркана; името на Уилсън бе изчистено още през 80-те години на миналия век. Той сподели теорията си с Нийм, защото държеше да защити достойнството си. — Виж какво мисля аз, Том. Смятам, че Ажанкур е бил Харолд Уилсън и че в мемоарите на Еди за него няма нищо ново. Мисля, че той е флиртувал с руснаците в Оксфорд, но до разголване не се е стигнало. С други думи, ти го спомена единствено за да звучи по-убедително историята ти, като не очакваше, че ще си дам труда да проверя фактите. В този смисъл вероятно едва ли и половината от онова, което си ми казал, е вярно. Дали Крейн е шестият от „Тринити“? Дали наистина е двоен агент? Дали Томас Нийм е най-добрият му приятел, или Томас Нийм просто скучае и обича да си проси покани за обяд от любопитни историци, защото така разнообразява дните си в старческия дом?

Нийм го гледаше втренчено; нито мускул не помръдваше на лицето му. Гадис изведнъж си представи, че вероятно по такъв начин очите му са блестяли от гняв и възмущение, когато е бил на половината на годините си. Може би Гадис беше първият от десетилетия насам, който си позволяваше дързостта да оспори неговата почтеност.

— Ти не ми вярваш — каза накрая той. Не беше въпрос, а констатация.

— Не ти вярвам — отвърна с равен тон Гадис.

Настъпи дълго мълчание. Гадис се чувстваше странно облекчен. Най-после бе казал на стареца какво мисли, не бе оставил никакво съмнение. Ако сега Нийм станеше от масата, сбогуваше се и си тръгнаше, той нямаше да се разочарова прекалено много. И бездруго беше невъзможно да напише книга от такова естество въз основа само на показанията на един крайно ненадежден свидетел; далеч за предпочитане бе всичко да приключи още отсега, вместо да заложи репутацията си върху една история с толкова вътрешни противоречия.

— *Mea culpa* — обяви внезапно Нийм. На лицето му този път беше изписано добронамерено разкаяние, треперещите му ръце бяха вдигнати във въздуха в знак на искреност. Гадис забеляза дълбоките линии на дланите му. — Ти си прав, приятелю. Отидох твърде далеч. Не трябваше толкова да наблягам на Ажанкур. Признавам си, аз самият бях заинтригуван от споменаването му в мемоарите на Еди. Той наистина е разработвал Уилсън в Оксфорд, но заявява категорично, че никога не е бил съветски агент. Искях просто цялата тази история да бъде проверена от експерт. Уилсън е бил разследван до побъркване, но не са могли да открият нищо. — Гадис мълчеше. Нийм този път явно казваше истината, което беше радостен знак. — Искях също да те изпитам, да видя колко можеш да преглътнеш. Ако бях успял да те накарам да повярваш, че Уилсън е бил съветски агент, без да потърсиш паралелни доказателства, кой знае колко пъти още би се подвел от други източници? Нужен ми е човек, на когото да разчитам, Сам. Човек, който няма да се побърка от вълнение при първото споменаване на НКВД. Това, което ти разправих, е само началото. В известен смисъл ти издържа нещо като изпит. Моите поздравления.

Гадис не знаеше какво да мисли. Той изгледа презрително събеседника си и се наведе към него.

— Виж какво, Том, това не е игра. Не съм се хванал с тази работа за развлечение. Нямам намерение да си губя времето с джипиеси, миячи на прозорци и шифровани имейли само за да гъделичкам егото ти. Дойдох да се срещна с теб, защото бях убеден, че Едуард Крейн е бил шестият шпионин от Кеймбридж и че само ти можеш да ми помогнеш да го намеря. Но ако установя, че ме манипулираш, няма да

стоя тук и миг повече. Няма да рискувам репутацията си на учен и университетски преподавател заради някакъв старец, който си мисли, че е смешно да ме гледа как си гоня опашката. Така че или ще ме убедиш, че тези така наречени мемоари съществуват, с други думи, ще ми докажеш, че Едуард Крейн е шестият от Кеймбридж, или повикай Питър и му кажи да те откара в дома. Аз приключих с теб.

— О, много се съмнявам, че си приключил с мен, драги — отвърна Нийм. В гласа му имаше нотка на злоба; беше глас на човек, свикнал да надхитрява другите, да бъде винаги с една крачка пред глутницата.

Гадис се вгледа в ясносините очи, фиксирани в него, и изведнъж просветлението го прониза като електрически ток: Томас Нийм и Едуард Крейн бяха един и същ човек! Но възможно ли беше това? Макар и седнал, той усети, че се олюлява; по тялото му се разля топла вълна. Тази мисъл го бе сварила неподготвен и той се опита да се овладее, отвърщайки на предизвикателството с предизвикателство:

— Пробвай, да видим!

Нийм си пое дъх, но болката, която на няколко пъти бе пронизвала плещите му в катедралата, явно се връщаше. Той изкриви лице и вдигна ръка към рамото си, стисна дебелия туид на сакото и разтри през него костта. На Гадис му се стори, че чете мислите му: *Да продължавам ли с този човек, или да си търся друг, който да разкаже историята ми?* Внезапно той заговори:

— Дик Уайт разпореди пълна вътрешна проверка за благонадеждност на Еди, която да установи дали поддържа съмнителни връзки с комунистите.

Очевидно бе решил, че единственият начин да убеди Гадис в легитимността си бе да му разкаже всичко докрай.

— Обстоятелството, че Еди така и никога не бе членувал в партията, работеше в негова полза — продължи той. — Годината, която бе прекарал в Оксфорд, също бе внимателно огледана от всички страни. А в архивите нямаше нищо за приятелството му с Бърджес в „Тринити“.

Гадис реши, че няма избор, освен да се включи.

— Но все пак истинско чудо е, че е успял да остане незасечен толкова дълго, и то от *двете* страни на Желязната завеса. Янките положително са надушили нещо гнило. И кой знае колко и какви

съветски дезертъори са чували за Атила през годините! Голицин например.

Последната забележка явно се понарави на Нийм.

— Разбира се, че бяха чували! Но това нямаше никакво значение! Голицин беше казал на американците за Крейн и те бяха смаяни, най-меко казано. Ние тогава ги поставихме в течение на двойния му живот и името на Еди беше надлежно изтрито от протоколите на разпитите му. Абсолютно същата процедура се повтори и когато Гордиевски избяга при нас. „Аха, и ти ли знаеш за Крейн? Трай си тогава.“ И толкоз.

„Гордиевски избяга при нас.“ Защо ли Нийм държеше да брои и себе си в тази история?

— Но Голицин избяга още през 61-ва — каза Гадис. — Докато Крейн е продължил да ги шпионира още двацет и пет години. Руснаците нищо ли не са надушили, докато техните агенти на Запад са били неутрализирани един по един? Лонсдейл? Васъл? Блейк? Не им ли се е сторило малко подозрително, че Атила е още на поста си, жив и здрав, и работи за Майка Русия?

Нийм не се трогна ни най-малко от въпроса.

— Младежо, защо не отправиш въпросите си към някого от КГБ? Не мога да знам какво са си мислили руснаците. Допускам, че Съветският съюз е разполагал с хиляди агенти по целия свят. И ако един-двама от тях в Европа са били разкрити, от това далеч не е следвало, че трябва да се усъмнят в един свой източник, работил за тях още отпреди войната.

— В такъв случай защо историята на Крейн досега не е излязла наяве? Ако руснаците все още си мислят, че Атила е техен човек, не биха се поколебали да натрият носа на Лондон.

— Аха! — Нийм беше видимо доволен, че Гадис най-после е събрал две и две. — Моята лична теория е, че Москва е разбрала за двойната роля на Атила малко след разпадането на Съветския съюз.

— Чак през 91-ва? Защо смяташ така?

— Помисли, Сам. Припомни си датите на събитията.

На Гадис му трябваха няколко секунди, за да направи връзката.

— „Сейнт Мери“! МИБ инсценира смъртта на Еди в началото на 92-ра.

— Именно. Защото са се бояли, че КГБ ще прати хора да го убият.

— Еди ли ти каза?

— Разбира се, че Еди ми каза! Когато най-добрият ти приятел сподели с теб, че МИБ планират да го изкарат умрял, ще го попиташ защо, нали? Еди ми каза, че Атила е бил разкрит в Москва и че всички лица, свързани с него, са системно издирвани и елиминирани.

Гадис виждаше логиката, но нещо в думите на Нийм не се връзваше.

— Хубаво, но защо по същата тази логика англичаните не са разкрили историята от своя гледна точка? Ти казваш, че Атила е един от най-големите удари от Студената война. Защо Лондон не се е възползвал от тази възможност да натрие носа на Москва?

— Заради войната. Все пак Едуард Крейн е бил и съветски агент. Такива неща не се разтръбват, особено след фиаското с Блънт. Освен това нали говорехме за нова ера в англо-руските отношения? Защо да клатим лодката? МИБ обича да пази тайните си. Работата му е да шпионира, не да си прави пиар. Еди искаше само едно: да разбере кой го е издал. По какъв начин Съветите бяха научили за него?

За момент на Гадис му се стори, че Нийм едва ли не очаква от него отговора на този въпрос. Но той продължи:

— Дотук бях стигнал с твоята близка мисис Бърг. — Погледите им се срещнаха и в очите на стареца Гадис видя искрена тъга. — Тя се опитваше да отговори именно на този въпрос, когато почина.

— И успя ли?

— Тя беше твоя близка, Сам. Ти ми кажи.

Настана мълчание. Гадис не можеше да се отърси от чувството, че все пак Нийм крие нещо.

— Том?

— Да?

— Усещам, че искаш да ми кажеш нещо. За Шарлот ли се отнася?

Нийм вдигна очи към бара, после отново сведе поглед към треперещите си, покрити с кафяви петна ръце. Склерите на очите му бяха като от стъкло, някак инертни, сякаш с мъка успяваше да се фокусира.

— В Москва живее една жена на име Людмила Третяк. Тя е вдовица на третия и последен водещ офицер на Атила Фьодор Третяк. Бях, намекнал на Шарлот да се опита да влезе във връзка с нея.

— И тя успя ли?

Нийм погледна отново към бара.

— Нямам представа. Людмила беше човекът, с когото Еди държеше да поговори, преди да се принуди да мине в нелегалност. Аз само предупредих Шарлот да внимава с нея.

— Защо?

— Третяк е бил убит в Санкт Петербург през 1992-ра.

— Същата година, когато Еди уж се явил при създателя си в „Сейнт Мери“.

— Именно. Това ми се струва твърде голямо съвпадение. Ако Людмила заподозре, че съпругът ѝ е бил убит от КГБ, може да реши да проговори. Което означава, че със сигурност някой я следи. Дори сега.

— Нийм го предупреди с примирена усмивка: — Ако решиш да я издириш, Сам, вземи всички необходими предпазни мерки. Само това ще ти кажа. Погрижи се да не я видят, че разговаря с разни любопитни историци.

Гадис беше убеден, че е виждал името на Людмила Третяк сред книжата на Шарлот. Когато се върна в Лондон, той позвъни на Пол, отиде в къщата им в Хампстед и се порови в кабинета ѝ. Както бе очаквал, след петнайсетина минути намери адреса и телефона на Людмила на буквата „Г“ в един от луксозните, подвързани с естествена кожа бележници на бюрото. По-късно същата вечер Пол си спомни, че Шарлот си бе направила резервация за полет от Лондон за Русия и трябвало да лети шест дни след смъртта си. В бележника си за въпросната дата тя бе записала ФТ/ЛТ, както и SU581; последното се оказа номерът на полета е „Аерофлот“. Гадис предположи, че двете жени си бяха уговорили среща, макар да не бе открил следи от кореспонденция между тях в нито един от акаунтите на Шарлот.

След четирийсет и осем часа Гадис вече имаше експресна виза и самолетен билет за Москва, и двете уредени през туристическата агенция на Пембридж Скуеър; авторството на „Царе“ очевидно не се бе отразило фатално на статуса му пред руското посолство. Пристигна на „Шереметиево“ късно в понеделник вечерта, изтърпя обичайния хаос на паспортната проверка и намери куфара си, захвърлен на пода в ъгъла на зоната за багаж, на петдесетина метра от обозначената лента. Бяха се разбрали с Виктор — шофьора, когото ползваше при всички свои пътувания до Москва — да го чака извън летището и двамата се запровираха през перманентните задръствания по уж скоростното шосе към хотел „Советский“, полузадушени от вонята на дизел и цигарен дим.

На следващата сутрин, след като закуси омлет и две чаши черно кафе с метален вкус, той взе метрото за три спирки от „Динамо“ до „Войковская“ и излезе от подлеза на две пресечки от дома на Людмила Третяк. Всеки път, когато се намираше в центъра на Москва, на Гадис му се струваше, че помни всяка пресечка, всяка сграда, покрай която минаваше. Но станция „Войковская“ беше извън Садовое колцо, в някакъв мрачен сив квартал, който знаеше само по име. Апартаментът

на Третяк се оказа на деветия етаж в един типичен постсъветски двайсететажен панелен блок, боядисан в три различни нюанса бежово. По протежение на оживената улица под най-невероятни ъгли бяха паркирали безброй коли; в очукани бараки се продаваха пиратски дискове и евтина козметика. За да е сигурен, че Третяк ще бъде в града, Гадис ѝ се бе обадил от една телефонна кабина в Шепърдс Буш, преструвайки се на доставчик на безжичен интернет. Тя бе отвърнала, че не ползва компютър, и учтиво му бе пожелала всичко най-хубаво.

През входовете на сградата непрекъснато влизаха и излизаха хора и Гадис успя да се вмъкне, без да звъни на домофона. Решил бе да се пробва по обедно време, когато Третяк най-вероятно щеше да си бъде у дома, и ѝ бе написал кратка бележка на руски, която сега пъхна под вратата ѝ в запечатан плик.

Уважаема Людмила Третяк,

Моля, извинете ме за начина, по който се опитвам да се свържа с Вас. Аз съм историк от Юнивърсити Колидж, Лондон. Бях приятел на Шарлот Бърг. Знам какво се е случило със съпруга Ви в Санкт Петербург през 92-ра. По причини, които сигурно ще разберете, не желяех да излагам на риск Вашата безопасност, като Ви се обадя по телефона или дори като се явя лично в дома Ви.

Разполагам с информация за събитията, довели до смъртта на Вашия съпруг. Ако желаете да обсъдим по-подробно въпроса, до края на деня ще бъда в кафенето срещу дома Ви. Облечен съм със синя риза, на масата пред мен ще има брой на „Москоу Таймс“. Ако пък предпочитате да се свържете с мен по имейла, по-долу е даден адресът ми.

С уважение, д-р Самюъл Гадис

След като провря плика с писмото под вратата на жилището ѝ, Гадис натисна два пъти копчето на звънеца, после взе асансьора за партерния етаж, питайки се дали е налучкал верния тон. По телефона Третяк му се бе сторила възпитана и учтива, но той нямаше как да знае възрастта ѝ; може би трябваше да състави писмото си не толкова

формално. Дали тя бе готова да рискува една среща с непознат мъж, на когото нямаше причини да се довери? Можеше да предаде писмото му направо на ФСС, което да доведе до катастрофални последици за самия него. Но той бе длъжен да поеме този риск.

Оказа се, че напразно се бе тревожил. Двайсетина минути след като Гадис седна на една маса в дъното на „Кофи Хаус“, в салона влезе Людмила Третяк, позна го и се насочи право към него. Беше по-млада, отколкото си я бе представял, може би нямаше и четирийсет; в очите ѝ проблясваше любопитно пламъче, когато се здрависа с него и свали тъмнозеленото си късо палто, пристегнато с тънък кожен колан.

— Здравейте — каза ѝ той на руски. — Много мило, че дойдохте.

— Как няма да дойда? — отвърна тя. — Вашето писмо ме заинтригува, доктор Гадис.

Облечена беше с дизайнерски джинси и тъмночервена блуза; дрехите стояха като излети върху стройната слаба фигура. На Гадис му напомняше определен тип омъжени жени в по-заможните части на Кенсингтън и Нотинг Хил, които с гордо достойнство навлизаха в средната възраст, добре поддържани, коафирани и умишлено недохранени. Запита се дали Людмила се е омъжила повторно; погледна ръцете ѝ за брачна халка, но не видя. Ако имаше деца от Третяк, сега сигурно бяха тийнейджъри в някое московско училище.

— Извинявам се за тази потайност — каза той. Използва руската дума „ухловка“ и външно сдържаната Людмила се ококори за миг, смаяна от превъзходното му владееие на езика.

— Сигурно са ви предупредили за мен — отвърна тя.

Нима това бе същата жена, с която бе разговарял от онази лондонска телефонна кабина?! Гласът ѝ беше тих, но странно закачлив. Той се опита да си припомни нейните реплики от разговора им, тембъра, който бе чул в слушалката. Нещо му убягваше.

— Мисля, че миналия месец е трябвало да се срещнете с Шарлот в Москва.

— Така е. Но тя повече не се обади. — Людмила постави кожените си ръкавици на масата. Пръстите ѝ бяха тънки като на фея, с изгризани нокти. — В писмото си казвате, че сте били неин приятел. Надявам се, че Шарлот е добре.

— Боя се, че трябва да ви кажа нещо неприятно: Шарлот внезапно почина.

Реакцията на Людмила напомни на Гадис безразличието, с което Холи Левет му бе разказала за смъртта на майка си.

— Моите съболезнования — каза само тя е равен глас.

На Гадис зверски му се пушеше, макар че тържествено си бе обещал този път наистина да откаже цигарите. Обвиняваше „Аерофлот“ за слабата си воля: пушенето на борда беше забранено, наистина, но тапицерията на седалката му беше до такава степен просмукана от никотин, че в един момент за малко не отиде в тоалетната да запали на 11 000 метра над земята.

— Шарлот спомена ли защо иска да говори с вас?

— Разбира се. — Към масата им се приближи келнерка с бежова блуза и дълга кафява пола. Третък си поръча чай с лимон. Гадис започваше да се притеснява от леденото ѝ спокойствие. — Каза ми, че е репортер и разполага с информацията относно обстоятелствата, довели до смъртта на съпруга ми. Всъщност използва почти същия израз, както и вие в писмото си. „Знам какво се е случило със съпруга ви през 92-ра.“ Само това. Ни повече, ни по-малко.

Гадис усещаше, че Третък очаква отговор, че трябва нещо да каже, да ѝ обясни защо е дошъл, но беше объркан от поведението ѝ — едновременно самоуверено и някак нелогично.

— Може би трябва да ви обясня защо съм тук — предложи накрая той.

— Може би.

Изведнъж тя му се усмихна; устата ѝ се разтвори широко, сякаш от само себе си. Дали не бе взела някое хапче на излизане? Или бе изпила една-две водки? Нещо, с което да потисне напрежението, да притъпи сетивата си? Гадис не можеше да се отърси от усещането, че разговаря с механична кукла.

— Аз съм преподавател във Факултета по славистика и източноевропейски изследвания в Юнивърсити Колидж, Лондон. С Шарлот бяхме близки приятели. Тя разследваше един случай, свързан с операция на НКВД срещу Англия в годините преди Втората световна война, в който е бил замесен и кеймбриджки възпитаник на име Едуард Крейн. Когато Шарлот почина, аз се ангажирах да доведа докрай начинанието ѝ с намерение да напиша книга по тази история. Основният ми източник на информация е един човек на име Томас

Нийм, британски гражданин, който живее в Англия. Именно той ми даде името ви.

— Никога не съм чувала за него.

Чаят на Третяк пристигна във висока стъклена чаша; тя пусна вътре три бучки захар и ги разбърка, микроскопичните гранули се завихриха като фуния около лъжичката. Гадис ги гледаше втренчено как се разтварят в горещия чай, като същевременно се питаше доколко да рискува с разкритието около Атила.

— В залеза на кариерата си Едуард Крейн е живял в Берлин. Вашият съпруг е бил последният му водещ офицер от КГБ.

Третяк го удостои с поглед, издаващ пълна незаинтересованост от дейността на съпруга ѝ.

— Никога не съм била в течение на работата на Фьодор — отвърна тя. — Омъжих се съвсем млада. Съпругът ми беше изгряваща звезда в КГБ. Беше на четирийсет и седем, когато почина. Аз бях на двайсет и шест. Роди ни се дете, Алексей. Оттогава сами се оправяме с живота. Всичко е наред.

По лицето ѝ премина едва забележим спазъм, сякаш под маската на неуязвимост имаше невидима пукнатина. Ефектът на лекарствата за момент бе прекъснал. Третяк с усилие си възвърна обичайното излъчване на интелигентна надменност, изправи гръб и отпи от чая си.

— Срецали ли сте се лично с някои от информаторите на съпруга ви? — попита Гадис. Докато задаваше въпроса, чу собствения си глас и се почувства като длънопробен клюкар. Жената беше очевидно лабилна; с какво право навлизаше той в личното ѝ пространство като репортер от треторазреден жълт вестник, досаждащ на скърбяща вдовица?!

— Не, разбира се. Да не смятате, че агентите са идвали на крака в апартамента ни в Дрезден? Че аз съм им готвила, докато Фьодор ги е препитвал в хола?

— В Дрезден ли? Защо в Дрезден?

— Защото там живеехме, доктор Гадис. — Тя го изгледа, сякаш беше неин племенник, с когото нямаше причини да се гордее особено. — Там ни беше жилището.

Гадис беше озадачен. Ето че изникваше вероятността Фьодор Третяк да е пътувал до Берлин всеки път, когато е имал среща с Крейн. Какво беше разстоянието? Някъде около двеста километра. Той вдигна

поглед; вдовицата на Третяк го наблюдаваше внимателно и той си каза, че разговорът не се развива добре, и то по негова вина. Ако в следващите няколко минути не успееше да изкопчи от нея нещо полезно, щеше да си остане с едно напразно пътуване до Москва.

— Вижте — каза той, опитвайки се да мобилизира целия чар, на който бе способен, — без да разбирам много от шпионаж, мисля, че съпругата на един разузнавач може да играе важна роля, осигурявайки алиби за мъжа си. Имаше един известен навремето пример за офицер, вербуван от МИБ в Москва, чиято съпруга подавала информация на полковник от КГБ. В крайна сметка човекът избяга на Запад.

— О! — Гласът на Третяк наподобяваше далечна птича песен. — И кой е бил той? — По тона й Гадис усети, че отговорът никак не я интересува.

— Няма значение — отвърна той. Време бе да играе по-твърдо. — Мога ли да попитам как точно умря съпругът ви?

Третяк погледна встрани, изненадана, че този непознат англичанин внезапно бе дръзнал да премине една невидима граница и да навлезе в миналото й — все още болезнено и строго лично. Гадис забеляза реакцията й и бързо се извини за нетактичността си.

— Няма нищо — отвърна тя. — Ако не бях подготвена да говоря и за това, нямаше да сляза и да се срещна с вас. От бележката ви разбрах, че това ще бъде темата на нашия разговор. Както вече ви казах, бях заинтригувана.

Започваше обнадеждаващо. Гадис я насърчи да му разкаже историята.

— Много е просто. Една вечер се прибирал вкъщи в Санкт Петербург, когато бил застрелян от трима мъже.

— Трима? Идентифицирани ли са? Подведени под съдебна отговорност?

Тя се усмихна примирено. Отдавна се беше примирила с всичко.

— Не, разбира се. Били са гангстери. Вие ги наричате мафия. Било е отмъщение срещу висш служител на КГБ.

Нийм му беше казал, че Третяк е убит от КГБ, но вдовицата му вярваше точно в обратното. Гадис допускаше, че е била съзнателно подведена. Най-вероятно КГБ бяха наели трима петербургски бандити да им свършат мръсната работа. Това беше най-правдоподобната теза

— отношенията между руското разузнаване и организираната престъпност бяха, меко казано, доста мъгляви.

— Отмъщение за какво?

— Откъде да знам? — Третяк вдигна рамене и се загледа навън, към минаващите автомобили. — Както ви казах, не бях в течение на секретната страна от работата на съпруга ми.

Гадис погледна изстиналия чай пред себе си, вдигна чашата и отпи, колкото да върши нещо с ръцете си. Третяк гледаше упорито навън през прозореца, като ученичка на среща със скучен ухажор.

— Интересно — каза той. — Аз пък имам напълно различен поглед върху случилото се със съпруга ви.

— Говорете — подкани го тя.

Гадис понижи глас сред шумотевицата в кафенето. От стереоуредбата се чуваше музика.

— Вижте, давам си сметка, че може да ви заболи, че нямате никаква причина да ми вярвате...

— Доктор Гадис...

Той не обърна внимание на опита ѝ да го прекъсне.

— ... но ще ви кажа какво знам аз. Агентът, чийто водещ офицер е бил съпругът ви, е работил за Съветския съюз в течение на близо петдесет години. Кодовото му име за КГБ е било Атила. Десетилетия наред е бил най-ценният капитал за центъра в Москва, но... всъщност е бил двоен агент.

Устните на Третяк бавно се разтвориха; тънки нишки слюнка висяха от горните ѝ зъби като някакво рядко лепило.

— Откъде знаете това?

— Боя се, че не мога да ви кажа.

— Не можете да ми кажете кой отправя тези абсурдни обвинения?

— Госпожо Третяк, опитвам се да ви кажа, че от КГБ са се постарали да прикрият съществуването на Атила. Искали са да си спестят неудобството, че са били подхлъзнати от британското разузнаване. Ето защо са избили всички, които са имали някаква връзка със случая. Убили са и съпруга ви, за да му затворят устата.

— Каква длъжност е заемал Крейн в Берлин? — попита тя. Във фондъотена около очите ѝ се бяха появили бръчици, нови пукнатини в маската. Гадис си припомни една подробност от некролога в „Таймс“.

— Бил е член на управителния съвет на германска инвестиционна банка с офиси в Берлин.

Тя изруга тихо. За пръв път, откакто седяха заедно, Гадис долови острия мирис на алкохолни пари в дъха ѝ.

— Защо ругаете? — попита той.

— Защо ругая?! — Тя се изсмя толкова гръмогласно, че неколцина посетители се обърнаха и ги изгледаха. — Просто неотдавна ми бе наредено никога пред никого да не говоря за тази афера.

Гадис не беше сигурен, че е чул правилно. Но защо тогава тя бе реагирала с такава готовност на писмото му, защо бе рискувала да слезе в кафенето?

— Какво имате предвид?

— Случи се преди по-малко от месец, буквално дни след като Бърг се беше свързала с мен. — Третяк каза „Бърг“, сякаш не ѝ достигаха сили да изрече цялото име. — Имах официална визита.

Гадис усети как ледена ръка го стисна за корема. Отвън автомобилите едва-едва пълзяха в задръстването.

— Как да ви разбирам? Някой от Кремъл е дошъл да ви посети?

Третяк кимна. Изглеждаше уморена, сякаш темата я отегчаваше, сякаш ставаше дума за пощальон или водопроводчик.

— Служителят ми каза, че имал инструкции лично от Сергей Платов.

— От Платов? — Гадис не вярваше на ушите си. — Правилно ли разбрах, госпожо Третяк? Какво иска от вас президентът на Русия? Какво ви каза онзи човек?

— Предаде ми указания да не говоря с вашата приятелка.

Гадис имаше странното чувство, че погледът му преминава през нея, сякаш е безпътна, и се спира в стена от лъжи и объркване, която никога нямаше да пробие. За малко да попита откъде Кремъл знае, че Шарлот е поискала среща с Третяк, но се сети: те четяха имейлите ѝ. Господи, сигурно бяха проникнали и в компютъра на Шарлот! Ето защо не намери в него следи от разследването ѝ за Крейн — хората на ФСС бяха заличили всичко. Той наблюдаваше Третяк през масата, дребничка и крехка, обгърнала с ръце раменете си като нацупено малко момиче. Искаше да я разтърси, да я изтръгне от наркозата. По витрините на кафенето се стичаха капки дъжд. Людмила му се

усмихна измъчено, сякаш искаше да го утеши. Гадис я притисна за още информация, но тя отговаряше все така уклончиво, без да навлиза в подробности.

— Служителят ми каза да не разговарям с когото и да било за Едуард Крейн. И ако към мен се обърне лице от Съединените щати или Великобритания и предложи да говорим за човека с кодово име Атила, трябва да ги уведомя незабавно.

Гадис инстинктивно се оттласна с ръце от масата. Нямаше усещането, че Третяк го е подмамила в капан — беше твърде зашеметена и неадекватна, — но изведнъж Москва се бе превърнала в град, където отвсякъде го дебнеше опасност. Той се огледа. Всеки от посетителите в кафенето — чиновниците, студентите, младата двойка влюбени, които се целуваха в ъгъла — можеше да е оперативен агент, изпратен да го следи.

— Не биваше да приемате да се срещаме — каза ѝ той. — Това не е безопасно за вас. Може да си навлечете огромни неприятности. Трябва да се измъкнете от тази история.

— Може би — отвърна тя.

— Трябва да унищожите писмото, което ви написах.

— Ето, вземете го — отвърна тя и измъкна бележката от джоба на джинсите си.

— И няма да разговаряте с никого за случилото се, нали? Заради вашата собствена безопасност и заради моята. Помислете за сина си, госпожо Третяк. Този разговор не се е състоял.

Тя кимна объркано. За своя изненада Гадис я бе сграбчил за китките. Бяха толкова тънки, че можеше с едно движение да ги прекърши.

— Людмила! Концентрирайте се! — Вглеждайки се в очите ѝ, той си даде сметка, че някога е била зашеметяващо красива, но от красотата ѝ нищо не беше останало. Келнерката, която в този момент сменяше диска на уредбата, ги погледна и той я пусна. — Забравете за нашия разговор. Забравете всичко, което ви казах. За Едуард Крейн, за Атила, за убийството на съпруга ви. Заради собствената ви безопасност. Разбрахме ли се? Бъдете разумна. Положението е далеч по-опасно, отколкото съм предполагал.

21

Едва високо над Северно море, докато отпиваше блъди мери в самолета обратно за Лондон, Гадис започна да си обяснява дрезденската връзка. През 1985 г. като начинаещ шпионин Сергей Платов е бил изпратен в Дрезден от Първа главна дирекция на КГБ. Несъмнено с Третяк бяха работили заедно; почти сигурно Платов е знаел, че Атила действа от Берлин.

През по-голямата част от полета Гадис напрягаше мозъка си да осмисли току-що наученото. Защо ли руският президент лично се бе намесил в прикриването на следите по случая „Атила“, и то повече от петнайсет години, след като бе напуснал КГБ? Нима Шарлот бе разкрила скандал, чиито мащаби биха могли да сложат край на кариерата и репутацията му? На вечерята у тях тя не бе споменала нищо такова; според нея Атила представлявал заплаха за британското, а не за руското правителство. Може би като лоялен чекист Платов беше твърдо решен да защити доброто име на някогашните си работодатели, като направи така, че историята с Крейн никога да не види бял свят.

Имаше, разбира се, и по-мрачна възможност: Шарлот не бе умряла от естествена смърт, от инфаркт, вследствие на твърде много цигари и алкохол, а е била убита от колегите на Платов, за да замлъкне веднъж завинаги. Притиснат между някакъв дългокрак неспокоен юноша откъм пътеката и дебел бизнесмен естонец, който похъркваше кротко до прозореца, Гадис чоплеше с вилицата си претопления бьоф Строганов, но устата му беше суха, всякакъв апетит се бе изпарил при парализиращата съзнанието мисъл, че Шарлот е станала поредна жертва на граничещия с психопатия стремеж на руското правителство да затваря устата на неудобни журналисти у дома и в чужбина само защото са се отклонили от партийната линия. Единственият му аргумент против тази хипотеза бе простичкият факт, че самият той все още беше жив и невредим. Жива беше и Людмила Третяк, макар и перманентно спиртосана и натъпкана с успокоителни. С кого ли още бе говорила Шарлот? С Томас Нийм. Ала и старецът си беше жив и здрав

в Уинчестър. Пък и Калвин Съмърс, доколкото Гадис знаеше, продължаваше да работи в „Маунт Върнън“.

Пет часа по-късно, когато се върна вкъщи, Гадис откри пропуснатото обаждане от Националния архив в Кю. Жена на име Джоузефин Уорнър беше оставила на домашния му телефон бодро съобщение: изрвила бе завещанието на Едуард Крейн. Това беше последното, което Гадис бе очаквал да чуе; той дори бе забравил кога е подавал такава заявка, но поне новината му помогна да подреди мислите си. На другата сутрин Гадис подкара към Кю с намерението от там да продължи за Уинчестър, стига междуременно да успееше да открие Питър на мобилния му телефон. Нужно му бе да се срещне с Нийм. Старецът бе единственият, който може би разполагаше с информация за кариерата на Третяк в Дрезден.

На първия етаж в сградата на архива Гадис попита един служител как да открие Джоузефин Уорнър и човекът го насочи към „Информация“. На гишето имаше две жени, седнали на червени пластмасови столове. Гадис познаваше едната по физиономия — чернокожа от Карибите на име Дора, която вече няколко пъти му беше правила справки. Другата беше нова. Изглеждаше малко под трийсет, с черна коса до раменете и с лице, чиято красота — спокойни черни очи, прозрачна бяла кожа — го заплени още докато се приближаваше към нея.

— Джоузефин Уорнър?

— Да?

— Аз съм Сам Гадис. Вчера сте оставили съобщение на телефона ми.

— Ах, да! — Тя скочи от стола си, сякаш изстреляна от пружина. Дора го бе познала и му се усмихна; Гадис ѝ кимна. Уорнър издърпа едно чекмедже и запрехвърля със сръчни пръсти папките с документи вътре. — Ето го! — каза тихо сякаш на себе си тя, като измъкна кафяв плик и му го подаде.

— Много любезно от ваша страна — каза ѝ той. — Благодаря, че го открихте. Може да ми бъде от полза.

— Няма нищо.

Гадис с радост би се разговорил по-надълго с нея, но Джоузефин Уорнър вече гледаше зад гърба му към следващия клиент. Той взе

плика, отиде до една маса в отсрещния край на залата, измъкна завещанието и се зачете.

В съдържанието на документа нямаше нищо необичайно. Крейн бе завещал почти цялото си имущество на своя племенник Чарлс Крейн, понастоящем на шейсет и седем години, живеещ в Гърция. Гадис си записа адреса му в Атина. Значителни дарения бяха отишли за Центъра за ракови изследвания и за Фонда за подпомагане на вдовици на офицери от разузнаването. Изпълнител на завещанието беше Томас Нийм, на когото Крейн бе оставил „съдържанието на моята библиотека“; свидетели бяха „мисис Одри Слайт“ и „мистър Ричард Кенър“; Гадис си записа адресите и на двамата. Той не си спомняше Нийм да е споменавал, че Крейн го е посочил за изпълнител на завещанието му, нито пък че бе наследил някакви книги от него, но от прочетеното поне отпаднаше съмнението дали двамата не са едно и също лице.

Около единайсет часа, когато в Атина беше вече един, Гадис слезе долу и от една телефонна кабина във фоайето позвъни на международни справки. За по-малко от две минути операторката откри номера на Чарлс Крейн и Гадис го набра от мобилния си телефон. Отговори мъж на гръцки:

— *Емброс?*

Гласът звучеше леко прегракнало, с насилена гръцки акцент. В представата на Гадис изплува достолепен, застаряващ английски джентълмен по лепен костюм, със слънчев загар, който прекарва времето си, четейки Гибън на стъпалата пред Партефона.

— Чарлс Крейн?

— На телефона.

— Казвам се Сам Гадис. Аз съм университетски преподавател от Юнивърсити Колидж, Лондон. Извинете, че се обаждам така неочаквано. Събирам материал за историята на Форин Офис; дали бих могъл да ви задам няколко въпроса относно вашия покоен чичо Едуард Крейн?

— Божичко, Еди! — На Гадис му се стори, че племенникът, който толкова щедро се беше възползвал от завещанието на чичо си, едва ли се бе сещал за него от 92-ра насам. — Да, разбира се. Какво бихте желали да научите?

Гадис му предаде накратко онова, което знаеше за дипломатическата кариера на Крейн, като се придържаше към съдържанието на некролога в „Таймс“ и старателно избягваше всякакво споменаване на Кеймбридж, британското разузнаване или НКВД. За да го предразположи, той намекна, че Крейн бе изиграл решаваща, макар и засега незаслужено премълчавана роля за спечелването на Студената война.

— Така ли? Ама наистина? Няма съмнение, че Еди си беше рядък образ.

Гадис си каза, че е трябвало да си избере по-удобно място за седане, защото Крейн се впусна в многословни, почти изпразнени от смисъл излияния за „загадъчния живот“ на чичо си, от които стана ясно, че двамата са се срещали само „три-четири пъти“ и че Чарлс бил „смаян, ама направо смаян“, когато се оказал основният му наследник.

— Той, разбира се, никога не се беше женил — продължи с откровенията си Крейн, сякаш чичо му беше някаква черна овца, срамно петно върху доброто име на фамилията, което всички се бяха наговорили да забравят. — Между нас казано, мисля, че беше обърнал резбата. Стара история, от младите му години, ако разбирате какво искам да кажа.

Гадис прекрасно разбира какво иска да каже събеседникът му.

— Доста късно се пенсионира. Нямахше деца, с които да се занимава, разбирате ли? Не беше като нас, обикновените хора. Нищо не ангажираше вниманието му, освен службата във Форин Офис.

Очевидно Крейн дори не подозираше, че чичо му е работил за разузнаването. За него той си оставаше среден дипломатически служител, изкарал някой и друг задграничен мандат.

— Името Одри Слайт говори ли ви нещо?

— Боя се, че не, мистър Гадис.

— Тя е едната от двете свидетелки на завещанието на чичо ви.

Най-после нещо прещрака в мозъка на Крейн.

— Ах, *Одри!* Тя беше икономката на Еди, откакто го помня. — Гласът му прозвуча като на участник в телевизионна игра, налучкал верния отговор с част от секундата закъснение. — Мисля, че почина преди няколко години. Беше доста стара. Томас Нийм беше човекът, с когото комуникирах по всички въпроси на завещанието.

— А с Ричард Кенър не сте ли разговаряли?

— Кой?

— Другият свидетел.

— Не. Но доколкото си спомням, Кенър също е от Форин Офис. Били са колеги с Еди. Може би си струва да се направи справка.

Най-вероятно това беше поредната задънена улица. Кенър със сигурност щеше да се окаже починал или пък умишлено заличен от архивите, за да се прекъснат следите към Атила. Гадис попита Крейн за отношенията му с Нийм, но не научи нищо, което вече не знаеше: старецът бил „високоинтелигентен“ и „сприхав“, понякога дори „адски груб“.

— Значи сте се виждали?

— Само веднъж. В адвокатската кантора в Лондон. Няколко пъти сме говорили по телефона, докато уредим прехвърлянето на апартамента в Блумсбъри и къщата тук, в Атина. Еди беше оставил доста голямо наследство.

Това поне бе някаква новина, макар фактите за следвоенната кариера на Крейн, с които разполагаше Гадис, да си оставаха все така мъгляви и оскъдни. В този момент му хрумна, че нямаше дори снимка на Крейн и че сега бе моментът да се възползва от разговора си с племенника.

— Питам се — започна предпазливо той, — дали случайно не ви се намира някоя снимка на вашия чичо? Каквато и да е. Когато се спомине самотник, без деца, без близки роднини, много трудно е да се запази нещо такова.

Крейн веднага схвана проблема.

— Разбира се — отвърна той. — Сигурен съм, че все нещичко ще изровя. Ей сега ще потърся.

— Много мило от ваша страна.

Гадис му продиктува адреса си в колежа, за да изпрати там снимката, и затвори телефона. Още докато натискаше копчето, той се запита дали не трябваше да се самопокани на едно посещение при племенника в Гърция. Ако младият Крейн живееше в имота на чичо си, имаше голяма вероятност в мазето да лежат кашони с документи, които биха били от полза в разследването. Вместо това прибра телефона в джоба си, отиде в кафенето на партерния етаж и си поръча чай.

На паркинга Гадис се натъкна на Джоузефин Уорнър, която отключваше черен фолксваген, за да сложи пазарската си торба на задната седалка, и едва ли щеше да го забележи, ако не ѝ бе извикал „Здравейте!“, махайки с ръка през редицата паркирани коли. Едва бе преполовил цигарата си — поредният му опит да ги откаже току-що бе завършил с пореден провал, — но я смачка с ток на земята.

— Здравейте. Доктор Гадис, нали?

— Същият — отвърна той и се приближи към нея, като поглеждаше часовника си. — Тръгвате ли си за днес? — попита той, като тайно се надяваше да е познал. Питър все не вдигаше телефона си и Гадис се бе отказал от пътуването до Уинчестър. Отново се чувстваше в задънена улица и от нямане какво да прави реши да я покани на обяд.

— Не засега — каза тя. — Отивам до Ричмънд да взема един колега. Още съм нова, та ме пращат по задачи насам-натам.

Тя го погледна преценяващо и на Гадис му се стори, че за миг долови в очите ѝ загатната покана. После се сети за Холи и се запита как така, по дяволите, се поддаваше на случаен флирт с някаква млада архиварка от Кю. Нищо добро нямаше да излезе от тази история.

— Благодаря ви още веднъж за заветцанието — каза той, като се отдръпна назад.

— Свърши ли ви работа? — Тя инстинктивно бе направила крачка напред, за да скъси дистанцията. Повя студен есенен вятър. Тя вдигна ръка, за да отмахне кичур коса от лицето си, и добави: — Чела съм биографията ви на Булгаков. Нова книга ли замисляте?

Той се изненада. Сутринта тя му се бе сторила напълно безразлична, с нищо не бе показала, че изобщо знае кой е.

— Така ли?! Да не сте прекосявали Русия с влак без друго четиво подръка? Или сте се чудили как да убиете времето в затвора?

Тя се усмихна и добави, че, напротив, книгата много ѝ харесала, и Гадис усети с цялото си същество ужасната евтина тръпка на

женското ласкателство. Ако трябваше да бъде честен пред себе си, броени секунди, след като я бе видял на онова гише, той вече изгаряше от желание за нещо повече, както навремето и двамата с Наташа се бяха впусkali във всякакви любовни авантюри, макар да бяха женени. Защо се бяха поддавали на лекомислието? То само бе разрушило непоправимо връзката им. И все пак сега той бе готов с радост да стори същото с тази непозната жена, жертвайки нещо така хубаво и многообещаващо като свежата връзка с Холи. Може би една бърза любовна авантюра би го разсеяла от мислите му за Крейн и Нийм? В такъв случай, каза си той, бягай далеч! Книгата беше много по-важна. Но усещаше, че иска разговорът да продължи, пък да става каквото ще...

— Едно гадже в Оксфорд ми препоръча „Майсторът и Маргарита“ — каза тя, като излезе иззад фолксвагена, заставайки на по-малко от метър от него. — Мисля дори, че беше изплагиатствал половината ви книга за дисертацията си.

— В Оксфорд руската филология е на доста високо ниво — каза Гадис, без да му убегне равнодушието, с което Джоузефин спомена този бивш любовник. — Не съм ви виждал досега.

— Сега започвам. На половин длъжност. Завърших доктората си през юни.

— И не издържахте дълго без архиви и библиотекарки?

— Нещо такова.

Разговорът им през следващите няколко минути беше колкото банален, толкова и предвидим. Гадис намекна, че си отива право у дома в Шепърдс Буш, на което тя отвърна, че живее „буквално през две улици“, в Чизуик. Това той използва като повод да ѝ предложи „някой път“ да се срещнат „на по едно питие“, а Джоузефин възторжено се съгласи, като му хвърли още един подканващ поглед, докато му диктуваше номера на мобилния си телефон. Беше техният първи танц, първата им стъпка по пътя към възможното прелъстяване, като и двамата партньори изиграха ролите си със заучена грация.

Гадис си даде четирийсет и осем часа, след което ѝ позвъни, за да я покани на обещаното питие. Джоузефин видимо се зарадва да го чуе и на свой ред предложи да се видят за вечеря. Той препоръча един ресторант в Бракънбъри Вилидж и след три дни двамата седяха на една закътана маса със свещи, като с наслада си поделяха бутилка

бургундско. Гадис се изненада от бързината, с която разговорът им бе преминал по същество.

— Бих казала, че интимният ми живот е доста комплициран — обяви Джоузефин, преди още да бяха поръчали вечерята.

Гадис сметна за уместно да отговори, че и той „се вижда“ с една жена от месец, месец и нещо. И за двамата беше очевидно, че се преценяват като потенциални партньори. Гадис не беше от онези, които вярваха, че платоническо приятелство между мъж и жена е невъзможно, но пък беше и достатъчно реалист, за да си дава сметка, че Джоузефин едва ли бе приела да се срещне с него, за да обсъждат държавния исторически архив. Докато вечеряха, той все повече си казваше, че тя е сбъднатата му мечта: остроумна, забавна и извънредно интелигентна, способна да води разговор на всякакви теми — от крикет до Толстой, от Зайнфелд до Греъм Грийн. Освен това беше и безумно красива, но без каквато и да било суетност и стремеж непременно да бъде забелязана. От време на време, усещайки привличането му, тя вмъкваше в разговора повече или по-малко сериозния приятел, присъстващ в живота ѝ, но на Гадис тези напомняния му звучаха по-скоро като намек, че търси начин да сложи край на връзката.

— Той вече на два пъти ми предлага брак — каза тя, докато навиваше спагети на вилцата си.

— И ти все му отказваш?

— Просто искам да ми даде повече време за размисъл.

После тя го попита как е приключил неговият брак — тема, която той дълго време бе избягвал да обсъжда с Холи, но нещо в откритостта, в предразполагащата доверчивост на Джоузефин го подтикна към пълни разкрития.

— И двамата не се чувствахме подходящи един за друг — каза Гадис. — Освен това бракът поставя решетки около личността, налага ограничения, които не бяхме готови да понесем.

— Изневеряваше ли ѝ?

— Изневерявахме си взаимно — отвърна Гадис и въздъхна облекчено, когато тя насочи разговора към Мин.

— Казваш, че дъщеря ти живее в Барселона?

— Да. С майка си. И с нейния нов приятел, когото полагам всички усилия да...

— ... тормозиш?

Гадис се усмихна.

— Да понасям.

— Но е сложно?

— От един момент нататък всичко става сложно, не мислиш ли?

Поръчаха си втора бутилка вино и Гадис сподели огорчението си, че пропуска годините, в които се формира характерът на Мин. Добави, че се стареа да прескача до Испания „поне веднъж в месеца“, но че за детето било трудно да идва до Лондон, понеже на нейната възраст авиокомпаниите все още не допускали да лети без придружител. Сподели също, че от време на време откривал ту някоя нейна играчка зад канапето, ту розово чорапче на дъното на коша за пране. Можеше да добави и за нощите, в които се озоваваше свит на кълбо в детското легло, заровил лице и хълцащ във възглавницата на Мин, но подобно разкритие подхождаше повече за пета или шеста любовна среща; нямаше смисъл още отсега да руши образа, който с такова усилие се опитваше да съгради — на силен, уверен и галантен мъж.

С десерта най-после минаха на темата за разследването, с което се бе заел в Кю. Това беше единственият момент от цялата вечер, когато Гадис прибегна до лъжа: каза й, че подготвял лекция за дейността на НКВД през Втората световна война. Истината за Едуард Крейн беше толкова тайна, че можеше да я сподели единствено със себе си и в никакъв случай с Джоузефин Уорнър. Спомена обаче за възможността проектът му в скоро време да го отведе в Берлин.

— Там има един човек, с когото бих желал да говоря.

— Някой, който е работил за руснаците през войната?

— Да.

Джоузефин подръпна салфетката на скута си.

— Сестра ми живее в Берлин.

— А, така ли?

— Да, от две години. Все не успявам да й отида на гости.

Гадис вдигна поглед от чинията си; с изненада и радост разбра, че Джоузефин му намекваше да я покани заедно да пътуват до Германия.

— Може да й се обадя от твое име — предложи той.

— Тя е с доста труден характер — каза Джоузефин и на Гадис му се стори, че долавя искрица на ревност в погледа й.

Това обаче се оказа кулминацията на флирта им за тази вечер. Към единайсет, след като Гадис бе платил сметката и я изпращаше пеша на север към Голдхок Роуд, той забеляза, че държането на Джоузефин видимо се промени. Тя се сбогува набързо и спря такси, вероятно съзнавайки, че и двамата бяха леко пияни, и двамата изпитваха привличане един към друг, и че при различни обстоятелства това лесно би могло да прерасне в свалка.

— Е, беше ми много приятно — каза тя и се мушна на задната седалка, след като целуна набързо Гадис по бузата.

— На мен също — едва свари да отвърне той, учуден от бързината, с която бе попарила надеждите му за романтично продължение. Каза си, че сигурно е принудена да се върне към „комплицираната“ си интимна връзка, за която бе намекнала в началото на вечерта.

— Утре ще ставам в пет — обясни тя и му махна с ръка през прозореца, докато таксито потегляше към Чизуик. Гадис помнеше и други такива срещи в миналото си и се чудеше дали някога ще я види отново. Джоузефин му бе обещала да „изрови“ снимка на Едуард Кейн от архивите в Кю, но тази вечер те бяха преминали невидимата граница между професионалното и личното и Гадис допускаше, че тя ще помоли някой колега да му свърши тази услуга, за да избягнат излишни усложнения. А може пък и да нямаше основания за песимизъм, каза си той, но нещо в държането на Джоузефин, след като си тръгнаха от ресторанта, му подсказваше, че самата тя няма никакви намерения по отношение на него. По време на вечерята се бе държала открито прелъстително, намеквайки за други бъдещи срещи — на кино, обяд и така нататък, — но кокетството ѝ се изпари в момента, когато той плати сметката. Жалко, каза си той, понеже Джоузефин му харесваше. Докато крачеше към дома си през лабиринта от слабо осветени улици, Сам Гадис си даде сметка, че отдавна не се бе случвало някоя жена да завладее мислите и въображението му така, както Джоузефин Уорнър.

Два дни по-късно Гадис проверяваше пощата си в колежа, когато се натъкна на кафяв плик формат А4 с гръцка пощенска марка.

Вътре имаше написана на ръка бележка върху лист хартия с монограма на Чарлс Крейн.

Каква приятна изненада беше за мен вчерашното Ви обаждане по телефона! Успях да открия две снимки на чичо Еди: едната, правена по време на войната, а другата в къщата на майка ми в Бъркшър — някъде в края на 70-те (може би дори през 80-а или 81-ва). Ако не ме лъже паметта, Еди току-що се бе пенсионирил от Форин Офис и се готвеше да поеме поста си в управителния съвет на Дойче Банк в Берлин.

Когато приключите с тях, мога ли да Ви помоля да ги върнете на адреса по-горе? Ще Ви бъда много благодарен.

С разтреперани ръце Гадис измъкна снимките от плика. Най-после щеше да види Едуард Крейн.

Фотографията представляваше черно-бял портрет на мъж в пълна военна униформа, поставена в орфано паспарту от сивкав картон. Отдолу с избеляло синьо мастило беше написана годината: 1942. Крейн беше около трийсетгодишен, с мрачно замислено изражение и гъста черна коса, обилно намазана с брилянтин и сресана на път отстрани. Това в никакъв случай не беше лицето, което Гадис бе очаквал да види; беше си представял мъж с по-крехка физика, слабоват и лукав, едва ли не женствен, докато истинският Крейн беше як, набит и имаше вид на скандалджия и побойник. Трудно беше да се допусне, че мъжът на снимката е притежавал вродената хитрост, за да води за носа разузнавателните служби от двете страни на Желязната завеса в

течение на повече от петдесет години. И от къде на къде с военна униформа?

По времето, когато е била направена тази снимка, Крейн най-вероятно бе работил в МИ5, британското контраразузнаване, предавайки на Теодор Мали имената на потенциални съветски изменници. Гадис заключи, че Крейн е носил униформата, докато е помагал на Кеърнкрос в Блечли.

Втората снимка беше полароид в едър план, заснет в обляна от слънце английска градина. Косата на мъжа беше също така грижливо сресана, но пооредяла и бяла като коприна. Гадис се сети за някои фотопортрети на поета У. Х. Одън на стари години — същото прорязано от бръчки лице с едри, груби черти и провиснали гънки на шията. Калвин Съмърс бе описал кожата му като „твърде здрава“ за мъж, умиращ от рак на панкреаса, но може би по-скоро бе имал предвид цвета и тургора на лицето, без да твърди, че мъжът е изглеждал млад за годините си. Носът на Крейн беше морав — от виното или може би от стоене на слънце. Усмивката му беше широка и енергична; този път в лицето му се долавяше фаталният чар на легендарния шпионин. Гадис почувства известно облекчение — втората снимка се доближаваше много повече до представите му за Крейн. Освен това тези снимки разпръснаха веднъж завинаги всякакви подозрения, че Крейн и Нийм са едно и също лице. Не беше никак трудно например да си представи мъжа на фотографията като достолепната фигура, която се бе представяла за banker в Берлин. Същевременно в лицето на възрастния Крейн имаше нещо бохемско, очите му издаваха необуздан характер, граничещ с ексцентричност. Гадис само можеше да се досеща за тайните, които се криеха зад тези очи — пет десетилетия на блъфове и контраблъфове, достигнали своята кулминация в дрезденската мистерия.

Гадис, разбира се, нямаше как да знае, че никакъв Чарлс Крейн не съществува. Мъжът, с когото бе разговарял по телефона, се казваше Алистър Чапман и беше колега на сър Джон Бренан от времето, когато шефът на МИ6 бе шпионин, изпратен във Виена през Студената война. Чапман се бе съгласил, като лична услуга за Бренан, МИ6 да прехвърлят телефонен пост с атински код в лондонския му дом, за да се представи за племенника на Крейн. Шефът беше очарован от представлението.

— Благодаря ти, Алистър — каза му той същата вечер. — Съмнявам се дали през цялата си история разузнавателните служби са вземали на работа по-голям актьор от теб.

Снимките, които Гадис бе получил по пощата, бяха на бивш служител от МИБ на име Антъни Кито, починал през 1983 г. Бренан просто ги бе извадил от досието му и ги бе пъхнал в плика. Гадис, разбира се, не подозираше нищо и дори си каза, че трябва да прати на Крейн благодарствена бележка, след което се залови с останалата поща.

Имаше писмо от колега в Америка, пощенска картичка от Мин с прочутата катедрала „Саграда Фамилия“ на Гауди в Барселона и затиснато най-отдолу, извлечение от банковата му сметка в „Барклис“. Гадис имаше навика да изхвърля всякаква кореспонденция от организации, на които дължеше пари, но в този случай хвърли един поглед на разпечатката и с изненада установи, че в сметката му има повече пари, отколкото си бе мислил. Минал беше цял месец, откакто бе дал на Калвин Съмърс чека за 2000 лири, но той още не беше осребрен. От датата бяха изтекли поне две седмици, а Съмърс не бе намерил време да го представи в банката.

Гадис се видя изправен пред дилема. Можеше да стиска палци Съмърс просто да е забравил за чека, но беше наивно да се очаква, че алчен продажник като него ще забрави, че има да взема два хиляди. По-вероятно беше Съмърс да е загубил чека и след още някоя и друга седмица да поиска нов. А последното нещо, от което Гадис имаше нужда в този момент, бе някой да го притиска за пари броени дни преди Коледа. Той извади телефона от джоба си, намери в паметта му прекия номер на кабинета на Съмърс в „Маунт Върнън“ и натисна копчето за повикване.

След няколко позвънявания разговорът бе препратен към телефонната централа. Гадис бе почти сигурен, че жената насреща беше същата онази отегчена припряна рецепционистка, която му се бе сопнала през септември.

— Бихте ли ме свързали с Калвин Съмърс, моля? Не мога да го открия в кабинета му.

Жената си пое шумно дъх; явно беше същата — дори с тази своя невинна молба бе успял да я раздразни.

— Мога ли да попитам кой се обажда, моля?

— Сам Гадис. По личен въпрос.

— Изчакайте така...

Линията рязко прекъсна и Гадис остана с телефона в ръка да се чуди дали онази не му бе затворила. След известно време, тъкмо когато мислеше да набере отново номера, чу в слушалката глас на мъж, който прочистваше гърлото си.

— Мистър Гадис?

— Да.

— Търсите Калвин, така ли?

— Именно.

В слушалката настана кратка напрегната пауза, която обикновено предшества лоши новини.

— Мога ли да попитам какви бяха вашите отношения с него?

— Не съм сигурен, че разбирам въпроса ви. — Гадис инстинктивно усещаше, че нещо не е както трябва, и се разкая за заядливия тон. — Калвин ми помагаше в събиране на материал за монография. Аз съм учен, преподавам в Юнивърсити Колидж. Всичко наред ли е?

— Много съжалявам, но се налага да ви кажа, че с Калвин се случи нещо ужасно. Бил е нападнат на връщане от работа. Учудващо е, че не сте видели съобщенията в пресата. Полицията разследва случая като убийство.

Гадис се намираше на същото място, където бе чул за смъртта на Шарлот, но в случая реакцията му бе твърде различна. Той затвори телефона, обърна се към рафтовете с книги, които заемаха цяла една стена в тесния му работен кабинет, и усети, че го обзема чист, неподправен ужас. Дълго време остана почти неподвижен, докато парализираният му мозък се опитваше безуспешно да отрече очевидната логика на току-що чутото. Ако Калвин Съмърс бе станал жертва на убийство, най-вероятно и смъртта на Шарлот Бърг беше дело на същите убийци. Това означаваше, че под заплахата беше собственият му живот, както и животът на Нийм и на Людмила Третяк. Гадис се улови, че мисли за себе си в трето лице, като за някакъв субект, който няма нищо общо с познатото му сигурно съществуване; това беше някакъв трик на съзнанието, атавистичен импулс за отричане на очевидното: той беше изправен пред най-голямото изпитание в живота си. Онези, които бяха убили Съмърс, сега със сигурност щяха да насочат вниманието си към него.

Той продължаваше да се взира с невиждащ поглед в книгите пред себе си, очите му пробягваха по гръбчетата, но без да регистрират заглавията. Дали да не се обърне към полицията? Но можеше ли да твърди с увереност, че Шарлот е била убита? Кой щеше да му повярва? В къщата ѝ в Хампстед не бяха открити следи от злонамерено проникване. Шарлот имаше слабо сърце и живееше нездравословно, нищо друго. Освен това тялото ѝ бе кремирано, твърде късно беше за аутопсия. Гадис нямаше представа защо Съмърс е бил убит, нито кои бяха извършителите на убийството му. Логиката сочеше към руското разузнаване, но защо ще ликвидират някого само защото е знаел, че смъртта на Едуард Крейн е била инсценирана от МИ6? Нищо чудно да бяха замесени и британските служби, но нима те убиваха собствените си граждани за нарушаване на Закона за държавната тайна?! Изглеждаше малко вероятно.

Напъваше се да проясни съзнанието си, да мисли логично. Беше безспорен факт, че руската шпионска върхушка избиваше безмилостно всеки, макар и най-бегло свързан с Атила. Но в такъв случай защо само преди десет дни руското посолство в Лондон му бе издало виза? Защо бяха допуснали да мине безпрепятствено през „Шереметиево“? Тази мисъл го поуспокои, но за кратко: възможно беше ФСС нарочно да са го пуснали в страната, за да го следят и да обезвредят контактите му. От което следваше, че той ги бе отвел право при Людмила Третяк. С усилие на волята Гадис се откъсна от рафтовете с книги, отвори прозореца и пое с пълни дробове влажния лондонски въздух, после се загледа в притъмнялото, вещаещо дъжд небе. Не разполагаше с полезен ход; конспирацията беше прекалено голяма, а основните действащи лица в нея — мъртви или недосегаеми за него. С кого можеше да разговаря, за да хвърли светлина върху случващото се?

Нийм.

Гадис грабна сакото и чантата си, заключи кабинета и взе метрото за „Уотърлу“. От една телефонна кабина близо до билетните каси той се обади на Питър, но номерът отново не отговаряше. Влакът за Уинчестър, който по разписание тръгваше в 11:39 ч., беше композиран на шести перон, в съседство с този за Гилдфорд, който отпътуваше пет минути по-късно. Гадис се качи на влака за Гилдфорд, седна на сгъваемата седалка до автоматичните врати и точно в 11:38 ч. прекоси перона и се метна на влака за Уинчестър. Не знаеше със сигурност дали някой го следи, но когато след трийсетина секунди влакът потегли, той се отпусна на седалката със съзнанието, че от този момент животът му ще преминава в подобни хитрости и заблуждаващи маневри, за които не се чувстваше достатъчно подготвен.

Час по-късно Гадис отново се опита да набере Питър от една телефонна кабина пред гарата на Уинчестър. Когато чу гласа му, той си каза, че за пръв път от седмици насам късметът му работи.

— Питър? Обажда се Сам. Искам да се видя с нашия приятел.
Веднага.

— Ще ти позвъня.

Линията прекъсна. Гадис остана в телефонната кабина, воняща на урина и некъпани човешки тела. Открехна вратата, за да влезе въздух, и докато чакаше, облегнат с гръб на издраскано с годините

стъкло, си даде сметка, че вече не издирва Крейн заради парите, нито заради издръжката на Наташа, училищните такси и неплатените данъци, а заради собственото си оцеляване. Не успее ли да напише и да издаде навреме книгата, той беше мъртъв.

Телефонът иззвъня. Гадис грабна слушалката.

— Сам?

— Да?

— Днес не е възможно. Боя се, че старецът не се чувства добре. Настинал е.

Обичайно Гадис би изказал съчувствие, но този път случаят не беше обичаен. Той повиши глас.

— Пет пари не давам как се чувства! Когато чуе какво имам да му казвам, ще бъде благодарен, че е само настилка.

— Боя се, че не е само настилка. — Питър невъзмутимо редактираше тезата си в движение. — Има и температура. Прикован е към леглото си в дома.

— И къде се намира този дом?

— Боя се, че не мога да ти кажа.

— А можеш ли да ми кажеш нещо друго тогава? Защо например Калвин Съмърс бе убит?

— Калвин кой?

— Няма значение, забрави. — Гадис не виждаше смисъл да спори с младежа, колкото и да се чувстваше изкушен да си изкара гнева върху него. Вместо това го попита дали има писалка подръка.

— Имам.

— Тогава пиши. Искам от теб да кажеш на Том, че Калвин Съмърс е убит. Искам да му кажеш, че Шарлот Бърг също е била убита. И че както са тръгнали нещата, той може да е следващият.

— Господи! — За пръв път Гадис усети, че Питър е на път да загуби самообладание. — Нали няма да доведеш тези хора при нас, Сам?

Гадис се направи, че не е чул въпроса.

— Има и още — каза той. — Людмила Третяк — той продиктува името буква по буква — е получила лични указания от Сергей Платов да не обсъжда с никого случая „Атила“. Третяк почти със сигурност е под наблюдение на ФСС. Има връзка с работата на Крейн в Дрезден, но не знам каква точно. Попитай Том дали не може да намери нещо в

мемоарите на Крейн за дейността му в Източна Германия през втората половина на 80-те. Твърдият диск на лаптопа на Шарлот е изтрит. Някой е знаел, че разследва Крейн. Предай му всичко това.

— Струва ми се, по-добре е да му го кажеш лично — отвърна Питър и в този момент Гадис си помисли, че достатъчно е пробил отбраната му, за да получи исканата среща. Но го чакаше ново разочарование. — Само че през следващите два-три дни Том няма да може да те приеме. Имаш ли възможност да дойдеш през уикенда?

— През уикенда съм в Берлин — отвърна Гадис. Взел бе това решение, докато пътуваше с влака, и смяташе да плати разноските с кредитната си карта. Бенедикт Майснер оставаше единствената му надежда за пробив в разследването. — Какво ще кажеш за понеделник?

— Понеделник става — потвърди Питър. — Ела в катедралата точно в единайсет, обещавам да бъдем там.

Гадис нямаше избор, освен да рискува.

Дали руското разузнаване бе направило връзката между Калвин и него? Той ли беше следващият? Ако Москва бе поставила бръмбари в кабинета на Съмърс в „Маунт Върнън“, ако бе подслушвала телефонните му разговори, ако прихващаше пощата му, то отговорът на този въпрос с положителност беше „да“. Ако собственият му интернет трафик се следеше, хилядите търсачки, които бе пускал за информация около Едуард Крейн, едва ли бяха останали незабелязани било от ФСС, било от британските служби и със сигурност бяха предизвикали съответна реакция.

Засега Гадис имаше по-малко основания да се бои, че британското или руското разузнаване го свързваха с разследването на Шарлот Бърг. Наистина, той и Шарлот бяха обсъждали книгата ѝ за шестия от Кеймбридж на вечерята в Хампстед, но не бяха разговаряли за проекта по телефона, нито пък бяха разменяли имейли след онази вечер. Същото можеше да се каже и за Людмила Третяк: той особено бе внимавал да не оставя каквито и да било електронни следи преди срещата си с нея. Ако ФСС нарочно не го бяха подмамили в Москва, за да проследят с кого се вижда, срещата му с Третяк по всяка вероятност бе минала незабелязано.

В негова полза работеха и други обстоятелства: Съмърс бе убит преди повече от две седмици. Шарлот беше мъртва поне от месец. Ако руснаците възнамеряваха да го премахнат, вече щяха да са го направили. Стига да стоеше нащрек и особено ако се въздържаха да споменава Крейн и Атила по телефона и в компютърната си кореспонденция, щеше да е в безопасност. А дали щеше да бъде в безопасност, ако си отидеше у дома? Дали Мин беше в безопасност в Барселона? Тази мисъл, далеч повече от страха за собственото му оцеляване, го парализираше до пълна безпомощност. Но какво можеше да направи? Ако онези искаха да се доберат до Мин или Наташа, можеха да го направят във всеки един момент. Ако целта им беше да

му запушат устата, можеха да се задействат по всяко време. За тях нямаше значение дали се е изнесъл на хотел, пренесъл се е при Холи или е емигрирал в Танганика. Рано или късно ФСС щеше да го открие. А той нямаше желание да се остави на някакви бандити да го изгонят от дома му — би било чисто малодушие. По-скоро би останал, за да премери сили с тях; отказът от борба беше равносилен на поражение. Да се върне към предишния си живот бе изключено, поне докато убийците на Шарлот и Съмърс бяха на свобода. Какво ли щеше да си помисли Мин, ако избягаше? Че баща ѝ е страхливец?!

Минаха няколко часа и Гадис прецени, че първоначалната му реакция е била леко пресилена. В края на краищата оставаше възможността Шарлот да е починала от естествена смърт. Що се отнася до Съмърс, нима в Лондон не ставаха убийства? Кой можеше да каже със сигурност, че Съмърс просто не се бе озовал на погрешното място в погрешния момент? Действително, съвпадението бе твърде голямо: и двамата бяха умрели внезапно, в кратък отрязък от време, което само по себе си будеше безпокойство, но пък, от друга страна, Гадис нямаше никакви доказателства за престъпление, освен вътрешното усещане, че руското правителство системно избиваше всички, свързани по някакъв начин с Атила.

Малко по-късно се случи нещо, което укрепи още повече оптимизма му. Докато си правеше резервация за Берлин от едно интернет кафе на Ъксбридж Роуд, Гадис видя, че Людмила Третяк му бе писала на адреса, който ѝ бе дал в Москва. Съобщението бе отишло в папката за спам може би защото беше на руски.

Драги д-р Гадис,

Пиша Ви от компютъра на една приятелка, използвайки нейния адрес; надявам се, че така няма да бъда разкрита. Беше ми приятно да разговарям с Вас по време на нашата среща. Мисля, че Ви дължа голяма благодарност за предоставената нова информация относно смъртта на съпруга ми.

В момента като че ли съм в състояние да Ви помогна с още нещо. Може би вече знаете, че шеф на звеното на МИБ в Берлин по времето, когато съпругът ми работеше в

Източна Германия, беше Робърт Уилкинсън. Фьодор го познаваше и под псевдонима Доминик Ълвърт. Не знам доколко би Ви била полезна тази информация, но Вие ме питайте кой още в Берлин би могъл да е познавал мистър Едуард Крейн и на мен ми се струва логично въпросното лице да е поддържало връзка с най-високопоставения служител на британското разузнаване в Берлин по онова време.

Това е всичко, за което се сецам в момента, че би могло да Ви бъде от полза. Но в Москва имах възможност да видя с какъв жар работите за разрешаването на тази загадка и Вашата отдаденост ме трогна дълбоко.

Това можеше да е и капан, разбира се, опит от страна на ФСС да го подмами на среща с несъществуващ служител на МИБ. Ала в леко импулсивния, замечтан тон на имейла той разпозна стила на изразяване на Третяк и усети прилив на оптимизъм: поне тя беше жива и в безопасност.

Той отново погледна екрана. Бръкна в джоба си, извади смачкано листче хартия и си записа имената „Робърт Уилкинсън“ и „Доминик Ълвърт“. После се помъчи да си спомни дали ги бе виждал преди — било в архива на Шарлот или в кашоните, които Холи му бе дала. Нищо не му идваше наум. Знаеше, че поема риск, доверявайки се на Третяк, и че в такива моменти вроденият му оптимизъм колкото му помагаше, толкова му и пречеше, но нямаше как да пренебрегне казаното от нея. Информацията просто плачеше за разследване. Най-малкото би могъл да помоли Джоузефин Уорнър да пусне една справка за двете имена в архивите на Форин Офис. Какво можеше да му навреди това?

След около час Гадис ѝ позвъни от една телефонна кабина на Ъксбридж Роуд.

— Джоузефин?

— Сам! Тъкмо за теб си мислех!

— С добро, надявам се? — каза той. — Какво ново в Кю?

Двамата размениха още любезности, но на Гадис не му беше до общи приказки. Нужна му бе помощта на Джоузефин, за да провери

получената информация.

— Дали мога да те помоля за една услуга?

— Разбира се.

— Следващия път, като отидеш на работа, би ли проверила дали в архивите на Форин Офис има нещо за дипломат на име Робърт Уилкинсън? Ако не откриеш нищо, пробвай с Доминик Ълвърт. Всичко, до което се добереш и за двамата. Писма, протоколи от заседания, в които са участвали, конференции, на които са присъствали. Каквото и да било.

Това беше вторият им разговор след вечерята в Бракънбъри Вилидж и Гадис си даваше сметка, че тонът му е твърде директен и делови. Ето защо той се изненада, когато Джоузефин му предложи да се видят отново.

— Ще хвърля един поглед — каза тя. — Между другото, какво ще кажеш пак да вечеряме заедно? Този път аз черпя. Ще ти донеса копия от всичко, което успея да открия.

— Би било невероятно мило от твоя страна.

Изведнъж Гадис сякаш изтри от паметта си странната ѝ сдържаност, докато я бе изпращал по Голдхок Роуд; в съзнанието му изплува осветеното ѝ от свещите лице в ресторанта, загатнатото обещание в погледа ѝ.

— Боя се, че през уикенда съм заета — добави тя. — Следващата седмица ще ми бъде по-лесно, ако си в Лондон.

— Защо, какво ще правиш през почивните дни?

— О, благодарение на теб най-после се организирах.

— Благодарение на мен?!

— Ти ме накара да се чувствам гузна, че още не съм намерила време за сестра ми, така че се самопоканих да ѝ отида на гости. Утре заминавам за Берлин.

Ето на това му се казва щастлива случайност, помисли си той.

— Невероятно! Аз самият направих резервация за Берлин днес следобед. Ще бъдем там по едно и също време.

— *Сериозно?! —* Джоузефин изглеждаше приятно изненадана; може би нейният „комплициран“ приятел не беше поканен да я придружи. — Ами хайде да си уговорим среща тогава! Да се видим през уикенда.

— Много бих се радвал.

Гадис ѝ каза къде ще отседне — в „Новотела“ до Тиргартен — и двамата се разбраха в събота вечер да вечерят заедно.

Какъв невероятен късмет, мислеше си той, докато окачваше слушалката.

Четирийсет минути по-рано Таня Акосела бе получила бележка, с която ѝ се съобщаваше, че д-р Сам Гадис — междувременно обозначен с кодовото име Полярна мечка, защото, както ѝ бе обяснил Джон Бренан, скоро щял „да изчезне“ — е закупил билет за полета на „Изи Джет“ до Берлин от едно интернет кафе на Ъксбридж Роуд с час за излитане 8:35 в петък сутрин и връщане след два дни. Билетът бил платен с „Мастеркард“, включен в пакетна услуга заедно с две нощувки в берлинския „Новотел“ до Тиргартен. Таня се запита защо Гадисе използвал обществен компютър вместо своя личен лаптоп в дома си в Шепърдс Буш и заключи, че е започнал да осъзнава опасността, в която го въвлича интересът му към Атила.

Малко преди да залезе слънцето след един кристално ясен, ведър лондонски ден тя позвъни на сър Джон Бренан.

— Имената Робърт Уилкинсън и Доминик Ълвърт говорят ли ви нещо в контекста на Атила?

Бренан току-що бе играл скуош на корта на Воксхол Крос и беше мокър от пот. Той накара Таня да повтори имената и като ги чу отново, изруга толкова гръмогласно, че стресна чистачката в женската съблекалня.

— Откъде, по дяволите, получава информация Гадис?! — изрева той. — Среща във вътрешния двор. След половин час.

Докато Бренан си вземе душ и се преоблече в сив костюм, Ана пусна справка в базата данни за Уилкинсън и Ълвърт, но се натъкна на същата стена от пречки и ограничен достъп, с която се беше сблъсквала при предишните си опити да научи нещо повече за Крейн и Нийм. Някой умишлено ѝ пречеше да си върши работата. Това бе първото, което съобщи на Бренан, когато се срещнаха във вътрешния двор на сградата. Той бе затворил вратата зад гърба си, за да останат сами в цялото пространство, обикновено населявано от пушачи. Никой не би дръзнал да обезпокои шефа при такива обстоятелства.

— Простете за откровеността ми, сър, но ми се струва, че има неща, които не сте ми казали за Атила.

Бренан гледаше в краката на Ана. Беше си разтегнал мускул на ръката и се мръщеше от болка.

— Може би има неща, които *ти* не ми казваш — сръза я той, като се обърна с гръб. Струваше му се неуместно Ана да критикува методите му на действие. — Последния път, като говорихме, ти ми каза, че Гадис разследвал онзи пуяк Харолд Уилсън. А сега излиза, че души около Робърт Уилкинсън.

— Вие сам казахте, сър, че Ажанкур е легенда за заблуда на противника.

— Тъй де, тъй. — Настроението на Бренан се смени рязко. Още докато си обличаше костюма, той бе решил, че ще трябва да разбули някои аспекти около прикриването на случая „Атила“. От Таня едва ли можеше да очаква да си върши добре работата с едната ръка, вързана зад гърба ѝ. — Може би от самото начало трябваше да бъда поткровен с теб.

Таня се учуди, че Бренан толкова лесно капитулира.

— Боб Уилкинсън беше шеф на бюро на МИБ в Берлин при падането на Стената. По онова време имаше близо десет години стаж в Източна Германия. „Ълвърт“ беше един от псевдонимите му. През 1992 година ФСС се опита да го убие в Лондон. Опитът бе неуспешен, но впоследствие Ълвърт емигрира в Нова Зеландия, възможно по-далеч от миналото си.

— Защо ФСС е поискало смъртта му?

— Заради отношението му към Атила. — Докато слушаше, Таня се вгледа в лицето на Бренан с усещането, че отново крие нещо. — Вбесени, че толкова дълго време ги бяхме разигравали, руснаците си бяха поставили за цел да ликвидират всеки, който по един или друг начин беше свързан с Крейн.

— *Всеки?!* Това не са ли твърде много хора? Дейността на Крейн обхваща близо пет десетилетия.

Бренан виждаше логиката в забележката ѝ, но по причини, за които тя никога не би могла да се досети, нямаше намерение да ѝ разкрива повече.

— Жертвите са все високопоставени фигури, поддържали по един или друг начин отношения с Крейн през 80-те — каза уклончиво

той. — Един офицер на КГБ на име Фьодор Третяк например станал водещ на Атила в Източна Германия през 84-та. Третяк бил убит през 1992-ра, докато вървял към апартамента си в Санкт Петербург. На Боб Уилкинсън пък му бяха сложили бомба под колата; остана жив само защото още от годините си в Северна Ирландия бе свикнал да проверява всеки автомобил, преди да се качи. Малко след това замина за Окланд, при леко съмнителни обстоятелства. Повече от десет години, откакто скъса всякакви връзки със службите.

— Какви обстоятелства?

Бренан смотолеви нещо неразбираемо. Таня се принуди да направи крачка напред, за да чуе отговора, като се питаше защо шефът ѝ така упорито се прави на глупак. Тя погледна надолу и забеляза, че една от безупречно лъснатите му кожени обувки е охлузена на бомбето, сякаш някой бе прекарал отгоре телена четка.

— Боб си бе наумил, че не правим достатъчно, за да го охраняваме. — Докато си припомняше инцидента, Бренан изглеждаше обзет от искрено разкаяние. — Твърдеше, че същите мерки за безопасност, каквито бяхме предоставили на Едуард Крейн, се полагали и на него.

По лицето на Бренан пробяга дяволита усмивка, докато си припомняше звездния миг на Дъглас Хендерсън.

— Аз лично уредих Еди да умре от естествена смърт.

Дълбоко в душата си Таня изпитваше ужас, че е попаднала в организация, която с еднаква лекота би прибегнала до убийство и измама. Но тя явно бе разбрала погрешно думите на Бренан, който побърза да разпръсне страховете ѝ с извинителен жест.

— Не, не. Не се стряскай. — Таня кимна, но през петте години, откакто работеше за МИБ, никога не се бе чувствала толкова притеснена. — По онова време Еди вече беше преполовил осмото си десетилетие. Както би казал някой, бе отдал живота си във вярна служба на родината. Имаше нужда от заслужен отдих. Аз го откарах в една болница в Падингтън, раздадох достатъчно сребърници и — фокус-мокус! — Еди почина от рак на панкреаса през февруари 92-ра.

— Един от ощастливиците с вашите сребърници дали случайно не се е казвал Майснер?

Колебанието на Бренан трая само част от секундата.

— Майснер, именно. — Таня го наблюдаваше внимателно. Какво ли още криеше от нея? — Беше старшият лекар на дежурния екип онази нощ, когато Еди бе докаран в болницата. Как разбра за него?

— Гадис споменава името му на един от записите. — Колкото и да беше странно, в момента тя изпитваше по-голяма лоялност към Сам, отколкото към своите. Усещаше, че Бренан я разиграва, което я изпълваше с негодувание. — Очевидно отива в Берлин, за да се срещне с него.

— Няма да е зле да го държиш под око — предложи Бренан.

— Всичко е уредено. — Таня се зарадва на изненадания поглед, който ѝ хвърли той. — Утре летя за там. Организирана съм екип за проследяване.

Жената несъмнено си я биваше. Бренан кимна одобрително. Таня се възползва от благоразположението му, за да изкопчи още информация.

— А Крейн?

— Какво Крейн?

— Къде е той сега? Какво е станало с него след болницата?

Бренан се обърна и погледна към затворената врата. Това беше въпросът, на който всеки търсеше отговор.

— Еди живее край Уинчестър — отвърна той, съзнавайки, че е въпрос на време Таня сама да се добере до истината. — Съжалявам, но нямаше как да ти кажа досега. След Падингтън му създадохме нова самоличност. Можеш да го откриеш в старческият дом „Мереди“ в Хедбърн Уърди. Сега се казва Томас Нийм.

Гадис си даваше сметка, че едва ли би имало голяма полза да се яви неканен у Бенедикт Майснер и от вратата да започне с въпросите. Спомняше си гневния имейл, който Майснер бе написал на Шарлот, заплашвайки я със съд, ако продължи да намеква за някакво негово участие в инсценировката около смъртта на Едуард Крейн. Ако Гадис отидеше сега в Берлин с подобни обвинения, Майснер положително щеше да му затръшне вратата в лицето, ако не и да повика полиция.

Ето защо на Гадис му бе нужен по-изпитан план за действие. Намери в интернет координатите на частната му клиника в Берлин и му позвъни от телефонна кабина в колежа. Рецепционистката говореше перфектен английски и той я попита дали може да му даде час за петък следобед.

— Разбира се, сър. Но за утре следобед нямаме много възможности. Мога да ви запиша за четири. Това удобно ли ви е?

Гадис прие уговорения час, даде ѝ телефона на хотела си в Берлин и се запита какво ли би могъл да използва като претекст за срещата. *Трудно заспивам, докторе. Имате ли лек за параноя?* На следващата сутрин се събуди от будилника точно в пет, измина разстоянието на север до „Лутън“, остави фолксвагена на обществен паркинг пет километра преди летището и взе полета на „Изи Джет“ за „Шьонефелд“. Срещу две евро автобус 171 го откара със скоростта на охлюв, спирайки поне на трийсетина спирки, през безкрайната върволица от добре поддържани предградия, обитавани от германски пенсионери, до Херманплац, откъдето Гадис взе У-бана за Тиргартен. „Новотелът“ беше буквално през улицата от станцията на метрото — съдържано луксозен, с полирано мраморно фоайе и рецепционисти, говорещи свободно по три езика. В дискретно осветения лоби бар бизнесмени изчакваха времето до поредната среща. Обикновено Гадис предпочиташе да отсяда в доста по-различни места — семейни хотели с дванайсетина стаи, с ретро чар и атмосфера, — но в случая бе благодарен за безличната ефективност на „Новотела“, за стерилната

стая с колосани чаршафи на третия етаж, с огромния плазмен телевизор, по който да гледа Си Ен Ен и платени игрални филми. На такова място можеше да разчита на пълна анонимност.

До срещата с Майснер оставаха два часа, които той реши да убие в разходка по тесните, виещи се пътеки на Тиргартен, после мина по ул. „17 юни“ покрай Колоната на победата и паметника на Бисмарк и от там на изток до Бранденбургската врата. Макар да съзнаваше, че ако руснаци или англичани бяха решили да му поставят опашка в Берлин, нямаше никакъв шанс да се отърве от нея, той все пак бе положил усилие да се убеди, че поне от „Лутън“ никой не го следеше. На летището бе огледал лицата в салона за заминаващи, после на пътуващите с автобус 171 през берлинските предградия. На излизане от хотела бе минал през главния вход, десетина секунди се бе помотал из паркинга, след което се бе обърнал и отново бе влязъл във фойето. Макар да съзнаваше, че това са аматьорски трикове, заимствани от евтини трилъри, той нито за момент не забеляза някой да го следи. С всеки изминал ден Гадис все повече се убеждаваше, че интересът му към Атила някак си бе останал незабелязан.

Всичко това само свидетелстваше за професионализма на агента от МИБ, който бе седял през пет реда зад него в самолета на „Изи Джет“ и после го бе проследил в автобус 171 с наетото ауди четворка, което го очакваше на летището. „Ралф“ — мъж на около трийсет и четири-пет, който работеше в централата на МИБ в Лондон — също имаше запазена стая в „Новотела“ и без усилие го бе проследил при разходката му до Бранденбургската врата. На двеста метра по-назад с велосипед — под наем се присъедини и партньорката на Ралф от екипа за следене — „Кейти“, която бе пристигнала с полета на Таня Акосела преди двайсет и четири часа. Третият член на екипа — „Дез“ — седеше в аудито на Хофйегералее и очакваше разпореждания от Таня. Самата Таня бе настанена в нает от МИБ апартамент на Вилхелмщрасе, на километър от английското посолство. Тя знаеше, че Полярна мечка има намерение да се среща с Майснер, но засега нямаше представа къде ще се състои срещата им, нито в колко часа.

Гадис не беше идвал в Берлин от една ученическа екскурзия през 1983 г., когато бяха надничали над Стената към източногерманските граничари, които от своя страна ги оглеждаха през военните си бинокли, опитвайки се да прикрият вцепеняващата скука зад

заплашителни пози. Изминалите оттогава години го наведоха на размисъл; в течение на пет безкрайни минути той стоя неподвижен под Бранденбургската врата, притиснал длани към гранитните колони в момент на сантиментално съзерцание, с което едва не доведе Ралф до припадък.

— Върши някакви дивотии под вратата — докладва той по мобилен телефон на Таня. — Все едно прави гимнастика. Може да дава сигнал на някого.

— Остани на позиция — беше отговорът. — Да видим кой ще се появи.

Ала никой не се появи. След малко Полярна мечка тръгна към Райхстага, но при вида на опашката от туристи, чакащи реда си, за да зърнат отвътре стъкления купол на Норман Фостър, се отказа да влезе, върна се по обратния път и прекара още петнайсет минути от южната страна на Бранденбургската врата, откъдето се запъти към Мемориала на Холокоста.

— Гледай точно там да не ти се изплъзне — предупреди Таня Ралф.

Мемориалът представляваше лабиринт от гранитни блокове, някои високи по 5–6 метра, заемащи площ от двайсет декара, сред които Гадис като нищо можеше да се изгуби. Тя вече не се съмняваше, че Гадис използва аматьорски похвати — като онази смяна на влаковете на Уотърлу в последния момент — и че в никакъв случай не беше извън способностите му да определи среща на Майснер точно по средата на Мемориала, където да не могат да ги подслушват.

Междувременно Кейти бе дошла с велосипеда до ъгъла на Ебертщрасе и Хана Аренд Щрасе при югоизточния край на комплекса, уверена, че рано или късно Гадис ще излезе от Мемориала и ще тръгне към Чекпойнт Чарли.

— Предполагам, че се прави на турист — каза тя.

Ралф и Таня се съгласиха с нея, когато главата на Гадис се подаде над един гранитен блок на 6–7 метра от улицата. Миг по-късно Гадис излезе на Хана Аренд Щрасе, запали цигара и тръгна на изток към Фридрихщрасе, където застана до една пощенска кутия, оглеждайки се за такси.

— Търси такси — чинно се обади Ралф и Таня нареди аудито да се придвижи на двеста метра от въпросния ъгъл, докато Ралф също се

заоглежда за такси.

— Това е — каза тя. — Гледайте да не го изгубите.

Не го изгубиха. Аудито пристигна след три минути и проследи Полярна мечка до Пренцлауерберг — снобски квартал в някогашния Източен Берлин, където градската бохема идваше да си купува винилови плочи и да пие лате макиато. Ралф хвана такси две минути след Гадис, но го освободи, след като получи уверенията на Дез, че „ситуацията, доколкото мога да преценя, е под контрол“. В 15:46 ч. Гадис плати на шофьора и слезе на Шьонхойзер Алее.

— Той е на една пресечка от клиниката на Майснер — обяви Таня, като се взираше в картата на Берлин. Самата тя бе ходила предишната вечер да огледа мястото. — Да видим сега дали телефонът му работи.

Единственият потенциален проблем беше мобилният телефон на Полярна мечка. Преди два дни, докато Гадис го беше оставил за малко без надзор в кабинета си в колежа, един техник на МИБ бе успял да му инсталира програма, с която апаратът се превръщаше в дистанционно задействан предавател. Устройството бе доказало, че работи — веднъж и за кратко, когато Ралф го бе изпробвал от паркирана кола пред дома на Гадис, но в чуждестранна мрежа нещата бяха доста по-сложни. Клиниката на Мейснер беше на третия етаж; за да достигне ясен сигнал до аудито, наред с техническо майсторство бе необходим и доста късмет.

Гадис стигна до сградата и откри входа към клиниката на Майснер, до който имаше закачена табела:

БЕНЕДИКТ МАЙСНЕР

АКУПУНКТУРА
ХОМЕОПАТИЯ
ТРАВМИ НА ГРЪБНАКА И СТАВИТЕ

Истинска загадка, помисли си той. Как така един утвърден, квалифициран лондонски лекар бе стигнал дотам, че да се прехранва с акупунктура и хомеопатия в Берлин? Дали не му бяха отнели

разрешителното да практикува медицина? Гадис погледна часовника си и видя, че до уречения час има десет минути — достатъчно, за да позвъни на Джоузефин Уорнър.

— Изважда си телефона — докладва Дез.

Джоузефин отговори на позвъняването му с подobaващ ентузиазъм:

— Сам! Тук ли си вече?

— *Ja* — отвърна Гадис с насилена немски акцент, но веднага се разкая за тъпата шегичка. — Как е сестра ти?

Тя понижи заговорнически глас.

— Дразни ме до полудяване. Сега разбирам защо толкова години съм избягвала да ѝ дойда на гости.

Гадис се усмихна.

— В такъв случай няма да е трудно да те убедя да вечеряш с мен.

— Ами ти вече ме убеди! — Джоузефин явно флиртуваше и — кой знае? — може би не ѝ бе съвсем чужда и мисълта да продължат вечерята си на третия етаж в „Новотел Тиргартен“.

— Знам едно място — обяви Гадис, който още в Лондон бе направил съответните проучвания и бе запазил по интернет маса за двама — за всеки случай — в „Кафе Жак“ в Нойкьолн.

Двамата се разбраха за мястото и часа на срещата и той прекъсна връзката, след което натисна звънеца за клиниката на Майснер. Дез задейства програмата в мобилния му телефон и след минута Таня чу как Гадис се представя на рецепционистката.

— *Guten Tag* — каза той. — Извинявам се, не говоря немски.

— Няма проблем, сър.

— Имам записан час при доктор Майснер за четири.

Качеството на звука беше превъзходно и Таня въздъхна с облекчение. Макар да чуваше разговора през слушалки, тя имаше усещането, че се намира при тях в стаята. Чу как рецепционистката помоли Гадис да попълни формуляр — „малко лични данни и описание на оплакването ви, ако обичате“. Гадис въздъхна, отпусвайки се в креслото; в слушалките се разнесе трясък, когато бръкна в джоба си при телефона, за да извади химикалка, последван от тихото шумолене на хартията, когато започна да попълва формуляра.

Точно след три минути в чакалнята иззвъня телефон. Рецепционистката вдигна слушалката и Гадис бе поканен да заповяда

— „от тук, моля“ — в кабинета на Майснер. Той ѝ подаде попълнения формуляр, но тя му каза да го покаже на „хер доктора“. Докато Гадис се здрависваше с Майснер в кабинета му, Таня се питаше какво ли встъпление си е намислил.

— Я! Та ние и двамата сме доктори!

Въпреки грубия немски акцент гласът на Майснер звучеше напевно и приветливо.

— Точно така. — Гласът на Гадис беше по-равен и някак притеснен. — Макар и в различни професионални области. Аз не спасявам всеки ден човешки живот...

Таня мислено поздрави Гадис за добре премереното ласкателство — опитваше се да предразположи домакина си.

— О, отдавна вече не спасявам хора, колега. Просто облекчавам болката. А каква е вашата област, ако мога да попитам?

— Аз съм учен, преподавам в Юнивърсити Колидж — Лондон.

— Аха! Ю Си Ел! Седнете, моля, седнете.

В слушалките се чу как Гадис се намести в поредното кресло и започна да обяснява на Майснер, че преподава руска история във Факултета по славистика и източноевропейски изследвания. Майснер само повтаряше *Ja, ja* и звучеше безкрайно заинтригуван от всичко чуто.

— Така ли? Ама наистина? Аз самият съм живял в Лондон преди време.

— Сериозно? И къде по-точно?

— В Хампстед. Няколко години работих в болницата „Сейнт Мери“ в Падингтън. Знаете ли я?

— Да, знам я.

Това, разбира се, откриваше за Полярна мечка възможност да премине към същината на разговора и Таня не се съмняваше, че Гадис ще се възползва. Обикновено при подобна размяна на реплики беше за предпочитане картите да се разкриват по-отрано, вместо да се работи за изграждане на взаимно доверие, което в един момент да бъде попарено от истината.

— Всъщност бих казал, че това е причината да съм тук днес.

Гадис бе решил да премине в атака. Таня чу Майснер да казва „Съжалявам, не ви разбирам“ и усети как кръвта забуча в главата ѝ. Тя притисна слушалките към ушите си, за да не изпусне нито дума.

— Боя се, че дойдох при вас под фалшив предлог, докторе.

— Под фалшив предлог?...

Гласът на Майснер звучеше объркано и някак дефанзивно. Гадис продължаваше да настъпва.

— Нямам никакви оплаквания. Не съм дошъл, за да търся лечение. Искан да поговоря с вас за времето, през което сте работили в „Сейнт Мери“. Знаех, че в никакъв случай нямаше да се съгласите да ме приемете, ако ви бях казал истинската причина да дойда при вас.

Таня се опитваше да си представи реакцията на Майснер. Той имаше живи, изразителни очи, полускрити зад очила с дебели рогови рамки; широкото му загоряло лице излъчваше добросъщност. Настана продължително мълчание. Някой подсмръкна. Чуваше се ритмично потрепване, сигурно Майснер барабанеше с пръсти по бюрото си.

— Вие сте кореспондирали с една моя приятелка — започна Гадис.

— Шарлот Бърг — отвърна веднага Майснер. Заучената му приветливост се беше изпарила. — Принуден съм да ви помоля да напуснете незабавно кабинета ми. — Таня чу как столът му се плъзна назад по паркета. Майснер се изправяше.

Гадис не се отказваше.

— Моля ви да ме изслушате. Дошъл съм, за да ви предупредя. Моето посещение е за ваше добро, за собствената ви безопасност.

— Доктор Гадис, моля ви да не злоупотребявате с търпението ми. Полиция ли искате да извикам? Можете да си тръгнете цивилизовано, иначе не бих се поколебал...

— Шарлот Бърг е мъртва. — Полярна мечка едва се сдържаше да не избухне. — Най-вероятно е убита от руското разузнаване.

Последвалото мълчание бе толкова внезапно, че в един момент Таня се запита дали микрофонът не е прекъснал. Тя за малко не се обади на Дез, когато Майснер най-после каза:

— И защо смятате, че това ме засяга по някакъв начин?

— Помните ли Калвин Съмърс?

— Както казах и на мис Бърг, нямам какъвто и да било спомен за лице с това име, а ако държите да ме замесвате в подобни истории, без колебание ще заведа срещу вас дело за клевета.

— И Съмърс е мъртъв. — Отговорът на Гадис съдържаше добре дозирана заплаха. — Убит, най-вероятно също от руското разузнаване.

Таня чу как Майснер си пое дълбоко въздух — единственият звук, който наруши тишината в стаята.

— Едва ли е нужно след всичко това да ви казвам, че само вие и портиерът сте останали живи.

— Портиерът?

— Валдемар. Луси Форман е загинала при автомобилна катастрофа през 2001 година. — При тази новина Майснер залитна назад в стола си. Таня се запита дали поне единият от двамата знае, че Валдемар е умрял в Краков през 1999 година. — Нямам представа дали катастрофата е била случайност, или е умишлено предизвикана. Казвам ви само, че трябва да си отваряте очите на четири.

— Не е това, което сте дошли да ми кажете, докторе.

Гадис бързо отстъпи.

— Прав сте. Дойдох, за да поискам помощта ви. Може онова, което знаете, да помогне и на двама ни да отървем кожата.

Отново мълчание.

— Поддържате ли още връзка с Дъглас Хендерсън? — попита по-сговорчиво Гадис. — Знаете ли, че истинското му име е сър Джон Бренан и понастоящем е шеф на МИ6?

По-полека, Сам — помисли си Таня. — *Не издавай наведнъж всичките ни тайни.*

— Не знаех — отвърна Майснер. Гърлото му беше пресъхнало; в слушалките се чу как пийна глътка вода.

— Човекът, чиято смърт сте спомогнали да инсценират, се казва Едуард Крейн. Бил е двоен агент на МИ6. Руснаците са искали да го ликвидират, поради което Бренан е трябвало да ги заблуди, че Крейн е починал от рак.

— Винаги съм искал да знам отговора на този въпрос — каза тихо Майснер.

Гадис продължаваше да настъпва.

— Спомняте ли си изобщо нещо за Крейн? От МИ6 показаха ли по някакъв начин какво смятат да правят с него? Оттогава молен ли сте да правите други подобни услуги на британското разузнаване?

— Разбира се, че не.

— Чували ли сте за Атила? Някой споменава ли е пред вас това име? Ако не се смята Шарлот Бърг, разговарял ли е някой с вас за случилото се през 92-ра?

— Вие сте първият.

Без да вижда очите му, Таня не можеше да каже дали Майснер лъже, или казва истината, но отговорът му звучеше искрено.

— В такъв случай защо според вас е убит Съмърс? Защо според вас руснаците ликвидираха Шарлот?

Майснер се изсмя задавено.

— Доктор Гадис, струва ми се, че по-скоро вие би трябвало да знаете отговора на тези въпроси. Аз нямам какво повече да ви кажа. Не съм направил нищо нередно. МИБ ми платиха да си затварям устата. И не съм нарушавал уговорката. Положих клетва по Закона за държавната тайна, също както навремето бях положил Хипократовата клетва. За мен тези неща *значат* нещо. Аз държа на репутацията си. Бенедикт Майснер спазва дадената дума. Знам, че понятия като чест и достойнство не са много на мода в днешно време, но те представляват основна част от моята житейска философия.

Отново настъпи мълчание. Слушалките прилягаха плътно около ушите на Таня и тя ги раздалечи за момент, за да облекчи напрежението.

— А чували ли сте за Томас Нийм? — продължи Гадис. — Името говори ли ви нещо?

Таня сякаш виждаше как Мейснер клати озадачено глава.

— Никога не съм го чувал. Кой е той, бихте ли ми казали?

Таня изруга наум. Спомни си разговора с Бренан в двора на Воксхол Крос: рано или късно Гадис щеше да стигне до истината, че Нийм е шестият от „Тринити“. *Именно*, бе й отвърнал Бренан. *И когато се стигне дотам, това ще е моментът, в който ние ще се намесим*. Тя беше бясна, че шефът ѝ я бе подвел, унижена, че ѝ бе възложил да следи Гадис, без да ѝ предостави най-важната информация, свързана с операцията. *Работим на принципа „кой има нужда да знае“* — бе ѝ отвърнал той, опитвайки се да смекчи удара с мазна усмивка. — *Само шепа хора в света знаят случилото се с Едуард Крейн. И сега ти си една от тях*.

Таня чу как Гадис се размърда на стола си. Отначало си помисли, че си сваля сакото, но изведнъж качеството на звука стана още по-ясно

и тя разбра, че Полярна мечка е извадил телефона от джоба си.

— Имам негова снимка — каза той. Още докато Гадис щракаше с копчетата на апарата, Таня се сети какво следва. — Виждали ли сте този човек?

Таня седеше и чакаше. Нямахше как да предотврати онова, което бе на път да се случи. Чу как Майснер се надигна от стола си; чу стържещия звук, когато Гадис плъзна телефона към него по повърхността на бюрото. Реакцията на Майснер, когато видя снимката на Нийм от кръчмата, беше точно такава, каквато бе очаквала: той си пое дълбоко въздух, не вярвайки на очите си.

— Това е той! — почти извика Майснер. — Това е мъжът, който бе приет онази нощ в болницата! Човекът на снимката не е никакъв Томас Нийм. Това е Едуард Крейн!

Наистина, за момент Гадис бе заподозрял, че Крейн и Нийм може да са едно и също лице, но то беше слаба утеха в сегашното положение. Чувстваше се дълбоко обиден и засрамен, че се бе оставил като последен глупак да бъде воден за носа от един професионален лъжец. Никакви мемоари не съществуваха. Нито пък бяха нужни, след като Томас Нийм носеше историята в главата си. През цялото време той бе разговарял с шестия от Кеймбридж, но беше твърде глупав и заслепен от алчност, за да го осъзнае. Усещането по странен начин наподобяваше внезапното чувство на празнота, когато човек е бил предаден от близък приятел или оплетен в интриги от завистлив колега — Гадис изпитваше не просто унижение, а и засилващ се гняв. През целия си живот бе запазил добро мнение за човешкия род, свикнал бе да приема хората без резерви и да се надява, че положителното начало ще надделее. Разбира се, беше наивно да мисли така, както беше наивно да се надява, че целият свят му желае доброто. Трябваше отдавна да е отгатнал какво бе намислил Крейн. В края на краищата и той подобно на Филби бе прекарал целия си живот в един безкраен маскарад. Едуард Крейн беше не толкова личност, колкото поредица от маски; с падането на всяка отдолу се показваше друга. Нийм беше просто поредното му превъплъщение, роля, която Крейн играеше не толкова за собствено забавление, колкото, за да прикрие истинската си самоличност. На млади години Крейн се бе преструвал пред британските власти, че е лоялен и всеотдаен служител на короната, като същевременно бе издавал държавни тайни на НКВД. После невъзмутимо бе минал на отсрещната страна, след като междуременно бе успял да убеди Москва, че сърцето му е отдадено на Матушка Рус. Тези две състояния бяха огледални образи, отразяващи една и съща идеология. Едуард Крейн нямаше родина. Имаше само себе си.

От тази гледна точка на Гадис му изглеждаше абсолютно логично, че Крейн бе предпочел да му разкаже историята на Атила под

фалшива самоличност; би било против природата му да разкрие истинското си „аз“. Той положително се бе зарадвал на интелектуалното предизвикателство да води за носа един утвърден учен. В кой ли момент бе планирал да му разкрие истината? Или може би бе решил да отиде в гроба като Томас Нийм, като отнесе със себе си и своята последна тайна? Това беше почти сигурно. Защо на стари години да изневерява на навиците си?

— Полярна мечка яко се е сдухал — докладва Дез, който пое Гадис пред входа на клиниката. Майснер бе приел да се срещнат в едно бистро в Кройцберг в осем същата вечер. — Който и да е Едуард Крейн, здравата е побъркал нашия човек.

Николай Доронин, който също наблюдаваше входа на клиниката от двеста метра разстояние, не обърна внимание на Гадис, когато излезе в четири и половина и тръгна по улицата; той погрешно допусна, че високият метър и осемдесет мъж с кадифено сако и кожена чанта през рамо живее в някой от луксозните апартаменти на четвъртия или петия етаж. Доронин пропусна да забележи още нещо: самия Дез, който слезе от тъмносиньото ауди А4 на ъгъла на Шьонхойзер Алее, за да проследи пеша Гадис до станцията на У-бана на Еберсвалдер Щрасе. Той се интересуваше само и единствено от Бенедикт Майснер. От 48 часа наблюдаваше входа на сградата и бе установил, че Майснер живее сам; научил бе дневния му режим, изчислил бе физическата му сила и знаеше приблизително какво да очаква при евентуална схватка с него. Ето защо Доронин реши, че е по-разумно да подходи по начин, подобен на успешно приложения по отношение на Шарлот Бърг. Също както Александър Грек бе проникнал в кабинета ѝ, той щеше да влезе в апартамента на Майснер, да прибави 10 мг натриев флуороацетат в бутилката минерална вода, която Майснер държеше до леглото си, и мирно и тихо да се върне в Лондон със следващия полет.

Първоначално Доронин възнамеряваше да приведе в изпълнение плана си едва на другата сутрин, но след като проследи Майснер до апартамента му на Райхенбергер Щрасе и изчака отвън един час, той видя доктора да излиза в осем без десет, облечен с различни дрехи и с брой на „Дер Шпигел“ в ръка. Очевидно беше, че отива на вечеря. Разбира се, Доронин проследи Майснер по цялата дължина на Лигницер Щрасе до любимото му бистро, което се намиреше на

няколкостотин метра от дома му. Майснер седна на една маса отвън, прегледа набързо менюто и си поръча халба бира. Това даде на Доронин ценна възможност. Той държеше да се прибере в Лондон колкото се можеше по-скоро, за да прекара поне част от уикенда с малкия си син. Ако можеше да свърши работата с Майснер днес, още утре по обяд щеше да е в апартамента си в Кенсингтън.

Унесен в мисли, Доронин отново пропусна да забележи едрия мъж с кадифеното сако, който слезе от таксито на Лигницер Щрасе. Не бяха минали и три минути, след като той се бе върнал назад, към дома на Майснер, когато Сам Гадис забеляза доктора и седна на неговата маса.

От друга страна, британското разузнаване действаше изпреварващо. Знаейки, че Майснер и Гадис си бяха дали среща в бистрото, Кейти и Ралф бяха заели позиция на терасата с две огромни купи лучена супа на масата пред себе си; от време на време те доближаваха глави, хващаха се за ръце като влюбени и изчакваха появяването на Полярна мечка. В същото време Таня им изпращаше есемеси от предната седалка на аудито, паркирано в края на улицата пред апартамента на Майснер. Тя беше бясна, че Гадис бе оставил мобилния си телефон в хотелската стая, поради което разговорът му с Майснер нямаше как да бъде проследен.

Бистрото беше популярно място за семейни двойки. Макар да минаваше осем, млади майки кърмеха бебета на хладния есенен въздух, докато румени татковци дундуркаха малки дечица на коленете си. Но обслужването беше мудро. Бяха минали пет минути, откакто Гадис седна при Майснер, когато застаряващата келнерка хипарка се довлече до масата им и прие поръчката му за чаша кафе.

— *Кафе?! —* попита изненадано Майснер. — В осем вечерта?

Гадис обясни, че е имал тежък ден, и се зачете в менюто. Заведението предлагаше тъкмо храната, която ненавиждаше: блудкави яхнии, бобена супа, салати с тофу, поръсени с див лук и кедрови ядки, докато в този момент той би убил човек за една дебела пържола.

— *Какво, по дяволите, е биобратвурст? —* попита той.

В отговор докторът го изглежда с празен поглед през роговите рамки. Имаше унилия вид на човек, който се опитва да преглътне грешките от миналото си. Гадис огледа какво ядяха хората по съседните маси. Все нещо в тази дупка ставаше за ядене. Зад гърба му

две недохранени скандинавчета чоплеха предпазливо салата от рукола. Над масата им минаваше гирлянда от електрически крушки, провесени между два кестена. В другата посока млада двойка — англичани по вида на облеклото им — се държаха за ръце и дояждаха две големи купи лучена супа.

Гадис замръзна.

Жената му изглеждаше позната, беше я виждал и преди — същия следобед при Мемориала на Холокоста; подпираше се на велосипеда си и гледаше над рамото му към Райхстага. Беше я забелязал, защото носеше жълто яке, същото като онова, с което Холи бе дошла на една тяхна среща за кино. Той погледна отново към стола на момичето. Жълтото яке беше праметнато върху облегалката.

Нима го следяха? Кафето му пристигна и Гадис беше благодарен на келнерката, че отвлече за момент вниманието му. В чинийката имаше бисквитка и той я схруска, като се опитваше да се държи максимално естествено.

— По дяволите! — каза Майснер.

— Какво има?

— Забравил съм си цигарите. — Докторът опипваше нервно джобовете на самото си. — Имате ли нещо против да ме почакате, докато отскоча до апартамента? Той е буквално зад ъгъла, на две минути от тук.

Дали това беше част от сценария, дали Майснер работеше в тандем с екипа по проследяването му? Гадис понечи да му предложи една от своите цигари, когато му хрумна, че предложението на Майснер му дава възможност да се махне от бистрото.

— Мога ли да бъда откровен с вас? — попита той.

Майснер се намръщи.

— В какъв смисъл?

— Какво ще кажете да идем някъде другаде на вечеря?

— Да не ви е студено? Вътре имат одеяла.

— Не, не е заради студа. Предлагам да си допием питиетата, да отидем да вземем цигарите ви и да се преместим в друго заведение.

Изведнъж Майснер разбра накъде бие Гадис. Кожата на лицето му се изпъна; с треперещ глас той попита:

— Смятате, че ни сле...

— Да — прекъсна го Гадис. — Определено смятам, че е възможно.

Двамата станаха мигновено. Гадис пресуши кафето си на една глътка, затисна една банкнота от десет евро със захарницата и поведе Майснер към изхода на терасата. Не бяха изминали и петдесет метра по „Лигницер“, когато той се обърна и видя мъжа, който бе седял заедно с момичето с жълтото яке, да пресича улицата зад тях, говорейки възбудено по мобилен телефон.

— Струва ми се, че Полярна мечка току-що ни разкри — казваше Ралф на Таня. Беше засрамен и кипеше от ярост. — Мамка му! Идва право към теб, като че ли са тръгнали към апартамента на Майснер.

— Ще идем у дома и там ще решим какво да правим — мърмореше в този момент Майснер. Гадис си отбеляза наум колко малко бе нужно на събеседника му, за да изпадне в паника. — Защо ми доведохте тези хора? Всичко си вървеше добре в Берлин, докато не се появи доктор Гадис!

Гадис отново се обърна, но не видя някой да ги следи. Той се изкушаваше да се върне в бистрото и да поиска сметка на мъжа и момичето. Кой бяха те? Кой ги пращаше? Беше сигурен, че никой не го бе проследил от „Шьонефелд“, но за службите не представляваше никакъв проблем да установят движенията му по кредитните му карти или дори по сигнала на мобилния му телефон. Но тъкмо сега телефонът му беше останал в „Новотела“. Тогава как го бяха открили?

Когато стигнаха до северния край на Лигницер Щрасе, Майснер сви вляво по Райхенбергер Щрасе — широка улица е жилищни сгради, потънали в полумрак. В един момент минаха на не повече от пет метра от Таня, която седеше неподвижно в аудито. Тя видя как Майснер бръкна в джоба си за ключовете, после Гадис го последва във входа на сградата. И двамата изглеждаха напрегнати. На хората от екипа ѝ не им бе останало време да инсталират камера и микрофони в апартамента на Майснер и Таня знаеше, че каквото и да си кажеха тази вечер, каквото и да се случеше в жилището, щеше да си остане тайна.

Сградата представляваше достолепна жилищна кооперация от деветнайсети век, напълно реставрирана, е по два апартамента на етаж. Докато се изкачваха по стълбите, на полуетажа се разминаха с някаква пънкарка с готически черен грим, скъсани джинси и черно кожено яке. Тя не им обърна внимание и премина покрай тях с

наведена глава, като тропаше с тежките си обувки по стъпалата към фойето. На втория етаж Майснер пъкна ключа в бравата, отключи и влезе.

Нещо в антрето го накара да спре и Гадис едва не се блъсна в него. Той вдигна поглед и видя как иззад вратата се подаде дуло на пистолет, насочено към лявото слепоочие на Майснер. В същия миг се чу глух изстрел, куршумът мина през черепа и запрати струя кръв и мозъчна тъкан към позлатеното огледало на стената. Инстинктивно Гадис се хвърли с цялата си тежест върху вратата и я блъсна навътре. Майснер се бе свлякъл на земята в краката му. Отвътре някой подпираше вратата и Гадис я блъсна още по-силно. Чу се ругатня на руски и през пролуката в коридора падна пистолет.

В този момент би било най-разумно Гадис да избяга. Трябваше просто да затвори вратата и да хукне надолу по стълбите. Но трупът на Майснер му преграждаше пътя. Вместо това, уплашен, че руснакът може да се наведе и да си вземе пистолета, Гадис се втурна напред и усети как краката му се хлъзгат по полирания паркет. Нападателят на Майснер вече се надигаше, но Гадис успя да се пресегне и да грабне пръв пистолета, като го насочи срещу тялото на мъжа. Руснакът направи крачка към него и Гадис дръпна спусъка.

Куршумът улучи Николай Доронин в лявата половина на гръдния кош и излезе малко под лопатката на гърба му. Руснакът извика от болка и рухна на пода, вперил в Гадис див от омраза поглед. Пръстът на Гадис беше още на спусъка и той стреля още веднъж, по-скоро от страх. Вторият куршум премина през шията на Доронин и после се чу пукот, сякаш се спря в каса на врата или в стената. Гадис не бе хващал пистолет от седемнайсетгодишен, когато се учеше да стреля по мишени в една нива в Шотландия, и бе изумен от мощта на оръжието и от фаталната простота на това, което току-що бе сторил. Той погледна дулото на пистолета и видя, че върху него имаше поставен заглушител. Ето защо нямаше шум. Чуваше само собственото си дишане, задъхано от изкачването по стълбите. Погледна назад към вратата. На пода имаше локва кръв, която продължаваше в коридора. Майснер не помръдваше. Руснакът стенеше от болки, свит на пода, с колене, опрени до гърдите.

Трябваше да остане на място. Едва по-късно си даде сметка за това. Но в този миг единственото му желание бе да побегне, да се

махне колкото се може по-надалеч от този апартамент. Пристъпи към Майснер и с ужас видя, че цялата лява половина от главата му я нямаше. Виждаше се мозъкът като белезникава каша, примесена с кръв и косми, и той усети, че всеки миг ще повърне. Изобщо не погледна към руснака. Нямаше смелост нито да провери дали още е жив, нито да го доубие. Нима тази вечер той, Сам Гадис, бе убил човек? Трябваше да се обади в полицията. Трябваше да уведоми съседите. Вместо това хукна през три стъпала надолу по стълбите, изхвъркна навън и се понесе по улицата.

Когато го видя да излиза от сградата, Таня подскочи и едва не се блъсна в предното стъкло на аудито. Очевидно нещо не беше наред. Гадис бе изскочил от входа на жилищната кооперация, сякаш изстрелян със сгъстен въздух. Тя го видя как се затича по протежение на „Райхенбергер“ без видима цел и посока, запали двигателя и пое на първа скорост след него.

Едва когато се бе отдалечил на триста метра от апартамента на Майснер, Гадис забеляза аудито. Това може да са само руснаците, каза си той — съучастниците на мъжа, когото току-що бе застрелял. Следваха го по улицата, твърдо решени да доведат работата докрай. В мозъка му беше каша. Беше примаял от страх и чувство за вина. Каза си, че трябваше да вземе пистолета, с който бе повалил руснака, но беше късно — той го бе пуснал до трупа на Майснер, докато оглеждаше раните му. Аудито беше на петдесетина метра зад него. Защо се движеше толкова бавно? Нима нямаша намерение да го убият? Той спря и се обърна, обзет от внезапно желание да ги срещне лице в лице. По отсрещния тротоар вървяха двама души. Дали щяха да се осмелят да го убият пред свидетели?

— Сам!

Гласът беше женски, самотен вик в нощта. Някаква жена го викаше по име. Стори му се абсурдно. Гадис слезе от тротоара и тръгна назад по платното.

Колата закова на място. Гадис стоеше срещу нея, заслепен в ярката светлина на фаровете. Присвил очи, закрил лицето си с ръка, той видя за свое безкрайно изумление Джоузефин Уорнър зад волана.

— Скачай в колата! — извика му Таня.

— Какво се случи, Сам? Кажи ми!

Гадис я гледаше с невярващи очи, притиснат към облегалката, докато аудито ускоряваше по Райхенбергер Щрасе.

— Какво правиш тук? Какво става изобщо?

— Аз не съм тази, за която ме мислиш. Кажи ми какво се случи.
— Таня се обърна и го погледна. — Имаш кръв по сакото. Къде е Майснер?

— Майснер е мъртъв. — Той вече знаеше, че Таня е МИБ. Изведнъж всичко му се изясни: фалшивата чиновничка в Кю, поканата за вечеря, съвпадението на пътуванията им до Берлин. Каза си, че е трябвало да бяга, да не спира. — Майснер бе застрелян. Аз току-що убих човек. Какво става, по дяволите? Защо си тук?

— Казвам се Таня Акосела и работя в британското разузнаване. Следим те заради интереса ти към Едуард Крейн. Съжалявам, че се наложи да се преструвам. Моля те, опитай се да се концентрираш. Какво искаше да ми кажеш с това, че току-що си убил човек?

Гадис изслуша самопризнанието ѝ едва ли не с чувство на облекчение. Поне вече знаеше с кого си има работа. После ѝ описа случилото се и още докато говореше, си даде сметка, че това е краят на кариерата му, на собствения му живот.

— В апартамента имаше човек — каза той. — Руснак. Може да е бил същият, който уби Шарлот, както и Калвин. Ти знаеш кои са тези хора. Разбираш ли какво ти говоря?

— Разбирам много добре — каза Таня, без да отделя поглед от пътя.

— Върнахме се за цигари. — Гадис беше и благодарен, и уплашен, че е с нея в колата. Едновременно търсеше закрилата ѝ и искаше да е колкото се може по-далеч от нея. — В антрето имаше някакъв мъж. Сигурно е чакал Майснер. Ние го изненадахме. Не знам какво правеше там. Още с влизането ни застреля Майснер.

— Имаш ли пистолет?

Таня сви рязко вляво през едно кръгово движение, където нямаше други коли. Тя не проумяваше как Гадис се бе измъкнал жив.

— Разбира се, че нямам, ти луда ли си?! Блъснах вратата и неговият изпадна от ръката му. Не беше очаквал, че на площадката има и втори човек. Пистолетът падна в краката ми, аз се наведох и просто го взех. Вдигнах го и застрелях мъжа. Може би съм го убил.

— Господи, Сам.

На Гадис не му беше приятно тази жена да се обръща към него на малко име. Бе се оставил да го подведе първо Крейн, после някаква си несъществуваща Джоузефин Уорнър, която — Боже милостиви! — се бе надявал да подмами в леглото след двайсет и четири часа.

— Виж какво — каза тя, като се обърна с лице към него — ти разбираш ли какво се е случило с теб?

Гадис се размърда на седалката и чак сега си даде сметка, че е мокър от пот. Погледна сакото си и видя петна от кръв по ръкава. Чувстваше се като хванат в капан, идваше му да изтръгне волана от ръцете на Таня и да заби колата в някоя от будките за вестници покрай платното.

— Трябва да се предам в полицията — каза накрая той, като се опитваше да запази спокойствие. — Спри колата.

— Боя се, че не мога да направя това. — Чистачките размазваха пръски кал по предното стъкло. — Ако отидеш в полицията, Крейн ще бъде разкрит. Ние не можем да допуснем подобно нещо. Германските власти бързо ще сглобят картината. Който и да е бил мъжът, когото си застрелял тази вечер, със сигурност е работил за правителството на Платов. Трябва да те измъкна от Берлин и да те върна в Лондон.

Гадис погледна отново ръкава си; уличните лампи осветяваха пръските кръв.

— И как смяташ да ме изведеш от Берлин? — попита той. — По пистолета има мои отпечатъци. Докато се качвахме по стълбите, се разминахме с някакво момиче. Видели са ме в бистрото с Майснер. След по-малко от двайсет и четири часа полицията ще има мое описание. Единственото, което мога да направя, е да им кажа истината. Защо съм се срещал с Майснер, какво търся в Берлин, защо руснаците са искали смъртта му.

— Няма да стане.

Макар и уплашен и тотално объркан, Гадис разбираше нейната непреклонност. МИБ държеше случаят да се потули. Никой не биваше да научи за Крейн, за Атила, за Дрезден.

— Но защо? — настоя той. — Кажете ми, защо?! Какво е толкова важното на тази мухлясала двайсетгодишна тайна, че трябва да загиват хора, за да не излезе наяве? Тази вечер видях човешки мозък. Видях как куршумът отнесе главата на Майснер.

— Просто се опитваме да запазим добрите отношения между Лондон и Москва — каза Таня, но отговорът ѝ не прозвуча убедително. Тя съзнаваше, че с такива шаблонни изрази няма да убеди Гадис, и не се изненада, когато усети отвращението в гласа му.

— Какво?! Какво говориш, Джоузе... — Той се почувства като пълен глупак, че за малко не изрече това име. — Какви добри отношения между Лондон и Москва? Няма такива отношения. Та вие се ненавиждате!

Таня се опита отново да го убеди, макар да знаеше, че Гадис не е далеч от истината.

— Не можем да допуснем германската преса да надуши историята, нито да научи за твоето участие в случая „Крейн“.

Гадис поклати глава.

— Кажете ми какво е станало в Дрезден.

— Моля?

— В Дрезден. Нещо се е случило там. По времето на Атила, към самия край на кариерата му. Нещо, в което са били замесени Платов и Уилкинсън. Кажете ми какво е то.

— Сам, нямам представа за какво говориш. — Това си беше самата истина. Тя се сети за Бренан и се запита дали Гадис случайно не се бе натъкнал на същата тайна, която шефът ѝ така ревниво се опитваше да опазва от нея. — Сега трябва да мислим за теб. Как да те измъкнем от Берлин. Върнем ли се в Лондон, ще има достатъчно време да ми изложиш съображенията си.

— Съображенията ми — повтори той, като я изгледа смразяващо.

В този момент телефонът на Таня звънна и тя хвърли бърз поглед през прозореца, докато го вдигаше към ухото си.

— Да? — Гадис чу мъжки глас и предположи, че е онзи от бистрото. — Не, при мен е — каза тя. — Нещо се е случило. Да.

Всичко е наред. Не мога да говоря сега. Връщайте се в квартирата. Ще ви се обадя там.

— Твой приятел? — попита той, след като Таня затвори.

— Мой приятел — отвърна тя.

— Кажу ми, че ми хареса якенцето на гаджето му.

Таня премина на жълто.

— Слушай сега. Кажу ми какво си спомняш. Имаше ли охранителни камери в сградата? Видя ли някъде монтирана камера?

— Не съм гледал. Ние се качвахме за цигари. Бяхме си тръгнали от бистрото, за да се махнем от твоите приятели.

— Но казваш, че сте срещнали някакво момиче на стълбите?

— Да. Някаква пънкарка.

Таня подреждаше нещата в главата си, търсейки начин да го отърве. Гадис се чувстваше странно благодарен за усилието ѝ.

— А рецепционистката в клиниката видя ли днес лицето ти?

— Е, няма що! — възкликна той. — И там ли бяхте?

— Да, и там бяхме.

Дожаля ѝ да му каже, че има бръмбар в телефона си.

Аудито заобикаляше някакъв парк. В заградено с телена мрежа ярко осветено игрище десетина мъже играеха футбол на малки вратички. Гадис се сети за неделните вечери в Лондон. Сякаш бе попаднал в различен свят.

— Разкажи ми сега за пътуването си до Берлин — продължи Таня, като спря колата на тиха улица. — Кой друг знаеше, че идваш да се видиш с Майснер?

— Само ти — отвърна той. — Само Джоузефин Уорнър.

Тя прокара пръсти през косата си, сякаш за да се защити от горчицината в думите му.

— А Холи?

— Какво Холи? — Гадис усети, че пореден пирон е на път да се заби в ковчега на достойнството му. — И тя ли е от вашите?

— Холи няма нищо общо с нас.

— Тогава защо ми даде онези папки за КГБ?

— Какви папки?

— Няма значение.

Улицата напред беше пуста. Гадис усети дъха на парфюма ѝ, същия деликатен аромат, който бе достигнал до ноздрите му в Кю.

Бившата Джоузефин Уокър все още го привличаше и той се мразеше заради това.

— Не се безпокой за пистолета — каза внезапно Таня и за пореден път той се почувства като някакъв друг човек, различен от Сам Гадис, който можеше да говори за себе си в трето лице. — По него ще има отпечатъци, но доколкото ми е известно, ти не си в системата им. Или греша?

Разбира се. Те знаеха всичко за него. Бяха преровили до дъно миналото му. МИБ знаеше за развода му, за Мин, за работата му в колежа. Всичко, което бе направил или казал през последните седмици, беше проследено и анализирано от Таня Акосела.

— Не грешаш, така е.

Не му оставаше друго, освен да се върне в „Новотела“. По пътя Таня му обясни, че един от членовете на екипа ѝ е наел стая на третия етаж. Гадис вече беше дотолкова претръпнал на изненади, че само кимна; пред очите му се въртеше картината с мозъка на Майснер, която, колкото и да се насилваше, не можеше да изтрие от съзнанието си.

— Трябва да махнем сакото — каза тя.

Гадис ѝ го подаде, без да се възпротиви; Таня слезе от колата и пусна сакото в една кофа за боклук. Беше старо — скъп подарък от покойния му баща, — но той дори не се учуди, че трябва да се лиши от него; сякаш Таня бе изхвърлила на боклука прочетен вестник.

После Таня се обади на Дез и му нареди да купи два билета за Лондон с първия възможен полет. След двамайсет минути Дез ѝ докладва, че двамата имат места в полета на „Бритиш Мидланд“ от летище „Тегел“ в осем сутринта.

— Колата ми е на „Лутън“ — каза той.

— Някой ще отскочи да ти я докара — отвърна тя.

По брега на Ландверканал двамата се върнаха до станция „Тиргартен“; градът се нижеше покрай прозорците на аудито в блажено неведение за случващото се. На Таня ѝ беше жал за Гадис; питаше се какво ли си мисли и изпитва в този момент и искрено се разкайваше, че е трябвало да намеси почтен човек като него в един враждебен свят, който беше на крачка да го унищожи.

— Искам да ми обещаеш нещо — каза тя, паркирайки пред хотела, след като десет минути бяха пътували в мълчание.

— Какво?

— Не можеш да отидеш в полицията. Разбираш ли, Сам?
Гадис не отговори.

— Ако се предадеш на властите, вече не можем да ти помогнем. Руснаците ще разберат кой си. Чакат те месеци, ако не и години, проблеми с германското правосъдие, докато един ден хората на Платов не те открият. Дай ни възможност да се договорим с германците.

Той кимна, но Таня не беше сигурна, че е в знак на съгласие.

— В Англия ще можем да те защитим — продължи тя. Искаше да бъде абсолютно сигурна, че Гадис ще им съдейства. — Можем да сключим сделка с германските власти. Твоето участие в случилото се тази вечер никога няма да излезе наяве.

— Ти едва ли можеш да ми дадеш подобни гаранции.

Таня се пресегна, хвана го за ръката и леко я стисна. И двамата бяха изненадани от този спонтанен жест.

— Дай ми поне възможност да те убедя, че мога. Остани тази вечер в стаята си. На сутринта тръгни с мен. Когато се върнем в Лондон, ти обещавам, че нещата ще станат по-лесни.

— По-лесни — повтори Гадис, зашеметен от шока. Усещаше смътно, че е гладен и му се пуши, но се сети, че цигарите му бяха останали в джоба на сакото в една кофа за боклук на другия край на Берлин.

Влязоха в хотела. Таня вървеше плътно до него и докато минаваха през фойето, го прегърна през кръста и прошепна в ухото му:

— Ние сме влюбени. Прави се на щастлив.

Номерът им помогна да минат незабелязани за евентуални любопитни очи, които в този момент можеха да ги дебнат на рецепцията. Когато стигнаха до асансьорите, Гадис я погледна.

— За всичко си помислила — каза той, но по погледа му Таня разбра, че в този момент я презираше.

В стаята си той извади четири шишенца уиски от минибара, изля ги във водна чаша и ги изпи на един дъх. После влезе в банята и прекара близо час под душа. През цялото време Таня чакаше отвън. Тя позвъни на Бренан в Лондон, обясни му случилото се, после се загледа в германските телевизионни канали за евентуални новини от стрелбата в Кройцберг. В единайсет по един от каналите имаше включване на

живо от Райхенбергер Щрасе и тя разпозна кооперацията, в която бе живял Майснер, с полицейска лента, опъната пред входа. Заредиха се кадри на изпаднали в потрес съседни — възрастни дами по пенъоари, млади турци по джинси и тениски, — които протягаха шии и оглеждаха прозорците на втория етаж.

— Загаси го — каза Гадис.

Тя приседна до него, без да се опитва да го заговори. Беше поръчала сандвичи от румсървис, но Гадис не докосна храната. Към два и половина през нощта, напълно изнемощял от глад и от изпитото уиски, той се унесе в лека дрямка, но час по-късно се събуди. Таня го гледаше втренчено от едно кресло в отсрещния ъгъл на стаята. Той си каза, че едва ли е толкова загрижена за безопасността му, по-скоро се боеше да не избяга, ако го остави за миг без надзор.

— Кое е истина и кое не е? — с дрезгав глас попита той.

— Не разбирам въпроса.

— Имало ли е шести, или не?

— Имало е шести.

Гадис усети как тръпка на удовлетворение премина по тялото му.

— А в подробности? Действително ли Крейн е работил с Кеърнкрос в Блечли? И е ръководил мрежа от шпиони на КГБ в Оксфорд?

Таня поклати глава.

— Не мога да ти кажа.

Той се обърна на една страна и се подпря на лакът.

— Ами подмяната? Ами Дик Уайт? Наистина ли Крейн е станал двоен агент, или още трийсет години ви е водил за носа?

— Последното ми се струва твърде малко вероятно — отвърна тя, сякаш беше под достойнството ѝ да обсъжда тази тема. Гадис обаче се заинати да ѝ даде един урок; все пак тя беше на възраст да му бъде студентка.

— Филби е отишъл при Уайт — каза той. — Ти това знаеше ли го? През 63-а. Те вече били надушили нещо и той направил полупризнания, в смисъл че наистина е бил съветски шпионин, но само през годините на войната. Всичко оттогава насам според него било за кралицата и отечеството. — Таня го наблюдаваше внимателно. — И те му повярвали. Пуснали го да си ходи. Филби е бил такъв завършен лъжец, че най-големите умове на МИ5 и МИ6 се хванали на

въдицата му. По-малко от седмица по-късно той се качил на кораба за Москва. Може би и Крейн ви е погодил подобен номер.

— Не мисля — отвърна тя, макар че се осланяше единствено на вътрешното си чувство.

— А защо умират хора, Таня? — Гадис беше във войнствено настроение и ухапа настървено престоялия сандвич. — Защо британските служби не разгласяват истината за Крейн? Замисляла ли си се по този въпрос? Защо Сергей Платов е разпоредил да бъдат избити всички, свързани по някакъв начин с Атила?

— Пак ти казвам, Сам: не знам защо. — Изведнъж тя си даде сметка защо Гадис ѝ харесваше и будеше възхищението ѝ. На двайсет и девет, подтиквана от амбиция, Таня Акосела бе оставила зад гърба си многообещаваща академична кариера, за да се потопи в тайнствения свят на шпионажа. За нея Гадис олицетворяваше както миналото, така и алтернативното ѝ бъдеще: един живот като свободен учен и интелектуалец. — В тази операция има елементи, които са толкова секретни, че дори аз не съм посветена в тях. Никой от екипа ми не знае дори кой е Крейн. От тяхна гледна точка те просто изпълняват поредна мисия. Моята задача беше да открия какво знаеш ти. Не знам нищо за разговорите ти в Уинчестър. Знаем само, че по Закона за държавната тайна Крейн е дал клетва да не обсъжда с никого кариерата си. Това е цената, която е приел да плати за фалшивата си самоличност като Томас Нийм. Но очевидно в някакъв момент е решил да сподели с някого за Атила, за подвизите му, защото човекът е на деветдесет и една и не иска да отнесе тайната си в гроба, иска светът да знае какъв герой е бил. Казал е на приятелката ти и сега тя е мъртва. Казал ѝ е за Калвин Съмърс и сега Съмърс също е мъртъв. Едва ли искаш да чуеш това точно сега, но нямаш представа какъв си късметлия, че изобщо си жив!

Гадис се изсмя.

— И на теб ли трябва да съм признателен за късмета си, Таня? Може би очакваш да напиша благодарствено писмо до МИБ?

Тя поклати раздражено глава и го погледна, сякаш не разбираше причините за заядливия му тон.

— Кой е Питър? — попита той.

— Специални операции — отвърна тя, защото искаше да бъде максимално честна с него.

Разбира се, помисли си Гадис. Не някакъв си там частен детектив, нает от Крейн да наглежда Нийм, а елитна охрана за най-великия шпионин в историята на МИ6.

— И този човек с готовност се е съгласил да помага на Крейн в намерението му да разгласи всичко? Защо не е дотичал при вас да ви предупреди какво се готви?

— Заради раздвоена лоялност, предполагам. Ти най-добре знаеш, че Едуард Крейн може да бъде извънредно убедителен. — Това си беше зловничка забележка, но Гадис я прие без възражения. — Може пък да е обещал на Питър дял от печалбата. Или пък Питър внезапно да е повярвал, че историята на Атила си струва да се разкаже. Кой знае?

Гадис отпусна глава на възглавницата. Мозъкът му пулсираше от болка и той помоли Таня да му даде вода. Надигна бутилката и пи направо от нея, после я остави на нощното шкафче. Колкото и да беше странно, той отново виждаше в нея красивата жена. Припомни си разговора им по време на вечерята, начина, по който го беше гледала, и се почувства глупак, че ѝ бе повярвал.

— Трябва да поговорим за утре сутринта — каза тя. — След няколко часа ще освободим стаята. Летището е едно от местата, където могат да те търсят.

— Защо точно там?

— Според теб мъжът, когото си застрелял, е руснак. Полицията може да допусне, че е имал съучастник. Ще търсят третия, напусналия местопрестъплението. Онзи, който ще се опита да се измъкне от Берлин възможно най-бързо.

— Тогава защо отиваме на летището?

— Защото като двойка няма да ни заподозрат.

— Като двойка?

— Ще бъдем заедно. Хванати под ръка.

Той се надигна в леглото и щракна копчето, което палеше едновременно всички лампи в стаята. Цялото помещение се обля в светлина.

— Нищо подобно няма да направя.

— Това е най-добрият начин, Сам, повярвай ми. Най-простата възможна стратегия. Влюбена двойка, която се прибира от романтично

пътешествие до Берлин. Сам мъж би привлякъл повече внимание.
Имай ми доверие. Това е единственият начин.

Тръгнаха от хотела в шест сутринта. Междувременно бяха излезли още новини за стрелбата на Райхенбергер Щрасе. Според германската телевизия нападателят на Майснер бил жив, настанен в интензивно отделение, но състоянието му било стабилно. Това беше слаба утеха за Гадис и с нищо не разсея обзелото го отчаяние. Той наистина не беше убил човек, но ужасът, на който бе станал свидетел в апартамента на Майснер, беше оставил неизлечими рани в душата му.

— Трябва да бъдем много внимателни — каза му Таня, докато Дез ги караше към летището. — Ако видиш познат, независимо къде, било в терминала или на борда, и ако не можеш да избегнеш срещата, дръж се естествено. — Тя сякаш бе забравила за шока, в който се намираще Гадис, и мислеше единствено за успешното приключване на операцията. — Ако трябва изобщо да обясняваш коя съм аз, представи ме като твое гадже. Казвам се Джоузефин. В Берлин сме от вторник.

Загледан навън през прозореца на колата, Гадис поклати глава като човек, който не вярваше на ушите си.

— Сам, много е важно! — Тя се извърна на седалката и го погледна. — Опитай се да се съсредоточиш. Вземи се в ръце. Знам, че имаш причини да не ми вярваш, но не можем да оставим работата по средата. Това е единственият ти шанс да се върнеш у дома, без да отговаряш на неудобни въпроси.

— И добре ли си прекарахме? — попита ехидно той. — Хубаво ли ни беше заедно? Смяташ ли, че свалката ни ще прерасне в нещо по-сериозно?

Дез погледна към Таня и улови погледа ѝ.

— Тези заяждания с нищо не ни помагат, Сам. — Таня не беше мигнала цяла нощ. Облечена беше в елегантен син костюм и излъчваше хладна деловитост, като човек, който бездруго си има достатъчно грижи. След кацането им в Лондон тя имаше инструкции да се яви директно на Воксхол Крос за спешна среща с Бренан, който беше бесен, че е разкрила самоличността си пред „обекта“. — Както ти

казах и снощи, най-разумната стратегия е да се правим на влюбена двойка.

— Разбира се. — Гадис не положи никакви усилия да скрие презрението си. — Ти, с твоя комплициран интимен живот...

Предадоха багажа си в седем. В зоната за проверки Гадис трябваше да събуе ботите си и да свали кожения си колан, но беше доволен, че има какво да върти в ръце, докато пристъпваше към скенера; бездействието и висенето на едно място го караха да нервничи и да изпада в още по-голяма паника. Той уби следващите петнайсетина минути в една книжарница, разлиствайки безцелно разни списания и пътеводители на Берлин. От време на време Таня се опитваше да го заговори, но той знаеше, че това е само част от ролята ѝ, и ѝ отговаряше едносрично и с безразличие. Четирийсет минути преди часа на излитане те се отправиха мълчаливо по един криволичещ коридор, осветен от ярки луминесцентни тръби, към паспортния контрол.

— Аз ще говоря — каза Таня, като застана на опашката, но когато дойде редът им на гишето, граничният полицаи бегло погледна паспортите им и с прозявка им махна да минават.

През по-голямата част от полета Гадис спа, но краткотрайната почивка не повдигна мрачното му настроение. Докато се спускаха към летището, всички събития от току-що изминалия петък се занизаха пред очите му в цялата си грозота. Мислеше си непрекъснато за Шарлот и за разполовения череп на Бенедикт Майснер. На изхода на „Пристигащи“ ги очакваше шофьор — поредният Дез, облечен с джинси и найлоново яке, вдигнал високо табела, на която с тлъсти букви с черен маркер беше написано: „ДЖОУЗЕФИН УОРНЪР“. Гадис усети как кръвта му кипва — започваше да му писва от тази двойственост. Искеше да се отскубне от нея, да избяга в Барселона при Мин или в Париж с Холи, да се върне към живота си отпреди смъртта на Шарлот.

— Ти си отиваш направо вкъщи — каза му Таня, когато стигнаха до паркинга и се отпуснаха на задната седалка на един масленозелен Воксхол астра. — Няма нужда да идваш с нас, нито да се притесняваш за безопасността си. Доколкото знаем, никой друг не следи интернет трафика ти, никой не подслушва телефонните ти разговори. Мъжът в апартамента очевидно е очаквал Майснер, който е следващата брънка

от веригата след Шарлот и Съмърс. По някаква неизвестна за нас причина руснаците не подозират за теб. Трябва да си особено благодарен на съдбата за това.

— Е, предполагам, че от ровенето на МИБ в живота ми трябва да излезе и нещо хубаво — отвърна Гадис. Беше влажно, мрачно английско утро, по небето се виждаха само облаци. — Поне във вид на уверение, че са единствените, които нарушават личната ми неприкосновеност.

Таня беше вече свикнала с честата смяна на настроенията му. Вътрешно тя му съчувстваше, но същевременно съзнаваше, че е длъжна да спазва наложените ѝ правила.

— Виж какво, Сам, опитвам се да ти кажа, че засега нещата се нареждат много добре за теб. Можеш да се върнеш към нормалния си живот. Сякаш нищо не се е случило.

Думите още не бяха излезли от устата ѝ, когато тя осъзна грешката си. Гадис се нахвърли върху нея.

— Аз мисля, че смъртта на Шарлот *се случи*, Таня.

— Знам. Нямах това предвид. Съжалявам...

— Смъртта на Калвин Съмърс също *се случи*.

Тя се пресегна и го докосна по ръката.

— Сам...

— Снощи един невинен човек загуби живота си, защото преди шестнайсет години е бил достатъчно глупав, за да склучи сделка е МИБ. Убийството на Бенедикт Майснер *се случи*. Как очакваш да забравя всичко това? Какъв „нормален живот“ да водя оттука нататък?

Таня опита друг подход.

— Искам да кажа, че *трябва* да го забравиш. — Тя изобщо не хранеше илюзии, че ще стане толкова лесно. — Както и да забравиш за тази книга. Това е сделката, която ти предлагаме. Нямах избор.

Гадис знаеше, че няма смисъл да спори с нея. Тя отиваше на среща със светилата на МИБ — мъже с достатъчно власт и влияние, за да изтрият всякакви следи от участието му в снощната стрелба. Все пак пренаписването на историята беше тяхна специалност, професия, поприще. Таня му бе обещала, че МИБ ще „се договори с германците“. В замяна от Гадис се искаше само едно: да престане да рови около Едуард Крейн.

— Атила приключи — каза тя. — Крейн ще бъде преместен от Уинчестър. Питър ще загуби работата си. Никого от двамата няма да видиш повече.

Пълзяха едва-едва по М25, затиснати отвсякъде от камиони и ванове. Гадис си спомни как Питър го бе размотавал по селските пътища на Хампшър с гласа на Шон Конъри за компания и изпита чувство на вина, че заради него човекът щеше да остане без работа.

— Ами ако Крейн се опита да се свърже с мен?

Въпросът му бе хрумнал внезапно и той го зададе, без да се замисли; искаше просто да провокира някаква реакция у Таня. Но с него дойде и една идея: дали МИ6 бяха виждали тайните им имейли? Дали все още би могъл да се свърже с Крейн чрез шифровани съобщения?

— Крейн няма повече да се опитва да се свърже с теб — отвърна Таня, но самата тя сякаш не беше много убедена.

— Откъде си толкова сигурна? — Гадис започваше да си възвръща увереността, че би могъл да спаси книгата. За своя огромна изненада въпреки всичко, което му се бе случило през последните дни, той беше твърдо решен да довърши започнатото. — Смяташ, че човек като него не е способен да измами МИ6?

— Мисля, че Едуард Крейн е способен на всичко.

— Именно! — Той погледна през прозореца. Целта му беше да остави у нея впечатлението, че вече не се интересува от Атила, да я излъже по същия елегантен начин, по който тя го бе подвела. — Както и да е, няма от какво да се притесняваш. Разбирам ситуацията. Ако той ми се обади, ще го разкарам. Предпочитам да зарежа цялата тази каша.

— Наистина ли?

— Естествено. Какво си мислиш, че ще рискувам да ме гръмне някой от ФСС? — Таня кимна енергично, признавайки неизбежността на руската намеса. — Разбирам условията на сделката ни.

Гадис я погледна в лицето; от умората около очите ѝ се бяха образували кръгове. Колкото и да беше странно, той се почувства неловко, че я мами. Сякаш случилото се в Берлин бе създавало някакво особено усещане за връзка помежду им.

— Връщам се в колежа — каза той. — Книгата няма да бъде написана. Ако имаме късмет, това ще бъде последната ни среща.

31

Оставиха го пред къщата му в Шепърдс Буш. Гадис я завари точно както я бе оставил преди малко повече от ден.

Но това, разбира се, не беше същият дом. Телефоните се подслушваха, във всяка стая имаше микрофони, компютърът се отчиташе автоматично пред безименни техно гении на Воксхол Крос или в Главното свързочно управление. Той дръпна завесите в дневната и погледна навън, към паркираните на улицата коли. Точно срещу пътната врата имаше ван с потъмнени стъкла.

Това е моето бъдеще, помисли си той. *Цената, която трябва да платя за общуването си с Едуард Крейн.*

В пристъп на инфантилна заядливост той излезе навън, удари два пъти с юмрук по ламарината на вана и извика:

— Моето го искам с две бучки захар!

После тръгна по Ъксбридж Роуд, намери телефонна кабина и набра номера на Питър. Линията беше прекъсната. Нито сигнал за позвъняване, нито съобщение за гласова поща. Тишина. Гладен и изнервен до крайна степен, Гадис взе метрото за колежа, прегледа пощата и имейлите си, после си купи ново сако от един магазин на Грейт Марлборо стрийт. Продавачката — пълпчива тийнейджърка — пукаше балончета от дъвка, когато прекара картата му през четящото устройство на касовия апарат.

Трябваша му пари в брой. Искаше да си купи нов мобилен телефон. Търсеше начин да се върне към някаква степен на нормалност в живота си, да възстанови, доколкото бе възможно, ограбеното си лично пространство. В днешно време всичко оставяше електронна следа: полицейските камери можеха да разчетат номера на колата му; по таксуването на магнитната му карта можеше да се проследи всяко негово пътуване с метро или автобус; всеки достъп до банковата му сметка се регистрираше. Гадис не се съмняваше, че поне през първите седмици след постигнатото споразумение с Таня МИ6 щяха да следят дали спазва обещанието си. Телефонните му разговори,

имейлите му, придвижването му из Лондон — всичко щеше да се наблюдава от цяла армия агенти на службите, които той така и нямаше да види, усети или разпознае.

Той изтегли 900 лири от един банкомат на Шафтсбъри Авеню — дневния му лимит по трите сметки, откакто „Нат Уест“ му бяха превели сумата по поредния заем от 20 000 лири. Купи си едномесечна карта за цялата градска мрежа. В един магазин на Тотнъм Корт Роуд плати в брой за нов мобилен телефон и регистрира новата SIM карта на адреса на малкия апартамент в Кенсъл Райз, където бе живял за кратко след раздялата с Наташа. Възнамеряваше да ползва и двата телефона, като от новия говори и изпраща съобщения само по въпроси, свързани с Крейн, без да дава номера на когото и да било друго, дори на Наташа и Холи, чиито телефони може би също се подслушваха.

Холи. Той много се надяваше при удобен случай да провери историята ѝ, да разбере защо все пак тъкмо на него бе дала архивите на майка си. Дали защото, както твърдеше навремето, Катя Левет се възхищавала на статиите на Шарлот, или по някаква друга, по-зловеща причина? Гадис просто отказваше да приеме уверенията на Таня, че Холи е невинна.

Той ѝ позвъни от телефонната кабина във фойето на някакъв огромен хотел в готически стил на Саутхамптън Роуд. Холи се оказа свободна за вечеря, което също му се видя подозрително. Как беше възможно красива двацет и осем годишна актриса да няма ангажимент в събота вечер? Как така Холи Левет беше винаги свободна да се види с него, дори без предизвестие? Дали не бе умишлено внедрена в живота му — още един чифт очи, още една опашка в допълнение към Джоузефин Уорнър и онези куки в Берлин?

Тя дойде в дома му в осем и половина. Гадис бе пренесъл кутиите с документи за КГБ на долния етаж и ги бе струпал в единия ъгъл на кухнята. Холи беше с високи обувки на коркови платформи, ретро рокля от 40-те години и ако можеше да се съди по презрамката на сutiенa ѝ, с неприлично скъпо бельо. Когато видя кутиите, които препречваха вратата към градината, тя погледна стъписано Гадис.

— Пролетно почистване?

— Изследователска работа — отвърна той. — Това са кутиите, които ми даде. С архивите на майка ти.

Реакцията ѝ само засили подозренията му. Тя вдигна ръце към лицето си, с долепени длани като за молитва, и театрално въздъхна от облекчение.

— Слава богу, че ми напомни! Имам още шест от тези скапани кутии в колата си, от две седмици ми задръстват багажника. Искаш ли ги?

Странно съвпадение, помисли си Гадис.

— *Още папки?*

— Няма край. Пропуснали сме още шест-седем кутии в мазето. Следващия път, като останеш за през нощта, ще ги вземеш ли?

Той се взря в лицето ѝ, за да изобличи лъжата. Защо бе чакала повече от месец, за да му пробута още информация от архива на майка си? Защо тъкмо сега? Дали Таня не бе говорила с нея след пристигането им от Берлин? Може би някой се опитваше да провери доколко искрен беше той в обещанието си да забрави за Крейн.

— Ще ти помогна да ги пренесем — предложи той.

Холи беше паркирала на петдесетина метра от входната врата. Ванът насреща беше изчезнал. Тя отключи багажника на колата си и му подаде първата от шестте кутии за обувки, като постепенно ги натрупа една върху друга в ръцете му, така че по обратния път към къщи той трябваше да балансира цяла полюшваща се картонената кула, като я затискаше с брадата си.

— Какво има в тези? — попита Гадис, като струпа кутиите на кухненската маса.

— Нямам представа — отвърна Холи.

През следващите два часа те се стараеха да избягват тази тема, като разговаряха за пътуването на Гадис до Берлин — „фантастичен град, искаше ми се да остана още малко“ — и за прослушването, на което Холи се бе явила междувременно: „Ще правят поредния сериал за доктори и медицински сестри. Тези хора обърнаха Би Би Си на болница!“. Към единайсет, след като хубавичко си пийнаха и още по-сладко си побъбриха, двамата се отправиха към леглото. За да развали вечерта на подслушващия екип, Гадис отскочи до кабинета си и пусна радиото на танцова музика, като завъртя копчето за звука почти докрай.

— Ти добре ли си? — попита го Холи, когато се върна в спалнята. — Защо пускаш музика?

— Тънки стени — отвърна Гадис.

Тя го изгледа.

— Тази вечер си малко особен, Сам.

— Така ли?

— Дори не малко, а много. Всичко наред ли е?

— Всичко е екстра — отвърна Гадис.

Ни в клин, ни в ръкав той се сети за Харолд Уилсън — някогашния министър-председател, който толкова много се бе страхувал, че МИ5 са по петите му, че бе водил поверителните си разговори в банята, на шуртяща вода. Ех, ако можеше да сподели с Холи какво се случва около него! Ако можеше да ѝ разкаже за Майснер, Съмърс, Шарлот и Крейн. Но пък, от друга страна, тя може би вече знаеше всичко за тях. Кой знае, може би Сам Гадис спеше с руска агентка.

— Как умря майка ти?

— Я, ти си бил предразполагащо сладкодумен преди секс!

— Сериозно те питам. Ти така и не ми каза. Имам чувството, че не сте били много близки.

Холи спря да се съблича. Застанала неподвижно наред на стаята, боса, с едната презрамка на ретро роклята ѝ паднала от рамото, тя го погледна втренчено.

— Имахме си проблеми. Като между майка и дъщеря, разбираш ли?

По радиото вървеше песента „Не бях аз, скъпа“. Гадис понечи да отиде в кабинета и да смени станцията, но повече държеше да получи отговор на въпроса си.

— От рак ли беше болна? — попита той.

— Не. Защо мислиш така?

— Просто се питах как е умряла.

Холи направи гримаса на раздразнение.

— Откъде този внезапен интерес?

Тя започваше да губи търпение. Гадис си каза, че трябва да внимава, ако не искаше приятелката му да си грабне четката за зъби от банята, да нахлузи обувките с корковите платформи и да подкара за Челси, както бе пила.

— Нищо, забрави — каза той. — И аз не знам защо попитах.

Той, разбира се, много добре знаеше причината: желанието да узнае дали Катя Левет не си бе отишла от този свят при съмнителни обстоятелства. С други думи, дали не е била убита от ФСС. Може би в архивите имаше нещо, което тепърва щеше да излезе наяве — димящия пистолет, образно казано. Дали Катя не бе разкрила загадката от Дрезден и не бе платила с живота си за това? Тази теория, разбира се, беше напълно лишена от логика — ако руснаците толкова бяха държали да ѝ затворят устата, те щяха да унищожат и архива ѝ. Но през последните дни Гадис бе обзет от такава мнителност към всички и всичко, че не виждаше глупостта на собственото си мислене.

— Беше алкохоличка.

Изявлението на Холи го свари неподготвен. Той бе излязъл за миг в коридора да изгаси лампата и като се върна в стаята, я завари да разкопчава роклята си с меланхолична бавност.

— Не знаех.

— Откъде да знаеш?

Той пресече стаята и коленичи на пода пред нея. Протегна ръка и спря нейната, с която сваляше ципа.

— Много съжалявам.

— Нямах вина. — Тя се усмихна и разроши косата му. Той се чувстваше едновременно гузен и засрамен. — Ако човек си е наумил да се пропие до смърт, никой не може да го спре.

Холи продължи да се съблича — бавно и методично, сякаш напук на майка си, която от гроба се опитваше да им съсипе вечерта. Гадис гледаше красивото ѝ стройно тяло, протегна ръка и я докосна по корема. Знаеше, че това не е поза, тя не просеше състрадание, нито се опитваше да придаде фалшива сантименталност на сцената. Беше едно от нещата, които особено му допадаха у нея — макар и актриса, Холи беше напълно неспособна на мелодрама.

— Ела в леглото — каза тя, като разкопчаваше ризата му. Сладкият дъх на кожата ѝ беше балсам за душата му. — Но първо имам една молба.

— Тъй ли? Каква?

— Да спреш най-после този скапан Боб Дилън.

Три часа по-късно Гадис беше още буден. Дори сексът с Холи не му бе помогнал да се успокои. Тя кротко спеше, свита на кълбо до него, но той беше превъзбуден и разтревожен както през най-ужасните

периоди от развода си. Откакто се бе върнал от Берлин, не можеше да спи, а затвореше ли очи, в съзнанието му изплуваха ужасни сцени. Образът на Бенедикт Майснер го преследваше неумолимо, беше бесен, че го принудиха да прекрати разследването за Крейн, и твърдо решен да изправи убийците на Шарлот пред правосъдието.

Към два и петнайсет, изоставил всяка надежда за сън, той слезе долу, наля си чаша вино и — като нямаше какво друго да прави — започна да прелиства документите, които Холи му бе донесла.

Усети познатото чувство на разочарование: в кутиите нямаше нищо съществено. Изпи два парацетамола и насочи вниманието си към първоначалните папки, които беше прегледал отгоре-отгоре преди два месеца. Този път откри неща, които бе пропуснал първия път — например смъртния акт на Антъни Блънт и копие от завещанието му. Имаше и стенограма от интервю със сър Дик Уайт, взето от анонимен журналист през 1982 г. Гадис се зачете, но, разбира се, не откри да се споменава Атила или Едуард Крейн. В друга кутия намери фотокопие от съобщение за смъртта на Джак Хюит, бившия офицер от МИ5 и любовник на Гай Бърджес, както и вестникарска рецензия на мемоарите на Майкъл Стрейт. Имаше и цяла папка, пълна с изрезки от вестници за Горонуи Рийс и Владимир Петров. Катя очевидно бе имала намерение да напише книга за отношенията между британското разузнаване и КГБ в следвоенните години, но в материалите ѝ — доколкото можеше да прецени — нямаше нищо, което да не беше публично известно.

Минаваше четири, когато Гадис си наля трета чаша вино и изпуши една цигара на канапето. Чантата на Холи беше на пода в краката му. Беше отворена и част от съдържанието ѝ се бе изсипало на килима, вероятно когато бе извадила четката си. Той беше сигурен, че Холи спи; пък и да се събудеше и да тръгнеше да го търси, той щеше да чуе стъпките ѝ по стълбището. Просто искаше да се убеди, че е онази, за която се представя. Заради собственото си спокойствие.

Затова посегна към чантата.

В основната преграда намери смачкани екземпляри на „Куклен дом“ и „Жената на пътешественика във времето“ и стар брой на популярно списание за музика и клюки. Положи и трите на канапето до себе си и продължи да рови. Шумът, който вдигаше, му се стори оглушителен. Извади счупена мидена черупка, неотварян пакет

хартиени кърпички, чифт слушалки за мобилен телефон с оплетени на кълбо кабелчета, блистер с противозачатъчни таблетки и кафява огризка от ябълка. Постави всичко на пода. Сред вещите ѝ имаше и предмети със сантиментална стойност: малък аметист, парче копринен плат, навито на стегнато руло и привързано с конец, и картичка с Айфеловата кула, изпратена ѝ от Катя Левет, с клеймо от 1999 г.

Трябваше му календар-бележникът ѝ. Накрая го откри в една закопчана с цип преграда и прелисти страниците за август и септември, търсейки нещо необичайно, някаква издайническа следа от двойствен живот. Но откри само часове за кастинги и прослушвания, дати за сбирки с приятели и кратки напомняния да купи мляко или да плати някоя сметка. Представянето на книгата му беше отбелязано с кратка бележка: „Гадис премиера/Донт, Холанд Парк“, а последвалата поредица от срещи между тях — със затрогващо простичките „Вечеря С. 8:30“, „С. кино Кенсингтън“ или „Обяд С. Кафе Англе“. За деня на погребението на Шарлот имаше бележка с главни букви: „САМ ПОГРЕБЕНИЕ ДА МУ СЕ ОБАДЯ!!!“. Той си спомни, че Холи наистина му се бе обадила в къщата в Хампстед, за да се убеди, че е добре. Обзе го смазващо чувство на вина, че се бе усъмнил в нея.

Но това още не беше всичко. Ровейки из трохите и оплетените нишки на дъното на чантата, той напипа портфейла на Холи и извади цялото му съдържание на канапето. Кредитните ѝ карти бяха на нейно име. Имаше пооръфани портрети на кикотещи се приятелки, направени в кабините за моментални снимки; клубни карти за отстъпки в два-три супермаркета, разписка за химическо чистене от ателие на Кингс Роуд и разпечатка от банкомат в Хамърсмит. Самият той не знаеше какво точно търси. Може би листче с телефонния номер на сър Джон Бренан? Или визитна картичка на Таня Акосела? Нищо от видяното до момента не подсказваше, че Холи не е безработната актриса с изпразнени банкови сметки и объркан социален живот, която Гадис познаваше.

Накрая той се отказа да търси повече и пъкна портфейла обратно в чантата, като се постара да върне всяко нещо на мястото му. В друг страничен джоб намери две връзки ключове, пакетче хартийки за свиване на цигари, малък флакон с гланц за устни и сметка за електричество на името на Холи, с адреса ѝ на Тайт стрийт. Имаше и имейл от някаква жена в Австралия, който Холи беше отпечата на

хартия формат А4. Беше писмо между близки приятелки, пълно с клюки и пикантерии; чак го досрамя, че го бе прочел.

Запали нова цигара. Сложи чантата на пода, откъдето я бе взел, и се огледа за телефона на Холи. Видя го, оставен да се зарежда на барплота до електрическата кана. Без да го изключва от контакта, той прегледа изходящите и входящите ѝ повиквания и текстовите съобщения, но не откри нищо подозрително, ако не се броеше някакъв мъж на име „Дан С.“, до когото Холи бе изпратила смайващо еротичен есемес в отговор на покана за театър. Друго и не заслужавам, помисли си мрачно той, Дан С. поне не ѝ рови в нещата.

Най-после почувства умора. Време беше да си ляга. Върна телефона на барплота, изхвърли угарките от пепелника, сложи чашата си в миялната машина и запусти полупразната бутилка с вино. Две от кутиите на Катя все още лежаха отворени върху масата и той събра разпилените хартии, колкото да си даде вид, че разтребва.

И тогава видя писмото: един-единствен лист небесносиня хартия с водни знаци, най-отгоре с отпечатан с релефни букви адрес на подателя:

Робърт Уилкинсън
Драйбред Роуд (РД2)
Омакау 9377
Сентръл Отаго
Нова Зеландия

Беше любовно писмо.

Скъпа моя Катя,

Това е последната част от материала, който бях обещал да ти изпратя. Ако се вгледаш внимателно, може би ще откриеш нещо, което би привлякло вниманието на широката публика. Съсредоточи се върху Платов. Той е ключът. Повече нищо няма да кажа.

Животът в имението си е все същият. Разходки, четене на книги, но и усещане, че съм далеч от родината. Обикновено това не ми пречи. С Рейчъл се срещаме често, тя живее само на няколко часа от тук и ме дари с две прекрасни внучета. Дори съпругът ѝ вече не ме дразни толкова, колкото едно време — явно омеквам с възрастта.

Но ми липсва Катрин, липсваш ми ти, любов моя. Непрекъснато мисля за теб. Иначе не съм сантиментален човек. Това поне го знаеш. Но понякога не мога да понеса мисълта, че никога повече няма да те взема в прегръдките си, никога повече няма да заспиш в обятията ми, че вечно ще бъдем разделени. Толкова грешки съм направил през живота си, че ми се струва късно да ги поправам.

За много неща съжалявам, не на последно място за избора на кариера пред възможността за повече щастие с теб. Но ти си чувала това от мен вече толкова пъти. Какъв е смисълът да се разкайвам? Само те моля да обмислиш още веднъж, за последно, възможността да дойдеш тук, в Нова Зеландия, дори само за седмица-две. Обещавам, че ще ти хареса.

На добър час с книгата, Кати. Опитах се да ти помогна; иска ми се да можем да направя повече.

Оставам твой с цялата си любов, както винаги,
Робърт

В края на първия им съвместен уикенд Холи му бе споменала, че майка ѝ някога била имала приятел в МИБ, който ѝ предоставял материали за КГБ. Явно това беше въпросният мъж. Уилкинсън беше източникът на архива. Писмото носеше дата 5 май 2000 г. Но, какво ли бе имал предвид с написаното в първия абзац? „Съсредоточи се върху Платов. Той е ключът.“

Наближаваше четири и половина сутринта. Гадис прочете още веднъж писмото, като се опитваше да отгатне естеството на връзката между Уилкинсън и Катя Левет. Дали двамата някога не са били женени? Господи, ами ако Уилкинсън се оказал баща на Холи?! Само Холи знаеше отговорите на тези въпроси, но той нямаше как да я събуди посред нощ, за да ѝ ги зададе. Трябваше да изчака до сутринта.

— Какво правиш?

Тя бе застанала в далечния край на стаята с присвити очи и разрошена от съня коса, кичур, от която бе залепнал за лицето ѝ. Гадис се стресна от гласа ѝ и постави писмото на масата, сякаш Холи го бе хванала да чете личната ѝ кореспонденция. Беше се загърнала с халата му.

— Аз ли те събудих?

— Не. Бях жадна, станах за чаша вода. Теб те нямаше. Почудих се какво се е случило. — Тя примижа срещу лампата. — Защо не спиш? Колко е часът?

Гадис погледна зад гърба ѝ към чантата ѝ, оставена на пода, и усети как го обзема остро чувство на разкаяние.

— Към четири и половина — отвърна той. Беше напълно бодър, явно приспивният ефект на виното и парацетамола отдавна бе отшумял. — Кой е Робърт Уилкинсън?

— *Какво?!*

Тя наклони глава на една страна. Изглеждаше уплашена.

— Значи го познаваш?

— Разбира се, че го познавам. Бил е гадже на мама. Откъде изрови името му?

— Намерих едно писмо.

Гадис ѝ го подаде, но тя беше полузаспала и само каза:

— Не може ли да почака до утре сутринта?

Той поклати глава.

— Не може, важно е. Той ли даде всичко това на майка ти?

Посочи кутиите на масата. Точно сега да се появи писмото от Робърт Уилкинсън, престояло толкова време в багажника на колата ѝ, беше прекалено голямо съвпадение. И защо тъкмо днес го бе донесла? Холи го гледаше намръщено, очите ѝ още не можеха да свикнат с ярката светлина в кухнята.

— Сам, посред нощ е, дявол да го вземе! Тези неща са при теб от седмици.

— Не и това. — Той почука с пръст по писмото. — То пристигна днес.

— Ела да си лягаме — каза тя. — Боб беше влюбен в мама. Направо беше обсебен от нея. Ще ти разкажа утре сутринта.

— В какъв смисъл „обсебен“?

Тя пристъпи към него и го хвана за ръка.

— Утре!

— Не! Моля те. — Гадис обвини ръка около талията ѝ и я придърпа към себе си. Изведнъж усети острата миризма на възбудата ѝ и мисълта му отскочи към предателството на Таня. — Трябва да знам. Още сега. Разсъни се, моля те. Да ти направя ли чай? Кафе?

— Това е някакъв абсурд. — Тя се остави да я придърпа до един стол. — Ако ти кажа сега, ще ме оставиш ли да се наспя?

— Обещавам.

— Е, добре. — Холи се подпря с лакти на кухненската маса, притвори очи и наведе глава, сякаш се готвеше за молитва. — Боб Уилкинсън — промърмори тя сякаш на себе си. Явно се мъчеше да си припомни подробностите. — Последният приятел на мама, преди да се омъжи за баща ми. Възможно е да е бил и първата ѝ любов. Не мога да знам със сигурност.

— А срещала ли си го?

— Да, разбира се.

— Какво представлява?

Тя вдигна лице и го погледна раздражено, сякаш в четири и половина сутринта ѝ беше непосилно да състави личностно описание.

Той разбра и отстъпи.

— Хубаво, добре. Каж ми поне кога са били гаджета.

Докато задаваше въпроса, той се изправи и натисна копчето на малкото радио в ъгъла на барплота. Не искаше подслушваните да чуят разговора им. В стаята се разнесе класическа музика. Холи се намръщи, но беше прекалено уморена, за да спори с него.

— Не знам, Сам! Някъде в началото на седемдесетте, предполагам. — Тя отметна кичур коса зад ухото си. — Мама е била някъде на моите години. Били са на крачка от годеж, но тъкмо тогава Боб бил изпратен в чужбина от Форин Офис или нещо такова и трябвало да се разделят.

Последното изречение никак не се хареса на Гадис. „Форин Офис или нещо такова“ звучеше като увъртане след изречена лъжа.

— И той е предпочел кариерата си пред майка ти?

— Може и така да се каже. — Тя се засмя. — Всъщност за мама това дошло като облекчение. Тя вече се познавала с баща ми, малко покъсно се оженили. И живели дълго и щастливо. — Пръстите ѝ нервно опипваха капака на една от кутиите. — Само че Боб така и не можа да я забрави. Ожени се, разведе се, но все ѝ се обаждаше, а после, след като татко почина, много ѝ помогна в кариерата.

Гадис забеляза, че тя сбърчи замислено вежди.

— Защо ме гледаш така?

Холи поклати глава.

— Мисля, че между тях имаше още нещо, преди около десетина години. Внезапно припламнала любов, краткотрайна връзка. — Тя погледна към радиото. — Защо го пусна, дявол да те вземе?

— Все пак отчети вкуса ми. Това е симфонична музика!

Холи стана. Наля си чаша минерална вода от бутилката в хладилника и намали звука на радиото. Гадис понечи да възрази, но осъзна абсурдността на поведението си; не можеше да си позволи да я настройва срещу себе си с параноични приказки за въображаеми подслушвателни устройства. Изчака я да си изпие водата — цялата чаша наведнъж, — преди да се върне и да седне на стола.

— Мама пишеше на политически теми, за геополитика и шпионаж — каза тя със сценичен шепот, вдигнала показалец пред устните си; явно се забавляваше с параноята му. — Боб беше истински шпионин. Представи си само: Желязната завеса. Студената война. Затова ли те е страх, че те подслушват? — Изглеждаше, сякаш всеки

миг ще прихне. — Да не се готвиш да пишеш книга за МИБ с нещата на мама?

Той ѝ направи знак да не спира да говори.

— Доколкото знам, от време на време Боб е снасял на мама по малко информация. Шпионски клюки, слухове от Вашингтон и Уестминстър. — Тя почука с кокалчетата си по масата. — Може би половината от тези неща са от него. Това е бил неговият начин да ѝ покаже колко я обича. Или пък може би да изкупи вината си, задето бе избягал в Москва. Той все ѝ повтаряше, че иска от нея да напише страхотна книга за западното разузнаване, за всички онези неща, които самият Боб Уилкинсън нямаше как да каже заради Закона за държавната тайна. — Тя взе ръката на Гадис в своите и изведнъж сякаш посърна. — Но мама така и не успя да подготви цяла книга. В крайна сметка Боб започна да ѝ става досаден. Беше като муха, която нямаше как да прогони. Пък и тя самата беше налегната от болести и не се чувстваше годна да свърши каквото и да било. Доколкото знам, Боб живее в Нова Зеландия. Не съм го виждала цяла вечност.

— Той не беше ли на погребението на майка ти?

Холи поклати глава.

— Не си спомням. Бях счупила световния рекорд по консумация на валериан. Може и да е бил. Или пък дори да не знае, че е умряла.

Гадис вдигна писмото от масата и ѝ го подаде. Покрай прозорците на дневната профуча камион, ресорите му пропищяха жално върху гърбиците по платното в нощната тишина. Той посочи реда, на който се споменаваше Платов.

— Какво мислиш, че е искал да каже с това?

Холи присви очи като старица, която недовижда без очила.

— За Платов? Нямам представа.

Гадис наблюдаваше внимателно лицето ѝ; все още не можеше да каже дали говори истината, или го разиграва.

— Майка ти споменавала ли ти е да е разследвала някого в Кремъл?

— Не, никога. — Холи се облегна назад на стола си и го погледна изпитателно. — Аз пък си мислех, че *ти* си експертът по Платов. Какво става, Сам?

— Ти ми кажи.

Както можеше да се очаква, от „Международни справки“ не можаха да открият телефонен номер на името на Робърт Уилкинсън в Нова Зеландия, така че Гадис се принуди да поиска помощ от Холи. Дали майка ѝ бе оставила телефонно тефтерче? Дали тя би могла да му каже номера на Боб? Холи го попита защо толкова държи да разговаря с Уилкинсън, но той промърмори уклончиво:

— Уилкинсън е бил в Берлин през една от най-важните фази на Студената война. Трябва ми информация за книгата. Искам да си уредя среща с него.

На следващата вечер Холи му се обади от Тайт стрийт с подробностите. Гадис нямаше как да ѝ попречи да му продиктува номера на Уилкинсън по домашния му телефон, който със сигурност се подслушваше; той го записа, след което излезе от къщи и отиде до една телефонна кабина на Саут Африка Роуд, на близо половин километър от дома му. Дори от Главно управление за контрол на съобщенията да бяха подслушвали обаждането на Холи, каза си той, щяха да им трябват часове, за да сложат бръмбар на телефона на Уилкинсън в Нова Зеландия.

В Лондон беше осем часът вечерта; в Нова Зеландия — осем на другата сутрин. Гадис пусна четири монети по една лира в процепа на телефона и набра номера.

— Ало?

— Робърт Уилкинсън?

— На телефона. Кой се обажда?

Линията беше кристалночиста. Гадис се изненада от простонародния акцент на Уилкинсън; досега бе живял с убеждението, че едва ли не всички от висшия ешелон на МИ6 трябва да звучат като членове на кралското семейство.

— Казвам се Сам Гадис. Преподавател съм по руска история в Юнивърсити Колидж, Лондон. Току-що завърших една биография на Сергей Платов. Името ми говори ли ви нещо?

— Абсолютно нищо.

Настана тишина. Гадис усещаше, че си има работа с поредния Томас Нийм.

— Удобно ли е да говорим, или да се обадя друг път?

— Сега или друг път, все едно.

— Искрах просто да разменим няколко думи за Катя Левет.

Това привлече вниманието на Уилкинсън. Гадис чу в слушалката как онзи си пое рязко дъх; надменността му внезапно се стопи. Той успя само да каже:

— Кат... — И млъкна.

— Разбирам, че сте били добри приятели.

— Да. Кой ви каза?

— Холи е моя приятелка.

— Господи! Холи... Как е тя?

Уилкинсън ставаше все по-сговорчив. Гадис извади от джоба си химикалка и лист хартия, който притисна с лакът върху кутията на телефона.

— Добре е. Помоли ме да ви поздравя.

— Много мило от нейна страна. — По линията се чу кратко прекъсване, може би от голямото разстояние сигналът заглъхваше или Уилкинсън бе потърсил по-тихо място в къщата си, откъдето да продължи разговора. — И така, как ви беше името? С кого разговарям?

— Казвам се Сам Гадис. Аз съм учен и писател. Обаждам се от Лондон.

— Да, разбира се. И двамата с Катя работите по нова книга?

Уилкинсън явно не знаеше, че старата му приятелка е мъртва. Гадис се видя принуден да му съобщи.

— Не са ли ви казали, сър? — Той сам се учуди на обръщението, но моментът изискваше почитителност. — Толкова съжалявам. Не съм очаквал, че на мен ще се падне да ви кажа. Катя е починала, мистър Уилкинсън. Ужасно съжалявам. Преди шест месеца.

— О, господи, но това е ужасно! — Отговорът дойде незабавно и бе изпълнен със стоицизъм. Гадис сякаш виждаше мъжественото лице на Боб Уилкинсън, на което беше изписан несломим дух. Този човек току-що бе загубил голямата любов на живота си, но нямаше намерение да издаде чувствата си пред един непознат. — Съжалявам да го чуя — каза той. — Холи как се справя?

— Горедолу — отвърна Гадис.

Уилкинсън попита как е починала Катя и Гадис му обясни, че е страдала от чернодробна недостатъчност — евфемизъм, който по-възрастният мъж незабавно разбра.

— Хм. Знаех си, че накрая алкохолът ще я победи. Тя цял живот се е борила с него. Ще пиша на Холи, за да ѝ изкажа съболезнования. Тя още ли живее в апартамента на Гайт стрийт?

— Да. И съм сигурен, че ще се зарадва да получи вест от вас.

— Всъщност Катрин се омъжва към края на месеца. Ще видя дали да не поканя Холи на сватбата. Би било чудесно да се видим отново.

От разговорите си с Холи Гадис беше чувал за Катрин, но реши да се направи, че не знае.

— Катрин?

— Най-малката ми дъщеря. Годеникът ѝ е австриец, ще се женят във Виена. Аз ще дойда до Европа за сватбата. Трябва да се опитаме да предумаме и Холи.

— Непременно ще ѝ предам.

Гадис погледна екранчето на телефона и с тревога откри, че от първоначалните четири лири му оставаха само петдесет пенса. Пусна в процепа още четири монети, като се закашля, за да заглуши металното потракване.

Напразно.

— От телефонна кабина ли се обаждате? — попита Уилкинсън.

Дори да искаше да излъже, Гадис се отказа, когато тунингован фолксваген голф спря до бордюра и шофьорът натисна няколко пъти клаксона, за да привлече вниманието на някого в близката жилищна сграда. Сигурно в този момент на Уилкинсън му се бе сторило, че телефонната кабина е по средата на някоя магистрала.

— Домашният ми телефон е повреден — каза Гадис, като в същия момент изпусна химикалката и листа на пода. Докато се навеждаше да ги вземе, изопнал докрай кабела на слушалката, той успя да добави: — Много държах да ви се обадя възможно по-скоро.

— По какъв повод, доктор Гадис?

— Попаднаха ми някои документи, които мисля, че Катя е получила от вас.

Пауза. Уилкинсън обмисляше стратегията си.

— Разбирам.

— Холи ги даде на мен. Наш общ приятел останал с впечатление, че бих могъл да проявя интерес към материала.

— А проявявате ли?

Уилкинсън започваше да възвръща първоначалната си несговорчивост.

— Засега не съм имал възможност да ги прегледам обстойно — каза Гадис. — Бях зает с друго. Исках да ви попитам дали случайно знаете какво е възнамерявала да прави Катя с тях.

— Боя се, че няма как да знам.

Това прозвуча като лъжа, но Гадис не бе и очаквал друго. Уилкинсън беше предавал потенциално деликатна информация в ръцете на журналист. Той нямаше как да знае дали Гадис действително е историк или агент-провокатор, нает от службите, за да изтръгне самопризнание.

— Може би си струва да се видим във Виена, за да обсъдим въпроса — предложи Гадис, без да помисли за възможните последици. Идеята му се стори твърде екстравагантна още докато думите излизаха от устата му.

— Може би — отвърна Уилкинсън без следа от убеденост. Гадис усети, че времето му изтича. Ако не изиграеше картите си внимателно, разговорът всеки момент можеше да приключи.

— Има едно конкретно лице, за което бих желал да поговорим.

— А, така ли? И кое е то?

— Сергей Платов.

Уилкинсън изръмжа неопределено.

— Не ми ли казахте самият вие, че вече сте написали биографията му? За какво ви е да започвате отначало?

— Този път искам да подходя от по-различен ъгъл. — Говорейки, Гадис се чудеше как най-добре да изиграе коза си. — Интересуват ме отношенията на Платов с трима бивши разузнавачи от съветско време.

— Разузнавачи, казвате...

— Фьодор Третьак е бил високопоставен служител на КГБ, резидент на съветското разузнаване в Дрезден. Едуард Крейн е бил двоен агент на руснаци и англичани в течение на повече от петдесет години. Водещият му офицер от Берлин в средата на 80-те носел псевдонима Доминик Ълвърт.

Шокът на Уилкинсън прозвуча от разстоянието на хилядите километри като сподавена ругатня.

— Малоумен идиот! Тази линия надеждна ли е?

— Мисля, че да.

— Ще ти бъда благодарен, ако никога повече не ми се обаждаш.

В стенограмата, поставена върху бюрото на сър Джон Бренан на следващата сутрин, внезапната развръзка на разговора между Полярна мечка и Робърт Уилкинсън бе предадена с лаконичния израз „Линията прекъсва“.

Бренан, който за кратко бе допуснал да го убедят, че Гадис е изоставил интереса си към Атила, изпадна в ярост и незабавно повика Таня Акосела, за да я наругае, че не е успяла да набие в главата на „онзи смахнат учен“ да „стои далеч от Едуард Крейн, ако не иска да го хвърля на вълците в Москва. Не съм прекарал почивните си дни на колене пред шефа на БНД, молейки го да си затвори очите пред кашата, забъркана от Гадис в Берлин, само за да може той още на другия ден да вдигне телефона и да се заприказва с Боб Уилкинсън, дяволите да го вземат и него“.

Таня отвори уста да каже нещо, но Бренан не беше свършил.

— Дава ли си сметка Гадис какво може да му се случи, ако руснаците узнаят кой е? Съзнава ли какво рискува? Ти не му ли обясни, след като кацнахте на „Гетуик“? За какво си говорихте, по дяволите? За времето? За диети? Не се ли помъчи, Таня, поне веднъж да си свършиш работата като хората?!

Последната реплика на Бренан, преди да я изгони от кабинета си, я вбеси повече от всичко останало.

— Знаеш ли какво? Върни се на „Чесапийк“. Оттук нататък за теб Полярна мечка е забранена територия. Щом не можеш да се справиш с един елементарен проблем като Сам Гадис, ще трябва да се заема лично.

Още докато Таня Акосела слизаше с асансьора, Бренан се свърза с английското посолство в Канбера и нареди на Кристофър Брук, трийсет и пет годишния шеф на бюрото на МИБ в Австралия, да хване следващия полет за Нова Зеландия, където да проведе „дискретен разговор с един наш бивш служител“. За икономия на средства МИБ вече не поддържаше персонал в Уелингтън, което за Брук означаваше

седем часа във въздуха от Канбера до Крайстчърч през Сидни, още четирийсет и пет минути с малък самолет от Крайстчърч до Дънидин и от там три часа с кола — една наета тойота — до Алегзандра, в сърцето на южния остров. Със смяната на полети и чакането по летищата цялото пътуване, от дома му в Канбера до пристигането в Алегзандра, отне на Брук четиринайсет часа и му струва бурен скандал с бременната му съпруга, когато разбра, че за пореден път ѝ се налага да се лиши от дългоочакваната петдневна ваканция на Златния бряг. В Алегзандра Брук заспа едва ли не с влизането си в хотелската стая и се събуди сутринта на следващия ден, сряда, колкото да научи, че от местните никой не е чувал за Робърт Уилкинсън, нито пък за имот в Драйбред.

— Познаваме почти всекиго по тези места, сладурче — каза му управителката на хотела. — Драйбред е изоставена златна мина. Никой не живее там от години.

— Сигурен ли си, че си запомнил правилно мястото, приятел? — попита го служителят от бензиностанцията в покрайнините на Алегзандра.

Брук шофира цял предобед. За три часа видя трима души, нито един, от които не можа да го упъти. Беше се запасил с пътни карти, но нямаше достъп до интернет, за да свали от „Гугъл“ спътникови снимки, по които би могъл да се ориентира за посоката към Драйбред. Пътят минаваше през някои от най-величествените пейзажи, които бе виждал през живота си, но почти през цялото време купето на тойотата се огласяше от ругатните на един изнурен, гневен британски шпионин, който проклинаше участта си да бъде разпределен в задния двор на цивилизования свят, и злобно богохулстваше пред перспективата да прекара три дни в търсене на някакъв пенсиониран разузнавач от Студената война, който, ако можеше да се вярва на местните, никога не бе стъпвал в Нова Зеландия.

Накрая Брук се върна в Алегзандра, отиде в градската библиотека и откри едно споменаване на „Драйбред“ в исторически пътеводител на Сентръл Отаго от 1947 г. Домът на Уилкинсън се намираше в изоставено селище на работници от златните мини, впоследствие превърнато във ферма. По описанието в пътеводителя то беше на края на Драйбред Роуд, в една долчинка в подножието на

планинската верига Дънстън, на четирийсет и пет километра северозападно от Алегзандра.

Той отново потегли на път. Прекоси голата суха равнина, отбелязана на картата като Маниотото, и спря за бензин и нещо за ядене в Омакау — селище с една кръчма и един смесен магазин. Наближаваше четири следобед, когато отби от главното шосе по тесен път, виещ се покрай река, в чиито води се отразяваше тъмносиньото небе. На всеки няколкостотин метра му се налагаше да спира и да отваря порти на ферми, които го преграждаха. Вече минаваше шест, когато на десетина километра след отклонението видя очуканата метална табела с надпис „Драйбред“ и сви по тесния изровен коловоз, който пресичаше нивите по посока към назъбените била на планинските вериги в далечината. Къщата беше малка, на два етажа и се намиреше на около километър от последната отбивка, сгушена в малка върбова горичка. Докато минаваше с колата си през портичката, Брук забеляза фигурата на мъж със старо ватирано яке, който цепеше дърва в източния край на двора. Започваше да вали, едри капки дъжд забарабаниха по колата. Той загаси двигателя, слезе от колата и се готвеше да вдигне ръка за поздрав, когато видя, че Робърт Уилкинсън пристъпва към него с подозрителен поглед и насочена двуцевка.

— Кой си ти, дяволите да те вземат?

В следващия миг ръцете на Брук се вдигнаха към небето.

— Приятел! Приятел! — извика той по стар навик, придобит след трите напрегнати години в Басра. — Аз съм от службата. Идвам от Канбера, за да поговоря с вас.

— Кой те изпраща? — Уилкинсън спря на петдесетина метра с приклад, залепен за рамото му; двете цеви на пушката бяха насочени в слънчевия сплит на Брук.

— Сър Джон Бренан. Става дума за Атила. Поръча ми да ви предам нещо.

Уилкинсън свали пушката, после я пречупи на две и я преметна през ръката си.

— Е, предай, каквото имаш да предаваш — подкани го той.

Брук се огледа. Бренан го бе предупредил, че старият шпионин може да е „леко подивял“, но бе очаквал да му предложи поне чаша чай.

— Тук ли?

— Тук — отвърна Уилкинсън.

— Добре. — Той се пресегна, взе якето си от задната седалка на колата, закопча го догоре срещу студа и затвори вратата. — Сър Джон е загрижен, че може да сте във връзка с един британски учен на име Сам Гадис.

— Да съм във връзка ли? Какво, по дяволите, означава това?

Уилкинсън мигновено разбра, че МИ6 бяха подслушали обаждането на Гадис. Старателно изгражданата с години анонимност бе разрушена с един удар от онзи безразсъден учен, който му бе позвънил от лондонска телефонна кабина.

— Доктор Гадис е стигнал до истината относно Атила. Според нас той знае, че вие сте били водещият офицер на Едуард Крейн в Източна Германия през 80-те. В службата са разтревожени, че може да предавате на Гадис деликатна информация в нарушение на Закона за държавната тайна.

Уилкинсън направи крачка напред. Беше малко над шейсет, як, с внушително телосложение. Лицето му, особено във вечерния здрач, излъчваше такава безмилостна жестокост, от която би се уплашил и далеч по-голям храбрец от Кристофър Брук.

— Как ти е името, младежо?

— Казвам се Кристофър. Ръководя бюрото в Канбера.

— И си дошъл чак от Австралия, за да ми кажеш това, така ли, Крис?

Брук си помисли за своята бременна съпруга, за летищните власти, които бяха пръскали самолета им срещу инсекти, за претоплената бордна храна, за безкрайното шофиране по усуканите пътища на Сентръл Отаго.

— Точно така — отвърна той.

— В колежа не ви ли учат вече кога е прилично да се ходи на гости? Какво ми се мъкнеш тук по здрач? Можеше да си всеки.

Брук знаеше от инструктажа на Бренан, че Уилкинсън изпитва „параноичен страх“ от убийците на ФСС, и се надяваше сега, след като бе разбрал кой е неканеният му посетител, старият шпионин донякъде да се успокои.

— Моля за извинение, че ви стреснах — каза той, като протегна ръка. — Никой от местните хора не е чувал за вас. Много ми беше трудно да открия адреса ви. Тук сте толкова отдалечен от света,

колкото и ако се намирахте в Морето на спокойствието, на обратната страна на Луната.

— Аха, на шегички ли минахме! — изръмжа злобно Уилкинсън. — Така ли ви учат да предразполагате събеседника? Малко галактическа ирония, малко космическо остроумие?

Брук осъзна, че усилията му да се държи човешки са кауза пердута. Той прибра протегнатата си ръка в джоба на якето и реши да изостави всякакви преструвки. Единственото му желание в този момент бе да се върне в Дънидин, да се наспи и на сутринта да вземе полета за Канбера. Колкото може по-далеч от този въоръжен психопат. Искаше вече да е предал доклада си на Бренан, да си отвори бутилка пино ноар и да седне с жена си на вечеря. Но първо трябваше да си свърши работата.

— Ето какво е положението — започна той. — И по-добре да ви го кажа сега, след като вече и за двама ни е ясно, че не сме способни да водим цивилизован разговор. Не че съм очаквал вечеря на свещи, мистър Уилкинсън, нито пък да ми предложите подслон за през нощта. Но ако държите да свършим работата тук, така да бъде. — Сякаш по поръчка откъм планините духна вятър; листата на върбите зашумяха. — Както виждам нещата, Гадис заплашва да вдигне завесата около две от най-ревниво пазените тайни на Студената война. Тайни, които моите колеги, включително и вие самият, сте пазили успешно шест десетилетия. Шефът ме помоли да ви припомня, че в последните години от кариерата на мистър Крейн има известни *аномалии*, ако мога да използвам неговите собствени думи, които, ако излязат наяве, биха имали сериозни последици за нашите отношения с Москва. Честно казано, самият аз не съм запознат с естеството на тези аномалии. Но имам основания да смятам, че вие сте наясно. — На слабата светлина той видя как Уилкинсън вдигна лице нагоре и издаде гъргорещ звук, който възприе като потвърждение на думите си. — Сър Джон винаги е държал особено на това пенсионираните служители от разузнаването да не продават мемоарите си на търг.

— Моля?

— Мисля, че добре ме разбирате. До знанието на службата е достигнало, че на различни етапи от кариерата си сте разкривали деликатна информация пред Катя Левет, която сте използвали като

посредник за пускане на политически компромати в британската преса, а също и като потенциален ваш биограф.

— Бих те посъветвал да внимаваш с приказките, умнико — обади се Уилкинсън, като премести пушката в дясната си ръка. — Дългият ти език може да ти струва главата.

Дъждът вече валеше на талази; Брук вдигна ръце и извади качулката от яката на якето си.

— Искате да кажете, че двамата с мисис Левет не сте обсъждали възможността тя да напише от ваше име мемоарите ви?

Уилкинсън си каза, че е чул достатъчно. Той тръгна напред през плющия дъжд, докато застана лице в лице с Брук и го огледа от глава до пети, както крокодил би огледал плячката си.

— Позволи ми сега аз да ти кажа нещо. Преди три дни се събудих и си направих чаша чай. Телефонът ми иззвъня и аз го вдигнах. Беше онзи доктор Гадис. Обаждаше се от Лондон, от телефонна кабина, за да ме разпитва за Еди Крейн. Не знаех кой е, не бях чувал за него. Разбираш ли, изобщо не си давах сметка, че внезапно за Атила се е разчуло. Пито пък че някакъв британски учен авантюрист би могъл да ме проследи и да ме открие тук. Искам да те уверя, че нито за миг не съм имал каквито и да било намерения да обсъждам кариерата си с него. Допускам, че частният ни разговор е бил прихванат от местните служби като услуга към старата родина. Така ли е?

— Нямам представа за ролята на ГУ КС в цялата тази история, ако има такава.

— Нима? — Уилкинсън се вгледа в лицето на Брук, по което се стичаха струи вода. — Естествено, че няма да имаш. В края на краищата ти си само шеф на бюро в Канбера.

Брук се опита да каже нещо, но той вдигна ръка и продължи:

— Чакай. Не съм свършил. — Уилкинсън вече беше видимо ядосан, морав от гняв заради нарушеното му лично пространство и бесен, че връзката му с Катя за пореден път бе стъпкана в калта. — Моля те да предадеш на „сър Джон“, който, между другото, беше само „Джон“, когато го срещнах за пръв път, но още тогава му личеше, че ще стигне далеч, та кажи на сър Джон, че като пенсионер ще правя каквото си поискам. И ако това включва разговаряне с разни заблудени учени от Лондон, така да бъде. Знаеш ли, аз си спомням как приключи

кариерата ми. Помня бомбата, която ми бяха сложили под колата. Помня съвършено ясното усещане, че от службата не биха имали нищо против Боб Уилкинсън да бъде разкъсан на парчета от Сергей Платов и разпръснат като фейерверк в небето над Фулам. — Брук бършеше дъждовната вода от очите си. — Изглеждаш ми нещо объркан, Кристофър?

— Вие ме объркахте — отвърна Брук. — Изобщо не разбирам какво ми говорите.

— Не разбираш я. — Нов силен порив на вятъра дойде откъм планините. — Но *сър* Джон Бренан би разбрал много добре какво имам предвид. Непременно му кажи, че за разлика от него аз знам какво значи лоялност. Той не си мръдна пръста да ме защити навремето, защо трябва да го защитавам аз сега? Ако онзи Гадис държи да научи повече за Атила, може пък да реша да му дам всичко, което иска, с най-големи подробности. И бездруго е време цялата история да излезе наяве. По дяволите, британското правителство може дори да извлече полза от това! Не би ли желал да му видиш гърба на този маниак?

— Кой маниак?

— Платов — изсъска Уилкинсън с такова презрение, сякаш в невежеството си Брук се бе изложил окончателно. — Ама те май наистина те държат на тъмно. Май наистина не подозираш какво става.

Късно следобед в четвъртък Сам Гадис се провираше през тълпата от студенти пред сградата на Факултета по славистика и източноевропейски изследвания, когато забеляза Таня Акосела на отсрещния тротоар на Тавитън стрийт. Беше облечена с бежов шлифер, кожени ботушки и барета, която подчертаваше високите ѝ скули. Стори му се, че изглежда уморена, но въпреки това усети дразнещата тръпка на привличането към тази жена и си напомни, че трябва да си придаде ядосан вид, когато пресече улицата, за да я заговори.

— Този път не вярвам да е съвпадение — каза той.

— Не е — отвърна тя. — Какво ще кажеш да се поразходим?

Таня поемаше сериозен риск, ако ги видеха заедно; възможно беше Бренан да има очи и уши навсякъде. Достатъчна беше и една снимка от някоя камера за наблюдение, за да разбере шефът ѝ, че тя е пренебрегнала заповедта му да стои далеч от Полярна мечка.

— Питам се как я караш — започна тя.

Гадис прие въпроса ѝ буквално и отговори, че се чувства „добре, много добре“ след стрелбата в Берлин.

— Успяхме да се договорим с германските власти. Те ще наложат информационно затъмнение над медиите, а полицията няма да търси втори стрелец. Убиецът на Майснер, онзи мъж, когото ти застреля, е руснак на име Николай Доронин. МИ5 са го наблюдавали от няколко месеца. Германците знаят, че е свързан с ФСС, но не се очаква да протестира пред Москва. Доронин ще се възстанови напълно и ще бъде измъкнат тихомълком от Берлин. Той знае много добре, че ако се опита да назове когото и да било от другите участници в конспирацията, семейството му в Лондон ще пострада.

— Прекрасна история — промърмори Гадис, докато си изваждаше цигара. Таня също му поиска и той ѝ я запали. Негов студент се приближи до тях, за да го попита за срока за предаване на някакво есе, после се отдалечи към Ендзлий Гардънс.

— Такова решение на случая в Берлин е най-доброто, което можеше да получиш — каза Таня, която с право очакваше някаква форма на благодарност за намесата на МИБ в полза на Гадис.

— Разбирам — отвърна той. — Повярвай ми, изключително съм ви благодарен.

— Нали занапред ще внимаваш, Сам?

— В какъв смисъл да внимавам?

— Наясно си с условията на споразумението: нямаш право да издирваш Крейн. Нямаш право да откъщаваш за случилото се с Майснер и Шарлот.

Тя си спомни с каква омраза я бе нападнал Бренан в кабинета си и се запита защо ли толкова щадеше чувствата на Гадис. Един гълъб кацна на тротоара пред тях, после скочи на платното пред преминаващо такси и успя в последния момент да излети, преди да бъде прегазен.

— Ако напуснеш страната, в мига, когато представиш паспорта си за проверка на което и да било летище в Европейския съюз, те веднага ще знаят къде да те намерят.

Гадис спря и се извърна към нея.

— Кой са „те“?

— Аз съм отстранена от операцията. „Прогонена“ е точната дума. Бренан състави нов екип, който действа под прякото му ръководство.

Гадис беше объркан. За какво бе дошла Таня при него — да търси съчувствие?

— Защо си отстранена?

— Дълга история. — За момент Гадис си помисли, че Таня се готви да му я разкаже, но тя само повтори предупреждението си: — Няма значение кой пряко отговаря за случая. За теб условията остават същите. Недей повече да търсиш Крейн. Разбрахме ли се?

Гадис отвърна с най-убедителния си тон:

— Казах ти, Таня. Разбрахме се.

Не й беше приятно Гадис да я лъже; ролята на лъжец не му отиваше.

— Робърт Уилкинсън няма да е вечно в Нова Зеландия — каза тя. — Ние се питахме дали и ти го знаеш. Искахме да сме абсолютно

сигурни, че няма да направиш опит да се видиш с него, ако дойде във Виена например.

Гадис само се изсмя в отговор, но смехът му прозвуча някак кухо, примирено. Не му оставаше друго, освен да приеме всесиλιето на МИБ. Те имаха очи и уши навсякъде, чуваха всяка негова дума, дори да говореше от телефонна кабина в края на Саут Африка Роуд.

— Уилкинсън не желае да има нищо общо с мен — каза той, като пусна изпушената си до половина цигара на земята и я стъпка. — Крейн е изчезнал. Дори да имах желание да довърша книгата си, нямам повече източници на информация. За мен всичко свърши.

— И двамата знаем, че не е точно така — възрази Таня.

Гадис за пореден път се изуми от способността ѝ да го убеждава, че все още е на негова страна. Може би се дължеше на облеклото ѝ: изглеждаше толкова непринудено елегантна, толкова далеч от истинската си професия, че всичко в нея му напомняше за красивата необвързана прелъстителка Джоузефин Уорнър.

— Ти си права — каза той. — Защо да не прескоча до Виена? Защо да не се появя неканен на сватбата на Катрин? Да хвана Боб Уилкинсън за ревера и да го накарам да ми разкаже всичко за Дрезден, просто като лична услуга към един непознат учен, който при това не му е особено симпатичен? Така ли според теб щях да постъпя?

— Знам, че си способен на всичко.

Гадис се пресегна и я стисна за ръцете над лактите. Бяха жилави и мускулести, явно Таня спортуваше.

— Направи справка с материалите от следенето ми. До края на месеца ще бъда в Барселона. Уговорил съм се да прекарам две седмици с Мин.

— Наистина ли?

Откакто беше отстранена от случая „Полярна мечка“, Таня не получаваше информация за намеренията на Гадис, което я вбесяваше.

— Наистина — отвърна той. — Така че, ако Дез смята да ме следи, посъветвай го да си вземе бански. Двамата с дъщеря ми ще бъдем през повечето време на плажа.

Това в най-добрия случай беше вярно наполовина, но Гадис си каза, че дължи на Таня Акосела някоя и друга лъжа. Барселона беше удобен повод да ѝ отмъсти, задето толкова време го бе разигравала.

Той бе прекарал времето до обяд в Колиндейл, в покрайнините на Северозападен Лондон, преглеждайки стари течения на „Таймс“. Можеше да използва и онлайн търсачка, но какъв беше смисълът да рискува с интернет, когато в архивите се пазеше всичко, което му беше нужно? Броят, който откри, беше с дата 6 януари. Гадис се бе хванал на бас със себе си, че Катрин Уилкинсън е приела предложението на годеника си навръх Нова година, малко преди гръмването на шампанското в полунощ.

Г-Н М. Т. М. ДРЕКСЕЛ И Г-ЦА К. Л. УИЛКИНСЪН

Обявява се годежът на Матиас, големия син на г-н Рудолф Дрексел и г-жа Елфриде Дрексел, от Виена, Австрия, и Катрин, малката дъщеря на г-н Робърт Уилкинсън и г-жа Мери Едуардс, от Единбург, Шотландия.

От това кратко съобщение Гадис научи имената на участниците в събитието, което беше първата стъпка от плана му.

Следващата стъпка бе да узнае датата и да открие хотела, в който щяха да отседнат повечето гости. За целта Гадис отпечата списък на всички четири- и петзвездни хотели във Виена и започна да им звъни от двете телефонни кабинки на гарата в Колиндейл с една и съща молба:

— Ало? Бих желал да си запазя стая за дните, когато е сватбата на Дрексел-Уилксинсън. Чух, че предлагате специални цени за гости на младоженците.

В първите четиринайсет хотела нямаха „никаква информация за сватба под това име“, но в петнайсетия — „САС-Радисън“ на

Шубертринг — бяха в течение на събитието и попитаха Гадис на чие име да направят резервацията.

— Казвам се Питърсън — отвърна той. — П-И-Т-Ъ-Р-С-Ъ-Н. Питърсън.

— Да, мистър Питърсън. А на коя дата смятате да пристигнете?

Гадис пристъпи към следващата фаза от стратегията си. Беше му нужна точната дата на сватбата, затова попита:

— Бихте ли ми казали дали някои от другите гости идват в четвъртък вечер? Дали ще бъде прекалено рано, как мислите?

— Момент да погледна. Четвъртък, дващсет и трети, нали, сър?

Оставаше само да изясни дали самата церемония ще се проведе в петък следобед или в събота сутринта.

— Мистър Питърсън?

— Да?

— Трудно е да се каже. Няколко души пристигат в четвъртък вечерта, но повечето са ангажирали стаите си от петък на обяд.

Явно сватбата щеше да е в събота, на дващсет и пети.

— Ясно — каза той. После, за по-убедително, поиска двойна стая за две нощувки, петък и събота, но когато от рецепцията го попитаха за трите му имена, адреса и номера на кредитната му карта, се направи, че има „важно позвъняване на другата линия“ и обеща да си направи резервацията по интернет.

— Разбира се, мистър Питърсън. Разбира се. Очакваме ви във Виена.

Два дни по-късно Гадис отпътува за Испания с вечерния полет от „Хийтроу“ до Барселона. Нямаше никакви проблеми при преминаване на паспортния контрол, но очакваше апартаментът на Наташа да е поставен под наблюдение от МИБ. Планът му беше съвсем прост: да прекара няколко дни в Испания с Мин и после да пътува до Австрия с влак. Шенгенското споразумение му позволяваше да стигне чак до Виена, без нито веднъж да покаже паспорта си, и той се надяваше така сериозно да затрудни онези, които го следяха. Планът му бе да пристигне в „Радисън“ вечерта на двацет и четвърти, петък, за да се запознае с някои от останалите гости. Щеше да се представи като приятел на семейство Дрексел, да открие мястото на сватбения прием и евентуално да се присъедини към групичка от новите си познати за църковната служба на следващия ден. Така щеше да установи контакт с Робърт Уилкинсън.

Както се оказа, МИБ изпитваха остър недостиг на кадри и бяха възложили следенето му в Барселона на двама служители от британското генерално консулство на Авенида Диагонал. Техните ежедневни доклади, изпращани директно до сър Джон Бренан, бяха скучни до затъпяване: обиколки из местните детски площадки, обеди и вечери в ресторанти с традиционна испанска кухня, плуване в хладните октомврийски води край плажа Икария или разходки по „Рамбла“. Ако не друго, Бренан се нагледа на снимки на Мин, носена на конче от баща си, излизаща от кино с фунийка сладолед в ръка или заливаща се от смях, докато Гадис ѝ разказваше поредната забавна история на станцията на метрото. Имаше и надлежно документирано в звук и картина спречкване между Гадис и бившата му съпруга в ресторант за тапас, наречен „Селер де ла Рибера“, но то бе отдадено на натрупаната горчивина от развода. Във всеки случай изглеждаше, че Полярна мечка окончателно е загубил интерес към Крейн и Уилкинсън.

Разбира се, всичко това се дължеше на съзнателните усилия на Гадис да убеди момчетата и момичетата от Главно управление за контрол на съобщенията, че наистина си е извлякъл поука и е станал нов човек. Например той пусна съобщение във фейсбук до Пол, съпруга на Шарлот, че не е стигнал доникъде с книгата на Шарлот и е решил да я остави „на заден план, поне засега“. Изпрати имейл на свой докторант от колежа, с който му определи час за консултация в петък, на двацет и четвърти. От обичайния си мобилен телефон се обади на Холи в Лондон, за да ѝ каже колко му липсва и да я покани на вечеря в „Кво Вадис“ на двацет и пети.

Бренан си даваше сметка за възможността Полярна мечка да им играе някаква сложна двойна игра, която да приключи с появяването му във Виена, но засега повече го тревожеше докладът на Кристофър Брук за срещата му с Робърт Уилкинсън. Особено два пасажа го бяха докарали до състояние на ярост.

СТРОГО СЕКРЕТНО

СТЕПЕН НА ПОВЕРИТЕЛНОСТ 3

... Уилкинсън спомена за инцидент, който според него бил наложил доброволното му изгнание в Нова Зеландия. Очевидно той все още обвинява службата за опита да бъде премахнат и намеква — без доказателства, — че МИБ, дори да не стоят пряко зад атентата, са могли да направят повече за неговата безопасност впоследствие. Трябва да отбележа, че през цялото време на разговора ни мистър Уилкинсън се държеше по начин, който мога да опиша като агресивен и параноичен.

... Уилкинсън приключи разговора със заплахата да предостави на д-р Гадис цялата информация, с която разполага по случая „Атила“, „с най-големи подробности“. Транскрипцията от дигиталния запис от разговора гласи: И бездруго е време цялата история да излезе наяве. По дяволите, британското правителство може дори да извлече

полза [с ударение на думата] от това! Не би ли желал да му видиш гърба на този маниак [Платов]?

Бренан си каза, че няма избор; изчерпал бе всички останали опции. Той вдигна телефона и нареди на секретарката си да го свърже с Максим Кепица, втори секретар в посолството на Руската федерация и един от тримата официално обявени оперативни служители на ФСС в Лондон. Позвъняването откри Кепица на пряката му линия.

— Максим? Джон Бренан е на телефона.

— Сър Джон? Как се радвам да ви чуя!

— Какво ще кажеш днес да обядваме на някое тихо местенце? Искан да поговорим за едно лице, което правителството ви издирва от 92-ра. От нашите е, разбира се. Казва се Тълвърт...

Близо два дни продължи пътуването на Гадис от Барселона до Виена. Първият етап бе осъществен със спален вагон до Фрибур в Швейцария. От там той взе обикновен пътнически влак за кратката отсечка до Цюрих, преди да хване трети влак, преминаващ по северните склонове на Алпите, с който за девет часа стигна до крайната си цел. Първата нощ се наспа прекрасно на тясното — и практически непосилно за джоба му — легло в спалния вагон, а през последния етап от пътуването прочете „Архангел“ от кора до кора, като се подкрепяше със сандвичи от вагон-ресторанта и с черно кафе, което с всяка следваща чаша сякаш ставаше все по-противно на вкус. Приблизително през час той сменяше мястото си във влака, за да се убеди, че никой не го следи; в редките случаи, когато спираха на гари, нарамваше сака си, слизаше на перона, отправяше се към изхода, после рязко се връщаше и отново се качваше на влака.

Доколкото Гадис можеше да прецени, отпътуването му от Испания бе минало незабелязано. Бяха му нужни три часа, за да се добере от апартамента на Наташа, който напусна привечер, до Естасио Сантс, като за това време смени няколко таксита, влака и автобуса, кръстосвайки целия град надлъж и шир по най-невероятни маршрути, за да се отърве от евентуални преследвачи. Преди тръгването се погрижи да остави обичайния си телефон, зареден докрай и поставен на тих режим, под един шкаф в дневната на апартамента. Надяваше се, че по сигнала на телефона копоите от ГУКС щяха да си мислят, че е все още в апартамента. Купи си нов мобилен телефон от „Корте Инглес“ — големия универсален магазин на Пласа де Каталуня — и постави в него SIM картата от Тотнъм Корт Роуд.

Ако трябваше да бъде докрай честен със себе си, в тази история имаше нещо доста грозно. Той използваше Мин като прикритие, като нищо неподозиращ атрибут в една игра на надлъгване. Тя беше вече на пет, все още трогателно невинна и все пак, докато си играеха на люлките близо до апартамента на Наташа или усещаше малката ѝ длан

в своята в трепкащия полумрак на празния киносалон, той се презираше, че бе допуснал амбицията на всяка цена да отмъсти за Шарлот и да разгадае мистерията от Дрезден да надделее над бащинския му дълг да се грижи за благо на детето си. Нима това бе вярно? Нима в упорството си, в отчаяната си жажда за успех той бе готов да лиши Мин от баща?! Преследвайки Уилкинсън, Гадис действително излагаше на риск живота си. Както и да извърташе, истината беше тази. Но пък, от друга страна, вече бе отишъл твърде далеч, за да спира дотук. Рано или късно руснаците щяха да направят връзката между него и Атила. И тогава щяха да го убият заради нещата, които и бездруго знаеше. При това положение нямаше никакъв смисъл да се вслушва в съветите на Таня.

Разбира се, той все още изпитваше известни колебания. В някои моменти, сред пясъците на Икария например, когато Мин току-що бе излязла от ледената вода и той я завиваше в огромната плажна хавлия, Гадис си казваше, че нищо не може да бъде по-важно за него от това прекрасно, пораснало, заливащо се от смях дете. Времето, което им бе отредено да прекарат заедно за в бъдеще, макар и рядко, беше безкрайно по-скъпоценно за него от всякакви книги за Едуаd Крейн. Но в крайна сметка всичко в този живот опираше до пари. Онази вечер в „Селер де ла Рибера“ двамата с Наташа се бяха скарали, когато той й каза, че финансите му са изтънели „като паяжина“. В отговор тя се бе нахвърлила върху него заради „измамните обещания за бъдещето на Мин“ и заради това, че обричал детето на „посредствено образование в третокласно каталунско училище“.

В крайна сметка парите бяха надделели. Без пари, с които да издържа Мин, той би се провалил като родител. Когато скри мобилния си телефон под шкафа в дневната, Гадис се оправда с довода, че не би могъл да напише книгата си, ако МИБ му душеха по следите. Само преди минути той бе завил Мин в леглото й и я бе целунал за довиждане. След това слезе в кухнята, ръкува се с вечно безпомощния и объркан Ник, целуна Наташа по бузата и излезе отвън да спре такси.

Моментът на излизането му не беше добре подбран. Ако Гадис бе останал само петнайсет минути по-дълго в апартамента, може би щеше да види, че телефонът му звъни и че на дисплея се изписва името на „Джоузефин Уорнър“ от Лондон. Сега Таня се задоволи да му остави гласово съобщение:

Сам, аз съм. Нещо ме притеснява. Не знам дали си още в Барселона, или вече си се прибрал у дома; ако е второто, значи ти звъня напразно. Но според един колега, който ме държи в течение на нещата, в последно време нашите руски източници са се разприказвали и често споменават името Доминик Ълвърт.

Има и още нещо: ФСС вече знаят, че в Берлин е имало и втори стрелец. Разговаряли са с Доронин. Той почти сигурно им е дал описанието ти. Както знаеш, аз вече не работя по случая, но източникът ми е надежден. Така че внимавай. Не ходи във Виена. Върни се тук.

Беше трогателно съобщение — колкото откровено, толкова и опасно за кариерата ѝ. Но около случая имаше още новини, за които Таня Акосела не подозираше.

Същия ден следобед с полета на „Бритиш Еървейс“ от „Хийтроу“ във Виена бе пристигнал високопоставен руски дипломат, заподозрян във връзки с ФСС. Той бе преминал спокойно през паспортната проверка, придружен от Карл Щилке, който по информация на МИ5 бе колега и съратник на Николай Доронин. Името на дипломата се бе появило на компютрите още в мига, когато бе подал паспорта си на контролните власти.

Александър Грек беше в Австрия.

Влакът на Гадис спря във Виена на Вестбанхоф малко след осем вечерта в петък, двайсет и четвърти, и точно в девет той пристигна в хотела си „Голдене Шпине“ на Линке Бангасе, две звезди, но централно разположен, с добродушно ухилен рецепционист в напреднала възраст, с когото като че ли се изчерпваше персоналът на заведението. Гадис се регистрира с името си и се наложи да покаже паспорта си за проверка, но с облекчение видя, че старецът записва данните му на ръка в дневник, вместо да ползва компютър.

Бе избрал този хотел заради удобното местоположение, ниската цена и пълната анонимност. Спартански обзаведената стая на последния етаж наподобяваше каюта на ферибот — колосани бели чаршафи, по войнишки изпънати върху тясно легло с твърд матрак; малка баня с бели плочки, с мивка и душ; електрическа кана с няколко пакетчета нескафе, чай и захар; изгледът през прозореца беше към обрасла в паяжини вентилационна шахта.

Гадис пътуваше с малко багаж, но в сака си имаше сгънат ленен костюм и чифт кожени обувки за сватбата. Той извади костюма, поиска ютия от рецепцията, изглади го и го закачи зад вратата. Взе си душ и се избърсна, което му достави особена наслада след дългото пътуване в тесни душни купета; преоблече се в синя памучна риза и намери ресторант на две пресечки от хотела, където изяде една пица с пеперони и изпи половинка червено вино. Минаваше единайсет, когато плати сметката и тръгна пеша към „Радисън“.

Гадис знаеше как протичат сватбите на англичани в чужбина. Поканените гости обикновено си тръгваха от работните места в петък по обяд, хващаха някой полет за съответната държава, въоръжени със списъци и брошури на малки ресторанти в близост до хотела, предвидливо изпратени от щастливите младоженци заедно със сватбените покани; в някой от тях още първата вечер се засичаха с групичка съученици или състуденти, поканени на същата сватба; от там — вече като по-голяма група — се прехвърляха в още едно-две

заведения, след което се връщаха в хотела, за да си допият в лоби бара. Още с влизането си през автоматичните врати на „Радисън“ на Шубертринг, под знамената на ЕС и лампионите от ковано желязо върху козирката, Гадис дочу взривовите от самодоволен смях и гърлените викове на английски, които долитаха от едно помещение встрани от главното фоайе. Някой крещеше: „Джош! Ей, Джош! Искаш ли лед в твоето?“. Някъде в далечината подрънкваше пиано.

Барът се оказа по-малък, отколкото бе очаквал. Той преброи двайсетина гости, насядали около половин дузина дървени масички из помещението, и още толкова прави в пространствата между масите, всеки стиснал в ръка халба бира, чаша вино, балон с коняк или шот уиски. По стените имаше снимки на знаменитости, отсядали някога в хотела. Гадис разпозна Бони Тайлър, Силвио Берлускони и онзи чернокож американски актьор от „Маями Вайс“, който играеше Крокет или Тъбс — той така и не запомни кой герой как се казва във филма. На бара някакъв трийсетгодишен мъж, който тъкмо показваше на бармана ключа от стаята си, вместо да вади пари за поръчката, се обърна към Гадис и го заговори.

— Ти от нашите ли си? — подвикна му той. — За сватбата?

— Аха — отвърна Гадис. — Тъкмо пристигам.

— Фил — каза британецът и протегна ръка. Дланта му беше влажна, но хватката бе желязна. — На Катрин ли си приятел?

— На Матиас. Мяркал ли се е тази вечер?

Това беше едно от слабите места в стратегията му — ако Катрин или Матиас, или и двамата се появяха сред гостите, Гадис трябваше веднага да си тръгне за хотела и да търси друг начин да присъства на сватбената церемония. За негова радост Фил разсея съмненията му:

— Не, не е тук. Всички роднини са на вечеря в „Захер“, там са отседнали, та днес едва ли ще го видим повече.

— И семейството на Катрин ли? — попита Гадис, който претегляше шанса си да се натъкне случайно на Уилкинсън.

— Доколкото знам. Ти кво пиеш, приятел?

След секунди Гадис се сдоби с голяма тумбеста чаша, в която имаше точно една глътка коняк за осемнайсет евро, и бе отведен до една маса в ъгъла, заета от съпругата на Фил — Ани, Дан — „едно приятелче“, както го представи Фил, плюс още две жени на

тапицираното канапе отстрани, на които Гадис не чу имената, и един космат розов слон, чийто хобот беше заврян в настолната лампа.

— Жената го спечели в Пратера! — възкликна гордо Фил. — Знаеш ли го? Нещо като лунапарк, ама грамаден!

Гадис знаеше Пратера.

— Честито — каза усмихнат той. Ани го погледна, но очите ѝ сякаш не бяха на фокус; отдолу имаше големи кръгове от безсъние. Личеше си, че за пръв път от години е далеч от трите деца и домакинството. — На какво го спечели, на томбола?

— На стрелбището. — Тя вдигна до рамото си въображаема пушка, прицели се във Фил и Гадис разбра, че е случил на компания; бяха пийнали и в добро разположение на духа, щяха да му кажат всичко: къде е сватбата, в колко часа започва службата, а защо не и с колко бучки захар Катрин Уилкинсън пие чая си.

— Сам е стар приятел на Матиас — обяви Фил, после подбутна Гадис с длан в гърба към несъществуващото пространство между двете жени на канапето.

— Вярно ли? — възкликна едната, като се поразмърда, за да му направи място. — Разкажи ни за него. Що за човек е? Никой от нас не го е виждал.

— Аз съм го виждала — каза тихо Ани. — Прекрасен мъж.

Гадис обаче си бе дал труда да проучи Матиас Дрексел през „Гугъл“. Годеникът на Катрин беше на трийсет и шест, работеше в спедиторска фирма и според биографичната справка в сайта на компанията бе завършил бизнес администрация в Международния университет във Виена.

— Честно казано, не съм го виждал от години — добави той. — Бях много изненадан, че ме покани.

— А откъде се познавате? — попита Дан, колкото да каже и той нещо.

Гадис реши да излъже:

— За кратко бях негов преподавател в Международния университет. Матиас ми беше студент, преди да се прехвърли бизнес администрация.

— А прилежен ли беше? — попита другата жена, която до момента бе мълчала, замаяна от изпития алкохол. Беше облечена с яркочервена пола, която се качваше все по-високо над коляното ѝ.

— Изключително — ухили се Гадис.

След това всичко тръгна като по вода. Гадис се смееше на вицовете на Фил, сам той разказа няколко, задаваше искрено звучащи въпроси за миналото на Катрин и на няколко пъти почерпи цялата компания. Към един през нощта вече се беше сприятелил с всички и особено с дамата с червената пола, която сякаш — както би се изразила покойната му майка — се опитваше да „му се залепи“.

— Надявам се утре да седим един до друг — каза тя тъкмо когато Гадис се чудеше как да прекъсне разговора за приятелката на брат й, която била „истински кошмар, повярвай ми“. — С теб е много приятно да се разговаря. Умееш да слушаш, Сам.

— Кейт! — извика Ани. — Прости й, Сам. След няколко питиета става неуправляема, милата.

— Аз дори не знам къде ще е приемът — отвърна Сам, който гледаше да изкопчи колкото се може повече информация за сватбата, преди да си тръгне за хотела. — Забравих всички хартии в Лондон.

— В съседната сграда — отвърна Фил, който сякаш обичаше да подслушва чужди разговори. Той посочи през рамо към Шубертринг. — В голямата сграда през улицата. Курсалон или нещо такова. В Щатпарк.

— А службата е в колко, в два?

— В три, приятел. В три.

Както можеше да се очаква, към два и половина на следващия ден поканените за сватбата започнаха да се изнасят от хотела към Щатпарк, подобаващо издокарани за празника. Гадис седеше на една пейка под позлатената статуя на Йохан Щраус, четеше „Хералд Трибюн“ и пушеше цигара след цигара. Облечен беше в тънък ленен костюм, с бележник и химикалка във вътрешния джоб на сакото. До обяд бе скитал из Виена, като прилежен турист бе закусил захерторте в Кафе Прукел и бе разглеждал града, докато стигна до извода, че, макар и несъмнено красива, Виена е лишена от живец и непоправимо буржоазна като швейцарски музей.

Беше идеален ден за сватби. Ярка слънчева светлина струеше през прозорците на Курсалон — неокласическия павилион в западния край на Щатпарк, а небето беше приятно синьо за радост на мустакатия фотограф австриец, нает да отрази събитието, който въодушевено снимаше всяка групичка гости на влизане в сградата. Гадис остана навън до три без пет, когато забеляза Фил и Ани, които се задаваха към него, следвани от Кейт; и тримата бяха с големи слънчеви очила, покриващи половината от лицата им, явно подпухнали от преливане.

— Вас чаках! — възкликна той, като целуна по бузата първо Ани и после Кейт. — В колко си легнахте снощи?

— По-добре не питай... — промърмори Ани.

Седнаха заедно на един ред, върху дървени столове с възглавници на седалките и корави облегалки, в центъра на огромната зала за приеми с позлатени сводове, която представляваше сърцето на Курсалон. Присъстваха общо около двеста души. Гадис можеше само да гадае колко от тях бяха бивши колеги на Уилкинсън от МИБ или пък действащи специалисти по проследяване, изпратени специално, за да му попречат да установи контакт с последния водещ офицер на Атила. Точно в три и пет струнен квартет изпълни встъпителните тактове от един известен концерт за обой и Матиас Дрексел — нисък набит мъж с

поклащаща се походка на фермер — се извърна назад, за да посрещне булката си. Съвсем неочаквано Гадис долови в очите му непресторен ужас. Катрин Уилкинсън се бе появила в началото на пътеката, облежната на ръката на баща си Робърт.

Гадис изви шия, за да го огледа по-добре. Когато мощна въздишка на възхищение се изтръгна от гърдите на събралото се множество, той беше може би единственият, чийто поглед не беше прикован в сияещата младоженка. Подобно на бъдещия си зет, и Уилкинсън беше як и набит, с масивно телосложение, но значително по-представителен. В студения му, неподвижно втренчен поглед Гадис сякаш долови непоколебимата решителност на шпионин от кариерата, който не понася глупаци. Той си припомни внезапния пристъп на ярост, с който Уилкинсън му бе затворил телефона: *Малоумен идиот! Ще ти бъда благодарен, ако никога повече неми се обаждаш* — и в този момент знаеше, че ще са му нужни чудеса от чар и настойчивост, за да го убеди да разговарят.

Церемонията продължи три четвърти час — повече от достатъчно време, за да си изработи план за действие. От Ани знаеше, че вечерята започва в пет. Той нямаше запазено място на празничната маса, разбира се, което означаваше, че разполага най-много с час, преди Уилкинсън да изчезне от очите му за петчасовия маратон от речи, виенски шницел и диско танци. Ето защо малко след четири той излезе навън, под силната слънчева светлина, която обливаше есенния парк. Кейт подтичваше покрай него, издокарана в яркожълта рокля, и чуруликаше превъзбудено за току-що завършилата церемония — колко била „духовно извисена“, макар и „нали разбираш, не религиозна в пълния смисъл на думата“. Междувременно новоизлюпените г-н и г-жа Матиас Дрексел се снимаха на стъпалата пред Курсалон, като с всяка целувка, с всеки публичен жест на обич изтръгваха възторжени възгласи от тълпата близки и приятели, скупчени около тях.

— О, беше великолепно! — възкликна Кейт, като им щракна една-две снимки с мобилния си телефон. — Изглеждат толкова влюбени, Сам, не мислиш ли? Нали Кат е прекрасна?

Робърт Уилкинсън бе застанал на няколко крачки от булката, като внимателно избягваше погледа на някаква жена, която Гадис предположи, че е бившата му съпруга. До него някакво анорексично плашило на видима възраст поне осемдесет и пет, с лице, напомпано с

колаген и омазано в два пръста грим, напразно се опитваше да го заговори. Уилкинсън изглеждаше отегчен. Кейт направи още няколко снимки, махна на някого в далечината, после предложи на Гадис цигара и самата тя запали в сянката на едно кестеново дърво.

— За мен не, благодаря — каза той. — Ще вляза вътре за малко. Хайде, до скоро.

Той вече бе решил, че има само една гарантирана възможност за успех. Нямаше как да подходи към Уилкинсън директно, не и посред бял ден, на сватбата на дъщеря му, докато агенти на МИБ го наблюдаваха от всяка възможна дупка на Щатпарк. Освен това имаше голяма вероятност Уилкинсън просто да повика охраната, за да го изхвърлят. Не, налагаше се да използва трето лице за парламентъор. Трябваше да намери начин да му предаде една бележка, преди гостите да се настанят за вечеря.

За целта той отиде до тоалетната на първия етаж на Курсалон, затвори се в кабинката, извади бележника и химикалката от джоба си и започна да пише:

Драги мистър Уилкинсън,

Аз съм онзи, който Ви позвъни по телефона в Нова Зеландия преди десет дни. Извинявам Ви се както за нетактичната си постъпка тогава, така и за това, че се обръщам повторно към Вас тъкмо днес, но е жизненоважно да поговорим за Катя Левет. Имам основания да вярвам, че Катя е била убита от агенти на ФСС.

Това твърдение бе изстреляно наслуки, без никаква фактологическа обосновка, но Гадис държеше на всяка цена да привлече вниманието на Уилкинсън. Той продължи да пише, като внимателно подбираше всяка дума:

Оттогава бяха убити още трима души, по един или друг начин свързани с Едуард Крейн: една журналистка на име Шарлот Бърг, един мъж, работещ като медицинска сестра — Калвин Съмърс, и един германски лекар —

Бенедикт Майснер. Съмърс и Майснер са присъствали в болницата „Сейнт Мери“ в Падингтън през 1992 г., когато сър Джон Бренан (под псевдонима Дъглас Хендерсън) е инсценирал смъртта на Крейн и му е създал нова самоличност като Томас Нийм. Вашето име научих от Людмила Третяк. Както знаете, нейният съпруг Фьодор също е бил убит от ФСС поради отношението си към случая „Крейн“.

Проведох няколко подробни разговора със самия Едуард Крейн и смятам, с неговата благословия, да разкрия истината за Атила. Знаем от Холи, че сте имали подобна уговорка с Катя за написване на собствените Ви мемоари, която тя не е могла да изпълни. Всички папки с документи, които сте дали навремето на мисис Левет, сега са мое притежание.

Тази вечер от 10 и утре сутрин, също от 10, ще бъда в Клайнес Кафе на Францисканерплац. Можете да ме откриете и в хотел „Голдене Шпине“ на Линке Бангасе, където съм регистриран под собственото си име. Още веднъж приемете извиненията ми, че Ви се натрапвам в този важен за Вас и семейството Ви ден, и за това, че не се явявам лично пред Вас, но със сигурност разбирате, че трябва да бъда предпазлив, защото не се знае кой ни наблюдава. Нямах никаква друга възможност и случай да се свържа с Вас.

Искрено Ваш

д-р Самюъл Гадис

Той препрочете три пъти писмото, но не се реши да зачеркне и добави каквото и да било, за да не създава впечатление за недисциплиниран ум. Накрая добави телефонния номер на хотела си, после сгъна бележката и след кратко колебание написа отгоре: „Доминик Доминик Ълвърт“.

Излизайки от тоалетната, той се натъкна на един от членовете на струнния квартет, който в този момент излизаше от залата за приема, и реши, че става за куриер.

— Извинете...

— *Ja?*

— Говорите ли английски?

Музикантът беше малко над двайсетгодишен и носеше цигулката си в черен калъф. С груб австрийски акцент той отвърна, че говори „малко“ английски и зачака Гадис да каже нещо, като поклащаше нервно глава наляво-надясно.

— Питам се, дали не бихте ми направили една услуга?

— Разбира се, сър. Каква, сър? Да.

— Ще дойдете ли с мен?

Той го отведе до един прозорец, през който се виждаше булката, заобиколена от роднини. Фотографът тъкмо ги подреждаше за семейна снимка. Уилкинсън, все така отегчен и не на място сред всичките тези хора, седеше през един стол вдясно от Матиас Дрексел.

— Виждате ли мъжа с кремавата жилетка и синята вратовръзка? С побеляла коса, седи на първия ред отляво?

Мина известно време, преди младежът да схване значението на думата „кремав“ и да идентифицира правилно Уилкинсън.

— Той е баща на булката, *ja?*

— Именно. — Гадис му се усмихна подкупващо. — Когато приключат със снимките, ще бъдете ли така добър да му предадете тази бележка? Трябва спешно да тръгвам, а не искам да го безпокоя. Не сме се виждали отдавна и...

Младежът спести на Гадис необходимостта да затъва все по-дълбоко в лъжи.

— Няма проблем — отвърна той, сякаш всеки ден го молеха за подобни услуги. — Ще направя това за вас.

— Много сте любезен.

След като семейните снимки най-после приключиха, младежът се затича надолу по парадното стълбище, стиснал под мишница калъфа с цигулката си. Той спря при Уилкинсън и размени с него няколко думи. Гадис, който го бе проследил на излизане от сградата, се върна под кестеновото дърво, където откри Кейт, увлечена в разговор с Дан.

— О, здравей, страннико! — възкликна тя, като го видя. — Тъкмо си мислехме, че сме те загубили.

Той се обърна назад точно в момента, когато музикантът подаваше бележката на Уилкинсън. В срещата между двамата нямаше нищо необичайно — листчето в ръката на младежа можеше да е фактура за извършената услуга. След като изпълни мисията си, той вдигна ръка и посочи към прозореца на Курсалон, където допреди минута бе стоял Гадис. Уилкинсън, който междувременно бе прочел името върху бележката, се оглеждаше с видима тревога, за да открие подателя ѝ. Гадис се обърна с гръб към него.

— Не виждам името ти в схемата за подреждане около масата — каза Кейт.

— Точно затова бях влязъл вътре — отвърна той. Беше последната му лъжа за днес. — Истината е, че не се чувствам добре. Помолих да ме зачеркнат от списъка. — С крайчеца на окото си той видя Уилкинсън да крачи към тях и усети как краката му се подкосиха. — А сега си тръгвам за хотела.

— Наистина ли? — Кейт изглеждаше съкрушена.

— Боя се, че да. Може по-късно пак да намина. Отсега си запазвам един танц.

Гадис се извърна и тръгна към изхода на парка. Още с първата крачка той се блъсна в някакъв турист, провесил 35-милиметров фотоапарат на шията си. Ръката на Гадис се удари в дългия телеобектив и той се почувства длъжен да се извини.

— Прощавайте! — после повтори на немски: — *Entschuldigung*.

Карл Щилке не отговори.

Гадис бе избрал Клайнес Кафе, разлиствайки един стар пътеводител на Виена, английско издание, забравен от разсеян гост в ресторанта на хотел „Голдене Шпине“. На снимката заведението имаше вид на закътано, дискретно, почти невидимо за минувачите — точно това, което му беше нужно. Така се и оказа. Докато обикаляше града в събота преди обяд, откри Францисканерплац — малко площадче на километър западно от „Радисън“, превърнато в пешеходна зона, по средата с фонтан, в който пляскаха с крила ята гълъби, докато местните жители се приличаха на слънце и четяха вестници на чашка кафе. Разположено на две нива с малка разлика във височината, Клайнес Кафе заемаше приземния етаж на една наскоро ремонтирана ъглова сграда на метри от фонтана. Имаше две врати — едната откъм самия площад, където половин дузина масички бяха грижливо подредени в редички, и страничен изход на долното ниво, който излизаше на павирана уличка, спускаща се по склона към Зингерщрасе.

Непосредствено до страничната врата имаше единично сепаре с огледални стени, в което Гадис зае позицията точно в девет вечерта в събота. Усещаше, че това е идеалното място за разговора му с Уилкинсън — наблизо нямаше други маси и столове, само натрупани кашони от велпапе и празни кегове за бира. Както при пътуването си до Барселона, и тук той бе дошъл по най-сложния възможен начин — пеша, с такси и с влак, за да се отърси от евентуална опашка. Когато след час обикаляне най-после стигна до кафенето, беше абсолютно сигурен, че никой не го следи.

Поръча си бира от съдържателя и зачака. Беше се запасил с четиво — една нова биография на Елцин — и цигари и се чувстваше уверен, че Уилкинсън ще се появи, след като присъствието му на сватбата престанеше да е толкова наложително. Но той не бе предвидил големия наплив от клиенти, които заприиждаха през страничната врата след девет и половина. Клайнес Кафе се оказа едно

от най-популярните заведения във Виена; към десет от сепарето си Гадис вече не виждаше входа, макар да беше на два-три метра от него. Той преброи поне трийсетина души, наблъскани в тясното долно помещение, а в по-големия горен салон имаше сигурно поне два пъти повече. Ако в този момент се появише Уилкинсън, можеше и да не го забележи.

Притесненията му бяха излишни. В десет и двацет той вдигна глава и срещна погледа на Уилкинсън, който надничаше иззад рамото на шишлав виенски банкиер с очила с телени рамки. Гадис му кимна, за да потвърди самоличността си. Уилкинсън си проби път през стената от тела и седна срещу него на свободното място, което Гадис му пазеше още от девет часа.

— Мислеше, че няма да дойда, нали? — започна той, като се подпря с лакти и масата се разклати под тежестта му. — Познах ли?

— Много се радвам да ви видя — каза в отговор Гадис.

Не беше лесно да отгатне настроението на Уилкинсън. Лицето му, обикновено безстрастно, сега имаше едва ли не закачливо изражение. Беше се преоблякъл — вместо с фрак беше по кафяви джинси от рипсено кадифе, риза и пуловер с шпиц яка. Той свали старото си ватирано яке — същото, с което бе посрещнал неканения Кристофър Брук — и го сложи на пейката до себе си.

— Не ти липсва нахалство, доктор Гадис. Бяха ме предупредили за теб.

— Наистина ли?

— Някои хора не желаят този разговор да се проведе. Боят се, че ще им навлече куп неприятности. Как може човек да получи едно уиски в тази кръчма?

Гадис се запита дали Уилкинсън не беше леко пийнал след дългия празничен ден. Беше очаквал упрек заради дързостта да го обезпокои по телефона у дома му в Нова Зеландия. Но сега старият шпионин изглеждаше благоразположен, едва ли не склонен към прошка. Дали бе взел необходимите предпазни мерки, преди да дойде в кафенето? Дали се бе оглеждал за възможна опашка?

— Ще ви взема едно от бара — предложи Гадис. — Как го пиете?

Бяха му нужни десет безкрайни минути, за да си пробие път през тълпата, да поръча две големи „Джеймисън“ с лед и да се върне на

масата, където Уилкинсън прелистваше биографията на Елцин.

— Струва ли си? — попита той, като вдигна глава.

— Не особено — отвърна Гадис. — Компиляция от вестникарски изрезки.

В кафенето свиреше музика, но не силна, та можеха да разговарят сравнително спокойно, без да се надвикват. След кратка размяна на любезности за сватбата Уилкинсън поиска от Гадис да му даде, както той се изрази, „малко обща информация“ за отношенията му с Катя. Държеше се неочаквано приятелски, но Гадис схвана въпроса му като подканване да изложи пред него всичко, което знаеше за Атила. Той му разказа цялата история на замесването си в случая „Крейн“, от оригиналния проект на Шарлот, приключил със смъртта ѝ, през убийствата на Калвин Съмърс и Бенедикт Майснер, до момента, в който бе осъзнал, че Таня Акосела е агент на МИБ, която се бе представяла за служителка в Държавния архив в Кю.

През цялото време Уилкинсън се обаждаше извънредно рядко, за да поиска от Гадис да поясни някоя подробност или да повтори някоя фраза, недочута поради шума. Иначе не изглеждаше изненадан от нищо, казано дотук; по реакциите му трудно можеше да се разбере какво точно мисли. Например, когато Гадис му описа случилото се в апартамента на Майснер в Берлин, той само промърмори „Разбирам“, вперил поглед в леда на дъното на чашата си. Явно още го изпитваше и преценяваше, както баща на младо момиче би отделил време, за да претегли слабостите и достойнствата на евентуалния си бъдещ зет. Очевидно засега Уилкинсън не бе решил дали си струва да повери огромното количество информация, с което разполагаше, на Гадис, когото нито познаваше, нито имаше особени причини да приеме на доверие. В държането му имаше известно усещане за превъзходство, като на човек, който знае, че във всеки момент от ситуацията може да се измъкне и че това няма да му струва нищо.

— И така, впоследствие си разбрал, че Нийм и Крейн са едно и също лице?

Тонът на Уилкинсън не беше видимо надменен или снизходителен, но скритият смисъл във въпроса му беше повече от ясен: Гадис, уж интелигентен и съобразителен учен, е бил изпързалия с лекота от един пенсионер на преклонна възраст.

— Какво да ви кажа? — отвърна той, като вдигна ръце с дланите нагоре в жест на престомена безпомощност. Беше решил за себе си, че печелившата стратегия в случая бе да се държи колкото се може поестествено и да си признава честно грешките; нямаше смисъл да разиграва човек с житейския опит на Робърт Уилкинсън. — Бях измамен от майстор лъжец. Единствената ми утеха е, че вероятно не съм първият, който се е поддал на красноречието му.

— Така е — отвърна с равен тон Уилкинсън. — Определено не си първият. Нито пък ще бъдеш последният. — Той отпи от уискито си и улови погледа на една едра руса американка, застанала твърде близо до масата им. — Но пък на мен ми звучи напълно логично Еди да се е опитвал по някакъв начин да пусне своята история в публичното пространство. Все пак през целия си живот той беше двама души.

Гадис изпитваше особена тръпка, слушайки Уилкинсън да говори за Крейн като за близък познат, но ако се бе надявал, че разговорът ще се насочи към спомените му за Атила, твърде скоро надеждите му бяха попарени.

— В бележката си пишеш, че Катя е убита. — Уилкинсън беше мъж с внушително телосложение и когато впереше поглед в Гадис, той трябваше да мобилизира цялата си воля, за да не отмести очи. — Имаш ли доказателства?

— Някои поведенчески закономерности — отвърна неуверено той. Това бе първото неубедително нещо, което казваше тази вечер.

— Трябва да кажа, че не съм съгласен с теб. — В отговора на Уилкинсън имаше някаква окончателност, като последна инстанция, която не търпи възражения. — Ако ФСС бяха надушили нещо за Катя, щяха да проследят архива ми до теб и сега ти също щеше да си мъртъв.

— Възможно е — каза уклончиво Гадис, макар да не се съмняваше, че Уилкинсън беше абсолютно прав в преценката си.

— Къде са документите между другото?

— В дома ми.

— В дома ти?! — За пръв път от началото на разговора Уилкинсън сякаш изгуби присъствие на духа. — Заключени, надявам се. В сейф ли са?

Това беше и първият знак за готовността му да сътрудничи. Очевидно в онези папки се криеше нещо, което му беше важно.

— В никакъв сейф няма да се съберат — каза Гадис, като се опитваше да успокои обстановката. — Кутиите са струпани в дневната ми.

Уилкинсън изглеждаше готов да го наругае, но се овладя. Вместо това с равен глас подхвърли:

— Е, струва ми се малко вероятно да изкарат още дълго там.

— Защо? При мен са от седмици. Ако МИБ искаха да ги вземат, щяха отдавна да са разбили къщата ми.

Уилкинсън поклати глава.

— МИБ с нищо не те застрашават. Платов е този, от когото трябва да се боиш.

— Платов? — Гадис се наведе напред и се подпря с лакти на масата. — С цялото ми уважение, в онези папки няма практически нищо, което би могло да интересува когото и да било, освен някой историк изследовател. Не открих нищо за Атила, още по-малко за Сергей Платов.

— Това е, защото не знаеш какво търсиш.

Гадис усети внезапен пристъп на вълнение. Уилкинсън кимна. Най-последно бе взел решението да му разкрие всичко, което знаеше.

— Е, какво търся?

Уилкинсън замълча и отново впери поглед в леда на дъното на вече празната си чаша. Гадис прие това като намек.

— Едно уиски?

— Разбира се.

Този път битката на бара му отне само пет минути. Затова пък тълпата, която ги беше наобиколила преди, заедно с русата американка, сега се бе стъстила още повече и висеше едва ли не над главите им; някои бяха наслагали чашите си с уиски и бутилките бира върху тяхната маса. Уилкинс сякаш не забелязваше присъствието им, все едно беше в частна лежа в операта.

— Ти си прав — каза той, като побутна книгата за Елцин към него през масата. — Вестникарска плява.

Гадис се усмихна. Постави пълните чаши на масата и се опита да подхване разговора, откъдето го бяха прекъснали.

— Започнахте да ми казвате...

— Какво да ти казвам?

— ... че не съм подходил правилно към папките. Че не съм знаел какво търся в тях.

Уилкинсън наклони глава назад.

— А, да. — Когато Гадис му припомни темата на разговора, той сякаш се изненада. Почука с пръст по снимката на Елцин върху корицата на книгата. — Ти си писал биография на Платов, нали така?

Гадис отпи от чашата си.

— По-скоро сравнително изследване на Платов и Петър Велики, но...

Уилкинсън не го остави да довърши.

— Каж ми какво знаеш за кариерата на Платов в КГБ.

Какво беше това, пореден тест? Гадис си каза, че трябва да внимава. Уилкинсън, шеф на бюро на МИБ в Берлин през най-топлите години на Студената война, сигурно знаеше повече за краткия престой на Платов в света на шпионажа, отколкото който и да било учен историк.

— Знаем, че е бил доста амбициозен — започна той. — Знаем също, че не е успял да реализира амбициите си. Явно Платов е имал много по-високо мнение за способностите си, отколкото господарите му на „Любянка“.

— Това определено е така.

— Смятал е, че заслужава далеч по-престижен пост на Запад. Вашингтон, Париж, Лондон. Но го пращат в Дрезден, забутано местенце в Източна Германия. Предполагам, че там сте се запознали.

Уилкинсън вдигна глава. Нито мускул не потрепваше по едрото му бледо лице.

— Кое те кара да мислиш, че сме се познавали лично?

— Познавали сте се, разбира се!

Беше риск, но си струваше. Уилкинсън обгърна с поглед тълпата, ухили се и насочи вниманието си към Гадис. Тайните напиреха да излязат от устата му.

— Единственият коз на Платов в Източна Германия беше Атила — започна той. — Един седемдесетгодишен британски шпионин, по онова време член на управителния съвет на берлинска банка, който, така или иначе, скоро щеше да умре. Платов си беше направил сметката и разбираше, че съветската система е обречена, че Матушка Рус е загубила Студената война.

— Това не е официалната версия.

— Разбира се, че не е. — Уилкинсън понижи глас. Въпреки шумотевицата в заведението той се страхуваше от подслушване. — За вас, учените и журналистите, Сергей Платов е бил твърд и непоколебим патриот.

— А каква е истината? Какво е правил той в Дрезден? Какво толкова се е случило с Платов, че е готов да избие десетки, стотици невинни хора, за да прикрие истината?

— Искаш ли да знаеш? — Уилкинсън си пое дълбоко въздух. Очите му сякаш станаха черни в полумрака на сепарето. — Искаш ли да узнаеш защо е била убита твоята приятелка, после мъжът от болницата, докторът, преди това Третяк? Искаш ли да научиш защо Еди Крейн стана Томас Нийм, защо приятелчетата на Платов поставиха бомба под колата ми? Е, добре, аз ще ти кажа. — Той се усмихваше, предвкушвайки изражението на Гадис, когато чуеше тайната му. — Президентът на Русия, политикът с най-високия рейтинг в държавата, ползващ се с одобрението на осемдесет процента от сънародниците си, родолюбецът, на когото се приписва възстановяването на руската икономическа мощ и чувството за национална гордост, се опита да мине на страната на Запада през 1988 година.

— *Какво?!*

Гадис беше като ударен от гръм.

— *Беше февруари 88-а. Един ден човекът просто ми дойде на крака. — Уилкинсън огледа похотливо русата американка. Явно още си падаше по привлекателни жени. — Сергей Платов искаше да се подреди в някоя хубава голяма къща в Съри и за целта бе готов да ни даде всичко, което пожелаехме.*

— *Господи! Ако това се разчуе, с него е свършено. Ще се превърне в политически труп.*

— *Именно. — Уилкинсън очевидно съзнаваше последиците от евентуален скандал за руския лидер. — Спасителят на съвременна Русия, Петър Велики на двайсет и първи век, изобличен като обикновен лицемер и изменник на родината, готов да я изостави в беда, опитал се да избяга на Запад с няколко куфара, пълни с най-съкровени й тайни.*

— *Та той, казвате, дошъл лично при вас? Вие сте човекът, към когото е избрал да се обърне?*

Уилкинсън кимна. Явно много се гордееше с този факт. Групичката американци бяха приключили с питиетата и се изнизиха от кръчмата. Блондинката си тръгна с тях. Гадис чу един от мъжете да казва нещо за „клуб, който не затваря цяла нощ“.

— *Бях на работа в Берлин — продължи Уилкинсън. — Беше люта зима, щяхме да измрем от студ. Платов се беше вмъкнал след мен в едно кино на Кантцрасе. Салонът беше полупразен. Даваха „Следотърсачите“, ако не ме лъже паметта. Аз обичах да ходя на кино вечер. С жена ми се бяхме разделили, прекарвах доста време сам. Нали разбираш? — Гадис кимна. Разбираше прекрасно. И не само разбираше, ами за пръв път бе в състояние да си представи безцеремонния сприхав шпионин на масата срещу себе като онази чувствителна романтична душа, която бе написала писмото до Катя. — И както си седя в киното, изведнъж до мен сяда някакво невзрачно*

човече, дребно, но жилаво и подвижно като плъх. Едва по-късно разбрах, че другарят Платов бил нещо като експерт по джудо. Никога преди не го бях виждал. Беше твърде дребна риба. Но изведнъж ми подава листче хартия, на което пише, че е офицер от КГБ и че желае да избяга на Запад. Аз прочетох листчето още там, на място, после се обърнах към него и му казах да се маха.

— Какво?

— Помислих си, че блъфира. Те обичаха да си играят на такива досадни игрички с нас. Ала Сергей беше много настоятелен: „Повярвайте ми, сър. Трябва да ми се доверите“. — „Е, добре — отвърщам аз. — Ако си сериозен, ела след двайсет и четири часа пак тук.“ Това ми даде възможност да го проверя, да осигуря кола, да подготвим тайна квартира с камери и микрофони.

— И какво, той яви ли се?

— Яви се, естествено. — Уилкинсън изгледа Гадис, смаян от наивността му.

— И вие го разпитвахте?

— Да.

— В присъствието на Джон Бренан?

Одобрително кимане.

— Много добре. Да, в присъствието на Джон Бренан. А сега ще ти задам една гатанка: когато го подканихме да докаже, че намеренията му са сериозни, познай кое име ни подхвърли Платов в потвърждение на своята добросъвестност?

— Атила — възкликна Гадис. Последното парченце от мозайката си бе дошло на мястото.

— Именно. Платов предаде Еди на британците, без да си дава сметка, че Атила през цялото време беше работил за нас. — Уилкинсън се облегна назад. — И тогава аз допуснах единствената си грешка в цялата история. Прекратих разпита под претекст, че ни трябва време, за да претеглим последиците от измяната на Крейн. Оставих Платов да си мисли, че ще се видим пак — на същото място, по същото време, в онова кино на Кантцрасе, — и веднага се свързах с Еди, за да го поканя на вечеря. По-късно същата вечер, докато си хапвахме лучена супа, аз му разказах, че някакъв алчен кретен от КГБ, лаком за лек живот на Запад, е готов да го издаде.

— А Еди как го прие?

Доколкото си спомняше, Гадис за пръв път бе нарекъл Крейн Еди. Почувства се леко неудобно, като ученик от долните класове, който се опитва да се изфука пред по-големите момчета.

— Не много добре — отвърна Уилкинсън и печално поклати глава. — Еди Крейн не е някой примитив, който лесно прощава предателството. През цялата си кариера той беше балансираше между Изтока и Запада, като междуременно беше успял да убеди извънредно интелигентни хора, че е онзи, за когото се представя. Допускам, че бе прекарал живота си — през войната, след скандалите с Бърджес и Маклейн и особено в края на кариерата си, когато бе достигнал своя апогей като шпионин — в непрестанен страх да не бъде разкрит.

Уилкинсън внезапно замълча; може би му трябваше малко време, за да подреди мислите си. Скоро продължи от там, където бе прекъснал.

— Противно на здравия разум Еди реши да си отмъсти.

Преди още да бяхме претеглили Платов, преди да бяхме преценили дали го искаме, или не, той отиде при водещия си офицер от КГБ...

— Фьодор Третяк — прекъсна го Гадис.

— Същият.

— И му е казал, че Платов готви предателство?

Уилкинсън кимна. Дватамента сякаш разказваха една и съща история.

— Третяк, разбира се, беше съвсем дребна риба и си заслужаваше глухата линия в Дрезден. Вместо да се обърне към Москва с тази тревожна новина, той извикал Платов на разговор и младият Сергей успял да го убеди, че цялата история е постановка. „Не съм имал намерение да изменям, другарю Третяк. Това беше капан, който устройох на англичаните по указания от Москва.“ Много скоро цялата история била забравена. Третяк не докладвал на преките си началници, а Платов, така или иначе, изчезнал от погледа му. Разбира се, в Лондон бяха бесни, че Еди ни е попречил да вербуваме двоен агент от КГБ, но му се размина; все пак той беше герой. Пък и откъде можехме да знаем, че цялата комунистическа система ще рухне след по-малко от две години?

Гадис бръкна във вътрешния си джоб за цигара. Уилкинсън го видя и направи гримаса.

— Имаш ли нещо против да не пушиш? Знам, че в Европа никой не се съобразява със забраната, освен съвестните британци, но ако си решил да се самоубиваш, бъди така добър да го правиш на улицата.

— Няма проблем — каза Гадис и прибра пакета. — Но тази история положително я знаят десетки в МИБ. Как така отникъде не е изтекла информация?

— Не са десетки — отвърна Уилкинсън, докато преглеждаше цитатите от рецензии върху задната корица на биографията на Елцин. — Ние не сме кънтри клуб. Кръгът на посветените беше извънредно малък. Освен мен, Еди и Бренан за случая знаеше само Колин Макгуган, който остана в службата до 94-та. Чувам, че е починал. Доколкото ми е известно, никой друг не се е интересувал от Сергей Платов. Нали ти казвам, той беше дребна риба. Досието му бе пратено в архива и всички, които имахме отношение към случая, се пръснахме в различни посоки.

— Но вие сте били в състояние във всеки един момент да зачеркнете кариерата на Платов! — възкликна Гадис.

Уилкинсън се пресегна през масата и го стисна за китката. В жеста му имаше нещо бащинско, сякаш предаваше семейните тайни на младото поколение.

— Какво си мислиш, че правя сега?

— Искате аз го унищожа?!

— Именно. Знам какво е отношението ти към него. Чел съм книгата ти.

Гадис усещаше, че го ласкае, за да го спечели на своя страна.

— Хубаво. Но наред с това искате да отмъстя и за вас.

Уилкинсън си позволи кратък миг на размисъл.

— Е, добре. Платов се опита да ме убие, имам право на мъст. Детинско ли е? Аз бях този, който даде на Катя шанса на живота ѝ, а тя се пропи и го завлече в гроба. Сега го предлагам на теб.

От известно време Гадис усещаше, че предстои оферта. И той я получи. Получи онова, което бе очаквал. Той беше идеалният хроникьор за историята на Уилкинсън, също както Шарлот — за тази на Крейн. Но нещо го караше да се чувства притиснат в ъгъла.

— Виж какво — каза Уилкинсън, подбирайки внимателно думите си, — разбира се, че го правя не само за отмъщение. Правя го, защото смятам, че Платов е опасен. Той е вреден и за Русия, и за нас.

Както се казва, светът би бил много по-добро място без този злодей в Кремъл. Ето защо искам от теб просто да кажеш истината за така наречения спасител на съвременна Русия. Искам да разкриеш, че след като е бил забелязан през 1992 година от нашия добър приятел мистър Елцин — Уилкинсън почука с пръст върху книгата на масата — Сергей Платов е развил сериозни амбиции за политическа кариера. Той е парашутист, спуснат направо на върха. При тези обстоятелства най-много го е било страх някой като Фьодор Третяк, като мен или Еди Крейн да не тръгне да подшушва тук и там, че изгряващата звезда на руския политически небосклон, човекът, ръкоположен лично от Елцин, е изменник на родината, опитал се да избяга на Запад по време на предсмъртните спазми на Студената война.

— А каква е ролята на Бренан във всичко това?

— Ха, ето ти една чудесна втора сюжетна линия. — Уилкинсън едва не се изсмя. — Платов беше наел някакви мутри, негови приятели, да ме убият. През годините си бях създал някои недотам благопристойни контакти в Санкт Петербург и приятелчетата на Платов ме изкараха, че вземам пари от мафията. Той подходи умно, просто и ефикасно, това поне му го признавам. Бренан обаче, вместо да изслуша уверенията ми, че съм невинен, предпочете да повярва на слуховете и ме разкара. За разлика от Еди Кейн, който получи нова самоличност и място в старчески дом, на мен не ми бе предложена нито охрана, нито каквато и да било помощ от МИБ. От гледна точка на бившите си колеги аз бях изменил на каузата.

— Това обяснява Нова Зеландия.

Уилкинсън кимна.

— Това обяснява защо сега живея на един склон, заобиколен от овце, и непрестанно се оглеждам през рамо да не би някой от главорезите на Сергей да изскочи изневиделица.

— А защо никой не закача Бренан?

Уилкинсън вдигна рамене.

— Може да е постигнал някакво споразумение с Платов.

— Какво споразумение?

— Знам ли? — Уилкинсън изглеждаше искрено озадачен. — Джон винаги е бил в състояние да се погрижи най-добре за себе си.

Гадис смени посоката на разговора.

— А имате ли доказателства за срещата в тайната квартира? Някакъв документ, че Платов наистина се е опитвал да премине на другата страна? Нещо, с което да го заковем за стената, или Бренан е унищожил всичко?

— Не чак всичко.

Уилкинсън изглеждаше доволен, че Гадис толкова бързо бе стигнал до същината на проблема.

— Ти каза, че не си намерил нищо в моя архив.

— Точно така. Нищо няма. Абсолютно нищо.

Уилкинсън погледна дланите си.

— Как беше онзи цитат на великолепия Ерик Моркам: „Свириш верните ноти, но не във вярната последователност“.

— Нещо такова — промърмори Гадис, като се чудеше накъде бие.

— Е, с какво се тровиш? — попита внезапно Уилкинсън. — Време е аз да почерпя.

— Бихте ли ме изчакали две минути да отида до тоалетната? — Гадис не искаше някой да заеме масата им, докато Уилкинсън е на бара. — Като се върна, ще подредим правилно тези ноти.

В тясната мъжка тоалетна имаше още двама души — единият си миеше ръцете на пукнатата мивка, а другият тъкмо излизаше от кабинката и вдигаше ципа на панталона си. Гадис се провря между двамата, избягвайки погледите им, шумгна се в кабинката и заключи вратата. Вътре се носеше странна миризма на мента, сякаш предшественикът му бе напръскал въздуха с освежител за уста от любезност към следващия ползвател. Гадис извади химикалката и бележника, в който бе написал писмото на сватбената церемония, и започна бързо да пише. Не биваше да пропусне и най-малката подробност от онова, което току-що му бе разказал Уилкинсън, а не се доверяваше на уморения си мозък на четирийсет и отгоре годишен мъж да възпроизведе с абсолютна точност разговора им на следващия ден.

Вратата на тоалетната се отвори и двамата мъже излязоха навън. Откъм заведението се носеше глух тътен на рок музика, зад вратата се долавяха приглушени разговори. Гадис не владееше стенография, но записа разговора със системата за водене на записки, която бе усвоил още като студент — по страниците на тетрадките му имаше думи, части от думи и кодирани съкращения, разбираеми само за него.

Вратата на тоалетната се отвори отново. Влязоха двама мъже, които разговаряха на немски. Гадис знаеше, че разполага само с още две-три минути, за да довърши записките си, иначе Уилкинсън можеше да загуби търпение и да се почуди защо се бави толкова. Той си записа подробностите за начина, по който Платов се бе отнесъл към Крейн, затвори бележника и се изправи.

В този момент Карл Щилке влезе в Клайнес Кафе през страничната врата, извади от джоба си пистолет „Берета Рх4 Сторм“ със заглушител и с едно плавно, отработено движение на ръката изстреля два куршума в главата на Уилкинсън. По стената зад сепарето се полепиха парченца мозък. Щилке, който се намиреше на не повече от метър и двайсет от входа, не спря да провери дали Уилкинсън е

мъртъв, защото знаеше. Той се обърна, проби си път през онемялата тълпа и излезе, преди някой да успее да реагира. Затича се по тротоара в посока североизток и след секунди се метна на предната седалка до шофьора на един джип сааб; Александър Грек натисна газта и автомобилът се понесе със седемдесет километра в час по Зингерщрасе.

Гадис прибираше химикалката във вътрешния джоб на самото си, когато усети суматохата отвън. Първоначално му се стори, че стереоуредбата на заведението се е повредила, че дискът прескача или нещо такова, но после ясно чу женски писък: *Hilfe!* Нещо не беше наред. Той отвори вратата на тоалетната към салона и се озова в пълен хаос, сякаш кафенето се бе пренесло в друго измерение. Музиката беше спряла, тълпи клиенти тичаха в безпорядък към горното помещение, крещяха, ругаеха, блъскаха се и се препъваха един в друг пред тясната врата, водеща към Францисканерплац. Отначало Гадис си помисли, че е станало сбиване, но тази част на Виена беше твърде консервативна и хората едва ли налитаха на бой след една-две бири. Той се опита да пробие тълпата в обратна посока и да се добере до Уилкинсън, но полудялото човешко стадо го понесе назад като придошла река. Едва тогава, след няколко секунди на пълно объркване и безпомощност, той започна да се безпокои за Уилкинсън. Попита на английски някаква жена, която се подпираше на раменете му, за да не падне:

— Какво се е случило?

Жената не му отговори; беше твърде шокирана от видяното, за да е в състояние да му обясни свързано как така петдесет-шейсет души изведнъж се бяха втурнали да бягат от Клайнес Кафе в мрака на пустия виенски площад в два часа след полунощ.

Още с излизането си навън Гадис чу думата „пистолет“, изречена на английски от някакъв американец, чието лице не можеше да види. До ушите му достигаха и други накъсани фрази — на немски и английски — които постепенно се сглобиха като кубчета от „Лего“ в ужасяващата истина за случилото се. Някакъв мъж бил застрелян от упор. Възрастен. Никой не видял убиеца. Никой не чул изстрел.

Гадис се обърна и се опита да се добере до сепарето, като се провираше през зашеметената тълпа. Бе твърдо решен да стигне до Уилкинсън. Но тясната врата беше задръстена от човешки тела и той

нямаше как да ги заобиколи. Видя позната физиономия — една жена, която бе седяла на съседната маса в долното помещение. Държеше в ръка цигара, но изглеждаше твърде зашеметена, за да я поднесе към устата си.

— Какво се е случило? — попита я той на немски. Тя не отговори. — Проблем ли има? — настоя той и този път жената реагира.

— Някакъв човек е бил убит — каза на английски тя. — Само това знам.

Тя се пресегна и се хвана за ръката му, сякаш Гадис ѝ беше стар приятел и тя имаше нужда да се опре на него, за да не падне.

— Клиент на заведението?

— Да.

Можеше да е само Уилкинсън. Гадис изпита див, затъпяващ ужас. Мозъкът му отказваше да преработва информация. Бе изпаднал в шок, подобен на преживения в онзи берлински апартамент; опитваше се със силата на волята да прогони паниката и да проясни съзнанието си. Дали самият той не бе в опасност? Огледа се; имаше усещането, че всеки момент и него ще покоси куршум. А какво ли щеше да се случи, ако някой от тълпата го разпознаеше като човека, седял на една маса с убития? След минути щеше да дойде полиция, какво щеше да прави, ако някой го посочеше и кажеше „той беше“?

С последните функциониращи гънки на мозъка си, с последните си искрици ясна мисъл Сам Гадис реши да действа. Инстинктът му за самосъхранение се събуди. Той забеляза, че хората гледаха да се махнат час по-скоро от заведението, отдалечаваха се тичешком в страничните улици, влачейки за ръка вцепенени от страх близки и приятели, докато в далечината се чуваха полицейски сирени. Гадис последва тълпата, като си каза, че най-разумно е да се отдалечи от мястото на инцидента. Тръгна по улицата, водеща на югоизток от площада, заедно с групичка от десетина-дванайсет души, които бягаха надолу по склона. Мина покрай една книжарница с осветена витрина, после покрай нещо, което приличаше на публичен дом или стриптийз клуб. Далеч напред се виждаха колите по Шубертринг и ниските дървета на Щатпарк. Уличката се намираще на не повече от няколко метра от „Радисън“ и за момент той се поколеба дали да не влезе в хотела. Но беше лудост да се надява, че може да се провере с

измама покрай нощния портиер, който като нищо ще го издаде на полицията.

Извади телефона си. И понеже не се сещаше към кого друг да се обърне, набра номера на Таня Акосела. Тя вдигна почти незабавно; гласът ѝ беше сънен и сърдит.

— Ало?

Гадис бе почти убеден, че Таня го е предала, но дори сега гласът ѝ му подейства по странен начин успокояващо.

— Защо го направи, Таня?

— Сам?

— Боб Уилкинсън е убит.

— Какво? Убит?! — Шокът ѝ прозвуча искрено; тя повтори думите му, сякаш за да се убеди, че е чула правилно. — Къде си?

Наблизо се чу полицейска сирена; почти в същия миг се обади и втора, докато колите се носеха в нощната тишина към Клайнес Кафе.

— Защо го направи? — повтори въпроса си той. — Наредиха ти отгоре ли?

— Не знам защо си мислиш, че имам нещо общо. Къде си? Кажете ми, какво става?

Той почти повярва в невинността ѝ, искаше да е така. Но доверието между тях беше загубено.

— Откъде да знам? — избухна той. — Отидох до тоалетната. Оставих Уилкинсън на една маса, а сега чувам, че бил убит. Ти ми кажи какво става. Най-вероятно си някъде във Виена, дяволите да те вземат! Кажете ми как всъщност успяха отново да ме открият?

— Сам! Изслушай ме. — Таня се бе съвзела от шока. — Точно от това се страхувах. Мислех, че си още в Испания. Какъв е този номер, от който ми звъниш? Нов мобилен телефон ли имаш?

— Да — отвърна той.

— Затвори. Изключи апарата и извади батерията. Отдалечи се поне на два километра от мястото, където си, намери телефонна кабина и ми се обади оттам. Моля те, направи го!

— Какво?!

Но тя вече бе прекъснала връзката. Гадис зададе въпроса си на затворен телефон. Той се скри във входа на една жилищна кооперация и вдигна до очите си апарата с угаснал дисплей. Очевидно Таня се страхуваше, че руснаците могат да засекат сигнала. Но дали

действително искаше да го предпази, или печелеше време, докато се свърже с Бренан? Така или иначе, той разбираше, че няма избор, освен да изпълни указанията ѝ. Изключи телефона — нокътят му потъна в мекия гумен бутон; после плъзна надолу задния капак и извади батерията. Сложи я в джоба на самото си, изтича до пресечката с Шубертринг и спря такси.

Отпусна се като пиян на задната седалка; шофьорът го гледаше очаквателно в огледалото за обратно виждане, за да чуе накъде да кара. Едва сега Гадис си даде сметка, че не знае нито адрес, нито посока във Виена, освен хотел „Голдене Шпине“ и Пратера с Виенското колело. Да се връща в хотела бе истинска лудост, а Пратерът със сигурност щеше да е затворен по това време. Инстинктивно той изломоти: „Хотел «Захер», моля!“. Това беше единствената друга виенска забележителност, за която се сети. Шофьорът издаде гърлен звук, сякаш изруга или се изсмя. Твърде скоро Гадис разбра защо: „Захер“ се оказа на три пресечки разстояние, можеше да стигне и пеша за по-малко от пет минути.

— Грешка — каза той на шофьора. — Моля за извинение. — По нищо не личеше, че шофьорът разбира английски. — Нямах предвид „Захер“. Можете ли да ме откарате до Зюдбанхоф?

Шофьорът се извърна; беше мъж на средна възраст, смяната му изтичаше и не беше в настроение да се разправя с някакъв пиян британски турист.

— Зюдбанхоф ли? — попита той, сякаш Гадис бе поискал да го закара на Луната. — Няма влакове сега.

— Имам среща там — отвърна Гадис; с въздишка шофьорът включи на първа и подкара по улицата, следвайки зелената вълна към южните квартали, без да каже дума повече. След няколко минути Гадис забеляза телефонна кабина отстрани до шосето и извика: — *Halt, bitte!*

— Тук няма гара — промърмори раздражено шофьорът.

— Не ме интересува. Спрете колата!

Той му плати с банкнота от десет евро, която пъкна през процепа на прозореца, без да изчака ресто. Тротоарът беше покрит с рядка кал, която жвакаше под подметките му, докато крачеше към телефонната кабина. Наоколо не се виждаше жива душа. Телефонният апарат беше

покрит с рекламни лепенки и драскотини от монети и ножове. Той набра номера на Таня.

— Сам?

— В телефонна кабина съм.

— Слушай внимателно какво ще ти кажа. Нямаме много време. Ако твоят номер е бил подслушван, моят също се подслушва. В Австрия не е безопасно за теб. Ние ще те изведем от там. Ще те ексфилтрираме. Щом са открили Уилкинсън, ще открият и теб.

Объркан, Гадис не отговори. Таня изтълкува мълчанието му като недоверие.

— Помисли си! Полицията почти сигурно ще получи твоето описание като човека, седял на масата на Уилкинсън тази вечер. Ще те търсят. Не можеш да се върнеш в хотела си. Би било самоубийство. Не можеш да наемеш кола. Не можеш да се появиш на някоя гара или на летището. Последното, което можем да си позволим сега, е Сам Гадис да бъде арестуван от австрийската полиция.

Той се запита защо Таня бе започнала да говори за него в трето лице. Може би така постъпваха шпионите, превръщайки индивида в понятие, в „обект“, в каквото и да било, само и само да убедят себе си, че нямат насреща си човешко същество.

— Повярвай ми — отвърна той, — последното, което *Сам Гадис* може да си позволи сега, е да бъде арестуван от австрийската полиция.

— Хубаво, слушай тогава. Обичайният ти мобилен телефон още ли е у теб?

— Не. Оставих го в Барселона. Всичките ми други вещи са в хотела.

— Каквото и да стане, не ходи повече там. — Той виждаше логиката в молбата ѝ, но някакво заинатено човече вътре в него все още настояваше да се върне в хотела, да си събере нещата и едва тогава да напусне Виена. — Това е първото място, където ще отидат да те търсят — добави тя. — Паспортът ти в теб ли е?

— Таня, всичко е в стаята ми. Когато излязох вечерта, носех само бележник, химикалка и пакет цигари. Не, паспортът не е у мен, нито дори портфейлът ми. В себе си имам около осемдесет евро в брой и карта за метрото. Това е всичко.

Тя замълча, обзета от безсилен гняв. След малко каза:

— Няма значение. Трябва да затворям. Не можем да говорим повече. Махни се по-далеч от кабината и се опитай да се скриеш. Пъхни се в някое мазе, намери някой нощен бар, постарай се да останеш невидим до пет сутринта.

— И какво ще се случи в пет сутринта?

— Ще включиш мобилния си телефон, колкото е нужно, за да ти изпратя инструкции за ексфилтрацията ти. Трябва да ми се довериш, Сам. Не се връщай в хотела. Можем да уредим някой да ти прибере нещата. Иди в съвсем друга част на града. Скрий се някъде за три часа. Точно в пет ще ти пратя указания. Щом ги получиш, изключи телефона и изпълни точно всичко, което ти кажа. Разбра ли?

Гадис беше едновременно объркан и трогнат от желанието й да му помогне.

— Разбрах — отвърна той.

Гадис върна слушалката на място. Наближаваше два сутринта. Той стоеше на пуста улица в непознат град, издирван от австрийската полиция, преследван от руските тайни служби, оставен на милостта на една британска шпионка, която дълго време го бе лъгала за собствената си самоличност. Сам се беше докарал дотам; имаше чувството, че от месеци е беглец. Опита се да си припомни какво бе правил преди година по същото време, и се сети, че беше в Испания, в едно крайбрежно селце на час северно от Барселона, и учеше Мин да плува. Опита се да се усмихне на спомена, но това не помогна с нищо на обтегнатите му нерви.

А сега накъде? Отдалечавайки се от телефонната кабина, Гадис сви в една пресечка и закрачи напосоки, като се заричаше, че този път няма право на провал. Нито пък на самосъжаление и паника. Този път играта беше на живот и смърт и той беше твърдо решен да оцелее, каквото и да му струваше това. Самото заключение не изискваше кой знае какъв кураж. Той просто нямаше избор.

Заваля дъжд. Покрай него премина такси. Гадис го спря и каза на шофьора да го откара до Международния конгресен център на северния бряг на Дунава. Съжали, че още първия път не даде адреса на тази виенска забележителност, в която се помещаваха ООН и Международната агенция по атомна енергия. Пътуването щеше да отнеме поне петнайсетина минути — достатъчно време, за да претегли възможностите, които му се предлагаха, на задната седалка на движеща се кола, далеч от любопитни погледи. Вече знаеше, че руснаците бяха проследили или него, или Уилкинсън до Клайнес Кафе. Знаеше също, че смъртта на Уилкинсън е била предварително планирана. Но защо ли убиецът бе пощадил неговия живот? Дали бе изчакал да отиде до тоалетната, или бе възнамерявал да премахне и двамата, но бе заварил само Уилкинсън в сепарето? Нямаше как да разбере.

Дъждът се усили. Шофьорът намали скоростта, когато приближиха моста над реката, спря за малко на червен светофар, после се качи на моста и пресече Дунава с голяма скорост. На изток на преден план се виждаха закотвени речни кораби, а далеч зад тях — приглушените светлини на Пратера. Той се запита какво ли щеше да направи Таня с информацията, която ѝ бе предал. Дали щеше да каже на Бренан, който със сигурност щеше да ѝ нареди да го остави на произвола на съдбата, или щеше да удържи на обещанието си и да го измъкне някак от Виена? Той си припомни думата, която бе използвала по телефона. *Ексфилтрация*. Сякаш беше някакъв политически ренегат от времето на Студената война или дисидент, или агент-провокактор, който трябваше тихомълком да бъде прекаран през граница. Как се бе стигнало дотук? За момент се запита дали Таня не преиграваше; беше на косъм да каже на шофьора да обърне колата и да го откара в „Голдене Шпине“. Защо да не можеше просто да си вземе паспорта, да си събере багажа и да хване първия полет, независимо от посоката? Но, разбира се, това би било лудост. Какъвто и следващ ход да предприемеше, каквото и решение да вземеше, би рискувал неимоверно.

Таксито се носеше на североизток по широкото скоростно шосе и след минути спря пред сградата на ООН — един излязъл сякаш от научната фантастика комплекс от фонтани и бетонни алеи, удавени в дъжд. Изведнъж Гадис се изправи пред очевидния въпрос: какво да прави през следващите два часа? Да слезе от колата и да се скита наоколо?

— Има ли наблизо отворен бар? — попита той шофьора. — Нощен клуб или нещо такова?

Най-разумно би било да се шмугне в някое нощно заведение, да си намери закътана маса в някой ъгъл и да изчезне до пет сутринта. Ала шофьорът просто изръмжа и вдигна рамене. Гадис не можа да прецени дали човекът не е разбрал въпроса му, или не знае какво да предложи. Той погледна през прозореца към плющящия дъжд и към часовите пред сградата в техните осветени с неоновите тръби караулки. Отсреща през улицата имаше паркирана полицейска кола, в която не се виждаше никой.

— *Sprechen Sie English?* — попита той, но шофьорът отново изръмжа и вдигна рамене. В държането му имаше нещо детинско.

Гадис опита отново: — *Ich bin ein Club finden* — каза той на сбъркан немски и за по-ясно, почервенял от неудобство, изимитира еротичен танц на задната седалка. — Клуб? Танци? *Ist ein Bar?*

— *Hier? Nein* — промърмори шофьорът, потрепвайки нервно по волана.

Гадис се почувства като пълен глупак. Радиото в колата беше включено и той се запита дали местните новинарски станции не бяха надушили за убийството на Уилкинсън. Както му бе казала Таня, беше напълно възможно полицията да разполага с описание на мъж на средна възраст, седял на една маса с жертвата — турист с кестенява коса, висок около метър и осемдесет, облечен с тъмно сако. Гадис щеше да се окаже очевидният заподозрян или в най-добрия случай съучастник. Бе изчезнал секунди след убийството, като предвидливо се бе отдалечил от масата, за да може убиецът да си свърши работата. Той отново повтори, този път настойчиво:

— Бар!

Шофьорът натисна газта и таксито потегли.

— *Danke!* — каза Гадис от задната седалка.

Таксито направи завой на 180 градуса, като мина на метри от полицейската кола. Изведнъж през дъждовната завеса Гадис забеляза на предната седалка някаква сянка, която помръдна. Вътре имаше човек. Фаровете се запалиха, полицейската кола се отлепи от бордюра и тръгна след тях. Гадис изруга наум лошия си късмет; сега той не се съмняваше, че полицаите ще ги спрат, за да го разпитат. Как щеше да им обясни какво търси в два и четирийсет и пет сутринта пред сградата на ООН? Това беше една от най-охраняваните сгради в Западна Европа, наблюдавана денонощно от полицията и от собствената ѝ охрана. Беше груба грешка, безумие да поиска от шофьора да го докара тъкмо тук. Защо не се бе сетил отначало за нощен бар? Сега някакъв случаен австрийски полицай, някой голобрад новобранец, който цяла нощ си бе въртял палците, чакайки да му мине смяната и да си ходи, щеше да провали цялото му разследване за Едуард Крейн!

— Вие иска нощен бар? — попита през рамо шофьорът, но вниманието на Гадис бе изцяло погълнато от полицейската кола и отначало той не разбра въпроса.

— Какво казахте?

— Казва, вие иска нощен бар?

Гадис се изненада, че онзи говори английски, макар и развален.

— *Ja, ja!* — отвърна той. Двамата с шофьора бяха вече съюзници, обединени срещу могъществото на австрийската полиция. Таксито излезе на скоростното шосе, пресичащо под прав ъгъл Дунава; патрулката ги следваше на дистанция от двайсетина метра. — Нощен бар *gut!* — добави Гадис. Той се обърна и погледна назад; чистачките на полицейската кола разсичаха дъжда като самурайски мечове.

— Проблем? — попита шофьорът.

Гадис се обърна и го погледна стреснато.

— Не-не, няма проблем. *Kein Problem.*

Патрулката ги бе настигнала и се движеше успоредно с тях в съседното платно. Чуваше се свистенето на гумите ѝ по мокрия асфалт. Лицето на полицаия не се виждаше в тъмното, но Гадис бе готов да се закълне, че за момент се обърна към тях и огледа вътрешността на таксито. Всеки миг щеше да пусне сирената и да им направи знак да отбият.

Но за огромно негово облекчение патрулката внезапно даде газ и се отдалечи в мрака. Малко по-късно шофьорът на таксито спря пред някакъв нощен клуб в центъра на Виена. Гадис нямаше представа в кой район на града се намираха, но безропотно плати четирийсет евро и благодари на шофьора.

Заведението се оказа идеално за временно скривалище. Гадис се озова в полутъмно подземие, огласяно от глух ритмичен тътен на електронна музика, каквато бе чувал да слушат студентите му в колежа, но така и не можеше да я определи като жанр и произход. Настани се на една отдалечена маса, келнерката му донесе паничка с ядки и халба полска бира, той запали цигара — въпреки забраната всички клиенти на заведението пушеха — и се приготви да прекара следващите два часа, необезпокояван от когото и да било. На дансинга танцуваха хубави момичета, а в полукръг наоколо ги наблюдаваха млади мъже с ленени панталони и изгладени бледосини ризи, очевидно надявайки се тази нощ да им излезе късметът. Всеки от тях приличаше на бъдещ banker или директор на влиятелна международна институция. По някое време на Гадис му се стори, че забеляза двама от гостите на сватбата, но те не го познаха и си тръгнаха малко след четири.

Към четири и половина, когато и последните посетители бяха изхвърлени на улицата, Гадис се присъедини към групичка пияни студенти, които с мъка се изкачиха по стълбите и поеха, залитайки, в неизвестна посока. На тротоара той се отдели от тях и реши да измине пеша няколко пресечки, докато си намери закътано местенце, където да изчака да стане пет. Дъждът беше спрял и той се заоглежда за банкомат, когато се сети, че с всяка операция незабавно би издал местоположението си, ако враговете му го следяха по кредитните карти. Параноята и първосигналният страх, от които бе успял донякъде да се отърси с отбиването си в бара, отново го обземаха с пълна сила. Слънцето бе изгряло и над пустите улици се носеше синкава мъгла от проливния дъжд. На три пъти Гадис погледна часовника си, но времето се влачеше вбесяващо бавно. Имаше чувството, че стойката, походката, езикът на тялото му, всеки негов жест можеха да се изтълкуват от внимателния наблюдател като признание за вина. Едва ли някой минувач би пропуснал да забележи смахнатия чужденец, който бродеше без цел и посока по улицата, като се обръщаше често, оглеждаше внимателно всяка пресечка, всеки пасаж, всяко пространство между сградите, размахваше нервно ръце и току се почесваше по врата или приглаждаше без нужда косата си. Невъзможно беше да си наложи да се държи нормално.

Най-после, изваждайки последната си цигара, Гадис се отби в някакъв неугледен парк, населяван от улични кучета и неспокойни гълъби, и седна на една пейка да я изпуши. После щеше да включи телефона си и да чака инструкции от Таня. Нямаше паспорт, нямаше чисти дрехи за преобличане, нямаше никакъв друг начин да се свърже с близки, приятели и колеги, освен по този мобилен телефон, който щеше да издаде местоположението му като огън, запален нощем наскре полето. Беше напълно изолиран от света.

Над парка се издигаше зловеща бетонна кула, строена през годините на войната за противовъздушната отбрана на Виена, отдавна изоставена, оплескана с неразбираеми графити. Гадис смачка цигарата, извади телефона си и го включи. Самото натискане на копчето беше акт на поражение, сякаш доброволно се оставяше на неизбежността да бъде разкрит и заловен. Докато апаратът издаваше обичайните си звуци при стартиране на програмата, той очакваше едва ли не цяла армия от въоръжени до зъби полицаи с подковани ботуши да го

обгради и арестува. Взря се в миниатюрния дисплей. Беше заложник на едно парче пластмаса, което се побираше в дланта му. Сигналът беше силен, и петте чертички на дисплея се виждаха. Но нищо не се случи. Нямахме есемес от Таня. Нямахме пропуснати обаждания. Нищо.

Мина една минута, после втора. Гадис поглеждаше непрекъснато часовника. Колко ли време би могъл да държи телефона си включен? Помисли си, че не е разбрал правилно указанията на Таня и го е включил с час по-рано или по-късно. Дали тя бе имала предвид пет часа австрийско време или лондонско? В другия край на градинката имаше детска площадка; някаква жена правеше сутрешна гимнастика до люлките. На двеста метра по-нататък, полузакрити зад храстите, двама мъже закусваха на предната седалка на паркирана кола. Всеки от тези хора можеше да бъде таен агент, изпратен да го следи, или наемен убиец, натоварен да го ликвидира. Гадис се запита дали, ако всичко завършеше добре, щеше да успее някога да се освободи от параноята си.

Телефонът в ръката му бипна. Гадис го погледна с такова облекчение, сякаш щеше да го разцелува.

ЧАСОВНИК С КУКУВИЦА. ЗАМАЯНА МИШКА.

— Какво?! — запита се на глас той. Погледна отново дисплея. „Часовник с кукувица. Замаяна мишка.“ Какво ли се опитваше да му каже Таня? Той бе очаквал да получи подробни инструкции, адреса на някоя тайна квартира във Виена, разписанието на влаковете за Прага или Цюрих, но не това. Не и тези пет несвързани думи в пет сутринта.

„Часовник с кукувица.“ Мозъкът му работеше трескаво. Очевидно беше някакво шифровано послание. За да не разкрие пред трети лица мястото на срещата му с МИБ, Таня използваше таен език от думи и понятия, разбираеми само за нея и Гадис, които се основаваха на онова, което вече знаеха един за друг. „Замаяна мишка.“ Какво ли искаше да каже пък с това? Дали щеше да изпрати още нещо? Той изчака трийсетина секунди, но телефонът упорито мълчеше. Знаеше, че е време да го изключи, както и направи. После стана от пейката и решително излезе от парка.

„Часовник с кукувица.“ Това означаваше Швейцария. Дали трябваше да тръгне на запад през Алпите? Или пък така се казваше някое заведение във Виена? Но и да имаше такова, Таня едва ли щеше да го назове по име. Ако прихванеха съобщението ѝ, първо там щяха да го търсят.

Накрая се сети — беше ясно като бял ден. Таня имаше предвид филма „Третият човек“, двамата дори го бяха обсъждали на една вечеря в Лондон. Припомни си знаменитата реч на Орсън Уелс пред Джоузеф Котън в Пратера: „Италия при Борджиите е преживяла трийсет години войни, терор, убийства и кръв, но е дала на света Микеланджело, Леонардо да Винчи и Ренесанса. Докато швейцарците, след петстотин години братска любов, мир и демокрация, са създали — какво? Часовникът с кукувица“.

Гадис се ухили, възхитен от нейната самонадеяност. Тя си служеше с цитати от най-прочутия филм, заснет някога във Виена, за да му каже да отиде при Виенското колело.

Но от къде на къде „замаяна мишка“?

Влакът на метрото, лъснат до блясък, го отнасяше на североизток, към станция „Пратерщерн“. Втората част от посланието на Таня не му говореше нищо. Той размести буквите на двете думи в анаграма, прехвърли в съзнанието си всички по-известни прякори, опита всякакви мисловни асоциации с „мишка“ и „замаяна“, но не стигна доникъде. Накрая реши, че може да е кодирана фраза или част от ново послание, което ще получи в по-късен момент.

Точно в шест без петнайсет влакът спря до перона на „Пратерщерн“. Гадис взе ескалатора до мола на приземния етаж, пуст в ранния неделен час, леден от работещите денонощно климатици. Премина покрай затворен павилион за вестници и кафене с един ранобуден клиент. Всяка негова крачка, всяко движение на тялото му се следеше от невидими охранителни камери. Мина през автоматичните врати и излезе на широк площад, превърнат в пешеходна зона. На триста метра в североизточна посока се издигаше Виенското колело, със застинали неподвижно червени кабинки над редица кестенови дървета и старите стоманени спици, почти невидими на фона на бледото сутрешно небе. Той ускори крачка, докато пресичаше широкото шосе, преминаващо успоредно на площада, и тръгна по алеята. От дясната страна имаше голям, добре поддържан парк, тук-там с дървени маси за пикник; а отляво — бензиностанция на „Шел“, заобиколена от паркирани коли.

В подножието на едно дърво бяха наклевали групичка имигранти, които го оглеждаха с любопитство. Алеята минаваше покрай редица павилиони за сладолед, после под нисък мост, водещ към градски площад, пуст в този ранен час, заобиколен от старинни сгради. От другата страна на моста беше входът за лунапарка — един малък Дисниленд, над който се извисяваха металните конструкции на влачета на ужасите, почти отвесни пързалки, шеметни въртележки и всякакви други съоръжения за забавление и силни усещания. В

компанията на неколцина скитници и улични чистачи, които не му обръщаха внимание, заети със своите дела, Гадис се приближи към основата на Виенското колело, като се чудеше дали е дошъл на правилното място.

Отговорът на въпроса му не закъсня: на трийсетина метра встрани видя огромно метално табло с нарисуван анимационен герой — котарак с оголени остри зъби под чифт хищни жълти очи. В устата му като в тунел влизаше детско влакче, а отгоре с големи ярки букви пишеше: „Замаяната мишка“.

— Сам?

Гадис се обърна рязко. От сенките под Виенското колело се появи едра жена с джинси и кремав пуловер, боядисана в черно коса и кръгло белезникаво лице. Тя протегна ръката си, облечена в ръкавица, Гадис я пое и я стисна, преди още да се бе съвзел от изненадата.

— Да, аз съм Сам. — Беше смаян от бързината, с която Таня бе успяла да реагира, и не по-малко изумен, че хората ѝ го бяха открили на такова място.

— Вашата приятелка ме изпраща. Онази, която сте познавали като Джоузефин Уорнър. Тя искрено съжалява, че ви е подвела. Истинското ѝ име е Таня Акосела. Е, убедихте ли се, че съм тази, която търсите?

— Да, убедих се. Напълно съм убеден — изломоти Гадис и вдигна глава към огромното колело, сякаш очакваше едва ли не от кабинките да надничат възхитени зрители на случващото се.

— Казвам се Ева.

— Сам — отвърна Гадис и веднага се усмихна на собствената си глупост. — Вие от посолството ли сте?

Тя се направи, че не е чула въпроса.

— Възложено ми е да ви изведа в Унгария.

— В Унгария?! — Ако досега Сам се бе чудил дали положението му е сложно, тази новина разпръсна всякакви съмнения.

— Колата ми е наблизко — добави Ева, забелязвайки недоумението му. Тя говореше английски като лондончанка, но с някакъв странен акцент. Гадис забеляза, че през цялото време очите ѝ оглеждаха и най-далечните кътчета на парка. Очевидно се безпокоеше да не ги следят и държеше да се махнат колкото се може по-скоро от тук. — Елате с мен, ако обичате. Съобщението на Таня беше изпратено

по обикновен телефон. Не само вие двамата сте гледали „Третият човек“, доктор Гадис.

— Разбира се.

Той последва Ева, подтичвайки на половин крачка зад нея; чувстваше се като дете в компанията на непознат, в чиято почтеност няма причини да се съмнява. Минаха обратно под ниския мост и тръгнаха към паркинга пред бензиностанцията на „Шел“. Имигрантите все така клечаха около дънера на дървото, но този път не погледнаха към Гадис и спътницата му, когато минаха покрай тях. Докато се провираха между паркираните коли, той чу двукратно бипване на електронна ключалка и видя стоповете на един сив фолксваген да примигват. Ева му отвори вратата, после заобиколи предния капак, седна зад волана и запали мотора. Колата миришеше на спрей против контузии; Гадис се обърна и видя на задната седалка кална футболна обувка, чифт калци и гацета от спортен екип. Предположи, че са на сина й, но от това присъствието им там не ставаше по-малко абсурдно. Нима тази жена, освен служител на Таня беше и майка на ученик, трениращ футбол? Такива ли бяха редниците в МИБ — обикновени хора със семейства и професии, които се занимаваха и с малко шпионаж в свободното си време?

Докато Гадис закопчаваше колана си, Ева му зададе няколко общи въпроса за живота му в Англия. *Имате ли деца? Какво точно работите? Много ли е скъпо в Лондон?* Очевидно изпитан похват, предназначен да го успокои и предразположи. Не спомена нищо за убийството на Уилкинсън и причините за бягството му от Виена. Държеше се дружелюбно и неангажиращо, но очевидно си знаеше работата. Бяха се отдалечили на петнайсетина минути от Виена, когато той успя да насочи разговора в друга посока и да получи отговори на някои от въпросите си.

— Вие така и не ми казахте към английското посолство ли работите.

Тя се усмихна, сякаш разговаряше с непознат и досаден ухажор. Гадис забеляза, че шофираше с точно пет километра под максималната разрешена скорост по пътищата на Австрия — очевидно за да избегне всяка вероятност да ги спре пътна полиция!

— О, не! Аз съм учителка. — Тя го погледна и видя объркването му. — Но помагам на приятели, когато се наложи. Мисля, че тази

уговорка устройва и двете страни.

Беше една от най-странните забележки, които Гадис бе чувал напоследък. Каква уговорка? Как се бе стигнало до нея изобщо?

— Тоест запозната сте със случилото се снощи? — попита той.
— Знаете за убийството?

Този път Ева не се усмихна.

— Подробностите около непосредствената ситуация, в която се намирате, не са от моята компетентност, доктор Гадис. Единствената ми задача е благополучно да ви закарам до местоназначението. Ако по време на нашето пътуване съм в състояние да разпръсна някои от тревогите ви или да отговоря на въпроси, които ви вълнуват, с удоволствие бих го направила.

Гадис погледна навън. Пустият безцветен пейзаж се плъзгаше покрай прозорците на колата. Пушеше му се неистово, но се сети, че бе свършил цигарите.

— И така, къде отиваме? — попита той. Пепелникът в колата беше чист, никъде нямаше и следа от цигари. — Какво правим оттук нататък?

Ева си пое облекчено дъх. Разговорът тръгваше в посоката, която бе предвидила.

— Много е просто. — Тя задмина един камион, който се движеше бавно пред тях. — Отиваме в Унгария, ще ви оставя на гарата в Хегешалом. Там ще се качите на влака за Будапеща, а аз ще се върна в Австрия.

— Няма ли да дойдете с мен?

Засрами се, че изобщо ѝ задава такъв въпрос, с който само издаде уплахата си, което беше равносилно на признание, че е страхливец.

— Боя се, че не.

— Не придружавате ли хората докрай?

Ева повдигна вежда като майка, която се разправяше с капризно дете.

— Всеки случай е различен. — В отговора ѝ се съдържаше едва доловим упрек. — Имам друг ангажимент, който не мога да отменя, затова трябва да бъда във Виена към обяд. Знам за вашия случай едва от няколко часа; ако ме бяха предупредили отрано, може би щях да ви изпратя до летището в Будапеща. Но често се получава така.

— Качвате ме на влака, и толкова? А от там как ще се прибера у дома? Таня е обмислила всичко предварително, така ли?

Той съзнаваше, че се държи грубо, но беше смъртно уморен и раздражителен. А дължеше благодарност на тази жена, която все пак си бе оставила дома, за да му помогне, след като я бяха събудили по телефона в малките часове на нощта. И вероятно рискуваше живота си заради него. Шокът от случилото се предишната вечер беше още жив в съзнанието му и го караше да забрави добрите маниери.

— Таня е планирала всичко — потвърди Ева. — Просто седате във влака и не мърдате, докато не стигне на гара „Келети“ в Будапеща. На перона ще се оглеждате за мъж със зелено яке, който ще седи на една от пейките. Той е следващата брънка във веригата. Казва се Миклош. Има брада и ще държи бутилка минерална вода „Вител“. Миклош е виждал снимката ви и ще ви познае, дори вие да не го забележите. Той ще ви отведе до летището и ще ви качи благополучно на самолета за Лондон.

— Невероятно! — възкликна Гадис, удивен от бързината, с която Таня бе уредила всичко, от връзките, които имаше, от мрежите, които бе задействала. — Ами ако ме спрат за проверка? Ако руснаците ме настигнат?

— Добър въпрос. — Докато обмисляше отговора, Ева отне газта и разтърка с длан тила си. — Трябва да ви кажа, че възможността да ви спрат за проверка в който и да било момент от пътуването ви е минимална. Австрия не е полицейска държава, доктор Гадис, нито пък Унгария. Аз следих внимателно новините за убийството в Клайнес Кафе; никъде не се споменава за мъж, който по описание да прилича на вас. И все пак не е изключено в полицията да разполагат с ваша снимка от охранителните камери в кафенето, да са я разпратили по свои вътрешни канали и сега да изчакват да се появите. Как мислите, дали е възможно?

— Не знам. — Изведнъж Гадис усети нов пристъп на безпокойство. Само за това не се бе сетил. Спомни си за момичето с готическия грим в кооперацията на Майснер и се опита да си възстанови обстановката в кафенето: имаше ли наистина охранителни камери? Или повсеместното видеонаблюдение на обществени места си оставаше едно типично британско заболяване? — Не, не мисля.

— Някой от персонала или от клиентите може все пак да е говорил с полицията. Няма как да знаем със сигурност. Сега вече тук няма граничен контрол заради Шенген. Ако обаче ни спре полиция и попита кой сте, ще им кажем, че сте мой приятел от Англия и отиваме заедно в Будапеща за няколко дни. Отседнали сте в апартамента ми във Виена от четвъртък. — Тя помълча няколко секунди, после добави: — Ако се наложи, ще намекнем, че е по-добре съпругът ми и вашата съпруга да не научават за това.

Ева бе тази, която се изчерви, а не Гадис, който едва ли не изпита облекчение, че и тази иначе спокойна и делова жена бе способна на човешки чувства като неудобство. С това някак си му стана по-близка.

— Трябва ли да ползвам истинското си име?

— На този етап, да. Миклош ви е приготвил нова самоличност. Ще напуснете Унгария с фалшив паспорт.

Гадис се успокои дотолкова от извършената щателна подготовка, че си позволи да затвори очи и да се отпусне на седалката, докато колата се носеше към унгарската граница. Стори му се, че минаха покрай цяла армия от вятърни турбини, която стигаше чак до хоризонта, но си каза, че може и да му се е присънило. Отърси се от дрямката едва когато колата спря на унгарска територия пред някаква провинциална гаричка в сталинистки стил; бяха пресекли границата, без Ева да го буди, и се намираха в Хегешалом.

— Почакайте тук, ако обичате — каза тя, когато забеляза, че е буден.

Беше малко преди девет по часовника в колата.

— Какво става?

— Ще ви купя билет.

Той остана сам на пустия паркинг. Мършава котка ровеше в купчина боклук. Сини пластмасови покривала бяха струпани на куп до дъвен съветски камион, който сякаш не беше подкарван от времето на Студената война. Гадис имаше чувството, че се е събудил някъде в Русия: сиви панелни блокове, ръждясали железопътни вагони, изоставени наред буренясали коловози; от стълбовете над главите им висеше плетеница от прерязани кабели. Всичко беше запуснато, неподдържано, мръсно. Усети лош дъх в устата си; зверски му се пиеше вода. Беше грешка, че допусна да заспи. След кратката дрямка се чувстваше още по-уморен.

Ева се върна след пет минути, стиснала в ръка сандвич със сирене, половинлитрова бутилка минерална вода и билета му за Будапеща.

— Купили сте ми двупосочен билет — забеляза Гадис, докато лакомо ядеше сандвича, след като изпи почти цялата бутилка на един дъх.

— Нали утре се връщате във Виена! — намигна му тя. — Еднопосочните пътувания винаги изглеждат подозрителни. Което ми напомня...

Тя слезе от колата и отвори багажника; след малко се върна с поохлузена кожена чанта, в която имаше тоалетни принадлежности, две книги с меки корици и една тениска.

— Това е за из път. — Тя затвори вратата на колата. — Един чужденец, пътуващ с влак без багаж, буди подозрение. Ако не искате да ви досаждат, седнете до по-млади хора. Те поне няма да се опитват да ви заговорят. До един час ще сте в Будапеща. Няма от какво да се боите. Съжалявам, че не мога да дойда с вас.

— Няма нищо.

— Бихте ли ми дали мобилния си телефон? — Молбата ѝ не го изненада. — Ще го върна в Австрия и ще го включа в един парк близо до дома, за да отвлече вниманието на преследвачите ви. Може да си помислят, че сте още във Виена. Или пък да се сетят, че е номер. Така или иначе, не е безопасно да го носите със себе си. Имате ли други въпроси?

Имаше, естествено! Стотици, но Гадис не искаше да мисли за тях сега. Така беше по-добре. Нямаше смисъл излишно да усложнява нещата. В края на краищата какво толкова можеше да се случи? От него се искаше само да се качи на влака и да търси мъж на име Миклош. Вдигна глава и видя будапещенския влак, който бавно навлизаше в гарата. Ева перфектно бе разчела времето.

— Е, благодаря ви — каза той. — Бяхте много любезна. Не вярвам, че ще се видим отново някога.

— И аз не вярвам — отвърна Ева. Гадис ѝ подаде телефона си и батерията. — Ще се оправите, доктор Гадис, всичко ще бъде наред. Желая ви много късмет.

С приглушено боботене влакът спря на определения му коловоз; от спирачките се изтръгна дълбока въздишка. Гадис се насочи към един вагон по средата на перона, в който имаше няколко свободни места. Огледа се за млади хора, както го бе посъветвала Ева, и забеляза подстригания по военному унгарец с татуирани бицепси, седнал срещу силно изрусена млада жена, която гледаше кисело навън през прозореца. Краката им бяха преплетени под малката масичка. До момичето имаше свободна седалка. Гадис я посочи с леко кимване и унгарецът едва помръдна вежди, за да му покаже, че мястото е свободно. Той му кимна още веднъж в знак на благодарност, метна чантата си на полицата и седна.

Влакът бавно потегли. Сбръчкана старица наблюдаваше внимателно Гадис, докато се настаняваше на седалката, но когато погледите им се срещнаха, тя извърна глава. От другата страна на пътеката някаква тийнейджърка слушаше музика от миниатюрни слушалки, затъкнати в ушите. До нея спеше бизнесмен в кафяв костюм; тънка струйка лига се стичаше от полуотворената му уста надолу по брадата. Никой от околните не изглеждаше настроен за разговори. Хората бяха погълнати от собствените си мисли.

На масата имаше отворена кутийка кока-кола и смачкан унгарски вестник. Гадис много искаше да хвърли поглед на заглавната страница, макар че не очакваше новината за убийството на Уилкинсън да бе стигнала до сутрешните издания. Някаква жена през пътеката четеше австрийско клюкарско списание; на корицата имаше снимка на Катарина Вит на леда, в къса червена рокличка. Гадис се чудеше къде да си дене ръцете. Сети се за двете книги с меки корици, които Ева бе сложила в пътната му чанта, но не искаше да привлича внимание, пресягайки се към багажа си още в началото на пътуването. Загледа се през прозореца. Очите му поглъщаха нивите, прорязани от коларски пътища, притихналите горички и безкрайната унгарска равнина, докато съзнанието му регистрираше всеки тик, всяко най-малко

помръдване на лицевите му мускули. Не можеше да се отпусне. Колко пъти му се бе случвало да седи до прозореца на някой влак, зареял поглед навън, освободил съзнанието си от всякакви мисли? Сигурно хиляди. Но днес не му бе съдено да го постигне; беше толкова напрегнат, че чуваше собственото си дишане.

Минаха петнайсет минути. В края на вагона се появи кондукторът и запристъпва по пътеката, проверявайки билетите на качилите се от Хегешалом. Мина цяла вечност, докато стигна до карето седалки около Гадис; поиска билета му, погледна го и му го върна с кратко кимване. Гадис въздъхна с облекчение. Насърчен от първата си успешно приключила среща с представител на властта, той се изправи, кимна на татуирания си спътник и тръгна по посока на вагон-ресторанта.

Беше празен. По дължината му бяха наредени маси по за четирима, с червени покривки и подвързани с кожа менюта, в които се предлагаше гулаш и пиле, приготвено по пет различни начина. Гадис не помнеше дали Ева го бе посъветвала да се движи из влака, но седнал неподвижно на едно място, се чувстваше като хванат в капан — движението беше единственият начин да не полудее.

Отиде до мокрия бюфет. Млад барман с униформено сако, което не му беше по мярка, обслужваше клиент е няколко мазни косъма на главата, сресани напърно през темето. Гадис си взе чаша вряло кафе и поничка, от която се процеждаше лепкав яйчен крем. Стомахът му едва ли щеше да се зарадва особено, но той бе гладен и се надяваше, че кофеинът ще проясни съзнанието му. Седна на едно високо столче под табелката „Пушенето забранено“ и задъвка поничката, като я прокарваше с по глътка кафе. Влакът беше чист и лъснат отвътре, но се движеше убийствено бавно. На Гадис му се струваше, че пълзи през полето с човешки ход. Спираше едва ли не на всеки километър. Дори климатичната инсталация работеше едва-едва, сякаш я мързеше. Когато привърши закуската, той се върна на мястото си до малката масичка, като мина през вагони, разделени на множество купета с плъзгащи се врати. В някои завесите бяха спуснати и не се виждаше вътре; други бяха заети от уморени бизнесмени и възрастни пенсионери, които го оглеждаха от глава до пети, понеже не се сещаха какво друго да правят.

Седна на мястото си. Подстриганият по военному унгарец дремеше, облегнат на прозореца, докато приятелката му оправяше грима си с джобно огледалце. Тя го погледна за миг, после отново се зарея навън през мръсното стъкло. Тийнейджърката от другата страна на пътеката продължаваше да слуша музика от айпода; Гадис различи мелодията на една стара песен на Битълс. Бизнесменът до нея се бе събудил, изтрил бе лигата от брадата си и припряно тракаше по клавишите на лаптопа. Гадис улови погледа на някаква жена, която не бе забелязал преди; тя му се усмихваше и той ѝ се усмихна в отговор. Беше червенокоса, със строг раиран костюм. Имаше вид на висш мениджър в частна фирма и сигурно се бе качила на предишната гара. Гадис отново нямаше какво да прави. Беше му скучно и се нуждаеше от четиво. Интересно, какви ли книги му бе сложила Ева в чантата?

Той се изправи, посегна към чантата, но точно в този момент влакът рязко спря. Отначало си помисли, че са стигнали поредната гара, но погледна през прозореца и видя, че първият вагон е застанал на обикновен жп прелез, а малко встрани, на пустия междуселски път, бяха паркирани две полицейски коли с мигащи лампи. При вида на пулсиращите ярки сини светлини на фона на утринното небе Гадис усети пристъп на първосигнален ужас; нямаше съмнение, че влакът е спрял от унгарската полиция по молба на австрийските власти в координирана акция за залавяне на убиеца на Робърт Уилкинсън.

Той седна на мястото си без книга. Това само по себе си му се струваше доста неразумно. Защо му бе притрябвало да става само за да седне отново, без дори да разтвори ципа на чантата? Усещаше половин дузина погледи върху себе си, вината му беше толкова очевидна за всички наоколо, сякаш беше родилно петно на лицето му. Нещо повече: сега той, Гадис, беше виновен и за забавянето на влака, за неминуемото им закъснение, за където бяха тръгнали. Мъжът с татуировката, приятелката му, тийнейджърката със слушалките в ушите, усмихнатата червенокоса мениджърка в раирания костюм — сега вече всички те знаеха, че той е беглецът от Виена.

В този момент машинистът на влака загаси двигателите — категоричен сигнал за безнадеждността на положението. Вагонът потрепери за миг върху ресорите си, след което настана пълна тишина. Пътниците по околните седалки се спогледаха ядосано; Гадис се опита да се присъедини към всеобщото недоволство, като се намръщи и

заклати глава. *Аз съм един от вас* — сякаш искаше да им каже той. — *Това тук няма нищо общо със станалото снощи в Клайнес Кафе.* Червенокосата улови погледа му и Гадис повдигна състрадателно вежди, за да ѝ покаже, че е на нейна страна. Тя се намръщи, сякаш фамилиарността в погледа му я бе засегнала, и насочи вниманието си към дъното на вагона, където вратата внезапно се отвори.

Гадис се извърна. На десетина метра от него се бяха появили двама униформени полицаи. Въобразяваше ли си, или по-високият застана нащрек, като го видя? Той хвърли плах поглед през пътеката към тийнейджърката със слушалките, която поклащаше глава в ритъма на „Елинор Ригби“. Бузите му пламтяха от напрежение. За миг си представи, че ще бъде арестуван, но не от двамата полицаи, а от жената в деловия раиран костюм, която отново го гледаше изпитателно и за която той не се съмняваше, че е цивилен агент на австрийските тайни служби, заел позиция, за да помага при залавянето му.

Успокой се — каза си той. — *Дръж се нормално.* Влакът можеше да е спрял по куп причини. Може би в някой вагон имаше незаконни имигранти или пък контрабандисти с пратка дрога и цигари за Будапеща. Той чуваше как полицаите зад гърба му минаваха от седалка на седалка през вагона, бавно и методично, със зловещата целеустременост на есесовци.

— Билети, моля!

По-високият от двамата — онзи, който сякаш го бе познал от вратата — се беше надвесил над масичката им. Гадис бръкна в джоба на самото си за билета, който Ева му бе купила от Хегешалом. От указанията и съветите, които му бе дала, в главата му не беше останало нищо. Защо не се бе качила с него във влака? Дали не му бяха заложили капан? Защо Таня не бе уредила друг агент на МИБ да го придружи до Будапеща?

— Благодаря — каза мъжът, като пое билета от ръката му.

Гадис го погледна в очите, като се опитваше да си придава отегчено безгрижен вид. За един безумен миг му се стори, че това беше същият полицай, който ги бе следвал с патрулката на връщане от сградата на ООН.

— Вие сте англичанин?

Гадис не бе казал дума. Откъде този полицай бе установил националността му? Играта свърши. Те знаеха кой е, откъде е, какво

прави във влака. За момент си помисли да отговори на въпроса на руски, но ако полицаите бяха видели лицето му от охранителните камери в Клайнес Кафе, всякакви опити да ги заблуди щяха да се обърнат срещу него, като потвърждение на вината му.

— Да. От Лондон. Как познахте?

Макар да бе задал въпроса си на английски, полицаят сякаш не разбра отговора. Гадис погледна зад гърба му към неговия колега, който проверяваше пътниците от другата страна на пътеката. Това само по себе си му даде искрица надежда: ако бяха разпознали в него приятеля на Уилкинсън от кафенето, защо продължаваха да се занимават с останалите? Тийнейджърката бръкна в джоба на джинсите си, без дори да си даде труд да извади слушалките от ушите си. Гадис се изуми от това присъствие на духа. Но какво търсеше в джоба си — билет или лична карта? Ако полицаите поискаха от Гадис да им покаже паспорта си, с него бе свършено. Мъжът с военната подстрижка отсреща се беше събудил. Едната от татуировките му изобразяваше карикатурен шарж на Елвис.

— Значи пътувате за Будапеща?

— Да, за една нощ. — Гадис си спомни какво му бе казала Ева: *Утре се връщате във Виена. Еднопосочните пътувания винаги изглеждат подозрителни.* Той я наруга мислено, че не му бе осигурила паспорт, шофьорска книжка, какъвто и да било документ за самоличност, с който да замаже очите на тези полицаи. Какъв е този турист, който пресича международна граница без паспорт? Каква е тази разузнавателна служба, която оставя сам човек да се оправя в чужбина във влак, гъмжащ от полицаи?

— Е, приятно прекарване — каза полицаят.

Гадис си помисли, че не е чул правилно. Може би си въобразяваше? Но мъжът бе насочил вниманието си към унгареца и приятелката му, които му показаха билетите си, без дори да го удостоят с поглед. Може би подобни проверки по влаковете бяха ежедневие. Точно в този момент радиостанцията на ревера на втория полицаи изпраща. Той отговори незабавно на повикването, слезе от вагона и решително закричи по протежение на линията.

— Какво става? — запита Гадис.

— Те него намери — отвърна унгарецът.

Двамата станаха от местата си и извиха шии през прозореца към полицейските коли, паркирани до прелеза. През главите на останалите пътници, които висяха по прозорците на вагоните, Гадис видя как полицаите вкараха някакъв дребен младеж в едната патрулка. Жена в униформа натисна темето му с длан; ръцете му бяха оковани в белезници отзад на гърба.

— Имате ли представа кой е той? — попита Гадис.

Унгарецът поклати глава.

— Нищо не знае — отвърна той и се наведе настрани да целуне приятелката си.

Час по-късно влакът се влачеше уморено през безкрайните предградия на Будапеща, покрай композиции от ръждясали товарни вагони, забравени в глухи линии, обрасли в макове и трънак. Далеч напред Гадис видя входа на гара „Келети“, като голяма уста, опитваща се да погълне блесналата на слънцето плетеница от релси. Настроението му се беше възвърнало. Оставаше само да открие човека на Ева, който да го откара към летището.

Още със слизането му на перона го наобиколи тълпа от местни хора — мъже и жени, предлагащи квартира, такси до центъра на града или пък обяд в някой ресторант наблизо.

— Кола? — питаха на английски те, докато Гадис клатеше упорито глава. — Къде иска отиде, сър?

Без да им обръща внимание, той си припомни указанията на Ева и се упъти към закритата чакалня на гарата, където под огромния стъклен покрив трябваше да намери Миклош. На петдесетина метра по-нататък, почти до будките, където се проверяваха билетите на излизане, имаше пейка, а на нея — точно както му бе казала Ева — седеше мъж с брада, облечен със зелено яке. В лявата му ръка Гадис забеляза бутилка минерална вода „Вител“. В този момент Миклош вдигна глава, срещна погледа му и се ухили до уши. Гадис веднага си каза, че няма как да не го хареса: унгарецът на видима възраст около петдесет имаше бързи, живи очи, дяволито изражение и самоуверено излъчване на човек, който е свикнал да му върви в живота.

— Мистър Сам? — попита той, като протегна ръка за здрависване.

Гадис пое ръката му. Беше с кафява кожена ръкавица, лепкава и студена при допир.

— Ще се разсърдите ли, ако ви попитам кой ви изпрати?

— Няма да се разсърдя, разбира се. — Все така усмихнат, Миклош раздрусваше енергично ръката му. — Тези неща са важни, за да не стават грешки. Казвам се Миклош и ме изпраца нашата обща

приятелка Ева от Виена. Тя пък получи своите указания от жена, която някога вие сте познавали като Джоузефин Уокър.

Гадис почувства мощна вълна на облекчение. Въпреки протестите му Миклош взе пътната му чанта и мина покрай будките за проверка на билети, без дори да ги погледне. Излязоха навън; на една пресечка от гарата ги чакаше паркиран сеат.

— Най-напред ще минем през мой апартамент — каза Миклош. Гадис си каза, че в това нямаше нищо необичайно. — Самолетът ви е след няколко часа.

Гадис отвори задната врата, сякаш вземаше такси, но осъзна грешката си и седна отпред. След Виена Будапеща беше различен свят — кипящ, хаотичен град, където навсякъде се виждаха останки от времената на комунизма. Гадис си припомни бледата, сякаш мръсна светлина в Москва; и тук във въздуха се носеше онази неизменна миризма на асфалт и дизелов пушек, която го накара да се почувства като на познато място. Миклош караше бързо, свиваше рязко и не вдигаше ръка от клаксона. Колата препускаше бясно по булеварди, излезли сякаш от някой филм ноар; в романтичните представи на Гадис те бяха изпълнени с неясна заплаха сред кипежа на човешката гмеж. За момент се почувства свободен. После си спомни за Уилкинсън и писъците на полудялата от ужас тълпа в Клайнес Кафе и си каза, че далеч не е в безопасност.

— Разбирам, че сте преживели тежка травма — каза Миклош.

Думата „травма“ прозвуча малко крайно, едва ли не мелодраматично, но преди да се усети, Гадис отвърна:

— Да.

— Е, не тревожете се! Всичко е минало. Вие сега сте в добри ръце. Бързо ще ви заведе в моя апартамент. Моята жена, тя ще ви сготви супа. Аз ще ви дам ваш нов паспорт, малко пари също. До залез на слънцето ще сте в Лондон.

— Много любезно от ваша страна. — Сърбеше го езикът да зададе същите въпроси, които напразно се бе опитал да постави на Ева. *Как стана така, че започнахте да работите за МИБ? Често ли изпълнявате подобни задачи?* Но той вече знаеше, че не бива да отнема на тези загадъчни ангели на тайния свят привилегията на тяхната анонимност. — От Будапеща ли сте? — попита само той. Доста глупав въпрос, но все някак трябваше да поддържа разговора.

— Да — отвърна с готовност Миклош. — Ще изнасям на вас езиков урок, може ли? Бърз курс по унгарски.

— Добре.

Колата сви по тясна уличка, притисната между два реда масивни каменни сгради от минали епохи. За свое учудване на ъгъла Гадис видя малък супермаркет от веригата „Теско“.

— Когато си поръчвате кока-кола, казвате „кучка гола“. — Миклош се заля от смях на собственото си остроумие; Гадис си помисли, че сигурно изпробва тази шега върху всеки чужденец, който му се изпречи на пътя. — Смешно, нали?

— Много.

Скоро паркираха на широк булевард до правилна купчина нацепени дърва за огрев, около които беше издигната импровизирана оградка от оранжеви найлони. Миклош извади чантата на Гадис от багажника и го поведе през един безистен между магазин за електроуреди и неголям ресторант. От безистена се озоваха в голям квадратен вътрешен двор на жилищна кооперация, строена към края на деветнайсети век, и взеха разнебитения асансьор до третия етаж.

— Аз тук живея — каза Миклош и поведе Гадис по един коридор, чиито прозорци гледаха към вътрешния двор. Извади от джоба си връзка ключове и отвори вратата на апартамента си.

Вътре имаше голяма модерна кухня, в единия край с вътрешно стълбище без парапети. До печката беше застанала жена и режеше гъби.

— Да ви представя моята жена — каза Миклош. — Това е Вики.

Вики беше доста привлекателна, поне с петнайсет години по-млада от съпруга си, с дълга кестенява коса и стройна фигура, отчасти скрита под тъмносиня кухненска престилка. Гадис вдигна ръка за поздрав, но не се приближи към нея; тя му бе показала ръцете си, изцапани от готвенето, а да я целуне по бузата му се стори неуместно. Имаше чувството, че се е отбил на обяд при съседите в Лондон; в стаята не се усещаше никакво напрежение, никаква стаена тревога. Дали Вики беше в течение на ситуацията? Миклош размени с нея няколко думи на родния им език, после предложи на Гадис едно от високите столчета до барплота в центъра на стаята.

— Много ви е хубаво жилището — каза Гадис, като пусна чантата си на пода.

— Благодаря. Сградата беше типична много за своята епоха, но ние направихме някои промени. Искате ли да вземете кафе? Душ?

— Как, едновременно ли?

Вики се засмя и погледна съпруга си. От метални куки над печката висяха скъпи на вид тенджери и тигани, по стените бяха закачени черно-бели графики в рамки, на рафта за книги имаше поставен айпод, свързан с миниуредба. В кухнята влезе куче, потърка се в краката на Вики и се сви на кълбо под дълбоката порцеланова мивка.

— Базаров — каза Миклош. — Най-добрият ни приятел.

— По Тургенев?

Лицето на унгареца се озари.

— Вие знаете „Бащи и деца“? Вие сте образован мъж, мистър Сам.

Гадис обясни, че преподава руска история, и не след дълго двамата, всеки с чаша кафе пред себе си, потънаха в дълбокомислен разговор за руските писатели от деветнайсети веки. Вики си донесе нарязан хляб и купичка супа и се настани до тях на високия барплот, намесвайки се в разговора им с лаконични коментари за Толстой и Достоевски, докато Гадис се питаше защо се чувства толкова необичайно спокоен.

Час след пристигането си в дома им Гадис прие предложението на Миклош за „горещ душ и чисти дрехи да преоблечете се“ и послушно се качи на горния етаж, праметнал на ръката си голяма бяла кърпа, ухаеща на синтетична борова есенция. Горещите струи измиха от тялото му потта, а заедно с нея всичкия страх и ярост, които бе натрупал след тази дълга нощ във Виена. В малката спалня до банята Миклош му беше оставил чиста риза, мек вълнен пуловер и чифт джинси, които имаха вид, сякаш никога не са били носени. Дрехите му лепнаха; Гадис си каза, че от МИБ знаеха дори размерите му. Той се избръсна и преоблече под един избелял плакат на Стивън Джерард, вдигнал победоносно Европейската купа. Вероятно стаята беше на сина на Миклош и Вики.

В дванайсет и половина Гадис слезе долу. Вики го поздрави за новия му външен вид и му помогна да натъпче мръсните си дрехи в чантата на Ева. Миклош го посъветва да си смени сакото — „в случай че някой свидетел от кафенето го е описал на полицията“ — и вместо

него му даде дълго черно палто, което му беше леко тясно в раменете. В джоба му Гадис откри вълнена шапка, но отказа да я сложи, защото се боеше, че ще привлече ненужно внимание на летището.

— Може би сте прав — подхвърли Миклош, като сви на топка старото му сако и го натъпка в чантата. — Така или иначе, вие изглеждате добре, мистър Сам. Изглеждате нормално.

Влязоха в дневната, задръстена от книги и всевъзможни осветителни тела. Вики не ги последва. Върху ниската масичка имаше дъска за шах; черният цар лежеше повален. До дъската, върху брой на „Економист“, бяха натрупани на купчинка орфан британски паспорт и 40 000 форинта, равняващи се на около 200 лири. Миклош ги подаде на Гадис.

Паспортът изглеждаше перфектно. Вътре имаше печати от Хонконг, от летище „Кенеди“, дори точно копие на снимката на Гадис в редовния му паспорт, направена преди осем години. Но как бе успяла Таня да реагира толкова бързо? Къде, по дяволите, бяха отпечатали този паспорт? Това едва ли бе станало без участието на английското посолство в Будапеща. Той прелисти страниците с водни знаци и погледна Миклош.

— Изумително!

— Виждам съм и по-добри — бе отговорът.

Унгарецът извади от джоба си мобилен телефон и му го подаде през шахматната дъска. Номерът на Миклош бе вкаран в паметта под името „Майк“. Гадис разбра, че най-трудното тепърва предстои: дългото пътуване към дома.

— И така — каза Миклош, който също бе усетил промяната в настроението му, — имате всичко необходимо. Предлагам да слизаме към колата.

Като по даден знак Вики се появи на вратата, пристъпи към Гадис и го целуна по двете бузи. Той си каза, че през цялото време бе подслушвала от другата страна.

— На добър час — прошепна тя; ароматът на гладката ѝ кожа по странен начин му напомни за Холи. — Миклош ще се погрижи за вас.

— Благодаря ви за любезността — отвърна той и двамата мъже излязоха в коридора.

Колата на Миклош ги чакаше на същото място пред входа на кооперацията, до купчината дърва. Покрай тях с гневен звън премина

трамвай, като за малко не прегази прегърбена бабичка, която теглеше количка с покупки през улицата. Гадис се опита да улови погледа на Миклош и забеляза, че изражението на лицето му бе станало сериозно. Пъхна чантата си в багажника, седна в колата и си сложи колана.

Гадис дотолкова се бе доверил на унгареца, че дори не си бе дал труда да види какво има в чантата, преди да закопчае ципа. Ако го беше направил, щеше да открие малкото пакетче, което Вики бе пъхнала между свитото му на топка сако и мръсните дрехи.

Съпрузите бяха решили да използват д-р Сам Гадис като куриер.

— Слушайте сега внимателно — каза Миклош, като запали двигателя и се включи в движението. — Отиваме на аерогарата. Вие имате резервация за полет на „Изи Джет“ в 15:30 ч. за летище „Гетуик“, Лондон. Според компютъра в моята къща полет пристига навреме. Можем да проверим отново, като стигнем на „Ферихед“. Ако има проблем, ние с вас седим в кафенето и разговаряме, докато полет пристигне. Вие носите паспорта в палтото?

Гадис бръкна във вътрешния джоб, извади паспорта и му го показа.

— Както виждате, името ви днес не е Самюъл Гадис. За това пътуване сте Самюъл Тейт. Собственото ви име е същото, рождената дата е същата. За по-реалистично ние написахме имена и телефони на хора, на кои можете да обадите се при нужда. — Гадис отвори на съответната страница. От вътрешната страна някой бе написал със синя химикалка адреса и телефонния номер на „Джоузефин Уорнър“. — Ако искате да се обадите на Таня в Лондон, тя е в мобилен телефон като „Джо“. Обаждане ще мине през централата.

— А какво работя? — попита Гадис. Той съзнаваше, че трябва да се държи нащрек и да задава уместни въпроси, макар че в действителност съзнанието му беше тотално объркано от грижи и съмнения.

— Много уместен въпрос! — Миклош даде мигач за ляв завой и наду клаксона, когато някакъв моторист на скутер се опита да ги засече от вътрешната лента. — Същото, както и преди. Преподавател по история в Юнивърсити Колидж, Лондон. Това не е променено. Нищо не е променено, само адресът, фамилното име и номерът на паспорта. Стараем се да вършим нещата простичко.

Стараем се. Гадис погледна през прозореца. Най-обикновен будапещенски ден. Кой ли още беше замесен в тази история? Колко души бяха въввлечени? Колко ли различно щяха да изглеждат нещата преди, да речем, трийсетина години, когато във всяка кооперация е

имало доносници, а тайната полиция е била на всеки ъгъл? Колата спря на светофар и за пръв път Гадис усети пристъп на паника, сякаш всеки миг щяха да бъдат заобиколени от въоръжени убийци или задържани от полицията. Но и това отмина. Той го отдаде на нерви и безсъние и си напомни да си купи цигари на летището. Светна зелено и Миклош потегли; пътят им минаваше покрай автокъщи за употребявани автомобили, избелели от времето билбордове на телевизори „Самсунг“, уиски и унгарски марки дамско бельо.

Летището се появи пред тях по-скоро, отколкото бе очаквал — нова сграда, издържана в онзи стил, по който особено си падат архитектите, свикнали да се вписват в ограничен бюджет. Терминалът за заминаващи наподобяваше самолетен хангар, огънат от пластмасови профили. Гадис очакваше вътре да цари пълен хаос както на „Шереметиево“, но интериорът се оказа подреден и лъснат до блясък, с пластмасови седалки в цвят охра за чакащите и снежнобели стени, които усилваха ярката изкуствена светлина. Докато крачеха към информационното табло за заминаващи полети, Миклош поддържаше приятелски разговор, а като видя, че самолетът на „Изи Джет“ е навреме, възкликна: „Браво! Много добре!“. След кратко изчакване пред гишето Гадис предаде багажа си, получи бордна карта и двамата с Миклош седнаха в кафенето, където прекараха няколко минути, пийки еспreso и оглеждайки се за знак, че някой ги следи или Гадис е бил разпознат. Но обстановката беше скучна и делова, нищо не подсказваше и най-малка опасност. За да отвлече вниманието на Гадис от тревожни мисли, Миклош отново го заразително пита за руската литература и го накара да говори надълго и нашироко за детството на Толстой. След като изпиха още по едно еспreso и изядоха няколко безвкусни кексчета, стана време за качване.

Двамата тръгнаха към зоната, където се правеха проверки за сигурност. До входа нямаше полиция с кучета; не се виждаха и мускулести руснаци, размахващи черно-бели снимки на доктор Самюъл Гадис. Беше най-обикновен следобед на най-обикновен терминал за нискобюджетни полети. В този момент Гадис не можеше да си представи, че нещо лошо би могло да му се случи.

— И тъй — Миклош постави ръка на рамото му, — ние сме стари приятели, нали така? Вие отседнахте за няколко дни в моята

къща. През цялото време не правихме нищо друго, освен да се напиваме.

Гадис изведнъж усети тревога. Той разбираше защо Миклош бе чакал последния момент, за да му съобщи тези малки подробности по неговото алиби: очевидно се бе страхувал, че може да ги забрави.

— Запознахме се на мъжко парти в Будапеща преди пет години. — Миклош се ухили и поглади брадата си, сякаш си припомняше срамните подробности. — И така, вие трябва да тръгвате, мистър Тейт. Желая ви безопасно пътуване.

Гадис успя да се усмихне, макар че в стомаха му лазеха мравки.

— Благодаря ви за всичко — каза той и посегна да се здрависа с Миклош, но унгарецът бе намислил друго: той го сграбчи в мечешка прегръдка, от която ребрата му изпукаха.

— Ние сме приятели, не помните? — изръмжа той в ухото на Гадис. После се дръпна назад, като продължаваше да го държи за ръцете. Хватката му беше желязна. — Ако има проблем, можете да позвъните в английското посолство. По закон, Сам, имате право на защита от вашето правителство. Служител на посолството ще дойде при вас и той ще е запознат със ситуацията. Това звучи ли ви успокояващо?

— Звучи. — Гадис избърса с ръка слепоочието си, където бяха избили капки пот, и се опита да си придаде по-храбро изражение на лицето. — Бяхте извънредно любезен с мен. Не знам дали някога ще мога да ви се отблагодаря.

— Няма за какво да благодарите — каза бързо Миклош. Гадис забеляза в очите му да проблясва познатата дяволита искрица, която бе забелязал на гара „Келети“. — За мен беше интересно да прекарам ден с вас. Вие сте забавен събеседник. Желая на вас щастливо и благополучно прибиране във вашия дом. — След кратка пауза Миклош добави нещо, което Гадис сметна за черен хумор: — А ако ви попитат дали някой не е слагал нещо в чантата ви, знаете какво да отговорите.

Гадис се засмя и тръгна към зоната за сигурност. Чувстваше се като попаднал в стая, в която всички картини бяха наклонени на една страна. Какво щеше да стане, ако видеха, че паспортът му е фалшив? Как щяха да постъпят с него тогава? Дали Миклош щеше да изчака, за да му помогне? Дали вече се бе погрижил да мине безпрепятствено през паспортния контрол, или го бе оставил да се оправя сам?

Гадис застана на опашката зад млада двойка поляци, пред които имаше мъж, нарамил китара в кафяв кожен калъф. После се обърна да махне за последно с ръка на Миклош.

Но него вече го нямаше.

Беше както в Берлин, само че този път Гадис бе съвсем сам. Нямахше я Таня да му прави компания.

Той мина през рентгените и металните детектори, свали си обувките и колана, извади нещата от джобовете си. Миклош му беше купил седмичния брой на „Гардиън“ и книгата „Повратната точка“ на Малкълм Гладуел и сега Гадис ги носеше в найлонова торбичка заедно с пакета цигари и един „Тоблерон“. Той обу обувките си, наниза колана на джинсите и взе торбичката от пластмасовата щайга, в която я бе пуснал през скенера. Време бе да се нареди на поредната опашка — паспортният контрол беше на един хвърлей от зоната за сигурност.

Той избра по-близката от двете опашки и този път се озова зад възрастна двойка англичани и млад мъж с раста прическа, праметнал през рамо вълнена торба, която имаше вид, сякаш бе изхранила поколения молци. Беше на по-късата опашка, но като погледна към граничния полицаи, си каза, че не бе направил верния избор — жената на съседното гише изглеждаше по-сговорчива, докато мъжът срещу него имаше строго, леко смръщено изражение на безкомпромисен бюрократ. Приличаше на човек, който не би се лишил от удоволствието да изпоти един британски турист.

Мъжът го подкани с рязко движение на китката да се приближи. Гадис държеше в ръка фалшивия паспорт и го бутна в процепа под дебелата стъклена преграда. Полицаят не го пое, а изчака Гадис да го сложи на полицата пред него, сякаш искаше да види дали ръцете му случайно не треперят. Гадис забеляза, че през цялото време мъжът го гледаше в очите, и нарочно вдигна лице, за да улови погледа му. Изражението на полицаия беше студено и надменно. Той разтвори паспорта едва ли не е презрение и попита:

— Как се казвате, моля?

— Тейт — отвърна Гадис, използвайки за пръв път новото си име. — Сам Тейт.

Мъжът вече бе отворил паспорта на съответната страница и разглеждаше снимката, сякаш знаеше, че е залепена там от фалшификатора на МИБ само преди няколко часа.

— А какво сте правили в Будапеща, моля?

Гадис усети такъв внезапен страх, че за малко не припадна. Сега вече нямаше съмнение, че ще бъде арестуван. Дали това бе последното предателство на Таня Акосела? Дали Миклош целенасочено не го бе хвърлил в ръцете на унгарската полиция?

— Моля?

— Попитах каква е била целта на пътуването ви до Будапеща.

— О, извинете, не ви чух добре. — За свое учудване той не бе загубил изцяло способността да лъже. — Бях на гости при приятел. Та целта на посещението ми беше удоволствие, а не работа.

Полицаят изглеждаше удовлетворен от бързината и лаконичността на отговора, но отново насочи вниманието си към снимката в паспорта. Погледна още веднъж Гадис.

После отново снимката. И отново Гадис, който инстинктивно застана малко по-изправен на гишето. После, за негов ужас, извади часовникарско увеличително стъкло и заоглежда през него паспортната снимка, като ювелир, търсещ дефекти в полиран диамант. Дясното му око беше буквално притиснато към страницата, оглеждайки всеки воден знак, всеки щрих на гравираното изображение, всяка власинка на хартията. Гадис премести найлоновата торбичка с вещите си от лявата в дясната ръка и погледна зад гърба на полицаия към обетованата земя на терминала за заминаващи, като се опитваше да си придаде невъзмутим вид. Коридорът към изходите му изглеждаше като далечен оазис, до който нямаше да се добере жив. Във всеки миг очакваше да бъде помолен да последва граничния полицаи до стаята за разпити.

— Благодаря, мистър Тейт. Приятен полет.

С диво облекчение Гадис грабна паспорта си от ръката му. Малко по-късно вече стоеше в зоната за пушене, поемаше жадно дима в дробовете си и безмълвно редеше благодарствени молитви към Таня Акосела, като си повтаряше, че отгук нататък, освен ако не се случеше някакво абсолютно идиотско нещастие, не го заплашваше каквото и да било — нито от унгарската полиция, нито от руските агенти.

След два часа полетът на „Изи Джет“ кацна на летище „Гетуик“, като Гадис дори бе успял да дремне за двайсетина минути, сгънат на мястото си до прозореца. Ала той не изпита радост, когато машината докосна с колелата си подгизналата от дъжд писта, не усети познатата тръпка от прибирането у дома. Чувстваше се така, сякаш влизаше отново в капан, от който току-що се бе измъкнал. Нещо му нашепваше, че проблемите му не само не бяха приключили, а напротив — тепърва предстояха.

Всичко беше наред, докато не понечи да мине през митницата. Вече бе успял да прибере чантата си от багажната лента, да си заслужи многословните благодарности на една възрастна двойка, след като им помогна за няколко огромни куфара, и да пренесе собствения си багаж по зеления коридор. Беше на не повече от двайсетина метра от свободата, когато един митнически служител препречи пътя му, посочи кожената пътна чанта и му направи знак да се дръпне встрани.

— Мога ли да хвърля един поглед, сър?

Гадис се почувства предаден от съдбата. Докато пристъпваше покрай редицата ниски метални маси от едната страна на коридора, той не се съмняваше, че е станал жертва на заговор. През годините бе минавал безброй пъти през тази митница, носейки в багажа си повече от разрешените количества цигари „Кемъл“ или уиски „Гленливет“, но най-последно бе дошъл и неговият ред да го спипат. Защото нямаше как, просто беше изключено онези унгарци да не бяха мушнанали нещо в чантата му. Това бе единственото обяснение. На стената срещу него имаше мътно издраскано огледало и той живо си представи от другата страна доволно ухилените физиономии на половин дузина агенти на МИБ, сред които и Таня, строени да наблюдават последните му мигове като свободен гражданин. Дали тя го бе предала обаче, или със собственото си неадекватно поведение бе привлякъл вниманието на митническия служител? Той постави кожената чанта и найлоновата торбичка с ръчния багаж на масата пред него. Митничарят беше на около четирийсет и пет, леко пълен, с бледата кожа на човек, прекарващ голяма част от времето си на закрито. Ризата с къси ръкави му беше прекалено широка. Той надникна в найлоновата торбичка, извади шоколада от кутийката му, постави го пак в нея, разлисти вестника и книгата и върна всичко обратно. Сякаш нарочно се бавеше, преди да пристъпи към пътната чанта.

— Бихте ли я отворили, сър?

Формалната учтивост, с която бе отправена молбата, изплаши Гадис повече от всичко друго — човекът се придържаше към установената процедура, спазваше буквата на закона. *Карат те сам да си отвориш багажа, за да не ги обвиниш после, че са ти подхвърлили нещо вътре, помисли си той. А също и за да видят дали случайно не ти треперят ръцете, докато човъркаш закопчалките и дърпаш ципа.* Усети как гореща вълна премина през цялото му тяло и се запита защо митничарят си играе с него като котка с мишка. Защо просто не му каже в какво го подозира? Дали пък да не изпревари въпросите му и да му разправи всичко? *Вижте, току-що бях ексфилтриран от МИБ, снощи стана убийство, паспортът ми е фалшив...* Ала все още имаше възможност, макар и малка, да е станала грешка. След минута всичко щеше да се изясни и онези щяха да го пуснат да си върви. Той си каза, че сигурно видът му е бил крайно подозрителен: мъж на средна възраст, небръснат, разрошен и недоспал, се прибира сам от Източна Европа — митническите власти просто *нямаше как да не го спрат.*

Гадис разтвори ципа на кожената пътна чанта. Вътре бяха тъй наречените му „лични вещи“: двете книги с меки корици, дадени му от Ева в Хегешалом, флаконът с австрийска пяна за бръснене, тубата паста за зъби. Мръсните му дрехи — същите, които бе носил в Клайнс Кафе — заедно със сакото, купено от Грейт Марлбъро стрийт, бяха навити от Вики на безформена топка.

Митничарят дръпна сакото за ръкава. Когато го повдигна, Гадис видя с ужас как от него изпадна нещо. Малък предмет. Някакво пакетче, което тупна обратно в чантата.

Митничарят го вдигна и му го показа.

— Какво е това, сър?

Същата гореща вълна. Наелектризиращият страх от залавянето. Гадис гледаше смаяно пакета. Беше с размер на две книги с меки корици, долепени една до друга, увити в кафява хартия и облепени с тиксо. Нямаше никакви надписи, никакви знаци, нямаше адрес, пощенски марки — нищо. Първата му мисъл бе да отрече, че го е виждал, но някакъв упорит отказ да се подчини на властта го накара да излъже. Думите излязоха от устата му, преди още да бе решил какво ще каже:

— Това е подарък.

— Подарък?

— Да.

Беше абсурдно от негова страна да твърди такова нещо. В пакета можеше да има наркотици, подхвърлени от Миклош или Вики. За момент на Гадис му се стори, че някой непознат се бе вселил в тялото му и говореше от негово име. Покрай тях се нижеше безкрайна редица пътници, които хвърляха обвинителни погледи към гърба му. Той дори чу някакво детенце да казва: „Мамо, какво е направил този чичко?“. Искаше му се да се обърне и да извика с всички сили, че е невинен.

— Какъв подарък, сър?

Въпросът бе зададен с равнодушен тон, но Гадис знаеше, че митничарят наблюдава внимателно реакцията му.

— Честно казано, не знам — отвърна той. — Един приятел ми го е пхнал в багажа. Той го е увил в хартията.

— И вие никога преди не сте виждали този пакет?

Митничарят го гледаше право в очите. Гадис неволно отклони поглед встрани. После отново улови погледа на мъжа насреща и се усмихна сякаш, за да го увери в най-добрите си намерения.

— Напротив, виждал съм го. Но много бързах, когато отпътувах от Будапеща, и един приятел ми помогна да опаковам багажа си.

— Някой друг е пипал багажа ви?

Гадис усети, че митничарят нарочно изопачава думите му, че лъжите му биват разкрити и изобличени още преди да ги е изрекъл. В този миг си припомни последните думи, с които го бе изпратил Миклош: *А ако ви попитат дали някой не е слагал нещо в чантата ви, знаете какво да отговорите.* Усети, че му прилязва, задето се бе оставил така лесно да го изпързаят.

— Не го е пипал — отвърна той, сякаш не помнеше какво е казал само преди миг. — Просто всичко стана много набързо.

Служителят реши, че е чул достатъчно. Той постави пакета на масата пред себе си, претърси докрай чантата, после извади от джоба си ножче.

— Ами да го отворим тогава.

Без да чака отговор, той започна да разрязва тиксото. *Сигурно са наркотици*, помисли си Гадис, *кокаин или пък амфетаминови таблетки.* В това време митничарят свалеше кафявата амбалажна

хартия. Някое граничарско куче ги е подушило и те са изчакали да видят на кого е чантата.

— Та-кааа — каза сякаш на себе си служителят. Гадис го гледаше в ръцете, които държаха тъмна пластмасова кутия. — А сега да видим какво има вътре.

Пръстите му бяха къси и дебели, с дълбоко изрязани чисти нокти. Капакът на кутиятата щракна и се отвори на пантите си. Вътре нямаше пакет кокаин, калъп хашиш или флакончета с таблетки, а стар ръчен часовник с износена метална верижка. Митничарят го извади и го вдигна нагоре.

— Подарък значи.

Човекът изглеждаше едва ли не по-смаян от самия Гадис. Двамата се спогледаха. Гадис си каза, че най-вероятно пакетът е бил през цялото време в кожената чанта, без Миклош и Вики да го забележат. За какво би им притрябвало да подхвърлят носени часовници в багажа му?

— Сигурно е на Дан — каза Гадис, подхващайки нова лъжа.

— Дан?

— Един приятел, който миналата седмица пътува до Будапеща. Може той да го е забравил.

— Къде?

— В апартамента, където бях отседнал.

— Аха.

Гадис не разбираше откъде извираха тези лъжи, но забеляза, че те произведоха нужния ефект. Митничарят започваше да се отегчава. Очевидно бе очаквал по-тлъста плячка.

— Разбирам — каза той. — Е, съжалявам за забавянето.

— Няма проблем — отвърна Гадис.

Ако в митническия салон имаше канапе, Гадис с радост щеше да се тръшне на него и да запали победоносно цигара. Вместо това той прибра нещата си и тръгна към автоматичните врати в дъното на коридора. Таня го чакаше от другата страна. Беше застанала до една колона, облечена със същия бежов шлифер, с който я бе видял за последен път. Изглеждаше уморена и той си каза, че сигурно не е мигвала от паническото му среднощно позвъняване от Виена. В края на краищата тя бе планирала и провела цялата операция по

спасяването му от кабинета си на Воксхол Крос в течение на няколко часа.

— Не знам как да ти се отблагодаря — започна той, макар че още беше озадачен от часовника.

Тя не го прегърна за добре дошъл, дори не се ръкуваха. Беше като среща между бивши любовници дълго след приключване на връзката им. Атмосферата беше напрегната, но и двамата полагаха усилие да се държат цивилизовано.

— Няма проблем, всичко е наред — отвърна тя.

— Имах малко премеждие на митницата.

Тя го погледна загрижено.

— Премеждие?

— В чантата ми имаше нещо. Някакъв пакет. Някой от твоите приятели може да го е пъхнал вътре, без да ме уведоми. — Гадис погледна към митническия салон. — Един митничар ме спря и претърси чантата ми. Знаеш ли за какво става дума?

Таня изруга под носа си, като го дръпна за ръкава към изхода.

— Дяволите да го вземат този Миклош!

— Какво е направил?

— Изрично му казах да не усложнява нещата. Казах му да намери друг начин да изпрати часовника.

— Значи знаеш?

Таня кимна.

— Разбира се. — Никога досега не я бе виждал толкова ядосана. — Съжалявам, че те е замесил в тази история.

Гадис се огледа, сякаш едва ли не очакваше Дез да излезе от близкото магазинче за вестници и списания с пакетче тик-так в ръка и „Нюз ъф дъ Уърлд“ под мишница.

— Май започва да ни става навик да се срещаме на „Гатуик“ — каза той в опит да разведри обстановката. — Не мога дори да си представя как организира и направи всичко, но имам чувството, че ангел хранител ме донесе до тук, като ме пазеше през цялото време.

— Вярвам ти — каза тя, все още раздражена от своеволието на Миклош, който явно бе минал някаква неписана граница на професионализъм. Гадис се запита какво му е толкова безценното на този часовник и защо Миклош просто не му бе казал да го носи на

китката си. — В него има информация — каза тя, сякаш предугадила въпроса му.

— Под задния капак на часовника? В механизма?

— Няма механизъм. Часовникът е фалшив. Колкото по-малко знаеш, толкова по-добре.

— Звучи като филм за Джеймс Бонд...

— Така е.

Двамата извървяха краткото разстояние до паркинга. Калният голф на Таня беше паркиран на горното ниво на многоетажен обществен паркинг, задръстен от стотици автомобили. Гадис го позна от Кю.

— Като стана дума за подаръци — каза тя, — и аз имам нещо за теб.

Гадис стоеше до нея, когато отвори багажника с дистанционното. Това, което видя вътре, го накара да зяпне от изумление: тя бе успяла да намери пътната му чанта, с която бе отседнал в „Голдене Шпине“.

— Откъде, по дяволите, се взе тук? — почти извика той. Отвори чантата и намери вътре костюма си, останалите дрехи, ключовете от къщата и портфейла си.

— Ева ти прибра нещата — отвърна тя. — Ди Ейч Ел до „Гетуик“ свърши останалото.

За своя изненада той я прегърна и я целуна по бузата. Тя сякаш нямаше нищо против.

— Ти си вълшебница!

— Стараем се, доктор Гадис. Потърсих помощ от някои хора, които са ми задължени за минали услуги. Радвам се, че се върна жив и невредим.

Бяха вече в колата на път за Лондон, когато Таня го попита за случилото се във Виена. Гадис ѝ описа сцената в Клайнес Кафе, безкрайната нощ на скитане из града, пътуването с Ева до границата и гостуването си при Миклош и Вики в Будапеща.

— Дължа ти извинение — каза той. — Не трябваше да ходя във Виена. Но тогава не знаех, че руснаците ме следят.

— Най-вероятно не си бил следен.

Думите ѝ го изненадаха.

— Откъде си толкова сигурна?

— Не съм. Но само шепа хора знаеха, че Уилкинсън ще бъде в Австрия по това време. Кой е известил руснаците? Кой им е подал информация? Уилкинсън е живял мирно и тихо на южния остров на Нова Зеландия повече от десет години. Какво ги е накарало изведнъж да тръгнат да го търсят?

— Може да са търсили мен.

Тя се изсмя кратко и почти беззвучно.

— Повярвай ми, Сам, ако руснаците имаха намерение да те убият, щеше отдавна да си мъртъв. Във Виена обектът на покушението е бил Уилкинсън. Ти просто си извадил късмет, че в този момент си бил в тоалетната.

Гадис реши, че сега е моментът да сподели какво бе научил от Уилкинсън.

— Преди да го убият, Боб ми разказа една история. И тя обяснява всичко, което се случва сега.

Гадис си даваше сметка, че бе готов да ѝ се довери изцяло. Отношението му към нея бе претърпяло пълен обрат. Той не се поколеба, не се замисли за последиците от онова, което се готвеше да каже.

Таня се бе обърнала към него и го гледаше изпитателно.

— Казвай, Сам!

— Сергей Платов е направил опит да избяга на Запад през 1988 година.

Тя завъртя рязко волана и колата за малко не излетя през банкета.

— *Какво?!*

— Платов се явил в бюро на МИБ. Като доказателство за добра воля разкрил пред Уилкинсън самоличността на Атила. Бил разочарован от службата си в КГБ и искал да постигне нещо повече. Не се чувствал достатъчно оценен от началниците си.

— И се опитал да мине на *наша* страна? Божичко! — Таня кимаше замислено. — Това обяснява серията от убийства. Всеки, който е бил посветен, бива премахнат.

— Освен Бренан — отбеляза Гадис, който, откакто бяха тръгнали от летището, пушеше цигара след цигара. — Твоят шеф положително знае нещо за Платов. Явно имат някаква уговорка. Третък и Уилкинсън са елиминирани. Крейн също е знаел за Дрезден, което обяснява защо

Бренан го изпраща в „Сейнт Мери“ през 92-ра. Ти май не си чувала тази история?

— Разбира се, че не съм я чувала! — Таня беше такава завършена лъжкиня, че той не можеше да прецени дали реакцията ѝ е искрена, или не. — Можеш ли изобщо да си представиш какви биха били последиците за кариерата на Платов, ако това се разчуе?

— Уха, и още как!

Гадис извади нова цигара и посегна към запалката, но Таня го изпревари.

— Имаш нещо против да спреш за пет минути? Все едно шофирам в газова камера.

Той прибра цигарата в пакета.

— А защо МИ6 са пазили това в тайна? Откакто Платов е толкова важен, досието му положително е отваряно неведнъж и опитът му да дойде при нас е известен на всички! Не мога да допусна, че Бренан или предшественикът му не е докладвал!

Таня поклати глава.

— Системата не работи така.

— А как работи?

— Първо, евентуалното изобличаване на Платов би разкрило самоличността на Атила, а в службата не искат никой да знае, че още един шпионин от Кеймбридж е бил вербуван от Съветите. Нужни ни бяха трийсет години, за да възстановим репутацията си. Никой няма интерес усилията ни да отидат на вятъра.

— Но Еди е *герой*, по дяволите! Най-великият двоен агент в историята на англо-руския шпионаж. Подобен триумф не си ли струва да бъде отпразнуван?

— Може би. — Деидеологизираната прагматичка Таня принадлежеше на поколението след Студената война и 11 септември. — Но къде са доказателствата, че Платов е искал да избяга? Или разчитаме само на нашата дума срещу неговата? Руснаците ще ни обвинят в евтина пропаганда, в операция за печелене на влияние.

Гадис замълча. „Операция за печелене на влияние“. Тайният език на тайния свят. Той затвори прозореца и мислите му го отнесоха при Мин. В мрака на онази нощ във Виена се бе питал неведнъж дали някога ще я види отново.

— Уилкинсън ми разказа, че разпитвал Платов в тайна квартира в Берлин в присъствието на Джон Бренан.

— Е, и?

— Къщата била наблъскана с камери и микрофони. Значи ли това, че е останала някаква документна следа от разпита? Аудиозапис, видео?

— Запис има със сигурност — потвърди Таня, видимо заинтригувана. — Дали е на видео, не мога да кажа. Било е в края на осемдесетте. По онова време положително е имало технологии, позволяващи използването на скрита камера при слаба осветеност.

— А какво е станало с касетите? Дали не се пазят в хранилищата на Воксхол Крос?

— Съмнявам се. Ако някоя касета е стигнала до Лондон с дипломатическа поща, Бренан положително я е унищожил.

Гадис се извърна на седалката и я погледна. Беше му дошла идея.

— Помниш ли онези касети в кашоните, които Холи ми бе дала? — Той говореше бързо, почти задъхано. — Ами ако записът е на някоя от тях?

— Давай нататък.

— Преди да отида до тоалетната, Уилкинсън ми беше цитирал Моркам: *Свириш верните ноти, но не във вярната последователност.* Тогава си помислих, че се шегува, но после си казах, че може би не подхождам правилно към папките. Ами ако следата в материала на Катя не е писмена? Ако е нещо друго? Например касета?

Таня удари спирачки, защото някакъв камион я бе засякъл. Гадис изруга. Колата встрани от тях наду клаксона; той погледна към шофьора, който мърдаше устни и жестикулираше гневно.

— Не съм сигурна, че разбирам какво искаш да кажеш.

— Ако Уилкинсън е направил копие на касетата и го е изпратил на Катя заедно е всички останали документи, надявайки се тя да я използва?

— Това е едно голямо „ако“...

— Да, но нека приемем, че е вярно.

— В такъв случай руснаците вероятно са ги откраднали. Или са се загубили някъде. Или са хвърлили запалителна бомба през прозореца на хола ти и са ти запалили къщата.

Гадис не обърна внимание на опита ѝ за шега.

— Да отидем у дома още сега — каза той. — И да преровим всички кутии.

— Няма да стане.

— Защо?

— Стига, Сам. Това би било самоубийство. Доронин е дал описанието ти на ФСС. Те сигурно те причакват пред дома ти. Още щом се покажеш в Шепърдс Буш, ще дойдат да те убият.

— Тогава защо се движим към Лондон?

— Защото отиваме в една тайна квартира.

Гадис усети странна смес от облекчение и отчаяние. Облекчение, защото Таня се грижеше за неговата безопасност; отчаяние, защото бе принуден да бяга от собствения си дом.

— Толкова ли е опасно? — попита той. — Да се отбием, колкото да хвърлим едно око. Бездруго трябва да се преоблека. Там са и книгата ми, всичко, което ми е нужно, за да работя. Няма да се забавя повече от пет минути.

— Не — отвърна Таня.

— Така значи. — Гадис изпита внезапен гняв, осъзнавайки ограниченията, в които щеше да протича животът му оттук нататък. — Не мога да си отида у дома? И то по заповед на МИБ?

— МИБ няма нищо общо в случая.

— А кой взе това решение?

— Аз.

Той тъкмо посягаше към пакета с цигарите, но като чу отговора й, го прибра в джоба си.

— *Tu?!*

— Бренан не иска да чува повече за теб — каза тя, изплювайки гневно всяка дума. — Ти си му трън в очите. — Гадис вече не се съмняваше, че Таня е раздвоена. — Ще се грижа за теб няколко дни. Страхувам се, че лично Джон може да е издал Уилкинсън на руснаците. А аз не съм се хванала на тази работа, за да гледам как шефът ми се мазни на Кремъл и излага на риск живота на невинни.

За момент Гадис си помисли, че Таня отново се опитва да го изпързала. Думите й звучаха искрено, но неочакваното признание бе дотолкова извън представите му за нея, че той се запита дали не бе поредната постановка. Това бе навик, придобит в последно време, за да се предпази от манипулатори. Но когато хвана ръката й, той разбра, че

Таня говори напълно сериозно. Тя също стисна дланта му, преди да издърпа ръката си — приятелски жест, който го накара да се чувства малко по-добре. Но дали теорията ѝ беше правдоподобна? Това беше чудовищно обвинение, но Бренан имаше достатъчно мотиви да предаде Уилкинсън. Той се обърна и погледна назад. На задната седалка на голфа имаше сгънати дрехи, а по пода се търкаляше тенекиена кутия с шоколадови бонбони, част от които се бяха разпилели. Колата си беше нейна, можеше да прави с нея, каквото си иска. Той се сети за Ева, за калните футболни обувки и детската фланелка.

— Хайде да идем у дома — каза той, сякаш за пръв път подхващаше този разговор.

— Ти май не слушаш какво ти говоря. Няма смисъл да търсим тази касета. Никога няма да бъде *допуснато* тя да види бял свят. Властите ще наложат забрана върху книгата ти още преди да си написал първия абзац.

Гадис се хвана за думите ѝ.

— Не вярвам. Мисля, че се самозалъгваш, защото търсиш повод да избягаш от това, което вече знаеш, че сме длъжни да направим. Погледни Платов, Таня. Не смяташ ли, че в Москва е време за промяна? — Тя поклати глава, но това беше по-скоро рефлекс на длъжностно лице. — Виж как управлява страната си. След още някоя и друга година Платов ще възстанови тоталитаризма. Избива невинни руски граждани като повод за незаконните войни срещу суверенни държави. Премахва руски политически емигранти на Запад, за да им затвори устата, когато го критикуват. Редактори на вестници, имали нахалството да оспорят официалната линия, биват оставени да умрат в болница. По дяволите властите и тяхната забрана! Ако намерим онази касета и успеем да я пуснем в медийното пространство, ще принудим този мазен плъх да подаде оставка.

Колата задмина едно ем джи кабриолет.

— Пет минути — каза Таня. — И нито секунда повече.

Таня паркира в северния край на улицата, на триста метра от входната врата на Гадис.

— Това не е моята къща — каза той.

— Предполагам — отвърна тя. — А на кой номер си?

— Аз пък си мислех, че знаеш всичко за мен, Джоузефин. Разочароваш ме.

Таня му обясни, че ще мине пеша покрай дома му и ако има поставено наблюдение — независимо дали от британци или руснаци, позиционирани в прозорците на околните сгради, в паркирани коли, преоблечени като улични метачи, градинари, момчета от кабелната телевизия и т.н. — ще ги разпознае.

— Дай ми десет минути — каза тя и слезе от колата.

Докато чакаше, Гадис запали цигара. Забеляза една съседка да се приближава към него — вдовица, която разхождаше пудела си — и се смъкна надолу върху седалката, докато жената отмина. Когато Таня се върна, той тъкмо бе отворил прозореца, за да изхвърли фаса в канала до бордюра.

— Изглежда чисто — каза тя, като запали двигателя. — Стигнах чак до Ъксбридж Роуд, върнах се по отсрещния тротоар и огледах всичко. Но не е изключено да са поставили електрически прекъсвач на входната ти врата. Ако я отвориш, за да влезеш, той ще им сигнализира и за две минути ще бъдат тук. Така че не се бави. Намери касетата, събери си книгата, вземи си четката за зъби и самобръсначката и изчезвай от там.

Тя подкара колата и спря пред къщата му. Гадис прескочи купчините кучешки изпражнения и друга органична материя с неясен произход, с които бе осеян тротоарът, вкара по-големия от двата ключа на връзката си в обикновената ключалка и го завъртя както стотици пъти досега. После пъкна секретния ключ в секретната ключалка, завъртя и него и бутна вратата. Напрегнат до краен предел, той очакваше мощна експлозия или поне писък на алармени сирени, но

вратата кротко се отвори и той се озова в антрето на собствения си дом.

Първото, което забеляза на изтривалката между плика с месечното извлечение от банката му и някакви рекламни брошури, бе малкото пакетче, адресирано до „Д-р Сам Гадис — НА РЪКА“. Влезе в дневната и тръгна право към кутиите с папки в ъгъла до кухненския плот. *Не е изключено да са поставили електрически прекъсвач на входната ти врата.* Той изсипа една по една всички кутии; съдържанието им се пръсна по пода. Все едно наблюдаваше самосвал, изсипващ купища изринат сняг. Накъдето и да се обърнеше, всичко беше потънало в хартии. Гадис не помнеше в кои кашони бе видял касетите и започна отчаяно да рови в планината от книжа за нещо, което приличаше на кутийка от касета.

Писмото на Уилкинсън до Катя лежеше все така на кухненската маса, което той възприе като знак, че никой не бе проникнал в къщата му в негово отсъствие. В ъгъла на стаята, притиснати до вратата, която водеше към задния двор, имаше още два кашона. Гадис разтвори картонените капаци, обърна кашоните и изсипа съдържанието им на пода.

В този миг чу познатото изтракване на видеокасета, наведе се и я вдигна. Беше без етикет, но изглеждаше невредима. Постави я настрана и посегна към втория кашон. Още като го вдигна, усети колко е лек в сравнение с останалите. Погледна вътре. Там имаше само три листа хартия формат А4, а под тях беше скрита аудиокасета BASF, от едната страна, на която с избеляла синя химикалка пишеше „Прокофиев“.

Гадис не се съмняваше, че е открил онова, което търсеше: аудиозапис на разпита на Платов. Видеокасета също изглеждаше обещаващо. Макар да нямаше етикет, тя може би съдържаше копие от оригиналния видеозапис, направен в тайната квартира в Берлин. Той извади една найлонова торба от шкафа под мивката, пусна касетите в нея и тръгна към входната врата.

Когато ръката му посягаше към резето, той се спря. Обърна се и огледа къщата. Мин бе пълзяла нагоре-надолу по вътрешното стълбище. Книгите в дневната бяха същите, които бяха купували и чели с Наташа. В същата тази дневна бе канил на вечеря приятели, бе гледал как Англия бие на крикет Австралия. А сега трябваше да я

напусне. Ако казаното от Таня беше вярно — а той нямаше причини да се съмнява в нея — може би щеше да се наложи да обяви къщата за продан. Това бе цената, която трябваше да плати, защото се бе обвързал с Едуард Крейн. Това бе цената на неговата вендета срещу ФСС.

Той вдигна пощата си от изтривалката, пъкна малкото пакетче при касетите в найлоновата торбичка, отвори вратата и закрачи към колата.

— Откри ли нещо?

— Две касети — отвърна той, като ги извади от торбичката. Таня, която вече даваше газ към Ъксбридж Роуд, не се обърна да ги погледне.

— Какво има на тях?

— Едната е аудиокасета, на етикета пише с химикалка „Прокофиев“. Другата е видеокасета. Има ли видео в тайната квартира?

— Сигурно.

Известно време се движиха в западна посока, през обичайните задръствания към кръговото кръстовище на Шепърдс Буш, откъдето тръгнаха на юг, към Кенсингтън Хай стрийт. Тротоарите бяха пълни със семейства, които се прибираха след дългия неделен следобед. На Ърлс Корт Роуд Таня сви вляво към Лексам Гардънс.

— Къде отиваме?

— Имай търпение.

Колата навлезе в тясна уличка, къщите, по която бяха преустроени конюшни от викторианската епоха, и паркира зад голям черен джип с тъмни стъкла. Възрастна двойка съпрузи с еднакви ватирани якета в тревистозелено излизаха в този момент от една врата през три къщи по-нататък по улицата. Те погледнаха към тях и забелязаха Таня.

— Здравей, миличка! — каза жената, като махна с костеливата си ръка за поздрав. Съпругът ѝ, който се подпираше на бастун и изглеждаше връстник на Едуард Крейн, ако не и по-стар, с усилие вдигна глава, за да ѝ се усмихне.

— Познаваш ли ги? — попита шепнешком Гадис, който вече се чудеше колко тайна може да бъде една квартира, след като служителите на МИ6 се поздравяват със съседите.

— Мои приятели — отвърна Таня.

Гадис разбра всичко още щом влязоха в къщата. На един шкаф до стената видя рамкирана снимка на Таня, обвила ръце около шията на непознат мъж. Това не беше тайна квартира, а собственият ѝ дом. Мъжът на снимката беше годеникът ѝ.

— Ти живееш тук?

— Да.

— Дали е разумно?

— Какво, не ти ли харесва Кенсингтън?

— Искам да кажа, дали е разумно да ме каниш в дома си?

— На първо време става. — Тя затвори вратата, сложи веригата и плъзна резето. Това беше първият символичен знак, че Гадис е неин пленник. — За утре можем да измислим нещо по-добро.

Гадис не знаеше дали да се тревожи от факта, че Таня не разполага с тайна квартира, или да се чувства поласкан, че бе готова на сериозен риск, за да му предостави убежище. Той погледна още веднъж снимката, любопитен да узнае нещо повече за мъжа, комуто бе отдала сърцето си.

— Как се казва?

— Джеръми.

Джеръми изглеждаше точно така, както самият той се бе надявал да изглежда на онази първа вечеря с Джоузефин Уорнър: заможен, едновременно уверен в себе си и будещ доверие, в добра физическа форма. Усети лека завист.

— Заедно ли живеете?

— Много въпроси задаваш, Сам.

— Извини ме. Не искам да ти се бъркам в живота.

Таня хвърли ключовете от колата върху шкафа в антрето.

— Напротив, искаш — каза тя, но в погледа ѝ се четеше прошка. — Живеем заедно, но тази седмица той е в чужбина. Работи за някаква неправителствена организация в Зимбабве. Догодина смятаме да се оженим.

Тя му направи знак да я последва във всекидневната — сравнително тясно помещение с голям прозорец, гледащ към страничната уличка, с вътрешно стълбище в средата и врата в другия край, която водеше към малка кухня. По стените, между полиците с книги, висяха маслени портрети и пейзажи от художници, които Гадис не познаваше. До прозореца беше поставена лакирана старинна маса

за хранене, а в центъра на стаята ъглово канапе гледаше към голям плазмен телевизор. За частен дом къщата не излъчваше особен уют и за момент Гадис си помисли, че Таня отново му играе някакъв номер. Мъжът на снимката можеше да е някой колега от разузнаването, а останалите нейни снимки от различни периоди на живота ѝ — взети за временно ползване от истинския ѝ дом, където и да се намираще. Но една такава инсценировка би била напълно лишена от смисъл. Каква полза би имало да продължава да го мами?

— Чай? — попита тя.

— Разбира се.

Кухнята беше модерна и изчистена като в шоурум на „Икея“, но поне имаше вид, че се ползва. Върху хладилника с магнити бяха налепени бележки и изрезки от вестници, на полицата в ъгъла имаше орфана готварска книга, от кука до прозореца висеше загорял тиган. *Значи така живеели шпионите*, помисли си Гадис. *Като всички останали*. Той каза на Таня, че пие чая си черен, с две бучки захар, и в отговор тя подхвърли, че така било „по руски“. Докато я наблюдаваше как се движи из стаята — вади лъжички от едно чекмедже, налива мляко от хладилника, — той изпита същото странно чувство като при вида на ръчния часовник на „Гетуик“. Виждаше нещо, което никога не бе очаквал, никога дори не си бе представял.

— Защо се усмихваш? — попита тя.

Гадис реши да бъде откровен с нея.

— Просто ми е интересно да видя как живееш — отвърна той. — Човек едва ли си представя шпионите като хора, които ползват тостери и микровълнови фурни. Очаквах по-скоро витрина с огнестрелно оръжие и ягуар клас Е...

— Имах — засмя се тя, — но ги продадох.

Той се запита колко ли време Таня прекарва в дома си, колко често тя и Джеръми са заедно. Дали въпросната „неправителствена организация“ не беше прикритие за МИБ? Това бе почти сигурно. Може би двамата се бяха запознали при изпълнение на задача? Професията им често ги отвеждаше до най-отдалечените кътчета на света; сигурно се чувстваха късметлии, ако им се съберяха по три-четири вечери заедно в годината.

— Дай видеокасетата — каза Таня.

Гадис отиде в дневната и извади касетата от найлоновата торбичка. Когато се върна, Таня се качваше по стълбите.

— Мисля, че Джеръми имаше старо видео в кабинета си.

След малко тя слезе, тържествуващо нарамила пращен видеокасетофон, от който се влачеха оплетени кабели.

— Успях!

Двамата коленичиха пред телевизора. Гадис усети аромата на парфюма ѝ и се запита дали в спалнята не си бе сложила още. Телевизорът беше последна дума на техниката, екранът беше голям колкото масата за хранене и той се почуди дали ще е съвместим с древното видео.

— Има гнездо за SCART кабел — каза тя с надежда в гласа.

Куплунгът пасна. Следващата им грижа беше самата видеокасета.

— Трябва да действаме внимателно — каза Гадис. — Тези механизми имат навика да сдъвкват лентите.

Той натисна бутона за включване на захранването. Телевизорът вече беше пуснат и автоматично се превключи на аудио-видео канала, който поддържаше външен източник.

— Дай да пробваме — предложи Таня.

Гадис плъзна касетата във видеото и усети как механизмът я придърпа навътре и нави лентата върху възпроизвеждащите глави.

— Моля те, не дъвчи! Не дъвчи! — изстена той.

Таня се засмя. Коляното ѝ се допираше до неговото и той забеляза, че Таня не бърза да се дръпне. Изведнъж на телевизора се появи картина, но тя нямаше нищо общо с Платов. На екрана течеше информация за участниците в шоуто на Паркинсън.

— Може ли да усилим звука? — попита Гадис.

Таня натисна едно копче на дистанционното и в стаята прозвуча музикалната заставка на шоуто. Първият гост беше Джейми Оливър — потвърждение, че записът е бил направен през последните десетина години.

— Какво ще кажеш да превъртим напред? — попита Таня.

Гадис натисна съответното копче на видеото и кадърът заподскача в безумен танц от заснети в близък план човешки глави с бясно мелещи усти. Джоан Ривърс. Клиф Ричард. Парки. Минаха пет минути, през които Гадис и Таня клечаха неподвижно на пода, вперили

погледи в екрана в очакване нещо да се случи. На касетата нямаше запис на Сергей Платов, заснет в някоя берлинска тайна квартира; след шоуто беше записан стар епизод от Бар „Наздраве“, последван от близо час празна лента с бял шум и снежинки. Когато лентата се разви докрай и видеото се самоизключи, Гадис изпита лепкаво чувство на разочарование и с глух глас си призна, че може би е бил прекален оптимист.

— Имаме още една — каза Таня, сочейки найлоновата торбичка на пода.

Гадис извади аудиокасетата от торбичката, а Таня отиде до стенния шкаф, в който имаше малка уредба „Денон“ с касетен дек. Той ѝ подаде касетата и се отпусна върху един от твърдите дървени столове край масата за хранене. Таня натисна „плей“. След трисекундна пауза от високоговорителите се разнесоха встъпителните акорди на „Ромео и Жулиета“ от Прокофиев. Двамата с Гадис се спогледаха.

— Търпение — прошепна Таня. — Само търпение.

В продължение на повече от час слушаха музиката към балета, разхождаха се из стаята, изпиха по няколко чаши чай, направиха си бъркани яйца с препечени филийки. Някъде към средата на втората страна Таня стана и отвори бутилка вино, вече убедена, че не разполагат с никакъв запис на Платов. Гадис най-съвестно изслуша касетата докрай, след което стана и занесе чинията си в кухнята.

— Връщаме се там, откъдето тръгнахме — обяви той.

— На изходна позиция — допълни Таня.

Тя седеше на едно от високите столчета в ъгъла на кухнята. Той започна да мие тигана, в който Таня бе пържила яйцата, колкото да свърши нещо полезно. Минаваше десет вечерта — един дълъг, странен ден отиваше към края си.

— Сигурно си грохнал от умора — каза тя.

— Може би Холи не ми е дала всички кутии. — Гадис подложи тигана под струята вряла вода. — Домът ѝ е като бунице. Повечето от папките бяха струпани на купчина в мазето на сградата. Възможно е там да има още кашони.

— Но не можеш да се обадиш на Холи — каза Таня.

Забележката ѝ прозвуча като заповед и той се подразни.

— Защо да не мога?

— Няма как да знаеш дали телефонът ѝ не се подслушва, дали домът ѝ не е под наблюдение. — Тонът на Таня беше равен и делови, сякаш умишлено се опитваше да попари всякакво чувство за интимност, което се бе зародило между тях след срещата им на летището. — Позвъниш ли ѝ, веднага ще доведеш руснаците.

Гадис мълчаливо подсушаваше чиниите с кърпа, като в същото време се питаше защо настроението на Таня се бе променило при споменаването на Холи. Дали не го ревнуваше? Цяла вечер те се бяха чувствали спокойни и безгрижни в компанията си, като отдавнашни любовници. И изведнъж тя най-безапелационно му бе напомнила за ситуацията, в която се намираше. Гадис започваше да се дразни от властта, която тази жена имаше над него.

— Тогава по какъв начин мога да се свържа с нея?

— Все ще измисля нещо — отвърна тя, макар че гласът ѝ не прозвуча кой знае колко уверено. — Утре рано трябва да съм в службата. Бренан знае за Уилкинсън. От новините. Едва ли предполага обаче, че аз съм те измъкнала от Виена. И със сигурност няма как да знае, че си при мен. Ще трябва да давам много обяснения. Но все още има възможност да намерим начин хем да те защитим, хем да уредим проблема с руснаците.

Приказки без покритие. Гадис праметна върху облегалката на един стол кърпата, с която бе бърсал чиниите.

— Сега май ти не ме слушаш. Аз не съм дете, не искам бавачки. Нямам нужда някой да ме пази. Много е възможно касетата с разпита на Платов да събира прах в мазето на Холи. От теб искам само едно: да ми дадеш възможност да ѝ се обадя, за да я потърси. Толкова е просто.

— Търпение — каза Таня може би за десети път през последните няколко часа.

Гадис не издържа и избухна:

— Няма ли да престанеш да повтаряш едно и също? Държиш се с мен като с четиригодишно дете. Благодарен съм ти за всичко, което правиш, Таня. Искрено съм ти благодарен. Но нямам намерение да се спотайвам, докато Джон Бренан реши да промени отношението си към мен. Какво според теб мога да постигна, ако стана твой квартирант? Да изгледам всички предавания по телевизията? Да ти реша всички кръстословици?

За негово изумление Таня разбра буквално въпроса му.

— Боя се, че да. Докато не открием безопасно място, където да те настаним, ще живееш тук. Не бива да ползваш телефона. Дори не бива да излизаш навън.

Гадис я изгледа невярващо. Чашата му с вино беше на кухненската маса; той я вдигна и я пресуши на един дъх, докато мозъкът му се опитваше да смели чутото. Беше изумен колко бързо лекият флирт помежду им бе отстъпил място на хладна деловитост и менторски тон. В течение на вечерта на няколко пъти му се бе сторило, че биха могли да прекарат нощта заедно. А сега на Таня сякаш ѝ доставяше удоволствие да го дразни с факта, че е неин пленник.

— Е, добре — каза той.

— Какво „добре“?

Той си спомни разговора им на улицата пред колежа. *Недей да търсиш Крейн. Недей да търсиш Уилкинсън.* Той и преди бе давал обещания на Таня Акосела. Какво му пречеше да ѝ замаже очите с поредното обещание?

— Ще постъпя както ти искаш. Ще остана тук, докато ти си на работа. Ще гледам телевизионни игри и ще ровя в чекмеджето с бельото ти. Забрави Холи, забрави касетата.

Таня усещаше, че я лъже.

— Тъй, тъй. — Тя го изгледа, сякаш искаше да му покаже, че с държането си усложнява и бездруго нелеката ѝ задача. — Колкото ми беше обещал, че няма да ходиш в Австрия. И след броени дни се озова в онова кафене във Виена.

— Не, този път е различно.

Таня поклати глава. Тя прекрасно знаеше, че Гадис няма да се спре пред нищо, докато не отмъсти за Шарлот и не се добере до касетата. Но какво можеше да направи? Нямаше начин да го държи до безкрайност под домашен арест. Ако той бе решил да си тръгне, нямаше как да го спре.

— Е, добре — каза на свой ред тя. После отиде в дневната и заоправя възглавниците на канапето в знак, че разговорът е приключил. — Хайде да спим. Сигурно ще искаш да се изкъпеш...

— Утре, мамичко. — Изненадан, че се бе отървал толкова леко, Гадис се опита да разведри обстановката, но Таня не се засмя на шегата му. — Оставила съм ти една стара тениска на Джеръми — каза

тя, с което го накара да се почувства като нежелан ухажор, злоупотребил с гостоприемството ѝ.

— Супер!

— Оставила съм ти и хавлия, в кухнята има уиски, ако ти се пие. — Тя се прозя демонстративно и Гадис отново почувства вълна на раздразнение. — Ти си в стаята в края на коридора, която Джеръми използва за кабинет.

— Да не се появи отнякъде и да си легне при мен?

Таня го възнагради с усмивка, дори в очите ѝ проблесна закачливо пламъче, като слънчев лъч след буря.

— Няма — отвърна тихо тя и Гадис реши, че просто е уморена и напрегната.

— Благодаря ти — каза той. Действително ѝ дължеше благодарност за огромния риск, който поемаше. — Не знам какво щях да правя без теб. Съжалявам за всички неприятности, които ти причинявам.

— Но поне си струва. — За негова изненада тя се надигна на пръсти и го целуна по бузата. — Или поне донякъде. — Таня се обърна и тръгна по стълбището за горния етаж. — Приятни сънища! — подвижна тя през рамо. — Загаси всички лампи, като приключиш.

— Само още пет минути! — отвърна Гадис.

Той намери уискито в кухнята и си наля четири пръста. Прехвърли каналите по телевизията, като търсеше денонощна новинарска емисия, от която би могъл да научи нещо повече за убийството на Уилкинсън. Но Си Ен Ен бяха на вътрешнополитическа вълна, а по „Скай Нюз“ течаха финансови новини и анализи. Гадис загаси телевизора, провери още веднъж резето на входната врата и тръгна нагоре по стълбите.

Когато стигна до площадката, откъм банята се чуваше шуртенето на душа. Тънка ивица светлина се процеждаше изпод вратата на Таня. Той си представи насладата, блаженото чувство на облекчение, което би изпитал, ако прекара с нея нощта, но подмина вратата ѝ и примирено продължи към дъното на коридора, към кабинета на Джеръми. Вярна на обещанието си, Таня бе оставила до леглото хавлиена кърпа и тениска вместо пижама заедно с флаконче аспирин, бутилка минерална вода и будилник. Гадис си взе душ, облече

тениската, прелисти до половина един брой на „Спектейтър“, който си бе взел отдолу, и в полунощ вече спеше.

Събуди се в осем сутринта, когато Таня отдавна беше тръгнала за работа. Върху кухненската маса имаше бележка, с която още веднъж го молеше да не излиза. „И ако не можеш без цигари, бе добавила тя, пуши в градината.“ Той смачка бележката и я хвърли в кофата за отпадъци, но в този момент забеляза резервната връзка ключове, окачени на една кука до барплота. Сложи ги в джоба си, направи си мюсли с мляко, пусна кафе машината, дочете снощния „Спектейтър“ и изпуши една цигара до отворения прозорец. Към девет си взе още един душ, облече чистата риза, която Таня му бе оставила на горната площадка — „И тази е на Джеръми“, не бе пропуснала да поясни тя в бележката, — и се запита как да убие следващите десет часа под домашен арест. Той не беше любопитен по природа и не бе имал никакво намерение да рови из вещите на Таня, а откакто бе изпитал на гърба си 24-часовото наблюдение от МИБ, уважаваше още повече неприкосновеността на чуждото лично пространство. Прегледа няколко албума със снимки, които откри на една масичка в дневната, но от тях научи единствено, че Таня и Джеръми бяха ходили заедно на почивка в Париж и Египет и че Джеръми носеше бански „Спийдо“.

Към десет, напълно подивял от скука, той изпра дрехите си в пералната машина в кухнята и ги просна да съхнат на въжето в градината. Към единайсет вече превърташе каналите по телевизията, като се спря на някакъв стар черно-бял гангстерски филм с Джими Кагни. Това ли беше бъдещето? Всеки път, когато се замисляше какво ли му готвят Бренан и Таня, той все повече се убеждаваше, че много скоро ще бъде засмукан в някоя програма за защита на свидетели, подобна на тази, която бяха приложили към Едуард Крейн. Това не беше живот. Дори мисълта за подобна възможност го докарваше до депресия. Той щеше да бъде напълно изолиран от Мин, от работата си в колежа, от всичко онова, което досега бе осмисляло съществуването му. Трябваше да се обади на Холи. Онази загадъчна касета беше единственият му шанс да си възвърне свободата.

Около два и половина откри в хладилника консерва спагети болонезе и малко повехнала салата. Едва когато обираше остатъците от чинията си с парче сух хляб, той се сети за пакета, който бе открил на изтривалката в антрето си на Шепърдс Буш. Взе найлоновата торбичка

с нещата си от дневната и седна на канапето с един кухненски нож, за да разреже плика.

Почеркът на предната страна му беше непознат. Може би пакетът съдържаше книга с меки корици или свитък документи, изпратени от колега.

Но не беше това.

Вътре имаше снимки. Седем на брой. Гадис ги издърпа заедно с една отпечатана на принтер бележка върху лист хартия формат А4, без подпис. Тя гласеше:

В БАНКОВАТА ВИ СМЕТКА ЩЕ БЪДЕ
ПРЕВЕДЕНА СУМАТА ОТ СТО ХИЛЯДИ ЛИРИ.
СМЯТАМЕ, ЧЕ ТОВА Е ДОСТАТЪЧНА ЦЕНА ЗА
МЪЛЧАНИЕТО ВИ.

Той обърна снимките в ръката си и усети как душата му се сгърчи като сух лист.

И седемте бяха на Мин.

Мин на плажа. Мин с приятелче. Мин с Наташа. Мин пред детската градина.

Гадис скочи и побягна към вратата.

Откри телефонна кабина на петдесетина метра от Кромуюел Роуд; стъклата ѝ се тресяха от грохота на автомобили по шестте платна на оживената улица. Вдигна слушалката. Другата му ръка трескаво ровеше в джоба за монети. Изсипа съдържанието му в дланта си, търсейки монета от двайсет пенса. Имаше само по една лира и бутна една в процепа, като още три изпусна на пода.

Монетата изтрака през механизма, но не се отбеляза на дисплея. Гадис изруга и опита повторно. Набра 155 за международни разговори и попадна на жена с недодялан ливърпулски акцент.

— Искам да се обадя до Испания за сметка на абоната.

— Разбира се, сър. Кой е номерът?

Гадис знаеше наизуст домашния телефон на Наташа в Барселона и след няколко минути чу сигнала за позвъняване. *Моля те, бъди си вкъщи!* — шепнеше като обезумял той. — *Бъди си вкъщи!*

— *Hola!*

Беше Ник, приятелят ѝ. Телефонистката му обясни, че го търсят от Лондон за негова сметка, и попита дали е готов да приеме разговора.

— Разбира се — отвърна Ник. — Сам?

— Аз съм. Мин там ли е?

— Какво?

— Питам, Мин там ли е?

Тонът му не се понрави на Ник. Все пак той плащаше разговора. Заслужаваше малко благодарност за щедростта си, някакъв знак на уважение — ако не друго, Сам можеше поне да го попита как е.

— Искаш да говориш с Мин ли?

— Да, с Мин. С дъщеря ми. Там ли е?

— Мин е на училище, Сам. Изглеждаш ми притеснен. Всичко наред ли е, братле?

Гадис не желаше да бъде наричан „братле“ в момент като този, а най-малко от непрокопсаник като любовника на жена си.

— Не, нищо не е наред. Къде е Наташа?

— Мисля, че е на работа.

— Какво значи „мисля“?

— Знаеш ли какво, братле? Защо не ѝ се обадиш в работата? По-добре двамата се разберете.

— Нямам ѝ ном...

За негово изумление Ник му затвори телефона. Стиснал в ръка замлъкналата слушалка, Гадис изруга с такава ярост, че двама минавачи се извърнаха и го изгледаха с ням ужас в очите. Той стовари слушалката върху вилката, събра разпилените по пода монети и изведнъж си даде сметка, че изобщо не помни дори името на фирмата, в която работеше Наташа. Всички телефонни номера, които някога бе ползвал, се намираха в стария му телефон, който от няколко дни се въргялеше, вече несъмнено с изтощена батерия, под шкафа в апартамента ѝ. Не можеше да се сети дори как се казваше училището на Мин. По какъв начин сега щеше да провери дали дъщеря му е жива и здрава?

Той се спря. Опита се да събере мислите си. *Липсата на новини е добра новина*, каза си наум. Ако нещо лошо се беше случило с Мин, Ник щеше да знае. Тази бележка беше само предупреждение. От него се искаше едно: да остави историята с Крейн, да забрави за Платов и Дрезден и всичките му проблеми щяха да приключат.

Гадис отвори вратата на телефонната кабина. Потокът от коли чакаше зелено на светофара на Кромвел Роуд. Беше студено и той закопча якето си, за да се предпази от вятъра. Запали цигара и закрачи нагоре-надолу по улицата като затворник, изведен на разходка в карето. За него изводът беше ясен: той никога нямаше да се измъкне от лапите на ФСС. Все повече се убеждаваше, че бележката нямаше смисъл, стоте хиляди бяха само примамка. Докато живееше и дишаше, Гадис щеше да бъде заплаха за Сергей Платов. Ако сега се поддадеше на руския шантаж, само щеше да отсрочи неизбежния край — автомобилна катастрофа, теч на газовата инсталация, малко полоний 210 в кафето му. Той се върна при телефонната кабина. Единственият начин да осигури бъдещето на Мин бе да се добере до онази касета. Това поне щеше да му даде някакъв лост за въздействие, някакъв аргумент, с който да договори безопасността ѝ.

Този път телефонът прие монетите му. Той набра номера на Холи и когато чу гласа ѝ в слушалката, си каза, че това е последният му шанс за спасение.

— Аз съм — каза той.

— Сам? Къде се губиш? — Тя беше по-скоро обърквана, отколкото сърдита. — От няколко дни ти звъня на мобилния. Къде си?

— Наложих се да остана в Барселона по-дълго, отколкото очаквах. Откраднаха ми телефона. — Какво друго му оставаше, освен да я излъже. — Току-що се прибрах в Лондон. Още не съм си купил нов.

— Щяхме да вечеряме...

Господи! „Кво Вадис“ в събота вечер! Той напълно бе забравил за уговорката им, беше го казал само колкото да подведе Таня и ГУКС. Извини ѝ се и зачака да каже нещо, но Холи мълчеше. Дали усещаше, че я лъже? Дали знаеше за случилото се с Уилкинсън?

— Искам да ми направя една услуга — каза той.

Не беше най-уместният подход в случая. Все пак той дължеше на Холи обяснение за държането си. А сега, без да си бе дал труд поне да я попита как е, без да ѝ бе казал истината за Уилкинсън, очакваше от нея да го измъкне от една каша, за която нямаше намерение дори да ѝ съобщи подробности. Единствената му грижа беше безопасността на Мин. Би дал всичко, за да ѝ я осигури, дори с цената да мами и манипулира Холи.

— Искаш аз да ти направя услуга?

— Знам, че искам много...

— Ти поискай, пък ще видим.

Гадис беше благодарен, че поне я бе хванал в добро настроение.

— Става дума за архива на майка ти. Сигурна ли си, че ми даде всичко? Онзи ден спомена, че може да са останали още кашони в мазето.

— Има — отвърна разсеяно тя.

На Гадис му се стори, че някой край нея отвлича вниманието ѝ.

— Сега в апартамента ли си?

— Не. На прослушване съм.

— Можеш ли да се прибереш веднага щом свърши? Би ли могла да направя това за мен?

— Може би. — И сега гласът ѝ му прозвуча разсеяно. Гадис се улови, че мислено ѝ желае успех на прослушването, да получи ролята,

която ѝ подхожда, и да я изиграе със сърце и душа. Роля, заради която да го забрави. Холи определено не заслужаваше да я въвлича във всичко това. Той ѝ желаше само доброто, искаше да е в безопасност, но в същото време имаше нужда от нея, за да спаси Мин. — Защо не се отбиеш да я потърсим заедно?

Тя сякаш го изпитваше.

— Не мога да се отскубна — отвърна той, като се огледа и си каза, че с такси би стигнал за десет минути до Тайт стрийт. Но ако отидеше при нея, със сигурност щеше да привлече вниманието на ФСС към местонахождението на касетата. — Затънал съм до гуша в тази история с МИБ. Нали знаеш, книгата...

— За Боб?

— За Боб, да. — Лъжите му бяха толкова прозрачни, че чак го досрамя. — Дали ще можеш да отидеш и да хвърлиш още един поглед, особено се оглеждай за аудио- и видеокасети, които майка ти може да е забутала сред хартиите?

— Аудио- и видеокасети?

До кабината се бе появила жена, която чакаше да ползва телефона. Гадис откряна вратата и промърмори:

— Ще се забавя, съжалявам.

— Сам? — каза в това време Холи.

— Да?

— Всичко наред ли е? Тревожа се за теб.

Тялото му се обливаше в пот. Още докато говореше, той си даде сметка, че едва ли някога биографията на Крейн ще види бял свят, че истината за предателството на Платов никога нямаше да излезе наяве. Президентът на Русия щеше да запази властта си с цената на още десетки като Шарлот Бърг или Катерина Тихонова, които щяха да бъдат избити в името на неговото властолюбие.

— Нищо ми няма — излъга той. — Просто имам срокове за предаване на ръкописа. Не мога да се откъсна. Няма как да се видим днес.

— Ами ако открия касетата?

— Ще трябва ти да ми я донесеш.

— Къде? В Шепърдс Буш?

— Не. — Там не беше безопасно. Холи щеше да бъде забелязана и руснаците щяха да ѝ отнемат касетата. Трябваше да измисли

алтернативно място за среща. — Донеси я в театър „Донмар“ и я остави при Пиърс.

— При *Пиърс*?! Но защо?

Какво обяснение да съчини сега? В това, което искаше от нея, нямаше логика. С последни сили мозъкът му скалъпи поредната нескопосана лъжа.

— Аз работя в колежа, на две крачки от там.

— Ами тогава защо да не ти я донеса лично?

— Нали знаеш охраната, големи досадници са. Или ще я загубят, или ще ти кажат, че не ме познават. — Гадис вече сам се изумяваше от ловкостта, с която се бе научил да лъже. — „Донмар“ е на 300–400 метра от тук. Всеки ден се отбивам да пия кафе. Може да я оставиш и на касата. Ако намериш нещо, обади ми се на този номер.

Той ѝ даде домашния телефон на Таня, като се питаше дали е безопасно да му звъни там.

— Що за номер е пък този?

— На колежа. — На Гадис му призляваше от съчиняване на лъжи и оправдания и реши да смени темата. — За какво е прослушването?

— За една пиеса.

Но той дори не чу отговора ѝ. Съзнанието му беше изцяло заето от касетата.

— Виж, дали ще имаш възможност да я потърсиш днес?

Търпението на Холи най-последно се изчерпа.

— Сам, казах ти: ще потърся тази скапана касета. Но мисля, че само ще ти бъде от полза, ако престанеш да се държиш като параноиден шизофреник и ми кажеш какво, по дяволите, става с теб! Опитай се да ме поканиш на вечеря. Да ме попиташ как съм. Не е толкова трудно. Навремето, доколкото си спомням, доста добре се разбирахме. А сега се обаждаш само да ми даваш нареждания, сякаш съм ти някаква скапана секретарка!

— Толкова съжалявам! — Единственото му желание в този миг бе да е с нея, само двамата заедно, да знае, че Мин е в безопасност, че пред кабинета му в колежа го чакат студенти за консултация и съвет. Но всичко това му бе отнето.

— Няма нищо. Надявам се само, че си откровен с мен. — Тя замълча, после попита: — Друга ли има?

Гадис погледна встрани към преминаващите коли и поклати глава.

— Уверявам те, не е това. Става дума за дъщ... — Той спря навреме, като едва не се задави. Никога през живота си не се бе чувствал толкова безпомощен.

— Сам?

— Моля те, не се тревожи за мен. Просто намери касетата. Нямах представа колко важна може да се окаже.

Гадис се върна в къщата на Таня ѝ заключи вратата. В стаята на Джеръми имаше лаптоп и с помощта на „Гугъл“ той откри детската градина на Мин. Набра номера от домашния телефон в къщата. За негово облекчение директорката го увери на развален английски, че Мин е „абсолютно добре“ и както обикновено щяла да си тръгне за къщи „след няколко минути“. Гадис затвори телефона, запали цигара и излезе на двора — тясно оградено пространство, към което гледаха повече от дузина прозорци на поне пет-шест сгради, но тук той се чувстваше в безопасност от дебнещите очи на ФСС. Извади смачканата бележка от джоба си и я прочете още веднъж:

В БАНКОВАТА ВИ СМЕТКА ЩЕ БЪДЕ
ПРЕВЕДЕНА СУМАТА ОТ СТО ХИЛЯДИ ЛИРИ.
СМЯТАМЕ, ЧЕ ТОВА Е ДОСТАТЪЧНА ЦЕНА ЗА
МЪЛЧАНИЕТО ВИ.

Нещо в текста му се струваше подозрително. Ако руснаците знаеха домашния му адрес, можеха просто да го убият. Защо им бе притрябвало да си губят времето с нескопосно изнудване? След като ФСС последователно премахваше всички, свързани с Дрезден, Платов нямаше никакъв интерес да купува мълчанието на Гадис. Цялата му политическа кариера, репутацията му, самото му оставане на власт — всичко това струваше много повече от 100 000 лири. Гадис си припомни и уверението на Таня, че ФСС не знае нищо за интереса му към Едуард Крейн. Откъде тогава бяха научили за Барселона? Откъде знаеха за Наташа и Мин? Само МИБ имаше достъп до тази информация. Само и единствено Бренан би могъл да е авторът на тази бележка.

Той влезе вътре и седна срещу телефона, като се молеше Холи да позвъни, но същевременно съзнаваше, че това няма да стане толкова

бързо. Прослушването ѝ щеше да продължи до пет или дори шест, после може би щеше да вечеря някъде с приятели и едва тогава да се прибере. Той изобщо не беше сигурен, че веднага ще се заеме да търси касетата.

Гадис съзнаваше, че при вида на онези снимки бе изпаднал в паника. Беше се държал като страхливец. Беше поверил съдбата си и съдбата на дъщеря си в ръцете на Холи, с което бе застрашил и нейния живот, тъй като онези нямаше да се поколебаят да я премахнат, ако разберяха, че разполага с доказателство срещу Платов. Трябваше сам да отиде до Тайт стрийт; да проникне по някакъв начин в сградата и ако се наложи, да разбие мазето.

Под мивката в кухнята откри кутия с инструменти. Вътре имаше малка ножовка, няколко отвертки и чук. Той ги взе и ги сложи в найлонова торбичка, без да има ясна представа какво всъщност смяташе да прави с тях. Опита се да събере мислите си, да прецени дали взема правилното решение, напускайки безопасността на тази къща. Но си каза, че няма избор. Заклучи входната врата, излезе на Ърлс Корт Роуд и спря такси.

По пътя Гадис състави предварителен план за действие. Шкафът, който го интересуваше, се намираше в мазето на сградата, в която живееше Холи, зад една врата, заключена с катинар. Той щеше да го пререже с ножовката. До мазето се стигаше по външно стълбище от улицата. Трябваше просто да слезе няколко стъпала, да счупи стъклото на вратата и да отвори резето отвътре.

Но Гадис никога през живота си не бе прониквал с взлом в сграда. Беше виждал в десетки филми по телевизията как частни детективи преодоляват за секунди секретни ключалки, гледал бе реклами, в които бандити с качулки на главите разбиват паянтови врати, за да проникнат в чужд имот, но нямаше основания да вярва, че самият той би се справил толкова безпроблемно с вратата към мазето на Холи. Все пак сградата се намираше в сърцето на Челси — Меката на взлома. Несъмнено съкооператорите на Холи се бяха погрижили да поставят поне стоманени решетки на всички врати и прозорци на долните етажи.

Гадис спря таксито на Ройъл Хоспитъл Роуд, на петдесетина метра от ъгъла с Тайт стрийт. Беше решил за себе си, че най-добрата тактика е да се държи колкото се може по-естествено. А от гледна

точка на агентите, евентуално наблюдаващи сградата, нямаше нищо по-естествено от това един мъж да посещава любовницата си в дома ѝ.

Един прозорец на първия етаж в сградата светеше. Гадис пресметна, че това е апартамент №5 или 6. Холи беше на по-горния етаж, в №7, на една площадка с №8. Той се изкачи по стъпалата до входната врата и натисна звънеца на №6.

Нямаше отговор. Той изчака петнайсетина секунди и позвъни отново. Нищо. Опита с №5. Този път почти веднага от домофона се чу глас:

— Да? Кой е?

Гласът беше на възрастна жена. Гадис се надяваше, че познава Холи.

— Доставка. Имам цветя за мис Левет.

— За Холи? Виж номер седем — бе отговорът. — На мен никой не ми праща цветя от години...

— Никой няма на седем, душко. — Гадис бе превключил на кокни. — Ти не можеш ли да натиснеш копчето?

— Ами, де да знам...

Бравата щракна и вратата се отвори. Гадис я бутна и влезе, без да чуе докрай думите на старицата. Дали тя му бе отворила, или обитателят на №6 най-после се бе дотърлил до интеркома?

Той извика през рамо „Благодаря“ и пристъпи във фойето. Стълбището беше право пред него и той заслиза към мазето. В сутерена имаше два малки апартамента, от двете страни на стълбищната площадка, а до същинското мазе, където беше шкафът на Холи, се минаваше през стоманена противопожарна врата и се свиваше вдясно по тесен проход. Гадис натисна бутона за осветлението и видя десет метални шкафа, по един на апартамент, наредени от двете страни на пасажа. Шкафът за №7 беше заключен с катинар и той извади ножовката.

В мазето цареше абсолютна тишина — отникъде не се чуваше звук на телевизор, приглушен разговор, плач или смях на дете. На този фон стърженето от ножовката беше остро и пронизително; Гадис не се съмняваше, че се чува из цялата сграда. Зъбите не можеха да зацепят в метала на катинара — на няколко пъти ножовката се отплесна встрани. Той се опита да реже с лявата ръка, но това също се оказа безнадеждно. Извърна се на една страна, повдигна катинара, доколкото

позволяваха халките, и го нападна отдолу, като за малко не си отрязва показалеца. Този път теглеше ножовката по-бавно, но зъбците така и не зацепваха. Гадис изруга и в този момент светлината угасна. Той пусна катинара, върна се до вратата и натисна отново копчето. Прецени, че разполага с около минута, преди таймерът пак да изключи лампата. Този път успя на направи едва забележима резка. Ножовката се кривеше и гънеше в ръцете му, но поне режеше.

Започна да я тегли напред-назад по резката, бавно и методично. Звукът беше все така пронизителен и издайнически; всеки, който го чуеше, щеше веднага да се досети, че някой реже метал. Светлината отново угасна. Гадис отиде до бутона, натисна го и след още няколко секунди катинарът поддаде. Отвори шкафа, намери копчето, с което се палеше лампата вътре, и огледа купчините кашони, книги, навити на рула черни чували за боклук и телени закачалки от химическо чистене, които още Катя Левет беше наблъскала вътре. Дори да се наложеше да прерови всеки кашон, той не се съмняваше, че ще открие онова, което търсеше. Крепеше го сляпата вяра на човек, комуто нищо друго не е останало.

Започна от най-задните кашони, следвайки логиката, че всички папки, които му бе дала Холи до момента, бяха извадени от някой от по-предните. Разчисти си място, коленичи пред най-долния рафт и посегна към кашоните. Измъчваше го мисълта, че Холи може да се върне всеки момент, да слезе в мазето и да го завари как пребърква личните вещи на майка ѝ, а в краката му лежи срязаният с ножовка катинар. Какво ли обяснение щеше да ѝ даде?

Вниманието му привлече неголям кашон, напъхан в най-отдалечения ъгъл. Върху широката му страна беше отпечатано името на новозеландски винопроизводител. Гадис вдигна капаците и видя вътре купчина книги с твърди корици, примесени с кафяви хартиени пликове. Извади една по една книгите и ги разтърси във въздуха, за да може всичко, което беше скрито между страниците им, да изпадне. На пода тупна само един книгоразделител с логото на някаква книжарница. Насочи се към пликовете. Някакъв вътрешен глас му казваше, че ако не открие касетата в следващите трийсет секунди, няма смисъл да я търси повече.

От един плик изпадна прозрачен найлонов калъф. Вътре имаше дивиди. Не аудио-, не видеокасета — дивиди. С маркер върху предната

повърхност на диска беше написано: „РАЗПИТ П. '88 I“. Гадис усети, че му се завива свят, ушите му бучаха от вълнение, но имаше една малка подробност: това очевидно не беше оригиналният запис. Уилкинсън бе направил копие от оригинала, който сигурно пазеше в Нова Зеландия. Или пък бе в някой от сейфовете на МИ6 на Воксхол Крос. В същото време изпита внезапен страх, че някой ще му попречи да се порадва на откритието си. Нима беше положил толкова усилия да издири този запис, за да може някой да му го отнеме в последната минута? В мазето не се чуваше никакъв подозрителен звук, никакви гласове или стъпки по стълбите — само обичайните шумове от коли и пешеходци, които минаваха по Тайт стрийт. Но той съзнаваше, че трябва да побърза. Постави диска във вътрешния джоб на палтото си, угаси лампата в шкафа закачи прерязания катинар върху дръжката на шкафа, за да не се вижда от пръв поглед, че е разбит. После се обърна, мина през тесния проход, зави по коридора и стигна до противопожарната врата, която излизаше на стълбището.

И видя насреща си Холи, която слизаше с връзка ключове и найлонова торба от „Маркс енд Спенсър“.

— *Сам?! Какво правиш тук?*

— Нямам време да ти обяснявам — каза той, като я сграбчи за ръката и я повлече нагоре по стълбите. — Нали имаш дивиди плейър в апартамента? Отиваме да гледаме телевизия.

Петнайсет минути по-рано Александър Грек бе паркирал синия си мерцедес на едно свободно място на ъгъла на Тайт стрийт и Ройъл Хоспитъл Роуд и бе позвънил по мобилния си телефон. На позвъняването му бе отговорил Карл Щилке и бе информирал Грек, че е на по-малко от петстотин метра от мястото и следи Холи Левет от половин пресечка разстояние. Холи се връщала от прослушване и току-що се била отбила в „Маркс енд Спенсър“. Щилке бе пресметнал, че до десет-петнайсет минути Холи ще си бъде вкъщи.

Преди три дни двамата бяха проникнали в дома на Холи и в продължение на два часа го бяха претърсили основно, за да открият някой от документите, за които се твърдеше, че били изпратени на покойната ѝ майка Катя от Робърт Уилкинсън. Грек действаше по указания на Максим Кепица, на когото лично сър Джон Бренан бе подал сигнала за връзката между Уилкинсън и Левет. Грек и Щилке бяха претърсили всяка полица, всяко чекмедже, бяха надничали под всеки килим и зад всеки шкаф, но не бяха открили каквато и да било следа от материали, уличаващи Сергей Платов и КГБ. Междувременно бяха поставили на прослушване мобилния телефон на Холи и бяха засекли напрегнатия разговор между нея и някой си „Сам“, проведен в 15:21 ч. по негово обаждане от телефонна кабина недалеч от Кромуел Роуд. „Сам“ бе споменал „аудио- или видеокасета“, която според него била скрита в мазето на сградата. Това беше единственото място, където Грек не се бе сетил да търси. Сега възнамеряваше да изчака Холи да намери касетата, след което щеше да я проследи до театър „Донмар“, за да го отведе при „Сам“. След премахването на Сам Грек се надяваше Кепица да обяви случая „Атила“ за приключен. Той нямаше как да знае, че Гадис бе проникнал в сградата на Холи преди по-малко от час.

Сега той вдигна поглед и видя Холи, помъкнала найлоновата торба с покупки от супермаркета на „Маркс енд Спенсър“. Щилке беше на отсрещната страна на улицата, като я следваше на дистанция

от около четирийсет метра. Грек видя как Холи извади от чантата си връзка ключове и влезе във фойето на сградата. Щилке подмина входа, приближи се до мерцедеса, отвори предната врата и седна до него.

— Дали ще носи касетата? — попита той.

— Повече от сигурно — бе отговорът.

— Би ли ми обяснил какво става тук?

Холи подтичваше след Гадис нагоре по стълбището към апартамента. Две стъпала преди стълбищната площадка на третия етаж той внезапно я дръпна към себе си, наведе се към ухото ѝ и прошепна:

— Слушай сега внимателно. — Тя се опитваше да се отскубне от ръцете му, но той я държеше здраво. — Не говори. След като влезем в апартамента, не казвай нищо. Иди до прозореца и дръпни завесите както винаги когато си сама вкъщи. Пусни радиото и засили звука докрай или колкото е възможно, без да побъркаш съседите. На диска, който открих в мазето, има запис на разпита на Сергей Платов, направен през 1988 година, когато се е опитвал да избяга на Запад. Заснет е от Боб Уилкинсън. Боб е мъртъв. Убиха го във Виена. Апартаментът ти вероятно е под наблюдение от МИБ или руското ФСС. Много съжалявам, Холи. След като те пусна, не казвай каквото и да било.

Тя се отблъсна от него; очите ѝ се наляха със сълзи.

— Боб? — произнесе беззвучно устата ѝ, докато чертите ѝ се преобразиха в лице на възрастна жена, лицето на Катя Левет. Той вдигна показалец до устните си и поклати глава, отчаяно молейки я да мълчи. Погледна към вратата на апартамента ѝ, после ѝ кимна окуражително да извади ключовете и да отвори. Холи изпълни точно указанията му — още с влизането си дръпна завесите и пусна радиото, усилено докрай. Гадис заключи вратата, отиде до телевизора и видя дивиди плейъра на земята до него. На канапето лежеше стар вестник. Той извади химикалка и написа в полето: *Имаш ли празни дискове?*

Холи бе наклонила глава на една страна, сякаш го оглеждаше преценяващо. Той си даваше сметка, че рано или късно ще им се наложи да разговарят, затова ѝ прошепна, без да знае кой ги подслушва и какво чува:

— Дисковете, на които си записваш демо клипове. Имаш ли празни?

Тя кимна.

— Разбира се. Имам колкото щеш.

В погледа му се четеше печал, когато се пресегна и хвана ръката й.

— Не се бой. Всичко ще бъде наред.

— Не се боя — каза тихо тя и издърпа ръката си.

Гадис извади диска от найлоновия калъф и го постави в плейъра. След няколко секунди на екрана се появи онова, за което бе мечтал. На дървен стол в добре осветена всекидневна някъде из германските предградия беше седнал Сергей Платов — по-млад, наистина, но без съмнение той. Докато събираше материал за книгата си „Царе“, Гадис бе прегледал десетки снимки на сегашния руски президент от младите му години. Платов беше с бяла риза и раирана вратовръзка; плътните му, леко нацупени устни блестяха на безпощадната светлина на прожектора. Косата му беше внимателно сресана на път отляво. Изглеждаше спокоен и отпуснат. На масата пред него имаше чаша вода. Чу се глас зад кадър: „И така, да започваме. Бихте ли се представили, моля?“.

Беше Уилкинсън. Нямаше никакво съмнение. Сякаш за да потвърди, Холи, която надничаше зад рамото на Гадис, тихо изрече:

— Но това е гласът на Боб! — И сложи ръка върху тила му.

Платов заговори на руски:

„Казвам се Сергей Спиридонович Платов. Имам чин майор от Комитет государственное безопасности. Живея на Радебергер Щрасе със съпругата и дъщеря си. Аз съм един от осемте офицери на КГБ, базирани в Дрезден под командването на полковник Анатолий Лубков. Работя в сферата на политическото разузнаване и контрразузнаването.“

„Каква е официалната ви длъжност?“ — попита Уилкинсън. Засега той не се бе появил в кадър и Гадис подозираше, че няма да го направи и до края.

„Заместник-директор на Дружеството за германо-съветска дружба. Задълженията ми предполагат да служа за връзка между КГБ и източногерманските служби ЩАЗИ.“

„Бихте ли потвърдили названието на тази операция?“

„Луч“ — отвърна Платов, без да се поколебае.

Гадис отклони за момент поглед от екрана, като се опитваше да си възстанови подробностите на плана. „Луч“ означаваше лъч светлина, а операцията бе имала за цел изграждането в Източна Германия на агентурна мрежа, която да продължи да подава информация на Центъра в Москва и след евентуалното рухване на комунистическия режим. МИБ бяха научили за подготовката ѝ през 1986 г. И очевидно с този разпит Уилкинсън целеше да оцени готовността на Платов за издаване на държавни тайни.

Разпитът продължаваше около два часа; на няколко пъти Гадис превъртя диска напред, но не забеляза каквато и да било промяна нито в разположението на камерата, нито в нечовешкото самообладание на Платов. Нямаше време да изгледа всичко докрай. Той извади диска и го подаде на Холи.

— Можеш ли да го размножиш на компютъра си, трябва ми няколко копия.

— Няма проблем — усмихна се тя. Гадис забеляза, че вече бе донесла лаптопа от спалнята си и чакаше програмата да се зареди.

— Трябват ми минимум три.

Тя вдигна рамене, сякаш ѝ възлагаше най-лесната задача на света, и Гадис усети как го обзема огромно чувство на благодарност.

— Толкова копия може да отнемат и час — каза тя. — Зависи колко е дълъг филмът.

Гадис пресметна, че цялото времетраене на записа е малко под два часа; трите копия щяха да са готови след час — точно както бе предвидила Холи. Те прекараха времето в банята, разговаряйки за случилото се през последните няколко дни в Берлин и Виена. Гадис пусна душа и постави радиото отстрани на пода, за да създаде впечатление, че Холи се къпе на музика. Разказа ѝ за заплахите към Мин. Сподели с нея всичко, което знаеше за Едуард Крейн. През цялото време тя реагираше като истински приятел — единствената ѝ грижа беше той самият да не пострада.

— Искам да ми направиш една услуга — каза той, когато трите диска бяха готови.

— Така ли! Това би било прецедент...

— Жената, която живее в номер пет на долния етаж...

— Мисис Конъли.

— Добре ли я познаваш?

— От време на време ѝ пазарувам. Защо?

— Искам да слезеш при нея и да останеш в апартамента ѝ, докато се върна. Не е безопасно да излизаш повече навън, нито пък да стоиш сама тук.

Той видя в очите ѝ страх, примесен с тъга — същия поглед както при новината за Уилкинсън.

— Кажй ѝ, че нямаш ток. Паднал бушон или нещо такова. Помоли я да останеш при нея, докато приятелят ти се прибере в девет. Благодарй ѝ и за цветята.

— Какви цветя?

— Дълга история. Престорих се, че доставям букет цветя, за да проникна в сградата. Тя ми отвори с интеркома. Дай ми и мобилния си телефон.

— Защо?

— Дай ми го!

Тя го измъкна от задния джоб на джинсите си и му го подаде. Като си мислеше за Таня, за микрофони и засичане на сигнала, Гадис свали задния капак на апарата и извади батерията.

— Така е по-добре — каза той.

Последният от трите диска бе вече готов, Гадис го извади от лаптопа и го подаде на Холи. Другите два, заедно с оригиналния на Уилкинсън, бяха във вътрешния джоб на палтото му.

— Защо ми го даваш? — попита тя.

— Скрйй го в апартамента на мисис Конъли, някъде, където на никого не би хрумнало да го търси. И не казвай никому, че си била при нея. Ако нещо се случи с мен, но само ако нещо се случи с мен, предай диска на Би Би Си, Ай Ти Ен, „Скай“ и на когото още се сетиш. Качи го и в Ю Тюб. Разбираш ли?

— Разбирам. — Тя вдигна ръка и го докосна по лицето. — Тревожа се за теб.

— Не се тревожи. Съжалявам, че те намесих в тази история.

— Не си ме намесил — каза тя. — Боб не е трябвало да изпраща на мама този диск, без да ѝ обясни какво има на него.

Гадис се поколеба, преди да отговори:

— Може би.

— А сега къде отиваш?

Той взе от бюрото ѝ два празни плика, химикалка и пощенски марки.

— Трябва да говоря с Таня. Ще я помоля да предаде нещо на Бренан и ФСС. Но, моля те, не се страхувай. Сега си в безопасност. Просто слез при мисис Конъли. Ако я няма, пробвай с някой друг съсед, дори да не сте си говорили досега. Но не излизай от сградата, освен в краен случай. Ще се върна веднага щом свърша.

Дез — ветеранът от операцията по проследяване на Полярна мечка в Берлин и доверен човек на Таня Акосела — вече близо шест часа наблюдаваше по молба на Таня дома на Холи Левет. Така се случи, че той бе паркирал на не повече от петдесет метра от мястото на ъгъла на Тайт стрийт и Ройъл Хоспитъл Роуд, което Александър Грек избра за синия си мерцедес малко след четири и половина. Около двайсет минути по-късно някакъв човек със славянски черти отвори предната врата на мерцедеса и седна до шофьора. Дез, разбира се, бе забелязал въпросния човек да следи Холи Левет по Тайт стрийт, така че реши да държи под око двамата. Слънцето залязваше над Челси. Вниманието на двамата мъже в колата беше изцяло насочено към прозореца на третия етаж, където беше апартаментът на мис Левет.

Дез бе застъпил на смяна малко преди дванайсет, така че бе успял да забележи и д-р Самюъл Гадис, когато слезе от таксито около четири следобед. След като позна в него обекта от Берлин, той незабавно позвъни на Таня.

— Тук стават странни неща — съобщи Дез, когато чу гласа ѝ. — Помниш ли Полярна мечка?

— Да, помня Полярна мечка.

— Току-що влезе в сградата на Тайт стрийт. Доколкото си спомням, ти го беше поставила под домашен арест в някаква тайна квартира.

Таня, която позвъняването на Дез бе сварило по средата на четиричасова среща в кабинета на сър Джон Бренан, изруга тихичко в слушалката и го увери, че този път ще „отреже топките на Сам Гадис“ при първа възможност.

— Внимавай, може да го заболи — каза Дез и затвори.

След един час отново ѝ позвъни с актуализирана информация.

— Полярна мечка доста се забави вътре. Завесите на прозорците са спуснати, от апартамента дъни музика, представям си какво правят със сладката Холи Левет...

— Холи е с него?

— Аха. Появи се преди около четвърт час.

Дез се запита дали Таня не бе развила някакви чувства към Полярна мечка. Не долови ли току-що нотка на ревност в тона ѝ?

— Има и още нещо... — не довърши той.

— Казвай!

— След Холи по Тайт стрийт подтичваше опашка. Мъж на около трийсет, бял, брат близник или двойник на Долф Лундгрен. Освен това през улицата забелязвам паркиран мерцедес, от който се вижда прозорецът на дневната ѝ. Вътре е Долф заедно с още някакъв мъж.

— ФСС? — попита Таня.

— ФСС — отвърна Дез. — Проверих регистрационния номер. Колата е на руското посолство.

Първоначално Таня бе останала с впечатление, че срещата ѝ с Бренан ще бъде на четири очи. Когато Дез ѝ позвъни първия път, тя току-що бе осведомила шефа си, че укрива Гадис в дома си в Ърлс Корт, „докато не намерим друг начин да го опазим“. Бренан спокойно бе приел новината, както и разкритието, че Таня бе активирала две отделни агентурни мрежи в Австрия и Будапеща, за да ексфильтрира Гадис от Виена.

Ала появата в кабинета на Максим Кепица малко след втория ѝ разговор с Дез я изуми. До този момент, дори да изпитваше съмнения, тя бе предпочела да прилага по отношение на Бренан презумпцията за невинност и го смяташе за, общо взето, почтен човек. В края на краищата убийството на Уилкинсън в Клайнес Кафе можеше да е и чиста случайност; тя нямаше доказателства, че шефът ѝ е сигнализиран на ФСС за движенията на бившия си колега. Ала от държането на Кепица и особено от дебелашката мечешка прегръдка, с която удостои шефа ѝ още с пристигането си, вонеше на гнило.

— Мистър Кепица е дошъл, за да ни помогне да изясним случилото се във Виена — започна Бренан.

— Ах, нима?

Таня помнеше какво бе казала на Гадис, докато се връщаха от „Гетуик“. *Не съм се хванала на тази работа, за да гледам как шефът ми се мазни на Кремъл и излага на риск живота на невинни.* Вече всичко беше ясно. Тя нямаше намерение да продължи и занапред да служи на човек, който бе готов да си затвори очите пред хладнокръвното убийство на поне двама британски граждани, само и само да запази статуквото на отношенията между Уестминстър и Москва.

— Ето как стоят нещата — продължи Бренан. — Британското правителство има подписани договори с Русия в гражданската и военната област на стойност десетки милиарди рубли. Тяхното

изпълнение ще бъде сериозно застрашено от всякаква смяна на кремълското ръководство.

— Смятате ли? — Това бе една от най-нескопосаните теории, които Таня бе чувала през цялата си кариера на Воксхол Крос.

— Ти знаеш, Таня, не по зле от мен самия, че човекът, който има най-големи шансове да замени Сергей Платов при евентуални избори в Русия, е крайно враждебен към Великобритания, Съединените щати, към целия европейски проект. Едва ли би било в наш интерес да спомогнем за идването на власт на подобен индивид.

В класацията на Таня за версии, съшити с бели конци, тази теория твърдо зае второто място. Кепица обаче кимаше енергично. Изведнъж Таня разбра накъде биеше Бренан. Беше очевидно. Защо не се бе досетила преди? Платов знаеше, че оригиналният запис на разпита му е у Бренан. МИБ от години използваша записа, за да упражняват натиск върху него. Ако в един момент Москва станеше твърде неговорчива, Бренан просто щеше да му набие обръчите с помощта на касетата. „Не пипай природния ни газ.“ „Подшушни там нещо на иранците.“ МИБ трябваше да са луди, за да свалят президент на Русия, когото държаха под контрол.

— Готови сме да предложим на доктор Гадис сто хиляди лири, което е горе-долу толкова, колкото му е нужно, за да се измъкне от бремето на непосилни дългове. — Бренан крачеше из кабинета си, като от време на време се спираше, за да погали с ръка гърба на един том на сър Уинстън Чърчил. — В замяна на това той се задължава да преустанови веднъж завинаги всякакви научни изследвания и академични публикации относно Едуард Крейн и агента, наречен Атила. Освен това, разбира се, доктор Гадис се ангажира да изтрие от паметта си факта, че господин Платов в момент на младежко своеволие е предложил услугите си на МИБ в един исторически период, който е бил доста напрегнат за страната му. — Кепица нервно се покашля. Бренан улови погледа му и озари втория секретар с блага усмивка. — От своя страна Максим ще се погрижи разните безотговорни елементи в руския държавен апарат, които, макар и дълбоко погрешно, може да са си внушили, че едва ли не действат по указания на господин Платов, да бъдат поставени под контрола на ФСС. С други думи, ще им бъде наредено да преустановят всякакви активни действия срещу доктор Гадис, който в края на краищата е

британски гражданин и учен с доста солидна международна репутация. Единственото, което искаме, е тази връва да утихне, за да си гледаме работата на спокойствие.

Таня погледна към Кепица. Беше дребен мъж с вид на квартален побойник и садист; тя си каза, че ѝ напомня Платов. Дори видимо скъпият му, шит по поръчка костюм някак простееше на него.

— Значи мистър Кепица знае за касетата?

— Каква касета? — Бренан ѝ се стори леко разтревожен.

— С разпита на Платов от МИБ в Дрезден. Записан е на видео. Лично от Уилкинсън. Който е изпратил копие на Катя Левет. В момента Гадис е на Тайт стрийт и се опитва да я открие в мазето на Холи.

— Не разбирам — обади се Кепица, като се попипа по брадата.

— Много е просто всъщност — каза Таня, която внезапно се почувства освободена от всякакви задръжки. — Виждате ли, Гадис много добре знае, че ще се опитате да го убие, ако не притежава застрахователна полица. Вие вече убихте приятелката му, убихте Калвин Съмърс, убихте Бенедикт Майснер и накрая убихте Робърт Уилкинсън. Вие може да си тръгнете от тази стая с обещания за вечен мир и с твърдото уверение, че ФСС не храни лоши чувства към Сам Гадис, но нека си го кажем честно: фактите ви изобличават. Вашата организация е печално известна в историята със склонността си да затваря устата на неудобни свидетели, които знаят твърде много. А Гадис е точно такъв: знае твърде много. Знае например че тъй нареченият спасител на Русия е жаден за власт бандит, който е бил готов да измени на отечеството си в труден час.

Кепица поглеждаше умолително към Бренан, сякаш искаше да намекне, че е под достойнството му да бъде обиждан толкова нагло, особено от жена. Бренан за малко щеше да му угоди, ако Таня Акосела не бе прерязала и двамата с поглед, от който повя арктически студ.

— Касетата е неговата застрахователна полица — каза тя. — Допускам, че доктор Гадис вече е направил необходимото, ако нещо се случи с него, записът да бъде предоставен на всички новинарски канали, да бъде качен на всички интернет сайтове в цивилизования свят. От друга страна, ако го оставите на мира, той ще се върне тихо и кротко към работата си в колежа и ще забрави, че се е срещал с нас.

Бренан се обади пръв:

— Ами Крейн?

— Няма го. Забравен е. Вече е късно за това. Крейн си остава един мит.

Кепица отново се размърда на стола си. Изглеждаше ядосан, че Бренан не се бе притекъл по-енергично в негова защита. Той реши да вземе нещата в свои ръце, скочи от стола и насочи цялото си внимание към Таня.

— Позволете да се изразя съвсем ясно, млада госпожице. Моля ви най-официално да оттеглите твърденията си, вменяващи вина на моето правителство, в случай че нещо непредвидено се случи с доктор Гадис. Британските журналисти и учени могат да пишат каквото си пожелаят за Русия и руските политици, това ни най-малко не засяга ФСС. Ние не смятаме доктор Гадис за враг на руската държава само защото е написал някаква си книга...

Дори Бренан изглеждаше смутен от безочияето, с което бе изречена тази лъжа. На свой ред Таня беше благодарна за предоставената ѝ възможност да изпържи Капица в собственото му лицемерие.

— Аха, значи *британски* учени може да пишат, така ли? Но ако го направи руски учен или украински журналист — да речем, Катерина Тихонова, — това е друга работа. За вас е нищо да убивате хора, нали, господин Кепица? Да ги тровите. Да пращате убийци да ги застрелят в собствените им домове. Да ги оставяте да гният в затвора и да им отказвате елементарна медицинска помощ. Това ли искате да докажете?

Руснакът вече посягаше към куфарчето си. Таня очакваше да каже: „Чух достатъчно“, но той предпочете изтърканото:

— През живота ми никой не ме е обиждал така.

— Ха! Обиждали са ви и повече — сопна се Таня. — Но преди да си тръгнете, Макс, ще ви помоля да кажете на сър Джон защо двама ваши оперативни служители седят в мерцедес на руското посолство и наблюдават апартамента на Холи Левет тъкмо в този момент? Обяснете му. Бих желала да чуя какво ще измислите. Нали доктор Гадис беше безобиден британски учен? Ако е така, защо се интересувате толкова от личния му живот? Да не би заради касетата? Може би се опитвате да се доберете до нея преди него?

— Вярно ли е, Максим? — попита Бренан.

Кепица тръгна към вратата.

— Тази среща приключи — изръмжа той, като хвърли на Бренан погледа на човек, който вече планира отмъщението си. — А следващия път, когато реша да те навестя, Джон, очаквам към мен да се отнасят с повече уважение.

Стъмваше се, когато Гадис излезе от сградата на Холи и застана за момент на Тайт стрийт, поглеждайки към моравото небе. Под палтото си носеше скрити два диска, а в лявата ръка — плик, адресиран до негов колега в Съединените щати, в който имаше трети диск.

Адски му се пушеше. Извади пакета цигари от джоба си, драсна клечка кибрит и поднесе огънчето към лицето си. Това бе единствената му грешка този ден. Пламъкът освети за миг лицето му.

— Този го познавам — каза Карл Щилке.

— Кой? — обади се Грек. — Онзи, който излезе ли?

— Видях го в събота. Във Виена. Беше на сватбата. Забелязах го след церемонията в Щатпарк.

— Сигурен ли си?

— Абсолютно. Той се блъсна в мен.

Грек следеше с поглед Гадис, който тръгна на юг, право към колата. За момент им се стори, че идва при тях. Но той прекоси Ройъл Хоспитъл Роуд и спря до червената пощенска кутия, на няколко метра от мерцедеса. Пусна плика в процепа, после продължи да крачи на юг, по посока към реката. Мина толкова близо до тях, че ако протегнеше ръка, Грек можеше да го пипне; той също го позна: неидентифицираният мъж, излязъл от дома на Шарлот Бърг в онази нощ, когато бяха разбили кабинета ѝ. Около метър и осемдесет, с кадифено сако и кожена чанта през рамо.

— Това е Сам — каза Грек. — Току-що пусна записа по пощата. Обади се на Кепица и му кажи да изпрати някого да разбие кутията. Аз ще го проследя.

Щилке кимна.

— Стой тук, Карл. Не мърдай от колата и дръж момичето под око. Когато ти кажа, че Сам е под контрол, влизаш при Холи и приключваш и с нея. Ясно ли е?

— Ясно.

Дез ги наблюдаваше. Малко по-рано той видя Полярна мечка да излиза от сградата и го наруга наум, че си бе запалил цигара, позволявайки на „Долф Лундгрен“ да види лицето му. После се запита защо на Полярна мечка му бе притрябвало да пуска някакво пакетче в червената пощенска кутия от южната страна на Ройъл Хоспитъл Роуд.

— Дано да не е онова, което си мисля — измърмори на себе си Дез, изваждайки мобилния телефон. — Та те ще ти го вземат, тъпчо, просто ще ти го отмъкнат!

Набра номера на Таня, но тя не отговаряше. Остави съобщение на гласовата ѝ поща: „Полярна мечка излезе от сградата и пусна пакет в пощенска кутия на Ройъл Хоспитъл Роуд. Може да е и онзи запис. Звънни ми, когато можеш, окей? Тук май става напечено“.

Още не беше затворил телефона, когато Александър Грек слезе от мерцедеса и закопча догоре палтото си. Дез набра повторно номера на Таня, но пак попадна на гласова поща и остави ново съобщение: „Както ти казах, тук става напечено. Единият от ФСС тръгна след нашия човек. Полярна мечка върви към реката“.

Облегнат на каменния парапет, Гадис гледаше замислено към Батърси Парк на отсрещния бряг, когато чу зад гърба си мъжки глас:

— Извинете, сър...

Гласът беше плътен и някак дикторски напевен — глас на човек, свикнал да разчита на личния си чар.

— Да?

Гадис се обърна и видя добре облечен мъж на около трийсет и пет, който бе пресякъл крайбрежния булевард откъм южния край на Тайт стрийт. Беше със светлокафяво палто; на краката си имаше скъпи обувки от естествена кожа. Шарлот би определила стила му като „постсъветски мутра шик“, но на Гадис в този момент не му беше до смях.

— Сам, нали?

— Познаваме ли се?

Гадис бе очаквал този момент. Знаеше, че рано или късно те ще дойдат.

— О, познаваме се, да-да — отвърна Грек и протегна ръка, която Гадис стисна с неохота. — Казвам се Александър Грек. Запознахме се в руското посолство през юли, не помните ли? Вие бяхте на благотворителния прием.

Тази лъжа беше толкова нагла, че Гадис усети странен прилив на сили.

— Само толкова ли можете?

— Моля?

— Прием в руското посолство? И то благотворителен? И при целия си опит, при всичките си професионални познания очаквате да се вържа?

Светлокафявите очи на Грек, толкова благи и предразполагащи в началото, леко се присвиха, като на стрелец, който се прицелва в мишената. Гадис току-що бе изхвърлил фасата от цигарата си в реката. Сега Грек на свой ред извади цигара от лъскава сребърна табакера и я запали с щракване на бензинова запалка „Зипо“.

— Виждам, че предпочиташ да говорим прямо, Сам. — Той затвори запалката. Щрак. — Е, добре. Щом така искаш, ще говорим прямо. Като бизнесмени. Предлагам ти сделка. Притежаваш нещо, което ми трябва. Нещо, за което моето правителство би платило много пари. Ще бъдеш ли така добър да ми го предадеш?

Дез проследи с поглед Грек, докато се отдалечаваше по посока на реката. Запита се дали да не тръгне след него. Но Таня изрично му бе наредила да не изпуска от поглед апартамента на Холи.

Телефонът му иззвъня. Беше тя.

— Дез? Къде си?

— В колата.

— В колата?! — Той я чу как изруга; около нея боботеше автомобилно движение. Не можеше да определи дали Таня ходеше по оживена улица, или сама пътуваше с кола. — Тръгни веднага след тях. Проследи руснака. Нещо може да се случи със Сам. Видя ли поне накъде тръгнаха?

Дез отвърна, че Полярна мечка е тръгнал към реката.

— Аз съм в едно такси — каза Таня. — На по-малко от километър. До пет минути съм там.

Грек вдиша дълбоко дима от цигарата си и погледна раздражено преминаващите по крайбрежния булевард коли, сякаш му пречеха да се наслади на една иначе чудесна лондонска вечер.

— У теб ли е? — попита той. — Касетата имам предвид.

Гадис се опитваше да изглежда невъзмутим. Два от четирите диска бяха у него, в джоба на палтото му, но другите два бяха на

сигурно място.

— Казваш, че твоето правителство е готово да плати за касетата?
— Пушеше му се, но не смееше да извади цигара, за да не затрепери ръката му, докато я пали. — Значи потвърждаваш, че си действал по нареждане на Сергей Платов? Признаваш, че Шарлот Бърг, Калвин Съмърс, Бенедикт Майснер и Робърт Уилкинсън са убити по заповед на Кремъл?

Покрай тях мина симпатично младо момиче, излязло да потича покрай реката. В ушите си имаше слушалчици; светът наоколо не я интересуваше. Грек я изпрати с поглед и кимна одобрително.

— Съжалявам. — Той отново насочи вниманието си към Гадис, сякаш отегчен от посоката, която бе взел разговорът. — Нямам представа за какво намекваш. Ако тези хора са умрели, както казваш, моите съболезнования. Но моята организация няма нищо общо с това.

— Как го правиш? — За своя изненада Гадис пристъпи крачка към Грек.

— Как правя кое?

— Как се оправдаваш пред самия себе си? — Грек запази отегченото си изражение, макар Гадис да бе доближил лицето си на сантиметри от неговото. — Ти знаеше ли изобщо нещо за Шарлот? Аз я познавах много добре. Беше най-близката ми приятелка. Беше сестра на Ейми. Жена на Пол. От седмици насам съпругът ѝ не може да спи, да работи, да се храни, да прави каквото и да било, освен да скърби за нея. Ти му причини това. Отне единственото му щастие.

В зениците на Грек проблесна искрица на раздразнение, но не и на разкаяние.

— Знаеше ли нещо за Бенедикт Майснер? — В гърдите на Гадис клокочеше такъв гняв, че вече не можеше да спре. Угарката на Грек описа дъга и падна като малък оранжев метеор в мътните води на Темза. — Знаеше ли, че има две дъщери тийнейджърки и че едната страда от анорексия? Това знаеше ли го? Знаеше ли, че е едно дете на родителите си? Майка му се беше преселила в Берлин, за да е близо до него. Тя е вдовица, съпругът ѝ е загинал при автомобилна катастрофа. Пишеше го в германските вестници. Не е могла да идентифицира трупа на сина си заради огнестрелната рана. Куршумът ти отнесе лицето му. Ти причини това на една майка, на една седемдесет и пет

годишна вдовица. Принуди я да види сина си в такова състояние. Е, как мислиш, струваше ли си?

Грек вдигна лице към небето и помириша мразовития вечерен въздух, сякаш нямаше намерение да отговаря на въпросите му.

— И за какво беше всичко? — Гадис изпитваше неистово желание да сграбчи руснака за реверите и да го разтърси. — Просто не виждам какво оправдание би намерил ти за делата си, как би примирил съвестта си със стореното зло. — Той отстъпи крачка назад и усети, че устните му се бяха разтеглили в усмивка. — Аз не вярвам, че хората могат да бъдат напълно лишени от съвест; просто не мога да го повярвам. Иначе човек с нищо не е по-добър от животно, от лешояд или змия. Не е ли така? Казват, че за всяко нещо си има причина, но аз просто не разбирам лекотата, с която съсипваш живота на толкова хора. Та ти имаш избор, би могъл да се занимаваш с нещо друго. Но го правиш заради тръпката, нали? Заради усещането за всемогъщество. Или пък си толкова предан на родината си, че си изтрил от съзнанието си всякакво чувство за приличие? Може би е заради властта. Е, просвети ме! Наистина искам да знам.

— Ти си интересен човек — отвърна Грек; беше твърде самонадеян, за да се остави да бъде въввлечен в тази игра. — Разправи ми за себе си. Как се замеси ти в тази история?

Едва в този момент Гадис разбра, че Таня през цялото време е била права. Руснаците наистина не знаеха почти нищо за него.

— Знаеш много добре кой съм. — В действителност беше силно изненадан от току-що чуто.

— Не, не знам, честно — каза Грек. — Ти си загадка за нас.

— Кое то не ти пречи да ми предлагаш много пари в замяна на една касета. — Най-после той се поддаде на неистовото желание, бръкна в джоба си и извади цигарите. Грек незабавно щракна американската си запалка и му поднесе огън. Без да му обръща внимание, Гадис драсна клечка кибрит и я вдигна към цигарата си, закривайки в шепи пламъка от острия източен вятър.

— Бихме желали да купим тази касета — каза Грек.

— Ах, да? И колко смяташ, че струва? — Гадис вече се бе отказал да апелира към съвестта на руснака; беше безсмислено. Каза си, че е време да склучи „делката“ и да се прибира при Холи.

— Сто хиляди английски лири.

Гадис потрепери. Спомни си за отпечатаната на принтер бележка, за снимките на Мин и си каза, че Таня беше права и за още нещо: ФСС и МИБ се бяха обединили против него. За един странен, ужасяващ миг той си помисли, че Грек ще извади още снимки на дъщеря му, този път като тяхна пленница, захвърлена в някаква вмирисана дупка. Той усещаше с цялото си същество, че руснакът насреща му не би се спрял пред нищо, че за него целта оправдаваше всички средства.

— И как стигнахте до тази цена?

— Ние можем да стигнем до всяка цена, която посочиш.

— До всяка цена?

Покрай тях мина още един тичащ за здраве — запъхтян мъж на средна възраст, с лъснало от пот лице. Грек не му обърна внимание.

— Твоята съвест на британец не ти ли казва, че нямаш право да приемаш такива пари от руското правителство?

Гадис бе благодарен за повода да му го върне.

— Защо да ми казва такова нещо? Та аз с радост бих взел от руското правителство всичките пари, които мога да измъкна.

Грек не усети иронията.

— Значи сумата, която предлагаме за сигурността на твоето дете, ти се струва недостатъчна?

Ако до момента Гадис се бе съмнявал в мъдростта на плана си, тази небрежно изречена заплаха към Мин го убеди окончателно.

— Не, не ми е достатъчна — каза на руски той, за да не остане и сянка на съмнение. — Искам половин милион. По сто хиляди на всяко от семействата на Бенедикт Майснер, Робърт Уилкинсън, Калвин Съмърс. Сто хиляди за Пол Бърг. И сто хиляди за мен. Искам също гаранции, че нищо лошо няма да се случи на дъщеря ми, на Холи Левет, на Таня Акосела и на бившата ми жена. Ясен ли съм?

— Тези гаранции могат много лесно да бъдат дадени.

— Не забравяй и сватбата ми. — Гласът на Таня ги сепна. Тя излезе от сянката на едно дърво наблизо и пристъпи към тях.

— Моля? — заекна Грек, който сякаш не я виждаше на фокус.

— Малка шегичка между мен и доктор Гадис — обясни тя, също на безупречен руски; за един безумен миг Гадис си каза, че двамата с Грек работят в тандем. — Ще се женя — поясни тя. — Ако раздавате пари, бих желала да се включа. Няма ли да ни запознаеш, Сам?

Стъписан, Сам заекна:

— Това е Александър Грек...

— Много добре знам кой е — прекъсна го Таня. — Както и приятелчето му в мерцедеса ей там — посочи тя с палец през рамо към Тайт стрийт. — Всъщност точно в този момент един мой колега му иска документ за самоличност. — Това беше лъжа, но за пред Грек свърши работа: маската на безразличие внезапно се пропука.

— Какво става тук? — поиска да знае той.

— Става това, че ще изпълниш точно каквото иска от теб доктор Гадис. Ще му дадеш петстотин хиляди лири. В замяна доктор Гадис ще ти гарантира, че копие от записа, с което разполага, никога няма да бъде показано публично или предоставяно на когото и да било, докато е жив. Нали така, доктор Гадис?

Гадис имаше чувството, че някакъв оловен похлупак се вдигна от гърба му.

— Именно — отвърна той.

Грек пристъпи от крак на крак, после издаде хълбоците си напред. Чувстваше се видимо неловко. Колкото и да се опитваше да си придава невъзмутим вид, приличаше на алпинист, който се хлъзга надолу по скалата, напразно опитвайки се да се задържи с нокти.

— Ще трябва да ни дадеш касетата.

— Добре — отвърна Гадис с престорен непукизъм. — Само че няма да ти свърши кой знае каква работа. Направил съм няколко копия. Всяко се съхранява на сигурно място. Ако нещо се случи с мен, хората, на които съм ги поверил, ще изпратят записа с Платов на медиите.

Грек го погледна в очите, усетил, че лъже.

— Че кога успя да ги направиш? — попита той, твърдо решен да си възвърне част от наранената гордост. — Много се съмнявам, че казваш истината. Допускам, че единственото копие от касетата в момента е на дъното на една пощенска кутия на 500 метра от мястото, където се намираме. С други думи, блъфираш.

— Пробвай, да видим — отвърна Гадис.

Покрай тях мина влюбена двойка. Момичето имаше кръв на горната си устна и се подпираше на ръката на приятеля си. Гадис се вгледа и видя, че кръвта всъщност е червено мънисто от пиърсинг. Това го накара да се усмихне.

— Нещо смешно? — подразни го Грек. В този момент телефонът му иззвъня и той посегна към вътрешния си джоб. Таня и Гадис застанаха нащрек. Но той спокойно разкопча палтото си, бръкна бавно в джоба и извади телефона. — Спокойно! Вие какво си помислихте, че ще ви застрелям? Толкова ли е ниско мнението ви за мен?

Той погледна към дисплея. Беше получил съобщение от Кепица. Гадис и Таня се спогледаха, тя му кимна окуражаващо. Грек вдигна поглед към него и каза:

— Вие май ще се окажете прав, доктор Гадис. — После добави на руски: — Имам указания да ви оставя да се разпореждате с касетата. Давате ли ми дума, че сделката ни е в сила?

— Имате думата ми — отвърна Гадис.

Грек прибра телефона си, обърна се и тръгна към Челси Бридж. Поспря се за момент с гръб към тях, сякаш се чудеше какво да им каже на раздяла, но после отново закрочи, без повече да се обърне, и след секунди се разтвори в ярките отблясъци на лондонската нощ. Почти веднага след това Дез се появи изневиделица до Таня и каза „Здрасти“ на Гадис, сякаш бяха още в Берлин.

— Върни се при мерцедеса — каза му Таня. — Не изпускай Холи от поглед. И извикай някого да извади диска от пощенската кутия.

— Не си прави труда — обади се Гадис. — Той е за отвличане на вниманието, с демоклипове на Холи, които носи да показва по кастинги. Истинското копие дадох на чистачката на сградата, която още тази вечер ще го прати по пощата до моя колега в Принстън.

Дез кимна одобрително и прекоси крайбрежния булевард по посока към Тайт стрийт. Гадис се облегна отново на каменния парапет и се загледа в реката. На пясъка до водата имаше изоставена дървена детска играчка.

— Ами Бренан? — попита той. — Шефът ти знае ли за сделката?

— Да. — Таня стоеше до него, ръцете им почти се докосваха. — Оригиналният запис бил на Воксхол Крос. Не знаех. Последната измежду многото му тайни от мен. Да кажем, че Бренан държи този запис, за да го използва срещу Платов, когато той реши да си придава твърде много важност.

— Реалполитик — отвърна Гадис, докато наблюдаваше как един червен двуетажен автобус премина билото на Албърт Бридж. — А какво ще стане с Грек?

Таня го хвана за ръката с тържествуващо изражение на лицето.

— Днес е последната му вечер в нашата прекрасна столица. Грек и Доронин още утре ще бъдат отзовани в Москва. Приятелчето им от мерцедеса също. Бренан ще поиска и смяната на Кепица.

Гадис искаше да я поздрави, но някаква смътна мисъл не му даваше мира.

— Тази работа няма да я бъде, разбираш ли?

— Кое няма да го бъде?

Едно увеселително корабче, натъпкано с шумна тълпа празнуващи, се носеше по течението.

— Сделката с Платов, кое! Какво ще стане с мен, когато го изритат от Кремъл? Рано или късно той ще загуби властта. И тогава онези ще дойдат да ме спипат.

— Съмнявам се. — В гласа ѝ имаше убеденост, която му подежда успокояващо. — Платов е цар, това положително го разбираш. Той ще остане на трона, докато го държат краката и здравето му позволява. Защо според теб промени конституцията? За да може още двайсет години, може би трийсет да бъде несменяем. Пък и после ще му се налага да мисли за репутацията си. А този запис е в състояние постфактум да изтрие политическото му наследство. Той едва ли е такъв глупак, че да тръгне да те убива.

Тезата ѝ беше наистина убедителна, а и Гадис се чувстваше твърде изнурен, за да спори. Той бръкна в джоба на палтото си и извади единия диск.

— Задръж го засега. Скрий го на сигурно място.

— Непременно. — Тя пхна диска в джоба си, но не му благодари за доверието. Вместо това ръката ѝ извади от джоба нещо друго, някаква хартийка. Беше изрезка от вестник.

— Видя ли обявата в „Таймс“?

Гадис поклати глава.

— Бях зает с това-онова. До три следобед бях под домашен арест, а после излязох по задачи.

Тя се усмихна.

— Хвърли един поглед.

Гадис разгъна изрезката. Беше от съботния брой на вестника. Въпросната обява в рубриката „ЛИЧНИ СЪОБЩЕНИЯ“ беше заградена в кръгче с червена химикалка.

НИЙМ, Томас Брайън, на 91 години, почина след кратко боледуване на 26 октомври. Погребението ще се състои в тесен семеен кръг на гробището „Магдалин Хил“ на Олресфорд Роуд. Поканени са само близки роднини. Допускат се букети цветя.

Той ѝ върна изрезката.

— Защо ли ми изглежда познато?

— Не допускаш да е истина, така ли?

— Не, не допускам.

Нямаше какво повече да си кажат. Време беше Сам да се върне при Холи. Искаше да позвъни и на Наташа в Испания, за да се чуе с Мин.

— След няколко дни ще ти се обадя да се видим в службата — каза Таня. — Трябва да уредим въпроса с парите.

— Ах, да — отвърна той. — Парите. — После направи крачка към нея и двамата се прегърнаха за сбогом. Таня се притисна към гърдите му, сякаш не искаше да го пуска. — Благодаря ти — каза той. — За всичко. Без теб...

— Остави — прекъсна го тя, като се обърна да си ходи. — Хайде, ще се видим след няколко дни.

По заповед на сър Джон Бренан Томас Нийм бе преместен от старческият дом в „Мередит“ край Уинчестър в едно село за ветерани в покрайнините на Стоукон-Трент. Името му бе променено на Дъглас Гарсайд. Достъпът до интернет и мобилният телефон му бяха отнети. Беше на практика поставен под домашен арест в бунгало с две спални и поверен на грижите на една петдесет и осем годишна шотландка, стара мома на име Кърсти, която му готвеше, переше го и от време на време го закарваше с колата си до киното в близкия мол, за да гледа исторически драми, комедии и всичко друго, което достигаше от Лондон по тези места.

Самата Кърсти беше пенсиониран офицер на контраразузнаването, МИ5. Знаеше всичко за Питър, за неприятностите в Уинчестър и държеше Едуард Крейн така изкъсо, че на два пъти той бе отпращал по нея чиниите с „тоя гнусен, противен бълвоч“ и я бе заплашвал да я „изгори жива някоя нощ в леглото й“, ако не престане да го „наблюдава като ястреб по двайсет и четири часа в денонощието“. Три пъти бе звънял на пряката линия на Бренан в МИ6 от една телефонна кабина до селската кръчма, за да се оплаче от Кърсти, която го третирала, „както не са се отнасяли и с политзатворниците в ГУЛАГ“. Понякога Крейн си мечтаеше да се добере с такси до Хъл, откъдето да вземе нощния ферибот за Ротердам. Подобен подвиг би бил достоен за паметта на стария му приятел Гай Бърджес, но за жалост от МИ6 му бяха отнели паспорта, бяха го оставили без пари и без координатите на всички агенти — повечето отдавна починали, — с които Атила бе общувал по време на Студената война.

— Много бели правиш, Еди — беше му обяснил Бренан по телефона. — Не можем да рискуваме повече с теб.

Един документален филм на Би Би Си за талибаните му даде брилянтна идея. От него Крейн научи, че модерният фанатик не използвал мобилен телефон и имейли като средство за комуникация.

Тези неща са много лесни за проследяване. Талибаните, разчитали на старомодни методи: писма, тайници и куриери.

В последно време Крейн се бе натъкнал на няколко статии в сериозната преса от един политически коментатор и дългогодишен водещ на токшоу по Радио 4, чиито мнения за всичко — от Сергей Платов до Салман Рушди — се възприемаха като Божието слово от очарованата британска публика.

И един ден Едуард Крейн реши да му напише писмо.

Драги господине,

Като студент в Тринити Колидж, Кеймбридж, през 30-те години на миналия век бях в един курс с човек на име Едуард Крейн, който беше близък приятел на Гай Бърджес и който впоследствие е работил в Блечли Парк заедно с Джон Кеърнкрос.

По причини, които, надявам се, са очевидни за Вас, на този етап не мога да Ви кажа много по въпроса. Ще се задоволя да споделя, че Едуард Крейн стана мой близък приятел за цял живот до степен, че малко преди смъртта си ми подари копие от своите мемоари. Те разкриват, че е бил поне толкова успешен агент на Съветския съюз, колкото и далеч по-известните му другари от т.нар. Петорка от Кеймбридж.

Желанието ми е да намеря издател за мемоарите на Крейн. За целта ангажиментът на един радиожурналист и историк от Вашия калибър, който да потвърди автентичността на книгата и да способства изложените в нея факти да достигнат максимално широка публика, би бил неоценим. Надявам се да решите да ме посетите в Стоук, където съм настанен в село за военни ветерани. Аз самият не мога да пътувам, но иначе горе-долу се държа за моите 92 години.

Ако искате да влезете във връзка с мен, моля да ми изпратите бележка до пощенската кутия, посочена по-горе. И тъй като това писмо е адресирано лично до Вас, бих бил благодарен, ако уважите неговата конфиденциалност.

Искрено Ваш

Дъглас Гарсайд

Крейн запечата плика, намери марка в кухнята, излезе навън в мрачната дъждовна утрин и пусна писмото в една пощенска кутия на по-малко от сто метра от входната врата.

Кърсти не забеляза нищо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.